

GOVT. OF KURSK

Voronezh

Ντανιέλ Γκερέν

GOVT. OF VORONEZH

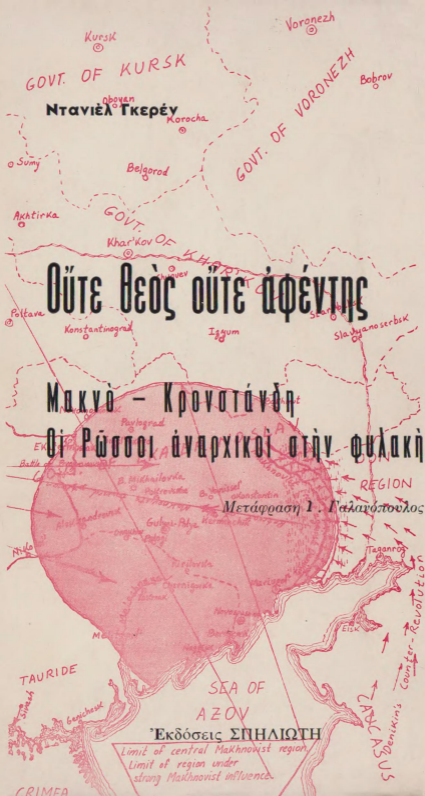
Bobrov

Ούτε θεός ούτε αφέντης

Μακνὸ - Κρονστάνδη

Οἱ Ρῶσοι ἀναρχικοὶ στὴν φυλακὴ

Μετάφραση 1. Γαλανόπουλος

Ἐκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Limit of central Makhnovist region
Limit of region under strong Makhnovist influence.

SEVASTOPOL
Denikin's
Counter-Revolution

Ντανιέλ Γκέρεν

Ούτε θεός ούτε αφέντης

Μακνò – Κρονστάνδη

Οι Ρώσσοι αναρχικοί στην φυλακή

Μετάφραση Γ. Γαλανόπουλο,

Ἐκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ

Copyright για την Έλληνική μετάφραση
Έκδόσεις ΣΠΗΛΙΩΤΗ, Σύρου 25

Τύπογρ.: Π. Εβσταθίου — Β. Πανούση, Βαλτετσίου 6, Τηλ. 3634.716

Νέστορας Μακνό (1889 - 1935)

ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΜΑΚΝΟ, ὁ ἀναρχικός ἀντάρτης

Ἀμέσως μετὰ τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, ἕνας νεαρὸς ἀναρχικός, γιὰς φτωχῶν χωρικῶν, ποὺ ὀνομαζόταν Νέστορας Μακνό, εἶχε πάρει τὴν πρωτοβουλία νὰ ὀργανώσει, κατὰ τρόπο αὐτόνομο, κοινωνικὰ καὶ στρατιωτικὰ, τὶς ἀγροτικὰς μαζὰς τῆς νότιας Οὐκρανίας. Αὐτὸ ἄρχισε νὰ γίνετα: ὅταν στὴν Οὐκρανία εἶχε ἐπιέλθῃ ἕνα καθεστῶς τῆς δεξιᾶς, ἀπὸ τὸ γερμανικὸ καὶ αὐστριακὸ στρατὸ κατοχῆς καὶ ποὺ διαζόταν νὰ ξαναδώσει: στοὺς παλιοὺς ἰδιοκτῆτες τῆς τῆ γῆ ποὺ μόλις εἶχαν πάρει οἱ ἐπαναστάτες ἀγρότες. Οἱ χωρικοὶ ποὺ δουλεύουν τὴ γῆ ὑπερασπίστηκαν μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι: ὅλες τους τὶς κατακτήσεις. Τὶς ὑπεράσπισαν τόσο ἐναντίον τῆς ἀντίδρασης ὅσο καὶ ἐναντίον τῆς ἀκαίριης ἐπέμβασης στὴν ὑπαίθρο τῶν μπολσεβίκων κομμουνιστῶν καὶ τῶν πολὺ βαρβάρων ἐπιτάξεων ποὺ ἔκαναν.

Αὐτὴ ἡ γιγάντια ἀγροτικὴ ἐξέγερση ποὺ διπλασίαζε τὴ δύναμὴ της μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνταρτοπόλεμου, θρῆκε τὴν ψυχὴ τῆς σ' ἕναν τιμωρὸ, ἕνα εἶδος Ρομπὲν τῶν Δασῶν ἀναρχικό. ποὺ οἱ ἀγρότες τὸν φώναζαν «Μ π ά κ τ ο» (=πατέρα) Μακνό. Ἡ ἐκχειρία τῆς 11 Νοέμβρη ὁδήγησε στὴν ἀποχώρησιν τῶν γερμανοαυστριακῶν δυνάμεων κατοχῆς, ποὺ ἔδωσε τὴν εὐκαιρίαν στὸν Μακνό νὰ μαζέψῃ: καὶ νὰ ἀποθηκέψῃ: ὄπλα.

Τὰ συνέδρια τῆς μ α κ ν ο β : τ σ ί ν α ς (= τῆς ὀργάνωσης τῶν μακνοβιτῶν) ἀποτελοῦνταν ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν ἀγροτῶν

καί τῶν πολεμιστῶν. Πραγματικά, ἡ πολιτική ὀργάνωση ἦταν ἡ προέκταση ἑνὸς στρατοῦ ἐξεγερμένων χωρικῶν, πού σάν τακτική τους εἶχαν ἐπιλέξει τὸν ἀνταρτοπόλεμο. Οἱ ἀντάρτες ἦσαν ἐξαιθετικά εὐκίνητοι. Ἦσαν ἱκανοί νὰ πειριτρέξουν σὲ μιὰ ἡμέρα ἀποστάσι: μέχρι 100 χλμ., ὄχι μόνο γιατί διάθεσαν ἱππικό, ἀλλὰ ἐπίσης γὰρ τὸ πεζικό τους μετακινιόταν μὲ ἐλαφρὰ ἀμάξια μὲ σοῦστες πού τὰ ἔσεργαν ἄλογα. Αὐτὸς ὁ στρατὸς ἦταν καθαρὰ ὀργανωμένος πάνω σὲ βάσεις πού ἐξασφάλιζαν τὴν ἐλευθερία τῶν μελῶν του. Ἦταν, δηλαδή, ἐθελοντικός, ἔκανε ἐκλογή τῶν διοικητῶν ὅλων τῶν βαθμῶν καί ἡ πειθαρχία του ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς ἐλεύθερης συγκατάθεσης καθενός. Οἱ κανόνες αὐτῆς τῆς πειθαρχίας πού τοὺς εἶχαν ἐπεξεργαστεῖ ἐπιτροπὲς ἀνταρτῶν καί τίς εἶχαν ἐπικυρώσει: γενικὲς συνελεύσεις, ἦσαν ἀποδεκτοὶ μὲ αὐστηρότητα ἀπὸ ὅλους.

Ὁ Πιέρ Ἀρκίνοφ πού ἔχει γράψει τ' ἀπομνημονεύματα, μποροῦμε νὰ ποῦμε, τοῦ μακνοβίτσικου κινήματος γράφει: «Ἡ τιμὴ γιὰ τὴν ἐκμηδένιση τῆς ἀντεπανάστασης τοῦ Ντενίκιν τὸ φθινόπωρο τοῦ 1919, ἀνήκει: βασικά στοὺς ἐξεγερμένους ἀναρχικούς».

Ἄλλὰ ὁ Μακνό δὲν δέχεται νὰ θάλει τὸ στρατό του κάτω ἀπὸ τὴν ἀνώτατη διοίκηση τοῦ Τρότσκι, ἀρχηγοῦ τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Τότε οἱ μπολσεβίκοι ἐγκαινίασαν ἐναντίον τῶν ἀναρχικῶν ταξιαρχικῶν τὶς ἴδιες διαδικασίες πού οἱ Ἴσπανοὶ σταλινικοὶ ἀκολούθησαν, δεκαετικῶ χρόνια ἀργότερα, ἐναντίον τῶν Ἰσπανικῶν ἀναρχικῶν ταξιαρχικῶν: ἀρνήθηκαν νὰ δώσουν ὄπλα στοὺς ἀντάρτες τοῦ Μακνό· δὲν τοὺς ἔδωσαν καμμιά βοήθεια· ὕστερα τοὺς κατηγοροῦσαν γιὰ «προδοσία» καί τελικὰ ἐπέτρεψαν στὸ στρατό τῶν λευκοφρουρῶν νὰ τοὺς κτυπήσει.

Παί: Ὡς αὐτὰ οἱ δύο στρατοὶ ξαναβρέθηκαν σύμφωνα δυὸ φορές. Τὴν πρώτη φορά δταν ὁ κίνδυνος ἀπὸ τὴν ξένη ἐπέμβαση ἐπέβαλε τὴν κοινὴ δράση, πού ἀρχικά πραγματοποιήθηκε τὸ Μάρτη 1919 ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν. Τὴ δεύτερη, στὴ διάρκεια τοῦ καλοκαιριῦ καί τοῦ φθινοπώρου τοῦ 1920, δταν ἐπετέθησαν ἀπειλητικά οἱ λευκοφρουροὶ τοῦ Βρανγκελπού, τελικῶς, τοὺς ἀνάγκασε σὲ ὑποχώρηση ὁ Μακνό. Ἄλλὰ μόλις ὁ ὑπέρτατος κίνδυνος ξορκιζόταν, ὁ Κόκκινος Στρατὸς ξανάρχιζε τὴν στρατιωτικὴν ἐπιχειρή-

σεις έναντίον των ανταρτών του Μακνό, πού του ανταπόδωσαν τὰ κτηρήματα.

Στὴ τέλη Νοέμβρη 1920 ἡ μπολσεβίκικη ἐξουσία δὲν δίστασε νὰ ὀργανώσει: ἐνέδρα. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ μακνοβίτικου στρατοῦ τῆς Κριμαίας κλείθηκαν νὰ πάρουν μέρος σ' ἕνα στρατιωτικὸ συμβούλιο. Πιάστηκαν ἀμέσως ἀπὸ τὴν Τσέκα, τὴν πολιτικὴ ἀστυνομία δηλαδὴ καὶ ντουφεκίστηκαν ἢ ἀφοπλίστηκαν χωρὶς οὔτε μίς ὑποαδύνητε μορφῆς δίκη. Ταυτόχρονα, ἐξαπολύθηκε ἐναντίον των ανταρτῶν μιὰ κανονικὴ ἐπίθεση. Ἡ πάλη — μιὰ πάλη πού γινόταν ὄλο καὶ πιὸ ἄνηση — ἀνάμεσα στοὺς ἀναρχικοὺς καὶ στοὺς ὀπαδοὺς τοῦ αὐταρχισμοῦ, ἀνάμεσα σ' ἕναν κλασσικὸ στρατὸ καὶ τοῦ ἀντάρτικου, θὰ διαρκέσει ἀκόμα ἐννιά μῆνες. Στὸ τέλος, ὁ Μακνὸς πού θγήκε ἐκτός μάχης ἀπὸ τίς πολὺ ἀνώτερες σὲ ἀριθμὸ καὶ μέσα δυνάμεις, ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψει τὴν ἀναμέτρηση. Τὸν Αὐγούστου 1921 κατὰφερε νὰ διαφύγει στὴ Ρουμανία, ἔπειτα νὰ φτάσει: στὸ Παρίσι, ὅπου πολὺ ἀργότερα, τὸν Ἰούλιο 1935, θὰ πεθάνει: ἄρρωστος καὶ φτωχός.

Διαβάζοντας τὸν Ἀρκίνωφ, μπορεῖ κανεὶς νὰ δεῖ στὸ μακνοβίτικὸ κίνημα τὸ πρωτότυπο ἐνὸς ἀνεξάρτητου κινήματος τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν. Ταυτόχρονα, μποροῦμε νὰ τὸ θεωρήσουμε σὰν προπομπὸ τοῦ ἐπαναστατικοῦ ἀντάρτικου πολέμου. τοῦ πολέμου τοῦ ΧΧοῦ αἰῶνα, ὅπως τὸν πραγματοποιήσαν οἱ Κινέζοι, οἱ Κομβανέζοι, οἱ Ἀλγερινοὶ καὶ τὸ ἥρωικὸ Βιετνάμ.

Τὸν Ἰούλιο 1918, ὁ Μακνὸς πῆγε στὴ Μόσχα γιὰ νὰ συζητήσει: μὲ μερικοὺς ἀναρχικοὺς μαχητὲς πάνω στὶς μέθοδες καὶ στὶς τάσεις τῆς ἐπαναστατικῆς ἀναρχικῆς δουλειᾶς πού ἔπρεπε νὰ γίνε: μεταξὺ των Οὐκρανῶν Χωρικών. Ἐπωφελήθηκε ἀπὸ αὐτὸ τὸ γεγονός: γιὰ νὰ πάει στὸ Κρεμλίνο καὶ νὰ συναντήσει τὸν Ἰάκωβο Μιχαήλοβιτς Σθερντλιφ, πού τότε ἦταν γενικὸς γραμματέας τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος, καὶ ἔπειτα τὸν Ἰβὸ τὸν Λένιν. Δίνουμε παρακάτω αὐτὲς τίς δύο συνομιλίες ὅπως τίς διηγείτα: ὁ Μακνὸς στὰ Ἀπομνημονεύματα του

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΣΒΕΡΝΤΛΩΦ

Έφτασα στις πόρτες του Κρεμλίνου έχοντας στο μυαλό μου να ιδώ όπωσδήποτε τόν Λένιν και, εάν ήταν δυνατό, τόν Σβερντλώφ, και να έχω μιιά συζήτηση μαζί τους. Πίσω από ένα γκισέ ήταν καθισμένος ένας άνθρωπος τής υπηρεσίας. Του έδωσα τὸ χαρτί πὸ μὸυ εἶχε παραδώσει τὸ Σοβιέτ τῆς Μόσχας. Ἐφοῦ τὸ διάβασε προσεκτικά, μὸυ ξέδωσε μιιά ἄδεια πὸυ κόλλησε ὁ ἴδιος τὸ πιστοποιητικὸ καὶ πέρασα τὴν πόρτα πὸυ ὀδηγοῦσε στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ Κρεμλίνου. Ἐκεῖ ἕνας λεττονὸς ντουφεκιόφορος πῆγαινε πέρα - δῶθε. Πέρασα διπλά του καὶ μπῆκα μέσα στὴν αὐλὴ ὅπου θρέθηκα μύτη μὲ μύτη μ' ἕναν ἄλλο φρουρὸ πὸυ μποροῦσε νὰ τὸν ρωτήσεις νὰ σοῦ δείξει τὸ οἶκημα πὸυ ἤθελες νὰ πᾶς Ἐποὶ ἐκεῖ καὶ πέρα, ἦσουν ἐλεύθερος νὰ περπατᾶς, νὰ παρατηρεῖς τὰ κανόνια καὶ τὶς ὀβίδες μὲ τὰ διαφορετικὰ διαμετρήματα, πὸυ ἄλλα ἦσαν πρὶν καὶ ἄλλα κατοπινὰ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου, νὰ σταματᾶς μπροστὰ στὸν Τσάρ - Μπουρντόν (μιιά μνημειώδικη καμπάνα) καὶ τὰ ἄλλα πολὺ γνωστὰ περίεργα ἀντικείμενα ἢ νὰ πᾶς κατ' εὐθείαν μέσα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ παλάτια.

Γύρισα πρὸς τ' ἄριστερά καὶ μὲ κατάπτε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ πὸυ ἔχω ξεχάσει τ' ὄνομά του. Ἐνέθηκα μιιά σκάλα, ἀν δὲν κάνω λάθος μέχρι τὸ δεύτερο πάτωμα, δρασκελίσω χωρὶς νὰ συναντήσω κανένα, ἕνα μακρὸ διάδρομο ὅπου σὲ χαρτιά κρεμασμένα στὶς πόρτες διάβαζες διάφορες ἐπιγραφές : «Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος» ἢ «Βιβλιοθήκη». Μὴ ἔχοντας καμμιά δουλειὰ οὔτε μὲ τὴ μιιά οὔτε μὲ τὴν ἄλλη, συνέχισα τὸ δρόμο μου, μὴ ὄντας ἐξ ἄλλου θέβαιος ἀν πίσω ἀπὸ αὐτὲς τὶς πόρτες ὑπῆρχε κάποιος.

Ἐπειδὴ τὰ χαρτιά πὸυ ἦσαν στὶς πόρτες πολλὲς φορὲς δὲν εἶχαν ὄνομα, ξαναγύρισα πίσω καὶ σταματώντας μπροστὰ σ' ἐκείνην πὸυ ἔγραφε «Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Κόμματος», κτύπησα τὴν πόρτα. «Ἐμπρὸς» ἀκούστηκε μιιά φωνή. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ γραφείου κάθονταν τρία πρόσωπα. Μεταξύ τους μὸυ φάνηκε ὄτι ἀνα-

γνώρισα τὸν Ζαγκόρσκι πού εἶχα δεῖ πρὶν δυὸ - τρεῖς ἡμέρες σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς λέσχες τοῦ μπολσεβίκικου κόμματος. Ἐπικρατοῦσε μιὰ ἀπόλυτη σιωπὴ. Καὶ οἱ τρεῖς ἀσχολοῦνταν μὲ κάτι. Τοὺς ζήτησα νὰ μοῦ ποῦν πού θρῑσκόταν τὸ γραφεῖο τῆς ἐκτελεστικῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς (ἂν δὲν ἀπατώμαι, ὁ Μπουχάριν) σηκώθηκε καὶ θάζοντας τὴν τσάντα του στὴ μασχάλη, εἶπε στοὺς συντρόφους του ἀλλὰ ἀρκετὰ δυνατὰ ὥστε νὰ ἀκούσω: «Σὰς ἀφήνω· θὰ δεῖξω σ' αὐτὸ τὸν σύντροφο, δείχνοντάς με μὲ μιὰ κίνηση τοῦ σαγωνιοῦ του, τὸ γραφεῖο τῆς Ε.Κ.Ε.» καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὴν πόρτα. Εὐχαρίστησα τοὺς ἄλλους καὶ θυγῆκα μαζί μ' αὐτὸν πού μοῦ φαινόταν πὼς ἦταν ὁ Μπουχάριν.¹ Στὸ διάδρομο συνέχιζε νὰ ἐπικρατεῖ νεκρικὴ σιωπὴ.

Ὁ ὀδηγός μου μὲ ρώτησε ἀπὸ πού ἐρχόμουν. «Ἀπὸ τὴν Οὐκρανία» ἀπάντησα. Μοῦ ἔβαλε τότε πολλὰ ἐρωτήματα γιὰ τὴν τρομοκρατία πού μάστιζε τὴν Οὐκρανία καὶ ἤθελε νὰ μάθει πὼς μπόρεσα νὰ φτάσω στὴ Μόσχα. Ὅταν φτάσαμε στὴ σκάλα σταματήσαμε γιὰ νὰ συνεχίσουμε τὴ συζήτηση. Τελικὰ ὁ εὐκαιριακὸς ὀδηγός μου, μοῦ ἔδειξε μιὰ πόρτα στὰ δεξιὰ τῆς εἰσόδου τοῦ διαδρόμου ὅπου, σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη του, θὰ μοῦ ἔδειναν τὶς πληροφορίες πού εἶχα ἀνάγκη. Καὶ ἀφοῦ μοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι, ξανακατέθηκε τὴ σκάλα καὶ θυγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι.

Πῆγα σ' αὐτὴ τὴν πόρτα, κτύπησα καὶ μπήκα. Μιὰ κοπέλα μὲ ρώτησε τί ἤθελα.

— Θὰ ἤθελα νὰ δῶ τὸν πρόεδρο τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σοβιετ τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν, στρατιωτῶν καὶ κοζάκων βουλευτῶν, τὸ σύντροφο Σθερντλώφ, ἀπάντησα.

Ἡ κοπέλα, πού καθόταν πίσω ἀπὸ ἕνα τραπέζι, χωρὶς νὰ πεῖ λέξη, πῆρε τὸ πιστοποιητικὸ καὶ τὴν ἄδεια, τοὺς ἔριξε μιὰ γρήγορη ματιά, ἀντέγραψε μερικὲς λέξεις καὶ μοῦ ἔδωσε μιὰ ἄλλη ἄδεια ὅπου θρῑσκόταν

γραμμένο τὸ νούμερο τοῦ γραφείου ὅπου θὰ ἔπρεπε νὰ παῶ.

Στὸ γραφεῖο ποὺ μὲ εἶχε στείλει ἡ κοπέλα, θρῆκα τὸν γραμματέα τῆς Ε.Κ.Ε., ἕναν γερὸ ἄντρα, περιποιημένο, ἀλλὰ μὲ κουρασμένα χαρακτηριστικά. Μὲ ρώτησε τί ἠθελα. Τοῦ τὸ ἐξήγησα. Μοῦ ζήτησε τὰ χαρτιά μου. Τοῦ τὰ ἔδωσα. Τὸν ἐνδιέφεραν. Μ' ἐρώτησε:

— Λοιπόν, σύντροφε, φτάνετε ἀπὸ τὸ Νότο τῆς Ρωσίας;

— Ναί, ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Οὐκρανία, ἀπάντησα

— Εἴσαστε κιόλας πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπεράσπισης τῆς ἐπανάστασης ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Κερένσκυ;

— Ναί.

— Εἴσαστε ἄρα σοσιαλεπαναστάτης;

— Ὁχι.

— Ποιὸς δεσμοὺς ἔχετε ἢ εἶχате μὲ τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα τῆς περιοχῆς σας;

— Ἐχω προσωπικὲς σχέσεις μὲ πολλοὺς μαχητὲς τοῦ μπολσεβίκικο κόμματος, ἀπάντησα. Καὶ ἀνάφερα τὸ ὄνομα τοῦ προέδρου τοῦ ἐπαναστατικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἀλεξαντρόφσκ, συντρόφου Μιχαήλεβιτς, καὶ μερικῶν ἄλλων μαχητῶν τοῦ Αἰκατερίνοσλαβ.

Ὁ γραμματέας γιὰ μιὰ στιγμή σιώπησε. Ἐπειτα μὲ ρώτησε γιὰ τὸ πνεῦμα ποὺ ἐπικρατοῦσε στοὺς ἀγρότες «τοῦ Νότου τῆς Ρωσίας», γιὰ τὴ συμπεριφορὰ τους ἀπέναντι τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς κεντρικῆς Ράντα(2), γιὰ τὴ στάση τους ἀπέναντι στὴ σοβιετικὴ ἐξουσία, κλπ.

Τοῦ ἔδωσα μερικὲς σύντομες ἀπαντήσεις ποὺ ἔκδηλα τὸν εὐχαρίστησαν. Προσωπικά, λυπόμουν γιὰτὶ δὲν μποροῦσα νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο.

Στὴ συνέχεια, τηλεφώνησε κάπου καὶ ἀμέσως μὲ προσκάλεσε νὰ κατευθυνθῶ στὸ γραφεῖο τοῦ προέδρου τῆς Ε.Κ.Ε., τοῦ συντρόφου Σβερντλώφ.

Τραβώντας πρὸς τὸ γραφεῖο, σκεφτόμουν τὰ παραμύθια ποὺ λέγονταν τόσο ἀπὸ τοὺς ἀντεπαναστάτες ὅ-

σο και από επαναστάτες, δηλαδή φίλους μου που ήταν αντίπαλοι της πολιτικής του Λένιν, του Σβερντλώφ και του Τρόσκυ. "Ελεγαν ότι ήταν αδύνατο να σε δεχτούν αυτές οι γήινες θεότητες. Ήταν, έλεγαν, περιτριγυρισμένοι από σωματοφύλακες και ο αρχηγός τους άφηνε να μπουν μόνο οι έπεσκέπτες που του άρεσε το κεφάλι τους.

Τώρα, συνοδευόμενος μόνο από το γραμματέα της Ε.Κ.Ε. σκεφτόμουν πόσο παράλογες ήταν αυτές οι φήμες. Ο Σβερντλώφ μάς άνοιξε ο ίδιος την πόρτα χαμογελώντας σφραγισμένα, μου φάνηκε, από συντροφικότητα. μου άπλωσε το χέρι και με όδηγησε σε μία πολυθρόνα "Υστερ" από αυτό, ο γραμματέας ξαναγύρισε στο γραφείο του.

Ο σύντροφος Σβερντλώφ μου φάνηκε σε καλύτερη φόρμα από τον γραμματέα του. Μου έδωσε την έντύπωση ότι ενδιαφερόταν περισσότερο από αυτόν για δι,τι συνέβαινε στην Ουκρανία αυτούς τους δύο ή τρεις τελευταίους μήνες. Μου είπε:

— Φτάσατε, λοιπόν, σύντροφε από τον Νότο μας που βρίσκεται σε μεγάλη άναταραχή; τί δουλειά κάνετε εκεί κάτω;

—Την ίδια που κάνουν οι μεγάλες μάζες των επαναστατών εργαζομένων της ουκρανικής ύπαιθρου. Αυτόι, αφού είχαν πάρει δραστήριο μέρος στην επανάσταση, έπεχείρησαν να επιτύχουν τη συνολική χειραφέτησή τους. Μπορεί κανείς να πει ότι υπήρξα μέσα στις γραμμές τους, ο πρώτος που θαδίζει σ' αυτό το δρόμο. Σήμερα, ύστερα από την υποχώρηση του ουκρανικού επαναστατικού μετώπου, ξέπεσα προς στιγμή στη Μόσχα.

— Μά τί λές, σύντροφε, έβαλε τις φωνές ο σύντροφος Σβερντλώφ διακόποντάς με. Οί χωρικοί στο Νότο είναι οι περισσότεροι κουλαῖκοι ή όπαδοί της κεντρικής Ράντα.

"Εβαλα τὰ γέλοια. Καί χωρίς να έπεκταθῶ πολύ

και παραμένοντας στην περιοχή των ούσιαστικῶν γεγονότων, τοῦ περιέγραψα τὴ δράση τῶν ὀργανωμένων ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς ἀγροτῶν στὴν περιοχή Γκουλάι —Πολέ ἐναντίον τῶν αὐστρο - γερμανικῶν στρατευμάτων κατοχῆς καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς κεντρικῆς Ράντα.

Ὁ σύντροφος Σθερντλώφ, ἐνῶ φαινόταν ὀλοφάνερα κλονισμένος, δὲν παράλειπε νὰ ἐπαναλαμβάνει : Γιατί, λοιπόν, δὲν ὑποστήριζαν τοὺς κόκκινους φρουροὺς μας; Κατὰ τίς πληροφορίες μας, οἱ χωρικοὶ τοῦ Νότου μολύνθηκαν ἀπὸ τὸν χειρότερο οὐκρανικὸ σωβινισμό καὶ παντοῦ ὑποδέχτηκαν τὰ γερμανικὰ στρατεύματα καὶ τοὺς στρατιῶτες τῆς Ράντα μὲ παράφορη χαρά, σὰν ἐλευθερωτές».

Ἐπειδὴ αἰσθανόμουν νὰ νευριάζω, θάλθηκα μὲ δύναμη νὰ ἀναιρῶ τίς πληροφορίες τοῦ Σθερντλώφ γιὰ τὴν οὐκρανικὴ ὑπαιθρο. Τοῦ ὁμολόγησα πῶς ἤμουν ἐγὼ ὁ ἴδιος ὁ ὀργανωτὴς καὶ ὁ ἀρχηγὸς πολλῶν ταγματικῶν ἀγροτῶν ἐθελοντῶν ποὺ διεξῆγαν τὴν ἐπαναστατικὴ πάλη ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καὶ τῆς Ράντα καὶ ἤμουν σίγουρος ὅτι οἱ ἀγρότες θὰ μπορούσαν νὰ φτιάσουν οἱ ἴδιοι ἕναν ἰσχυρὸ στρατὸ γιὰ νὰ τοὺς πολεμήσουν, ἀλλὰ δὲν ἔβλεπαν καθαρὰ τὸ πολεμικὸ μέτωπο τῆς Ἐπανάστασης. Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν ποὺ, ἀπὸ τὰ θωρακισμένα τραῖνα τους, πολεμοῦσαν κατὰ μῆκος τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν χωρὶς ποτὲ ν' ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτές, ὑποχωρώντας στὴν πρώτη ἀποτυχία χωρὶς νὰ νοιάζονται συχνὰ νὰ ξαναμπάρκάρουν τοὺς δικούς τους μαχητὲς καὶ ποὺ ἐγκατέλειπαν στὸν ἐχθρὸ δεκάδες θέροστια, εἴτε αὐτὸς προχωροῦσε εἴτε ὄχι, αὐτὲς οἱ μονάδες, λέγω, δὲν προκαλοῦσαν καμιὰ ἐμπιστοσύνη, στοὺς ἀγρότες. Αὐτοὶ λογάριαζαν πῶς ὄντας ἀπομονωμένοι στὰ χωριά τους καὶ χωρὶς ὄπλα ἦσαν στὸ ἔλεος τῶν δημίων τῆς ἐπανάστασης. Πραγματικά, τὰ θωρακισμένα τραῖνα τῶν κόκκινων φρουρῶν δὲν ἔστελαν ποτὲ ἀποσπάσματα στὰ χωριά ποὺ θρίσκονταν σὲ ἀκτίνα δέκα ἢ εἴκοσι χιλιομέτρων, ὄχι μόνο γιὰ νὰ

τούς δώσουν όπλα, αλλά επίσης για να κεντρίσουν τούς χωρικούς και να τούς σπρώξουν σέ τολμηρά έγχειρήματα έναντίον τών έχθρών τής επανάστασης παίρνοντας μέρος αύτοί οί ίδιοι στή δράση.

Ό Σθερντλώφ με άκουγε προσεκτικά και κάθε τόσο φώναζε : «Είναι δυνατόν;». Του άνάφερα πολλές μονάδες κόκκινων φρουρών που άνήκαν στίς γκροΰπες του Μπογκντάνωφ, Σβίρσκι, Σαμπλίν και άλλες. Του ύπογράμμισα με περισσότερη ήσυχία ότι οί κόκκινοι φρουροί που είχαν σάν καθήκον τους να ύπερασπίζουσι τις σιδηροδρομικές γραμμές με θωρακισμένα τραίνα με τά όποια τούς ήταν δυνατόν να περάσουν γρήγορα στήν επίθεση, αλλά και επίσης να ύποχωροΰν τις περισσότερες φορές, δέν μπορούσαν να προκαλέσουν έμπιστοσύνη στίς άγροτικές μάζες. "Όμως, αυτές οί μάζες έθλεπαν τήν Έπανάσταση σάν τό μέσο ν' άπαλλαγούν από τήν καταπίεση όχι μόνο τών μεγαλοϊδιοκτητών και τών πλούσιων κουλάκων αλλά επίσης και από τούς πωλημένους σ' αύτούς. Άκόμα τήν έθλεπαν σάν μέσο άπαλλαγής τους από τήν πολιτική και διοικητική έξουσία του κρατικού ύπαλλήλου. Μόνο τότε ήταν έτοιμοι να ύπερασπιστοΰν τόν έαυτό τους και τις κατακτήσεις τους έναντίον τών εκτελέσεων και τών μαζικών καταστροφών τόσο τών Πρώσων Γιούγκερς³ όσο και τών στρατευμάτων του άταμάνου (Σκοροπαίντσου).

— Ναι, έλεγε ό Σθερντλώφ, πιστεύω πως έχετε δικιο για ό,τι έχει σχέση με τούς κόκκινους φρουρούς αλλά τώρα τούς αναδιοργανώσαμε μέσα στον Κόκκινο Στρατό, ό όποιος είναι έτοιμος να πάρει δυνάμεις. Και εάν οί άγρότες του Νότου είναι διαποτισμένοι, όπως σεις μου τό περιγράψατε, από μιά τέτοια επαναστατική όρμή, ύπάρχουν μεγάλες δυνατότητες να χτυπηθοΰν άποφασιστικά οί Γερμανοί και ό άταμάνος να φάει χώμα γρήγορα. Τότε ή έξουσία τών Σοβιέτ θα θριαμβεύσει και στήν Ούκρανία.

— Αυτό θα έξαρτηθει από τήν παράνομη δράση που

θ' αναπτυχθεί στην Ουκρανία. 'Από την πλευρά μου εκτιμῶ ὅτι αὐτὴ ἡ δράση εἶναι σήμερα πιὸ ἀναγκαῖα ἀπὸ ὅποτεδὶποτε ἄλλοτε μὲ τὸν ὄρο ὅτι θὰ εἶναι ὄργανωμένη ἔτσι. πού νὰ τῆς δίνεται μιὰ μαχητικὴ φόρμα, πρᾶγμα πού θὰ ὑποκινούσε τὶς μάζες νὰ ἐξεγερθοῦν ἀνοικτὰ στὶς πόλεις καὶ στὴν ὑπαιθρο ἐναντίον τῶν Γερμανῶν καὶ τοῦ ἀταμάνου. Χωρὶς ξεσῆκωμα χαρακτήρα οὐσιαστικὰ ἐπαναστατικοῦ στοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Οὐκρανίας, δὲν θὰ ὑποχρεωθοῦν οἱ Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ νὰ ἐκκενώσουν αὐτὴ τὴ χώρα, δὲν θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ θάλει χέρι στὸν ἀταμάνο καὶ σ' ἐκείνους πού τὸν ὑποστηρίζουν ἢ νὰ τοὺς ἀναγκάσουν νὰ τὸ θάλουν στὰ πόδια μαζί μὲ τοὺς προστάτες τους. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι ἐξ αἰτίας τῆς συνθήκης τοῦ Μπρέστ — Λιτόφσκ καὶ τῶν πολιτικῶν παραγόντων πού ἡ Ἐπανάστασή μας ἔχει νὰ κάνει στοῦ ἐξωτερικοῦ, μιὰ ἐπίθεση τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ εἶναι ἀδιανόητη».

Κατὰ τὴ διάρκεια πού ἔλεγα αὐτά, ὁ σύντροφος Σθερντλῶφ κρατοῦσε σημειώσεις.

— Κατὰ σύμπτωση, ἔχω κι ἐγὼ τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἀποψη μὲ σᾶς, μοῦ λέει. Ἄλλὰ τί εἴσαστε; κομμουνιστῆς ἢ Σοσιαλιστῆς Ἐπαναστάτης τῆς ἀριστερᾶς; (4) Ἄπὸ τὴ γλώσσα πού μιλάτε φαίνεται καλὰ ὅτι εἴσαστε Οὐκρανός. Ἄλλὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβει σὲ ποιό μέρος ἀπὸ τὰ δύο ἀνήκετε».

Αὐτὴ ἡ ἐρώτηση χωρὶς νὰ μὲ ταραξεῖ (μοῦ τὴν εἶχε κάνει καὶ ὁ γραμματέας) μ' ἔβαλε σὲ σύγχιση. Τί νὰ κάνω; Νὰ πῶ καθαρὰ στὸν Σθερντλῶφ ὅτι ἡμουν ἀναρχοκομμουνιστῆς, ὁ σύντροφος καὶ ὁ φίλος ἐκείνων πού τὸ κόμμα του καὶ τὸ κρατικὸ σύστημα πού δημιούργησε αὐτὸ εἶχαν συντρίψει πρὶν δύο μῆνες στὴ Μόσχα καὶ σὲ πολλὰς ἄλλες πόλεις, ἢ νὰ κρυφτῶ κάτω ἀπὸ μιὰ ἄλλη σημαία;

Ἦμουν μπλεγμένος καὶ ὁ Σθερντλῶφ τὸ παρατήρησε. Δὲν ἤθελα ν' ἀποκαλύψω στὴ μέση τῆς συζήτησής μας τὴν ἀντίληψή μου γιὰ τὴν ἐπανάσταση καὶ τὴν πο-

λιτική μου τοποθέτηση. Ἄλλὰ καὶ νὰ τὰ κρύψω μοῦ προξενούσε ἀπέχθεια. Γι' αὐτό, ὕστερ' ἀπὸ λίγα δευτερόλεπτα σκέψεις, λέγω στὸν Σθερντλώφ :

— Γιατὶ σὰς ἐνδιαφέρει τόσο ἡ πολιτική μου τοποθέτηση; Μήπως δὲν σὰς ἀρκοῦν τὰ χαρτιά μου, ποὺ δείχνουν ποιὸς εἶμαι, ἀπὸ ποῦ ἔρχομαι καὶ τὸ ρόλο ποὺ ἔπαιξα σὲ κάποια περιοχή γιὰ νὰ ὀργανωθοῦν οἱ ἐργαζόμενοι τῶν πόλεων καὶ τῆς ὑπαίθρου ταυτόχρονα μὲ τὴν ὀργάνωση ὁμάδων παρτιζάνων καὶ τάγματα ἐθελοντῶν γιὰ νὰ πολεμήσουμε τὴν ἀντεπανάσταση ποὺ μασιτίζει τὴν Οὐκρανία.

Ὁ σύντροφος Σθερντλώφ ζήτησε συγγνώμη καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ μὴν ἀμφιβάλλω γιὰ τὴν ἐπαναστατική του ἐντιμότητα οὔτε νὰ ὑποψιασθῶ ὅτι δὲν μοῦ ἔχει ἐμπιστοσύνη. Ἡ συγγνώμη ποὺ μοῦ ζήτησε μοῦ φάνηκε τόσο εἰλικρινὴς ὥστε αἰσθάνθηκα ἄσχημα καί, χωρὶς νὰ διστάζω πιά, τοῦ δήλωσα ὅτι ἡμουν ἀναρχοκομμουνιστὴς τῆς τάσης Μπακούιν — Κροπότκιν.

— Τί ἀναρχοκομμουνιστὴς εἴσαστε, σύντροφε, ἀφοῦ παραδεχόσαστε τὴν ὀργάνωση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν καὶ τὴν διεύθυνση ἀπὸ αὐτὲς τῆς πάλης ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τοῦ κεφαλαίου; φώναξε ὁ Σθερντλώφ μ' ἓνα συντροφικὸ χαμόγελο.

Μπροστὰ στὴν ἐκπληξή του, ἀπάντησα στὸν πρόεδρο τῆς Ε.Κ.Ε.

— Ὁ ἀναρχισμὸς εἶναι ἓνα ἰδανικὸ πολὺ ρεαλιστικό. Ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ μὴν καταλαβαίνει τὸν μοντέρνο κόσμο καὶ τὰ σημερινὰ γεγονότα. Καὶ τὸ μέρος ποὺ παίρνουν μὲ τὸν ἓναν ἢ τὸν ἄλλο τρόπο οἱ ὁπαδοὶ του σ' αὐτὰ τὰ γεγονότα εἶναι φανερό. Καὶ γιὰ νὰ μὴν ποῦμε γιὰ τὸν προσανατολισμὸ ποὺ πρέπει νὰ δώσει στὴ δράση του καὶ στὰ μέσα ποὺ τοῦ χρειάζονται νὰ χρησιμοποίησει γι' αὐτήν...

— Γὸ θέλω πολὺ. Ἄλλὰ ἐσεῖς δὲν μοιάζετε καθόλου μ' αὐτοὺς τοὺς ἀναρχικοὺς ποὺ εἶχαν ἐγκαταστήσει τὴν

Ξδρα τους στη Μαλάγια Ντιμιτρόφκα, μου λέει ὁ Σθερντλῶφ, καὶ ἤθελε νὰ προστέσει κάτι ἀκόμα πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ἀλλὰ τὸν διέκοψα :

— Τὸ κτύπημα πού ἔδωσε τὸ κόμμα σας στοὺς ἀναρχικοὺς τῆς Μαλάγια Ντιμιτρόφκα⁵ πρέπει νὰ θεωρηθεῖ σὰν ἓνα ὀδυνηρὸ πρᾶγμα πού θὰ πρέπει νὰ μὴν ξαναγίνει στοὺς μέλλον γιὰ τὸ συμφέρον τῆς Ἐπαναστάσεως...».

Ὁ Σθερντλῶφ μουρμούρισε κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του. Σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνια του, μὲ πλησίασε, ἔβαλε τὰ χέρια του στοὺς ὤμους μου καὶ μου λέει:

— Βλέπω πὼς γνωρίζετε καλὰ αὐτὸ πού συνέβει ἀπὸ τὴν ὑποχώρησή μας ἀπὸ τὴν Οὐκρανία καί, ἰδιαίτερα, τὴν κατάσταση πνεύματος τῶν χωρικῶν. Ὁ Ἰλιτς, ὁ σύντροφός μας ὁ Λένιν, θὰ ἦταν σίγουρα εὐχαριστημένος νὰ σᾶς ἀκούσει. Θέλετε νὰ τοῦ τηλεφωνήσω;

Ἀπάντησα ὅτι δὲν θὰ μπορούσα νὰ πῶ τίποτα περισσότερο στοὺς σύντροφο Λένιν, ἀλλὰ ὁ Σθερντλῶφ κρατοῦσε κιόλας τὸ τηλέφωνο καὶ πληροφοροῦσε τὸν Λένιν ὅτι εἶχε κοντά του ἓνα σύντροφο πού εἶχε πολὺ ἐνδιαφέρουσες πληροφορίες πάνω στοὺς θέματα τῶν ἀγροτῶν τῆς Νότιας Ρωσίας καὶ γιὰ τὰ αἰσθηματὰ τους ἀπέναντι στὰ γερμανικὰ στρατεύματα εἰσβολῆς. Καὶ ἀμέσως ῥώτησε τὸν Λένιν πότε θὰ μπορούσε νὰ μὲ δεχθεῖ.

Ἦστερα ἀπὸ μιὰ στιγμή, ὁ Σθερντλῶφ ἔβαλε κάτω τὸ τηλέφωνο καὶ ἔφτιαξε μὲ τὸ χέρι του μιὰ ἄδεια πού μου ἐπέτρεψε νὰ ξανάρθω. Δίνοντάς την μου μου λέει:

— Αὐριο, στὴ μιάμιση τὸ ἀπόγευμα, ἔλα κατ' εὐθείαν ἐδῶ. Θὰ πᾶμε μαζί στοὺς σύντροφο Λένιν... Θὰ ἔρθετε;

— Θὰ ἔρθω ἀπάντησα.

Ἡ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΛΕΝΙΝ

Τὴν ἐπόμενη ἡμέρα, στὴ μία ἢ ὡρα, ξαναπήγα στοὺς Κρεμλίνο ὅπου ξαναβρῆκα τὸν σύντροφο Σθερντλῶφ

πού με δδήγησε άμέσως στο γραφεϊο του Λένιν. Αυτός με ύποδέχτηκε άδελφικά. Με πήρε άπό το μπράτσο και κτυπώντας γλυκά με το άλλο του χέρι τον ώμο μου, μ' έβαλε νά καθήσω σε μιιά πολυθρόνα. Άφοϋ παρακάλεσε τον Σθερντλώφ νά καθήσει σε μιιά άλλη πλησίασε τον γραμματέα του και του λέει:

— Έχετε την καλοσύνη νά τελειώσετε αύτη τή δουλειά για τίς δύο ή ώρα.

“Επειτα ήρθε νά καθήσει άπέναντί μου και άρχισε νά με ρωτάει:

“Η πρώτη έρώτηση πού μου έκανε ήταν : « Από ποιιά περιοχή είσαστε; » “Επειτα: « Πώς δέχτηκαν οι άγρότες τής περιοχής το σύνθημα : « Ο λ η ή έ ξ ο υ σ ί α σ τ ά Σ ο θ ι έ τ τ ω ν χ ω ρ ι ω ν » και ποιιά ύπηρεξε ή αντίδραση τών έχθρων αυτού του συνθήματος και ιδιαιτέρα ή αντίδραση τής κεντρικής Ράντα; Σε συνέχεια : « Οί άγρότες τής περιοχής σας ξεσηκώθηκαν έναντίον τών γερμανοαυστριακών εισβολέων; Έάν ναι, τί είναι αυτό πού έλειψε για νά μεταβληθούν οι άγροτικές έξεγέρσεις σε γενικό ξεσήκωμα και νά ένώσουν τά δράση τους με τή δράση τών κόκκινων φρουρών πού με τόσο θάρρος έχουν ύπερασπίσει τίς έπαναστατικές μας κατακτήσεις; »

Σ' όλα αυτά τά έρωτήματα έδινα στο Λένιν σύντομες άπαντήσεις. Αυτός, με το ταλέντο πού είχε, προσπαθούσε νά θάζει τά έρωτήματά του κατά τρόπο πού νά μπορώ ν' άπαντήσω σημείο με σημείο. Παράδειγμα, το έρώτημα: « Πώς οι άγρότες τής περιοχής μου ύποδέχτηκαν το σύνθημα : “ Ο λ η ή έ ξ ο υ σ ί α σ τ ά Σ ο θ ι έ τ τ ω ν χ ω ρ ι ω ν ; ” ο Λένιν μου το έβαλε τρεις φορές και έξεπλάγει όταν του άπάντησα : « Οί άγρότες το ύποδέχτηκαν κατά τον τρόπο τους. Αυτό θέλει νά πεί ότι το έννοούν πώς όλη ή έξουσία πρέπει, σε όλες τίς περιοχές νά ταυτίζεται με τή συνείδηση και τή θέληση τών έργαζομένων’ ότι τά σοθιέτ τών βουλευτών έργατών - άγροτών του χωριού, του καντονιού και του

διαμερίσματος δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο ἀπὸ γρανάζια τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης καὶ τῆς οἰκονομικῆς αὐτοδιαχείρισης τῶν ἐργαζομένων πού παλεύουν ἐναντίον τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῶν λακέδων της: τοὺς σοσιαλιστὲς τῆς δεξιᾶς καὶ τῆς κυβερνητικῆς τους συνεργασίας.

— Σκέπτεστε ὅτι αὐτὸς ὁ τρόπος κατανοήσεως τοῦ συνθήματός μας εἶναι σωστός; ρωτᾷ ὁ Λένιν.

— Ναι, ἀπαντῶ.

— Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, οἱ ἀγρότες τῆς περιοχῆς σας ἔχουν μολυνθεῖ ἀπὸ τὸν ἀναρχισμό, μοῦ λέει

— Αὐτὸ εἶναι ἄσχημο; ρώτησα.

— Δὲν ἤθελα νὰ πῶ αὐτό. Ἀντίθετα, θὰ ἔπρεπε νὰ χαροῦμε γι' αὐτό, διότι αὐτὸ θὰ ἐπιτάχυνε τὴ νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ ἐναντίον τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τῆς ἐξουσίας του.

— Αὐτὸ μὲ κολακεύει, ἀπάντησα στὸ Λένιν, ἐνῶ κρατιόμουν νὰ μὴ γελάσω.

— Ὅχι, ὄχι, ἰσχυρίζομαι πολὺ σοβαρὰ πὼς αὐτὸ τὸ κοινωνικὸ φαινόμενο στὴ ζωὴ τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν θὰ ἐπιτάχυνε τὴ νίκη τοῦ κομμουνισμοῦ πάνω στὸν καπιταλισμό, ἐπανελάθε ὁ Λένιν προσθέτοντας: «Ἄλλὰ σκέπτομαι ὅτι αὐτὸ τὸ φαινόμενο δὲν ὑπῆρξε αὐθόρμητο. Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀναρχικῆς προπαγάνδας καὶ δὲν θ' ἀργήσει νὰ ἐξαφανιστεῖ. Φτάνω ἀκόμα νὰ πιστεῦω πὼς αὐτὴ ἡ κατάσταση πνεύματος, χτυπημένη ἀπὸ τὴ θριαμβεύουσα ἀντεπανάσταση πρὶν νὰ εἶχε τὸν καιρὸ νὰ γεννήσει μιὰ ὀργάνωση, ἔχει κιόλας ἐξαφανιστεῖ».

Ἐκαμα τὴν παρατήρηση στὸ Λένιν ὅτι ἓνας πολιτικὸς ἀρχηγὸς δὲν πρέπει νὰ δεῖχνηται πεσομιστῆς ἢ σκεπτικιστῆς.

— Ἔτσι, κατὰ ἐσᾶς, λέει ὁ Σθερντλῶφ διακόπτοντάς με, θὰ πρέπει νὰ ἐνθαρρύνουμε αὐτὲς τὶς ἀναρχικὲς τάσεις στὴ ζωὴ τῶν ἀγροτικῶν μαζῶν;

— ὦ!, τὸ κόμμα σας δὲν θὰ τὶς ἐνθαρρύνει, ἀπάντησα. Ὁ Λένιν τὸ ἄρπαξε:

— Καί γιατί θά ἔπρεπε νά τις ἐνθαρρύνουμε; Ἰὰ νά διαιρέσουμε τις ἐπαναστατικές δυνάμεις τοῦ προλεταριάτου, νά ἀνοίξουμε τὸ δρόμο στὴν ἀντεπανάσταση καί στὸ τέλος τῆς γραφῆς ν' ἀνέβουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μαζὶ μὲ τὸ προλεταριάτο στὴν καρμανιόλα;

Δὲν μπόρεσα νά κρατηθῶ καί μ' ἕνα τόνο νευρικότητας οὔτε φωνή, παρατήρησα στὸ Λένιν ὅτι ὁ ἀναρχισμὸς καί οἱ ἀναρχικοὶ δὲν ἀπόβλεπαν στὴν ἀντεπανάσταση καί δὲν ὀδηγοῦσαν πρὸς τὰ ἐκεῖ τὸ προλεταριάτο.

— Αὐτὸ εἶπα, ἀλήθεια; μὲ ρώτησε ὁ Λένιν καί προσθέτει.

«Ἦθελα νά πῶ ὅτι οἱ ἀναρχικοὶ, μὴ ἔχοντας μαζικὲς ὀργανώσεις, δὲν εἶναι σὲ θέση νά ὀργανώσουν τὸ προλεταριάτο καί τοὺς φτωχοὺς ἀγρότες καί, κατὰ συνέπεια, νά τοὺς ξεσηκώσουν γιὰ νά ὑπερασπίσουν, μὲ τὴν πλατεῖα ἔννοια τοῦ ὄρου, αὐτὸ πού κατακτήθηκε ἀπὸ ὄλους μας καί πού μᾶς εἶναι ἀκριβό».

Στὴ συνέχεια ἡ συζήτηση μπῆκε σὲ ἄλλα θέματα πού ἔβαλε ὁ Λένιν. Στὸ ἕνα ἀπὸ αὐτά: «Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν καί τὸ ἐπαναστατικὸ θάρρος μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὲς ὑπερασπίστηκαν τις κοινὲς μας κατακτήσεις». Ὁ Λένιν μὲ ὑποχρέωσε ν' ἀπαντήσω ὅσο τὸ δυνατό πιὸ πληρέστερα. Ἦταν φανερὸ ὅτι τὸ θέμα τὸν τάραζε ἢ τοῦ θύμιζε αὐτὸ πού τελευταῖα εἶχαν διαπραξέει οἱ κόκκινοὶ φρουροὶ στὴν Οὐκρανία, πετυχαίνοντας δῆθεν τοὺς στόχους πού ὁ Λένιν καί τὸ κόμμα του εἶχαν θάλει καί στὸ ὄνομα τῶν ὁποίων τοὺς εἶχαν στείλει ἀπὸ τὸ Πέτρογκραντ καί τις ἄλλες μακρινὲς μεγάλες πόλεις τῆς Ρωσίας. Θυμᾶμαι τὴ συγκίνηση τοῦ Λένιν, τὴ συγκίνηση πού μπορούσε νά ἐκδηλωθεῖ μόνο σ' ἕναν ἀνθρώπο πού ζοῦσε παθητικὰ τὴν πάλῃ ἐναντίον τῆς κοινωνικῆς τάξης πού μισοῦσε καί ἤθελε νά νικήσει, ὅταν τοῦ εἶπα:

— Ἐχοντας πάρει μέρος στὸν ἀφοπλισμὸ δεκάδων κοζάκων πού ἀποσύρονταν ἀπὸ τὸ γερμανικὸ μέτωπο

στό τέλος του Δεκέμβρη 1917 και στις αρχές του 1918, είμαι πολύ καλά πληροφορημένος για τὰ «έπαναστατικά κατορθώματα» τῶν μονάδων τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ και ἰδιαίτερα τῶν ἀρχηγῶν τους. Ὅμως, μοῦ φαίνεται, σύντροφε Λένιν, πῶς θασιζόμενος σὲ πληροφορίες ἀπὸ δεύτερο και ἀκόμα ἀπὸ τρίτο χέρι, τὰ ὑπερβάλλετε.

— Πῶς; Τὸ ἀμφισθητεῖτε; μὲ ρωτᾷ ὁ Λένιν.

— Οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν ἔδειξαν ἐπαναστατικὸ πνεῦμα και θάρρος, ἀλλὰ ὄχι τόσο ὅσο τὸ περιγράφετε. Ἡ πάλη τῶν κόκκινων φρουρῶν ἐναντίον τῶν «ἀ ἱ ν τ α μ ά κ ς» (1) τῆς κεντρικῆς Ράντα και, ἰδιαίτερα, ἐναντίον τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων τῶν «ἀ ἱ ν τ α μ ά κ ς» (6) τῆς κεντρικῆς Ράντα και, ἰπαληκαριά, ὅπως και ἡ δράση τῶν κόκκινων φρουρῶν και τῶν ἀρχηγῶν τους, ἀποδείχτηκαν πολὺ ἀδύνατα Βέβαια, σὲ πολλὲς περιπτώσεις, σύμφωνα μὲ τὴ γνώμη μου, αὐτὸ μπορεῖ ν' ἀποδωθεῖ σὸ γεγονός ὅτι τ' ἀποσπάσματα τῶν κόκκινων φρουρῶν σχηματίστηκαν θιαστικά και χρησιμοποιοῦσαν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μιὰ τακτικὴ ποὺ δὲν ἔμοιαζε οὔτε μ' ἐκείνη τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων οὔτε μ' ἐκείνη τῶν κανονικῶν μονάδων. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι οἱ κόκκινοὶ φρουροί, εἴτε ἦσαν πολλοὶ εἴτε ἦσαν λίγοι, ἐπιτίθονταν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ μετατοπιζόμενοι πάνω σὲ σιδηροδρομικὲς γραμμές. Σὲ ἀπόσταση δέκα ἢ δεκαπέντε θέρστια ἀπὸ τὴ μιὰ και τὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς γραμμῆς τὸ ἔδαφος δὲν τὸ εἶχαν καταλάβει. Σ' αὐτὴ τὴν ἔκταση μποροῦσαν νὰ κυκλοφοροῦν ἐλεύθεροι οἱ ὑπερασπιστὲς τῆς ἐπανάστασης ἢ ἀντεπανάστασης. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, οἱ αἰφνιδισμοὶ πετύχαιναν σχεδὸν πάντα. Μόνον κοντὰ σὲ σιδηροδρομικοὺς κόμπους, κοντὰ σὲ πόλεις ἢ συνοικίες ποὺ ἐξυπηρετοῦνταν ἀπὸ τὸ σιδηρόδρομο οἱ σχηματισμοὶ τῶν κόκκινων φρουρῶν ὀργάνωναν ἕνα μέτωπο και ἀπὸ ἐκεῖ ἐξαπολοῦσαν τὶς ἐπιθέσεις τους.

Ἄλλὰ τὰ μετόπισθεν και ἐδάφη ποὺ περιβάλλανε

Άμεσα τις τοποθεσίες που άπειλοῦνταν ἀπὸ τὸν ἐχθρὸ παράμεναν ἀνυπεράσπιστα. Ἡ ἐπιθετικὴ δράση τῆς ἐπανάστασης δεχόταν κτυπήματα. Πρὶν καλὰ - καλὰ προλάβουν οἱ μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν νὰ διαδώσουν τὶς ἐκκλήσεις τοὺς σὲ μιὰ περιοχὴ, οἱ ἀντεπαναστατικὲς δυνάμεις περνοῦσαν στὴν ἀντεπίθεση καὶ συχνὰ ὑποχρέωναν τοὺς κόκκινους φρουροὺς σὲ ὑποχώρησι καὶ ν' ἀνέθουν πάλι στὰ θωρακισμένα τραινὰ τοὺς "Ἐτσι ὁ πληθυσμὸς τῆς ὑπαίθρου δὲν τοὺς ἐβλεπε. Καὶ ἀπὸ τότε δὲν μποροῦσε νὰ τοὺς στηρίξει.

— Τί κάνουν οἱ ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς στὴν ὑπαίθρο; Δὲν κατορθώνουν νὰ κρατοῦν ἔτοιμο τὸ ἀγροτικὸ προλεταριάτο γιὰ νὰ συμπληρώσουν μὲ φρέσκα στρατεύματα τὶς μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν ὅταν περνοῦν κοντὰ τοὺς ἢ γιὰ νὰ σχηματίσουν νέα ἐλεύθερα σώματα κόκκινων φρουρῶν καὶ νὰ καταλαμβάνουν θέσεις μὲ σκοπὸ νὰ νικήσουν τὴν ἀντεπανάσταση; μὲ ρώτησε ὁ Λένιν.

— Δὲν παρασυρόμαστε. Οἱ ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς εἶναι πολὺ λίγοι στὴν ὑπαίθρο καὶ δὲν μποροῦν νὰ κάνουν κάτι σπουδαῖο. Ὅμως, κάθε ἡμέρα φτάνουν στὸ χωριὸ ἑκατοντάδες μυστικοὶ προπαγανδιστὲς καὶ ἐχθροὶ τῆς ἐπανάστασης. Σὲ πολλὰ μέρη, δὲν πρέπει νὰ περιμένουμε ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτες προπαγανδιστὲς νὰ κάμουν νὰ ξεπηδήσουν νέες δυνάμεις τῆς ἐπανάστασης καὶ νὰ τὶς ὀργανώσουν γιὰ νὰ τὶς ἀντιπαραβάλλουν στὴν ἀντεπανάσταση. Ἡ ἐποχὴ μας, λέω στὸν Λένιν, ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες ἀποφασιστικὲς πράξεις καὶ σὲ ὅλες τὶς περιοχὲς τῆς ζωῆς καὶ τῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων. "Ἄν δὲν τὸ ὑπολογίσουμε αὐτὸ καὶ ἰδιαίτερα σὲ μᾶς στὴν Οὐκρανία, σημαίνει ὀτιἐπιτρέπουμε στὴν ἀντεπανάσταση ποὺ θρῖσκεται μαζεμένη πίσω ἀπὸ τὸν ἀταμάνο ν' ἀναπτύσσει:τι κατὰ τὴν ἀνεσὴ τῆς καὶ νὰ σταθεροποιεῖ τὴν ἐξουσία τῆς.

Ὁ Σβερντλῶφ μᾶς κοίταξε καὶ τοὺς δυὸ καὶ χαμο-

γελοῦσε ἱκανοποιημένος. "Ὅσο γιὰ τὸν Λένιν εἶχε μπλέξει τὰ δάκτυλά του καί, σκύβοντας τὸ κεφάλι, σκεφτόταν. Σηκώνοντας τὸ κορμί του, μοῦ λέει :

— "Ὅλα αὐτὰ ποῦ μόλις μοῦ εἶπατε εἶναι πολὺ θλιθερά. Καὶ γυρίζοντας πρὸς τὸν Σθερντλῶφ πρόσθεσε : «'Ενσωματώνοντας τὶς μονάδες τῶν κόκκινων φρουρῶν στὸν κόκκινο Στρατὸ θρῖσκόμαστε στὸ σωστὸ δρόμο. Στὸ δρόμο ποῦ ὀδηγεῖ στὴ νίκη τοῦ προλεταριάτου πάνω στὴν ἀστική τάξη».

— Ναί, ναί, ἀπάντησε ζωηρὰ ὁ Σθερντλῶφ.

Ὁ Λένιν σὲ συνέχεια μοῦ λέει :

— Τί δουλειὰ λογαριάζετε νὰ κάνετε στὴ Μόσχα;

Τοῦ ἀπάντησα πὼς δὲν θὰ ἔμενα στὴ Μόσχα γιὰ πολὺ. Σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τῆς Συνδιάσκεψης τῶν ἀντάρτικων ὁμάδων ποῦ ἔγινε στὸ Ταγκανρόγκ, θὰ ἔπρεπε νὰ ξαναγυρίσω στὴν Οὐκρανία τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ Ἰουλίου.

— Παράνομα; μὲ ρώτησε ὁ Λένιν.

— Ναί, ἀπάντησα.

Τότε ἀπευθυνόμενος ὁ Λένιν στὸν Σθερντλῶφ ἔκανε αὐτὴ τὴν παρατήρηση :

— Οἱ ἀναρχικοὶ εἶναι πάντοτε γεμάτοι αὐταπάρηση. Εἶναι ἔτοιμοι γιὰ ὅλες τὶς θυσίες· ἀλλὰ φανατικοὶ τυφλοί, ἀγνοοῦν τὸ παρὸν καὶ σκέπτονται μόνο ἕνα μακρυνὸ μέλλον.

Καὶ παρακαλώντας με νὰ μὴν τὸ πάρω ὅτι αὐτὸ εἰπώθηκε γιὰ μένα, πρόσθεσε :

— Σὰς θεωρῶ, σύντροφε, σὰν ἕναν ἄνθρωπο ποῦ ἔχει τὴν αἴσθηση τῶν πραγματικοτήτων καὶ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐποχῆς μας. "Αν ὑπῆρχε ἀπὸ τοὺς ἀναρχικοὺς τῆς Ρωσίας μόνο τὸ ἕνα τρίτο σὰν ἐσᾶς, ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές, θὰ εἴμαστε ἔτοιμοι νὰ θαδίσουμε μαζί τους μὲ μερικοὺς ὄρους καὶ νὰ δουλέψουμε ἀπὸ κοινοῦ γιὰ τὸ συμφέρον τῆς ἐλεύθερης ὀργάνωσης τῶν παραγωγῶν.

Αὐτὴ τὴ στιγμή, αἰσθάνθηκα νὰ ἀναθρύζει μέσα μου ἕνα αἶσθημα θαθειᾶς ἐκτίμησης γιὰ τὸν Λένιν, ἐνῶ

μέχρι τελευταία ακόμα είχα την πεποίθηση ότι ήταν υπεύθυνος για την έκμηδένιση των αναρχικών οργανώσεων της Μόσχας, που έδωσε το σήμα της εξόντωσης και εκείνων που θρίσκονταν σε πολλές άλλες πόλεις. Και μέσα μου, ντρεπόμεν για τον εαυτό μου. Άναζητώντας την απάντηση που έπρεπε να δώσω στο Λένιν, του είπα άποτομα :

— Η Έπανάσταση και οι κατακτήσεις της είναι ακριβές για τους αναρχικούς — κομμουνιστές — και απόδειξη είναι ότι σ' αυτή την άποψη μοιάζουν όλοι.

— Μη τὸ λέτε αυτό, απάντησε άμέσως ὁ Λένιν. Ξέρουμε τους αναρχικούς τόσο καλά ὅσο και ἔσείς. Οἱ περισσότεροι δὲν ἔχουν καμιά ἰδέα ἀπὸ τὸ παρόν, ἢ ὀπωσδήποτε δὲν νοιάζονται γι' αὐτό. "Ὅμως τὸ παρόν εἶναι τόσο σοβαρὸ ὥστε τὸ νὰ μὴ τὸ σκέφτεται ἢ νὰ μὴ παίρνει κατὰ θετικὸ τρόπο θέση ἀπέναντί του εἶναι γιὰ ἕναν ἐπαναστάτη κάτι πῶς πολὺ ἀπὸ ντροπή. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν αναρχικῶν ἔχουν τὴ σκέψη τους γυρισμένη πρὸς τὸ μέλλον ἀφιερώνοντάς του τὰ γραφτά τους, χωρὶς νὰ ζητοῦν νὰ καταλάβουν τὸ παρόν — κι αὐτὸ ἐπίσης μᾶς χωρίζει ἀπὸ αὐτούς.

"Ὅταν εἶπε αὐτὲς τὶς λέξεις, σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του καὶ θηματίζοντας πρόσθεσε :

— Ναι, ναι, οἱ αναρχικοὶ εἶναι δυνατοὶ γιὰ τὶς ἰδέες που κάνουν γιὰ τὸ μέλλον — μέσα στὸ παρόν, δὲν ἔχουν τὰ πόδια τους στὴ γῆ — ἢ στάση τους προκαλεῖ θλίψη καὶ αὐτὸ γιατί ὁ φανατισμὸς τους στερημένος ἀπὸ περιεχόμενο κάνει ὥστε νὰ εἶναι χωρὶς πραγματικούς δεσμούς μὲ τὸ μέλλον.

Ὁ Σβερντλῶφ χαμογέλασε μοχθηρὰ καὶ, γυρίζοντας πρὸς ἔμένα, μοῦ λέει :

Δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ ἀμφισβητεῖτε. Οἱ ἐκτιμήσεις τοῦ Βλαντιμίρ "Ἰλιτς εἶναι σωστές.

Καὶ ὁ Λένιν θιάστηκε νὰ προσθέσει :

— Ἀναγνώρισαν ποτὲ οἱ αναρχικοὶ ὅτι δὲν εἶχαν ρεαλισμὸ στὴν «παρούσα» ζωὴ; Οὔτε στ' ὄνειρό τους.

Ἄπαντώντας σὲ αὐτό, εἶπα στὸ Λένιν καὶ στὸν Σβερντλῶφ ὅτι ἡμουν ἕνας μισοαγράμματος χωρικός καὶ ὅτι δὲν θὰ ἤθελα νὰ συζητήσω τὴ γνώμη τὴν πολὺ σοφὴ γιὰ μένα πού μόλις εἶχε ἐκφράσει ὁ Λένιν γιὰ τοὺς ἀναρχικούς.

— Ἀλλὰ πρέπει νὰ σᾶς πῶ, σύντροφε Λένιν, ὅτι ἡ διαθεθαίωσή σας πῶς οἱ ἀναρχικοὶ δὲν καταλαθαίνουν «τὸ παρόν», ὅτι δὲν ἔχουν πραγματικούς δεσμούς μὲ αὐτό, κλπ., εἶναι θαθεῖα λάθεμένη. Οἱ ἀναρχικοὶ—κομμουνιστὲς τῆς Οὐκρανίας (ἢ τῆς «Νότιας Ρωσίας», ἀφοῦ ἐσεῖς οἱ μπολσεβίκοι — κομμουνιστὲς προσπαθεῖτε ν' ἀποφύγετε τὴ λέξη Οὐκρανία) οἱ ἀναρχικοὶ—κομμουνιστὲς, λέω, ἔχουν κιόλας δώσει πάρα πολλές ἀποδείξεις ὅτι εἶναι φυτεμένοι στέρεα «στὸ παρόν». «Ὅλη ἡ πάλη τῆς οὐκρανικῆς ἐπαναστατικῆς ὑπαίθρου ἐναντίον τῆς κεντρικῆς Ράντα διεξάχθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἰδεολογικὴ διεύθυνση τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν καὶ σ' ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς Σοσιαλιστὲς — Ἐπαναστάτες (πού, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, εἶχαν διαφορετικούς ἀντικειμενικούς στόχους ἀπὸ τοὺς δικούς μας, τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν δηλαδή, στὴν πάλη τους ἐναντίον τῆς Ράντα). Οἱ μπολσεβίκοι σας, πῶς νὰ τὸ ποῦμε, ἦσαν ἀνύπαρκτοι στὴν ὑπαιθρὸ μας ἢ ἂν θρῖσκονταν, ἢ ἐπιρροή τους ἦταν ἐντελῶς ἀσήμαντη. Σχεδὸν ὅλες οἱ ἀγροτικὲς κοινότητες καὶ Ἐνώσεις στὴν Οὐκρανία οἰκοδομήθηκαν μὲ τὴν παρακίνηση τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν. Καὶ ἡ ἔνοπλη πάλη τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ μὲ τὴν ἀντεπανάσταση γενικά καὶ τὴν ἀντεπανάσταση πού ἐνσαρκώνεται ἀπὸ τὰ αὐστρο-οὐγγρικό καὶ γερμανικά στρατεύματα εἰσβολῆς, ἐπιχειρήθηκε κάτω ἀπὸ τὴν ἀποκλειστικὴ ἰδεολογικὴ καὶ ὄργανωτικὴ διεύθυνση τῶν ἀναρχικῶν — κομμουνιστῶν. Βέβαια, τὸ κομματικὸ σας συμφέρον δὲν σᾶς ἐπιτρέπει νὰ τοποθετεῖστε ὄλο αὐτὸ στὸ ἐνεργητικὸ μας. Ἀλλὰ ὑπάρχουν τὰ γεγονότα πού δὲν μπορεῖτε ν' ἀμφισβητεῖτε. Ξέρετε πολὺ καλά, ὑποθέτω, τὴν ἀριθμητικὴ δύνα-

μη και τῆ μαχητικῆ ἱκανότητα τῶν ἐπαναστατικῶν ἐλεύθερων σωμάτων τῆς Οὐκρανίας. Ἐντελῶς δικαιολογημένα θυμῆσατε τὸ θάρρος μὲ τὸ ὁποῖο αὐτὰ ἡρωικὰ ὑπερασπίστηκαν τὶς κοινὲς ἐπαναστατικὲς μας κατακτήσεις.

Τὰ μισὰ καὶ παραπάνω ἀπὸ αὐτὰ τὰ σώματα πολέμησαν κάτω ἀπὸ τὴν ἀναρχικὴ σημαία. Ὁ Μοκροούτσωφ, ἡ Μ. Νικηφόροβα, ὁ Τσιερεντινάκ, ὁ Γκάριν, ὁ Τσιερινάκ, ὁ Λούνεφ καὶ πολὺ ἄλλοι — ὁ κατάλογος εἶναι πολὺ μακρὺς — διοικητὲς ἐλεύθερων σωμάτων εἶναι ὄλοι ἀναρχικοὶ — κομμουνιστὲς. Δὲν μιλῶ γιὰ μένα, γιὰ τὴν ὁμάδα πού ἀνήκω καὶ γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες ὁμάδες παρτιζάνων καὶ «ἐθελοντικῶν ταγμάτων» γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς ἐπανάστασης πού ἔχουμε συγκροτήσῃ καὶ πού ἡ διοίκηση τῶν κόκκινων φρουρῶν δὲν μπόρεσε ν' ἀγνοήσῃ. Ὅλο αὐτὸ δείχνει πάρα πολὺ καλά, σύντροφε Λένιν, σὲ ποιὸ σημεῖο εἶναι λαθεμένο αὐτὸ πού λέτε, ὅτι, δηλαδή, ἐμεῖς οἱ ἀναρχικοὶ — κομμουνιστὲς δὲν πατᾶμε στὴ γῆ, ὅτι ἡ στάση μας στὸ «παρόν» εἶναι θλιθεῖ, ἀφοῦ ἐμεῖς ἔχουμε μεγάλη ἀγάπη νὰ σκεφτόμαστε γιὰ τὸ «μέλλον». Αὐτὸ πού σᾶς εἶπα στὴ διάρκεια τῆς συζήτησής μας δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητηθεῖ, διότι εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἡ ἔκθεση πού σᾶς ἔκανα ἔρχεται σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ συμπεράσματα πού ἔκθεσατε γιὰ μᾶς καὶ ὅλος ὁ κόσμος καὶ σεῖς μαζί, μποροῦν νὰ ἰδοῦν σ' αὐτὸ τὴν ἀπόδειξη ὅτι πατᾶμε στέρεα στὸ «παρόν», ὅτι δουλεύουμε σ' αὐτὸ ζητώντας ἐκεῖ αὐτὸ πού μᾶς πλησιάζει στὸ μέλλον, γιὰ τὸ ὁποῖο, πραγματικά, σκεφτόμαστε καὶ πολὺ σοβαρὰ μάλιστα».

Αὐτὴ τὴ στιγμή παρατήρησα τὸν Σβερντλώφ. Ἐγινε κόκκινος, ἀλλὰ συνέχισε νὰ μοῦ χαμογελά. Ὅσο γιὰ τὸ Λένιν, λέει, ἀπλώνοντας τὰ μπράτσα:

— Ἴσως ἀπατῶμαι.

— Ναί, ναί, σύντροφε Λένιν. Σ' αὐτὴ τὴν περίπτωσι εἶσατε πολὺ αὐστηρὸς γιὰ μᾶς τοὺς ἀναρχικοὺς—κομμουνιστὲς. Πιστεύω ὅτι ἀπλᾶ αὐτὸ ἔγινε γιὰτὶ εἶσατε

άσχημα πληροφορημένος για την ούκρανική πραγματικότητα και για τὸ ρόλο πού παίζουμε ἐμεῖς ἐκεῖ.

—“Ίσως. Δὲν τὸ ἀμφισβητῶ. Ποιός, ἐξ ἄλλου, δὲν κάνει λάθη, ἰδίως στὴν κατάσταση πού εἴμαστε; ἀπάντησε ὁ Λένιν.

Ἐπολογίζοντας ὅτι εἶχα νευριάσει λίγο, προσπάθησε πατρικὰ νὰ μὲ ἡρεμήσει ρίχνοντας πολὺ ἐπιδέξια τὴ συζήτηση σὲ ἄλλο θέμα. Ἄλλὰ ὁ ἄσχημος χαρακτήρας μου, ἂν μπορῶ νὰ ἐκφραστῶ ἔτσι, δὲν μοῦ ἐπέτρεψε, παρὰ τὸ σεβασμὸ πού θὰ μοῦ ἐμπνεύσει ὁ Λένιν στὴ διάρκεια τῆς συνομιλίας μας, νὰ ἐνδιαφερθῶ περισσότερο γιὰ τ' ἄλλα. Αἰσθάνθηκα προβλημένος. Καὶ παρὰ τὸ αἶσθημα πού δοκίμαζα ὅτι εἶχα ἀπέναντί μου τὸν Λένιν μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μπορούσα νὰ συζητήσω πολλὰ θέματα ἢ ἀπὸ τὸν ὁποῖο θὰ εἶχα νὰ μάθω πολλὰ, τὸ πνεῦμα μου θ' ἀλλάξει. Οἱ ἀπαντήσεις μου δὲν ἦσαν πιά τόσο ἡρεμες: κάτι ἔσπασε μέσα μου καὶ μὲ κατέκλυσε ἓνα δυσάρεστο αἶσθημα.

Ὁ Λένιν κατάλαβε τὴν ἀλλαγὴ πού εἶχε γίνει στὰ αἰσθήματά μου. Προσπάθησε νὰ τὴν καταπραῦνει μιλώντας γιὰ ἄλλα θέματα. “Ὅταν κατάλαβε ὅτι ξαναπόκτησα τὶς καλύτερες διαθέσεις μου καὶ ὅτι μὲ εἶχε κατακτήσει μὲ τὴν εὐγλωττία του, μὲ ρώτησε ξαφνικά:

—“Ὡστε ἔχετε τὸ σκοπὸ νὰ ξαναπαῖτε παράνομα στὴν Οὐκρανία;

—Ναί, ἀπάντησα.

—Μπορῶ νὰ σᾶς προσφέρω τὴ βοήθειά μου;

—Εὐχαρίστως, λέω.

Ἀπευθυνόμενος τότε ὁ Λένιν στὸν Σθερντλώφ ρώτησε :

—Ποιός εἶναι τώρα ὁ δικός μας πού θρискεται ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὑπηρεσίας πού ἔχει σὰ δουλειὰ τῆς νὰ ἐξασφαλίζει τὸ πέρασμα τῶν ἀγοριῶν μας στοὺς Νότο;

Ὁ σύντροφος Καρπένκο ἢ Ζατόνσκι, ἀπάντησε ὁ Σθερντλώφ. Θὰ μάθω.

Κατὰ τὴ διάρκεια πού ὁ Σθερντλώφ τηλεφώνουσε

για να μάθει αν ο επί κεφαλής της υπηρεσίας αυτής ήταν ο Καρπένκο ή ο Ζατόνσκι, ο Λένιν προσπάθησε να με πείσει πως έπρεπε η στάση του απέναντί μου να με κάνει να συμπεράνω πως η θέση του κομμουνιστικού κόμματος απέναντι των αναρχικών δεν ήταν τόσο έχθρική όσο φαίνομαι να το πιστεύω.

—“Αν υποχρεωθήκαμε, μου λέει ο Λένιν, να πάρουμε ενεργητικά μέτρα και να πετάξουμε τους αναρχικούς έξω από το ιδιαίτερο ξενοδοχείο που είχαν καταλάβει στη Μαλάγια Ντιμιτρόφκα, και όπου έκρυβαν μερικούς ντόπιους ή περαστικούς κλέφτες, ή ευθύνη δεν είναι δική μας, αλλά των αναρχικών που έγκαταστάθηκαν εκεί. Έξ άλλου, δεν θα τους άνησυχήσουμε πιά. Πρέπει να ξέρετε ότι τους δώθηκε άδεια να καταλάβουν ένα άλλο οίκημα όχι μακριά από τη Μαλάγια Ντιμιτρόφκα και είναι ελεύθεροι να δουλεύουν όπως καταλαβαίνουν.

—“Έχετε αποδείξεις, ρώτησα το σύντροφο Λένιν, που να μās λένε ότι οί αναρχικοί της Μαλάγια Ντιμιτρόφκα είχαν δώσει άσυλο σε ληστές;

—Ναί. Η Έκτατη Έπιτροπή (ή Τσέκα) τις μάζεψε και τις έπαληθευσε. “Αν δεν υπήρχαν, τότε το κόμμα μας δεν θα επέτρεπε να παρθούν μέτρα, απάντησε ο Λένιν.

Στό μεταξύ ήρθε και ξανακάθησε μαζί μας ο Σθερντλώφ και πληροφόρησε ότι ο σύντροφος Καρπένκο ήταν επί κεφαλής της υπηρεσίας για τὰ περάσματα, αλλά και ότι ο σύντροφος Ζατόνσκι ήταν κι αυτός γνώστης όλων.

‘Ο Λένιν φώναξε άμέσως :

—Ορίστε, σύντροφε. Περάστε αύριο, μεθαύριο ή όταν θέλετε, στο γραφείο του συντρόφου Καρπένκο. Και ζητείστε του, τι έχετε ανάγκη για να ξαναπάτε παράνομα στην Ούκρανία. Θα σās δώσει ένα σίγουρο δρομολόγιο για να περάστε τὰ σύνορα.

— Ποιό μέτωπο; ρώτησα.

—Δὲν τὸ ξέρετε; Μεταξὺ τῆς Ρωσίας καὶ τῆς Οὐκρανίας διαμορφώθηκαν σύνορα. Τὰ φυλάνε οἱ Γερμανοί, λέει νευριασμένος ὁ Λένιν.

—Ἐν τούτοις, θεωρεῖτε τὴν Οὐκρανία σὰν τὸ Νότο τῆς Ρωσίας; ἀπάντησα.

—Τὸ νὰ θεωρεῖς εἶναι, σύντροφε, ἓνα πράγμα. Καὶ νὰ ἔχεις ἀνοικτὰ μέσα στὴ ζωὴ τὰ μάτια, εἶναι ἓνα ἄλλο, θιάστηκε ν' ἀπαντήσει ὁ Λένιν.

Καὶ πρὶν ν' ἀπαντήσω, πρόσθεσε:

—Θὰ πεῖτε στὸ σύντροφο Καρπένκο ὅτι σὰς σιέλνω ἐγώ. Ἄν ἔχει ἀμφιβολίες, δὲν ἔχει παρὰ νὰ μοῦ τηλεφωνήσει. Νά, ἡ διεύθυνση ποῦ θὰ μπορέσετε νὰ τὸν δεῖτε.

Ἔορθοι τώρα καὶ οἱ τρεῖς, σφίξαμε τὸ χέρι καὶ ἀφοῦ ἀνταλλάξαμε εὐχαριστίες, πραφανῶς θερμές, θγῆκα ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ Λένιν.

Τὸ μακνοβίστικο κίνημα

Τὰ κείμενα πὸ ἀκολουθοῦν εἶναι παρμένα ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Πιέρ Ἀρκινώφ, φίλου καὶ συμπολεμιστῆ τοῦ Μάκνο, Ἡ Ἱστορία τοῦ Μακνοβίστικου Κινήματος, 1928, πὸ ξανα-ἐκδόθηκε στὸ Παρίσι (Ἐκδ. Μπελιμπάστ) στὰ 1967.

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ «ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΕΣ»

(Στὴν Οὐκρανία τοῦ Νότου, μετὰ τὸ διώξιμο τῶν μεγαλοτσιφλικῶν), ἡ γῆ πῆγε στὰ χέρια τῶν ἀγροτῶν. Αὐτοὶ καταλάβαιναν καλὰ πὸς δὲν εἶχαν γίνει ὄλα, ὅτι δὲν ἦταν ἀρκετὸ νὰ πάρεις ἓνα κομμάτι γῆς καὶ νὰ ἀρκεστεῖς σ' αὐτό. Ἡ σκληρὴ ζωὴ τοὺς ἔλεγε ὅτι ἀπὸ ὄλες τὶς μεριὲς τοὺς παραμόνευαν ἐχθροὶ καὶ πὸ δίδασκε νὰ στέκονται ἐνωμένοι. Σὲ πολλὰς περιοχάς, ἔγιναν ἀπόπειρες νὰ ὀργανωθεῖ ἡ ζωὴ ἀπὸ κοινού. Παρὰ τὴν ἐχθρότητα τῶν ἀγροτῶν ἀπέναντι τῶν ἐπίσημων (κυβερνητικῶν) κομμούνων, σὲ πολλὰ διαμερίσματα τῆς περιοχῆς Γκουλάι-Πολέ, ξεπήδησαν ἀγροτικὲς κομμουνες πὸ τὶς ὀνόμαζαν «κομμουνες ἐργασίας» ἢ ἐλεύθερες κομμουνες». "Ἐτσι κοντὰ στὴν κωμὸπολη Ποκροβσκοϊὲ ὀργανώθηκε ἡ πρώτη ἐλεύθερη κομμούνα μὲ τὸ ὄνομα Ρόζα Λούξεμπουργκ. "Ὅλα τὰ μέλη ἦσαν φτωχά. Στὴν ἀρχή, αὐτὴ ἡ κομμούνα εἶχε μόνον μερικὲς δεκάδες μέλη. Κατόπιν ὁ ἀριθμὸς τοὺς αὐξήθηκε μὲχρι πὸ ξεπέρασε τὰ τριακόσια.

(...) Μὲ ἀπλότητα καὶ μεγαλεῖο ψυχῆς πὸ διαθέτει μόνον ὁ λαός, οἱ ἀγρότες εἶχαν τιμήσει τὴ μνήμη μιᾶς

ήρωϊδας τής 'Επανάστασης, μιᾶς ἄγνωστης σ' αὐτούς, ἀλλὰ πού εἶχε χαθεῖ σάν μάρτυρας στήν ἐπαναστατική πάλη. "Ὁμως, ἡ ἐσωτερική ζωὴ τής κομμούνας δὲν εἶχε τίποτα τὸ κοινὸ μὲ τὸ δόγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἡ Ρόζα Λούξεμπουργκ εἶχε παλέψει. Ἡ κομμούνα θασιζόταν στήν ἀρχὴ τὴν ἀντιεξουσιαστική. Ἄναπτυσσόμενη, μεγαλώνοντας, ἀρχισε νὰ ἀσκεῖ μιὰ μεγάλη ἐπιρροὴ στοὺς χωρικοὺς ὅλης τής περιοχῆς. Ὁ «κομμουνιστικὲς» ἀρχές προσπάθησαν νὰ ἐπέμβουν στήν ἐσωτερική ζωὴ τής κομμούνας, ἀλλὰ δὲν ἔγιναν δεκτοί.

(...) Σὲ ἑπτὰ χιλιόμετρα ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ, σὲ μιὰ πολὺ παλιὰ ἰδιοκτησία, σχηματίστηκε μιὰ ἄλλη κομμούνα πού συγκέντρωνε φτωχοὺς ἄγρότες ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ. Ὀνομαζόταν ἀπλᾶ «κομμούνα Νο 2 τῶν ἀγροτῶν τοῦ Γκουλάι - Πολέ. Σὲ εἴκοσι χιλιόμετρα Γκουλάι - Πολέ. Ὀνομαζόταν ἀπλᾶ «κομμούνα Νο 1 ἀπ' αὐτὴν θρισκόνταν οἱ κομμούνες Νο 2 καὶ Νο 3. Ἐπίσης, ὑπῆρχαν κι ἄλλες σὲ ἄλλες περιφέρειες. Συνολικά, οἱ κομμούνες δὲν ἦσαν, θέβαια, πάρα πολλές. Καὶ δὲν ἀγκάλιαζαν παρὰ μόνο μιὰ μειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἰδίως ἐκείνους πού δὲν διέθεταν ἀγροτικά ἀγαθά. Ἀλλὰ αὐτὲς οἱ κομμούνες ἔγιναν μὲ τὴν πρωτοβουλία τῶν ἰδίων τῶν φτωχῶν ἀγροτῶν. Τὸ ἔργο τῶν μακνοβιστῶν τοὺς ἐπηρέαζε τόσο ὅσο αὐτοὶ οἱ τελευταῖοι προπαγάνδιζαν στήν περιοχὴ τὴν ἰδέα τῶν ἐλεύθερων κομμούνων.

Οἱ κομμούνες δημιουργήθηκαν ὄχι σύμφωνα μὲ τὴ φαντασία τοῦ ὁποιοῦδήποτε ἢ σύμφωνα μὲ κάποιο παράδειγμα, ἀλλὰ ἀποκλειστικά σάν συνέπεια τῶν ζωτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἀγροτῶν πού πρὶν τὴν ἐπανάσταση δὲν διέθεταν τίποτα καὶ ἀφοῦ νίκησαν, ἔβαλαν σὰ στόχο νὰ ὀργανώσουν τὴν οἰκονομικὴ τους ζωὴ στὴ θάση τῶν κομμούνων. "Ἐτσι οἱ κομμούνες δὲν ἦσαν σάν ἐκείνες πού ἔφτιαχνε τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Δὲν ἦσαν, δηλαδὴ, τεχνιτὲς ὅπου μαζεύονταν συνήθως στοιχεῖα στὴν τύχη παρμένα πού δὲν ἔκαναν ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ σπαταλᾶνε τοὺς σπόρους, νὰ καταστρέφουν τὴ γῆ, νὰ στη-

ρίζονται στην κρατική υποστήριξη και της κυβέρνησης και κατά συνέπεια ζούσαν από τη δουλειά του λαού και πού ισχυρίζονταν ότι ήθελαν να τον μάθουν να δουλεύει.

Αυτές ήταν αληθινές κομμούνες έργατικές των άγροτων πού ήταν συνηθισμένοι από τα γενοφάσκεια τους στη δουλειά και πού ήξεραν να εκτιμήσουν και τη δική τους και των άλλων τη δουλειά. Οι άγρότες δούλευαν εκεί στην αρχή για να εξασφαλίσουν το καθημερινό ψωμί. Έξ άλλου, ο καθένας έβρισκε εκεί την υλική και ήθική υποστήριξη πού μπορούσε να είχε ανάγκη. Οι αρχές της αδελφωσύνης και της ισότητας είχαν θαυσιές ρίζες στις κομμούνες. "Όλοι, άντρες, γυναίκες και παιδιά έπρεπε να δουλεύουν εκεί στο μέτρο πού μπορούσαν. Τα οργανωτικά λειτουργήματα τά έμπιστευονταν σ' έναν ή δύο από τους συντρόφους πού άφου τά τέλειωναν" ξανάρχιζαν τη συνηθισμένη δουλειά δίπλα - δίπλα με τ' άλλα μέλη της κομμούνας. Είναι φανερό πώς αυτά τά ύγιη και σοβαρά χαρακτηριστικά όφείλονταν στο ότι οι κομμούνες ξεπηδοσαν μέσα σ' ένα περιβάλλον εργαζομένων και στο ότι ή ανάπτυξή τους άκολουθοϋσε το φυσιολογικό δρόμο.

Παρ' όλα αυτά, αυτά τά σπέρματα έλεύθερου κομμουνισμού πολϋ λίγο αντιπροσώπευαν όλη τη δημιουργική και έπικοδομητική, την οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα των άγροτων. Αντίθετα, αυτά τά σπέρματα φανερώνονταν άργά και θαυμαία, ένω το πολιτικό περιγυρο άπαιτοϋσε από τους άγρδες άμέσως και μεγάλης έκτασης κοινές προσπάθειες, μιá ένταση και μιá δραστηριότητα γενικές. Ήταν άπαραίτητο να φτάσουμε σε μιá ένιαία όργάνωση, στα όρια όχι μόνο αϋτής ή εκείνης της κωμόπολης ή χωριού, αλλά επίσης στα όρια όλόκληρων διαμερισμάτων (κυβερνητικών) και περιοχών πού άποτελοϋσαν μέρος του έλευθερωμένου έδάφους. Ήταν άναγκαίο να θροϋν από κοινού λύσεις στα διάφορα προβλήματα πού άφοροϋσαν όλόκληρη την περιοχή. Χρειάζεται ή δημιουργία των άν-

τιστοιχων ὀργάνων· οἱ ἀγρότες δὲν ἀστόχησαν σ' αὐτό. Αὐτὰ τὰ ὄργανα ἦσαν τὰ περιφερειακὰ συνέδρια τῶν ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ ἀνταρτῶν. Κατὰ τὴν περίοδο ποῦ ἡ περιοχή παράμεινε ἐλεύθερη, ἔγιναν τρία τέτοια συνέδρια. Οἱ ἐργάτες πέτυχαν μ' αὐτὰ νὰ συνδεθοῦν στενά, νὰ προσανατολιστοῦν καὶ νὰ καθορίσουν τὰ οικονομικὰ καὶ πολιτικὰ καθήκοντα ποῦ ὀρθώνονταν μπροστά τους.

(...) "Ὅσο γιὰ τὰ ὄργανα κοινωνικῆς αὐτο-διεύθυνσης, οἱ ἀγρότες καὶ οἱ ἐργάτες ἦσαν ὁπαδοὶ τῆς ιδέας τῶν σοβιετ ἐλεύθερης ἐργασίας. Ἀντίθετα μὲ τὰ πολιτικὰ σοβιετ τῶν μπολσεβίκων καὶ τῶν ἄλλων σοσιαλιστῶν, τὰ ἐλεύθερα σοβιετ τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν ἔπρεπε νὰ εἶναι τὰ ὄργανα τῆς κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς «αὐτο-κυβέρνησής» τους. Κάθε σοβιετ δὲν ἦταν τίποτα ἄλλο ἀπὸ ἐκτελεστῆς τῆς θέλησης τῶν ἐργαζομένων τοῦ τόπου του καὶ τῶν ὀργανώσεών τους. Τὰ τοπικὰ σοβιετ δημιουργοῦσαν μεταξύ τους τὴν ἀναγκαῖα σύνδεση σχηματίζοντας ἔτσι πιδ πλατειοῦς οικονομικοῦς καὶ περιφερειακοῦς ὀργανισμοῦς.

Παρ' ὅλα αὐτὰ, ἐπειδὴ γινόταν πόλεμος, ἡ δημιουργία καὶ ἡ λειτουργία αὐτῶν τῶν ὀργάνων ἦταν πολὺ δύσκολη. Γι' αὐτό, ἡ πλήρης ὀργάνωση ποτέ δὲν πραγματοποιήθηκε.

Ο ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΝΟ ΕΝΣΩΜΑΤΩΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΚΚΙΝΟ ΣΤΡΑΤΟ (ἀρχές 1919)

Στις ἀρχές τοῦ 1919, οἱ μακνοβίστες ἐξεγερμένοι, ἀνάντρεψαν, ὕστερα ἀπὸ μιὰ σειρά μάχες, τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν πρὸς τὴ θάλασσα Ἄζοφ καὶ τοὺς πῆραν ἑκατὸ σχεδὸν θαγόνια σάρι. Ἡ πρώτη σκέψη τοῦ Μακνὸ καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ἦταν νὰ στείλουν αὐτὰ τὰ φαγώσιμα λάφυρα στοὺς πεινασμένους ἐργάτες τῆς Μόσχας καὶ

της Πετρούπολης. Αὐτὴ ἡ ἰδέα ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὶς πλατιῆς μάζες τῶν ἐξεγερμένων. Τὰ ἑκατὸ θαγόνια στᾶρι παραδόθηκαν στὴν Πετρούπολη καὶ τὴ Μόσχα συνοδευόμενα ἀπὸ μιά μακνοβίτικη ἀντιπροσωπεῖα ποῦ ἔγινε πολὺ θερμὰ δεκτὴ ἀπὸ τὸ Σοβιετ τῆς Μόσχας.

Οἱ μπολσεβίκοι ἦρθαν στὴν περιοχὴ τοῦ μακνοβίτικου κινήματος πολὺ ἀργότερα ἀπὸ τὸν Ντενίκιν. Οἱ ἐπαναστάτες τοῦ Μακνὸ τὸν πολεμοῦσαν ἀπὸ τρεῖς μῆνες πρωτύτερα. Τὸν εἶχαν κιόλας κυνηγήσει ἀπὸ τὴν περιοχὴ τους καὶ εἶχαν πάει τὴν ἀμυντικὴ τους γραμμὴ ἀνατολικά τῆς Μαριούπολης, ὅταν ἡ πρώτη μπολσεβίικη μεραρχία μὲ τὸν Ντυμπένκο(?) ἐπὶ κεφαλῆς ἔφτασε στὸ Σινελνίκοβο.

Ὁ ἴδιος ὁ Μακνὸ, ὅπως καὶ ὄλο τὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα, ἦσαν ἀκόμα αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀγνωστοὶ γιὰ τοὺς μπολσεβίκοις. Στὸ μοσχοβίτικο καὶ ἐπαρχιακὸ κομμουνιστικὸ τύπο εἶχαν μέχρι τότε μιλήσει γιὰ τὸν Μακνὸ σὰν ἕναν τολμηρὸ ἐξεγερμένο ποῦ ὑποσχόταν πολλὰ γιὰ τὸ μέλλον Ἡ πάλη του ἐναντίον τοῦ Σκοροπάντσκου, ὕστερα ἐναντίον τοῦ Πετλιούρα καὶ τοῦ Ντενίκιν θὰ προκαλέσουν τὶς καλὲς γνώμες γι' αὐτὸν ἀπὸ μέρους τῶν μπολσεβίκων. Φαίνονταν τότε νὰ μὴν ἀμφέβαλλαν ὅτι τελικὰ τὰ ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα τῶν μακνοβιστῶν ποῦ εἶχαν πολεμήσει τόσες διαφορετικὲς ἀντεπαναστάσεις τῆς Οὐκρανίας θὰ διαλύονταν μέσα στὸν Κόκκινο Στρατό. Ἐπίσης ἔπλεκαν ἐγκώμια στὸν Μακνὸ ἀπὸ τὰ πρὶν, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζουν ἐπὶ τόπου καὶ τοῦ ἀφιέρωναν ὀλόκληρες στῆλες στὶς ἐφημερίδες τους.

Ἡ πρώτη συνάντηση τῶν μπολσεβίκων μαχητῶν μὲ τὸν Μακνὸ ἔγινε κάτω ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἐπαίνους καὶ τὴν καλὴ γνώμη ποῦ εἶχαν γι' αὐτὸν (Μάρτης 1919). Κάλεσαν ἀμέσως τὸν Μακνὸ νὰ ἐνωθεῖ μὲ ὄλα του τὰ ἀποσπάσματα στὸν Κόκκινο Στρατό, μὲ τὸ σκοπὸ ὄλες οἱ δυνάμεις ἐνωμένες νὰ νικήσουν τὸν Ντενίκιν.

Οι πολιτικές και ιδεολογικές ιδιομορφίες της έπαναστατικής εξέγερσης θεωρήθηκαν σαν πολύ φυσιολογικές και δέν μπορούσαν κατά κανένα τρόπο νά γίνουν εμπόδιο στην ένωση πού θά γινόταν στή θάση μιᾶς κοινῆς ὑπόθεσης.

Ἀργότερα θά ἰδοῦμε ὅτι οἱ ἡγέτες τοῦ μακνοβίτικου κινήματος ἀπατήθηκαν στήν ἐλπίδα τους ὅτι θά ἔβρισκαν στοὺς μπολσεβίκους μόνο ἰδεολογικούς ἀντιπάλους. Δέν εἶχαν ὑπολογίσει ὅτι εἶχαν νά κάνουν μέ τοὺς πιό λυσσασμένους ὀπαδοὺς τοῦ Κράτους καί τοὺς πιό θερμούς ὀπαδοὺς τῆς αὐταρχικῆς βίας. Τά λάθη, ὅταν δέν ὀδηγοῦν στό χαμό, εἶναι χρήσιμα. Αὐτά πού ἔγιναν ἀπό τοὺς μακνοβίτες τοὺς ἦταν ἕνα καλὸ μάθημα.

Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς ἔγινε συστατικὸ μέρος τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ μέ τοὺς παρακάτω ὄρους:

1) ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς διατηρεῖ τὴν παλιά ἐσωτερικὴ του τάξη·

2) δέχεται πολιτικούς κομμισάριους πού ὀνομάζονται ἀπὸ τίς κομμουνιστικὲς ἀρχές·

3) ὑποτάζεται στήν ἀνώτατη κόκκινη διοίκηση μόνο στίς αὐστηρά στρατιωτικοῦ χαρακτήρα ἐπιχειρήσεις·

4) δέν μπορεῖ ν' ἀνακληθεῖ ἀπὸ τὸ μέτωπο τοῦ Ντενίκιν·

5) παίρνει τὰ ἴδια ἐφόδια καί ἐπισιτισμὸ μέ τὸν Κόκκινο στρατό·

6) κρατᾷ τὸ ὄνομά του ἐπαναστατικὸς Στρατὸς τῶν ἐξεγερμένων καί διατηρεῖ τίς μαῦρες σημαῖες του.

Ὁ στρατὸς τῶν ἐξεγερμένων μακνοβιστῶν ἦταν ὀργανωμένος σὲ τρεῖς βασικὲς ἀρχές: ἦταν ἐθελοντικός, ὅλα τὰ ὄργανα ἐκλέγονταν, αὐτὸ - πειθαρχία.

Τὸ ἐθελοντικὸς ἐσήμαινε ὅτι ὁ στρατὸς ἀποτελιόταν μόνο ἀπὸ ἐπαναστάτες μαχητὲς πού κατατάσσονταν μέ τὴ δική τους καλὴ θέληση.

Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκλογῆς σήμαινε ὅτι οἱ διοικητὲς ὄλων

τῶν μερῶν τοῦ στρατοῦ, τὰ μέλη τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου καὶ τοῦ συμβουλίου καθὼς καὶ ὄλοι πού εἶχαν στὸ στρατὸ θέσεις γενικά ἐνδιαφέρουσες, ἔπρεπε νὰ ἐκλέγονται ἢ νὰ γίνονται ἀποδεκτοὶ ἀπὸ τὶς ἀντίστοιχες μονάδες ἢ ἀπὸ τὴ συνέλευση τοῦ στρατοῦ.

Ἡ αὐτο - πειθαρχία σήμαινε πῶς ὄλοι οἱ κανόνες πειθαρχίας τοῦ στρατοῦ ἦταν ἐπεξεργασμένοι ἀπὸ ἐπιτροπὲς τῶν ἐξεγεργμένων. Πού ὕστερα ἐπικυρώνονταν ἀπὸ τὶς γενικὲς συγκεντρώσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ καὶ πού ἐφαρμόζονταν αὐστηρὰ κάτω ἀπὸ τὴν εὐθύνη κάθε ἐξεγεργμένου καὶ κάθε διοικητῆ.

“Ὅλες αὐτὲς τὶς ἀρχὲς τὶς διατήρησε ὁ μακνοβίτικος στρατὸς κι ὅταν ἐνώθηκε μὲ τὸν Κόκκινο Στρατὸ Ἀρχικά, πῆρε τὸ ὄνομα «Τρίτη Ταξιαρχία». Ὑστερα ἀλλάξε τὸ ὄνομα σὲ «Πρώτη Ἐπαναστατικὴ Οὐκρανικὴ Μεραρχία τῶν ἐξεγεργμένων». Ἀργότερα πῆρε τὸ ὀριστικὸ του ὄνομα «Ο Ὑ κ ρ α ν ι κ ὸ ς (μακνοβίτικος) Ἐ π α ν α σ τ α τ ι κ ὸ ς Σ τ ρ α τ ὸ ς τ ῶ ν ἐ ξ ε γ ε ρ μ ἔ ν ω ν».

«ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗΣ»;

(Ἀπάντηση στὸν Ντυμπένκο (διοικητὴ τῶν μπολσεβίκων. Ἀπρίλης 1919).

Ὁ «σύντροφος» «Ντυμπένκο» χαρακτήρισε ἀντεπαναστατικὸ τὸ συνέδριο τοῦ συγκαλέστηκε στὸ Γκουλάι - Πολέ, στίς 10 Ἀπρίλη 1919 καὶ ἔβαλε ἐκτὸς νόμου τοὺς ὀργανωτὲς του πού ἐναντίον τους, σύμφωνα μ’ αὐτόν, ἔπρεπε νὰ ἐφαρμοστοῦν τὰ πιὸ σκληρὰ καταπιεστικὰ μέτρα. Δημοσιεύουμε ἐδῶ κατὰ λέξη τὸ τηλεγράφημά του:

«'Από Νόβο - 'Αλεξέγιεφκα, Νο 283.10, ώρα 22.45'.
Νά διαβαστεί στο σύντροφο Μπάτκο Μακνό, γενικό έπιτελείο τής Μεραρχίας 'Αλεξαντρόφκ. 'Αντίγραφο Βολνοβάκα, Μαριουπόλ, νά διαβαστεί στο σύντροφο Μακνό. 'Αντίγραφο στο σοσιέτ Γκουλάι - Πολέ:

«Κάθε συνέδριο πού συγκαλείται στο όνομα του στρατιωτικού έπαναστατικού γενικού έπιτελείου, διαλυμένο μέ διαταγή μου, θεωρείται σαν άντεπαναστατική έκδήλωση και οι οργανωτές θά ύποβάλλονται στά πιό σκληρά καταπιεστικά μέτρα μέχρι και τó θέσιμό τους έκτός νόμου. Διατάσσω νά παρθούν άμέσως τά μέτρα για νά μη συμβούν πιά παρόμοια πράγματα — Διοικητής τής μεραρχίας Ντυμπένκο».

Πριν ό «σύντροφος» Ντυμπένκο νά χαρακτηρίσει τó συνέδριο άντεπαναστατικό, ούτε πού πήρε τόν κόπο νά πληροφορηθεί σέ ποιού τó όνομα και για ποιό σκοπό συκαλέστηκε αυτό τó συνέδριο από τó «διαλυμένο» στρατιωτικό έπαναστατικό έπιτελείο του Γκουλάι - Πολέ. Στην πραγματικότητα συκαλέστηκε από την έκτελεστική έπιτροπή του στρατιωτικού έπαναστατικού συμβουλίου. "Αρα, τó στρατιωτικό έπαναστατικό συμβούλιο, που συκάλεσε τó συνέδριο, δέν ξέρει άν αυτό θεωρείται από τó «σύντροφο» Ντυμπένκο ότι είναι έκτός νόμου.

"Αν είναι έτσι, έπιτρέψτε μας νά πληροφορήσουμε την Έξοχότητά Σας, από ποιόν και για ποιό σκοπό συκαλέστηκε αυτό τó συνέδριο (τó κατά τή γνώμη σας άντεπαναστατικό) και τότε δέν θά σας φανεί ίσως πιά τόσο φρικιαστικό όσο τó παρουσιάζετε.

"Όπως κιόλας είπαμε, τó συνέδριο συκαλέστηκε από την έκτελεστική έπιτροπή του στρατιωτικού έπαναστατικού συμβουλίου τής περιοχής Γκουλάι-Πολέ και στο ίδιο τó Γκουλάι - Πολέ (σαν την κωμόπολη πού

βρίσκεται στο κέντρο της περιοχής). Ὀνομάστηκε σάν τὸ 3ο περιφερειακὸ συνέδριο τῆς Γκουλάι-Πολέ. Συγκαλέστηκε μὲ σκοπὸ νὰ καθορίσει τὴν κατοπινὴ γραμμὴ συμπεριφορᾶς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου. (Βλέπετε «σύντροφε» Ντυμπένκο, ὅτι εἶχαν γί- νει κιόλας τρία τέτοια ἀντεπαναστατικᾶ συνέδρια). Ἄλλὰ ξεπηδάει τὸ ἐρώτημα: ἀπὸ ποῦ ἔρχεται καὶ μὲ ποιὸ σκοπὸ δημιουργήθηκε τὸ ἴδιο τὸ περιφερειακὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο; Ἐάν δὲν τὸ γνωρίζετε ἀκόμα, «σύντροφε» Ντυμπένκο», θὰ σᾶς τὸ μά- θουμε ἐμεῖς.

Τὸ περιφερειακὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμ- βούλιο σχηματίστηκε, σύμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δεύ- τερου συνεδρίου ποῦ ἔγινε στὸ Γκουλάι - Πολέ στὶς 12 Φλεβάρη τῆς χρονιάς ποῦ περνᾶμε. (Βλέπετε ἔγινε πολὺ παλιὰ ὅταν δὲν εἴσαστε ἀκόμα ἐκεῖ).

Τὸ συμβούλιο σχηματίστηκε τότε γιὰ νὰ ὀργανώ- σει τοὺς μαχητὲς καὶ νὰ ἐκτελέσει τὴν ἐθελοντικὴ κινη- τοποίηση, διότι ἡ περιοχὴ ἦταν περικυκλωμένη ἀπὸ Λευκοὺς καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ ἀποσπάσματα ποῦ συγ- κροτήθηκαν ἀπὸ τοὺς πρώτους ἐθελοντὲς δὲν ἄρκοῦ- σαν πιά γιὰ νὰ καλύψουν ἕνα μέτωπο τέτοιας ἔκτασης. Αὐτὴ τὴ στιγμή δὲν ὑπῆρχαν σοβιετικὰ στρατεύματα στὴν περιοχὴ μας· καὶ ἔπειτα, ὁ πληθυσμὸς δὲν περι- μενε μεγάλη βοήθεια ἀπὸ αὐτά, θεωρώντας τὴν ὑπερά- σπιση τῆς περιοχῆς του δικό του καθῆκον. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ συγκροτήθηκε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ. Σίμφωνα μὲ τὴν ἀπόφαση τοῦ δευτέρου συνεδρίου, αὐτὸ τὸ Συμ- βούλιο συντίθονταν ἀπὸ ἕναν ἐκπρόσωπο κάθε διαμε- ρίσματος, συνολικὰ ἀπὸ 32 μέλη ποῦ ἐκπροσωποῦσαν τὰ διαμερίσματα τῶν κυβερνείων τοῦ Αἰκατερίνοσλαβ καὶ τῆς Ταυρίδας.

Ποιὸ κάτω θὰ δώσουμε ἐξηγήσεις γιὰ τὸ στρατιω- τικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο. Ἐδῶ ξεπηδᾷ τὸ ἐρώτη-

μα από ποῦ προῆρθε τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριο; ποιὸς τὸ συγκάλεσε; ποιὸς τοῦ ἔδωσε τὴν ἀδεια; ἐκεῖνος ποῦ τὸ συγκάλεσε εἶναι θγαλμένος ἐκτὸς νόμου καὶ ἂν δὲν εἶναι, τότε γιατί ὄχι; Τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριό συγκαλέστηκε στὸ Γκουλάι - Πολέ ἀπὸ μιὰ ἐπιτροπὴ πρωτοβουλίας ποῦ ἀποτελιόταν ἀπὸ πέντε πρόσωπα ἐκλεγμένα ἀπὸ τὸ πρῶτο συνέδριο. Τὸ δεύτερο συνέδριο ἔγινε στὶς 12 Φλεβάρη αὐτῆς τῆς χρονιᾶς ποῦ περνᾶμε καί, μὲ μεγάλη μας ἐκπληξη, βλέπουμε ὅτι τὰ πρόσωπα ποῦ τὸ συγκάλεσαν δὲν θγῆκαν ἐκτὸς νόμου, διότι δὲν ὑπῆρχαν ἀκόμα αὐτοὶ οἱ «ἡρωες» ποῦ θὰ τολμοῦσαν νὰ προσβάλουν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ποῦ εἶχε κατακτήσει μὲ τὸ δικὸ του αἷμα. Μπαίνει, λοιπόν, ἕνα ἐρώτημα: ἀπὸ ποῦ προῆρθε τὸ πρῶτο περιφερειακὸ συνέδριο; ποιὸς τὸ εἶχε συγκαλέσει; Ἐκεῖνος ποῦ τὸ εἶχε συγκαλέσει δὲν εἶχε θγεῖ ἐκτὸς νόμου καὶ ἂν ὄχι, τότε γιατί δὲν θγῆκε; «Σύντροφε» Ντυμπένκο, ἀπὸ ὅτι φαίνεται, εἴσαστε ἀκόμα πολὺ νέος στὸ ἐπαναστατικὸ κίνημα τῆς Οὐκρανίας καὶ σᾶς χρειάζεται νὰ τὸ μάθετε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ του. Αὐτὸ θὰ κάνουμε· καί, ἀφοῦ τὸ γκωρίσετε, ἴσως διορθωθεῖτε λίγο.

Τὸ πρῶτο περιφερειακὸ συνέδριο ἔγινε στὶς 23 Γενάρη τῆς χρονιᾶς ποῦ περνοῦμε στὸ πρῶτο ἐπαναστατικὸ στρατόπεδο, στὴ Μεγάλη - Μιχαήλοφκα. Ἦταν συγκροτημένο ἀπὸ ἐκπροσώπους τῶν διαμερισμάτων ποῦ θρίσκονταν κοντὰ στὸ μέτωπο. Τότε, τὰ σοβιετικὰ στρατεύματα ἦσαν μακρὰ, πολὺ μακρὰ. Ἡ περριοχὴ ἦταν χωρισμένη ἀπὸ ὀλόκληρο τὸν κόσμο· ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ, ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Ντενίκιν· ἀπὸ τὴν ἄλλη, ἀπὸ τὸ στρατὸ τοῦ Πετλιούρα· τότε τὰ κτυπήματα ἐναντίον καὶ τῶν δύο δίνονταν ἀπὸ τὰ ἀποσπάσματα τῶν ἐξεγερμένων, μ' ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Πατέρα Μακνὸ καὶ τὸν Στσούς, γιατί μόνον αὐτὰ ὑπῆρχαν. Οἱ ὀργανωτὲς καὶ τὰ κοινωνικὰ ἰδρύματα δὲν εἶχαν τότε πάντοτε τὰ ἴδια ὀνόματα. Στὴ μιὰ κωμόπολη λέγονταν «σοβιέτ»,

στην άλλη «λαϊκή κυριαρχία», στην τρίτη «στρατιωτικό επαναστατικό έπιτελείο», στην τέταρτη «επαρχιακή κυριαρχία» κλπ. Άλλά παντού τὸ πνεῦμα ἦταν ὁμοια ἐπαναστατικό.

Τὸ πρῶτο συνέδριο ἔγινε γιὰ τὴν ἰσχυροποίηση τοῦ μετώπου καὶ γιὰ τὴ δημιουργία μιᾶς κάποιας ὁμοιομορφίας στὴν ὀργάνωση καὶ στὴ δράση σ' ὁλόκληρη τὴν περιοχή.

Κανένας δὲν τὸ εἶχε συγκαλέσει: μαζεύτηκαν αὐθόρμητα, κατὰ τὴν ἐπιθυμία καὶ τὴν ἐπιδοκιμασία τοῦ πληθυσμοῦ. Στὸ συνέδριο ἔγινε ἡ πρόταση ν' ἀποσπᾶσουμε τοὺς ἀδερφοὺς μας ποὺ θρίσκονταν στὶς τάξεις τοῦ Πετλιούρα κάτω ἀπὸ καταναγκασμό. Γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ ἐκλέχτηκε μιὰ ἐπιτροπὴ ἀπὸ πέντε πρόσωπα ποὺ πῆρε τὴν ἐντολὴ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Πατέρα Μακνὸ καὶ ἀπὸ ὅπου ἄλλοι χρειαζόταν, καὶ νὰ διεισδύσει μέχρι μέσα στὸ στρατὸ τοῦ οὐκρανικοῦ διευθυντηρίου (αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχε δώσει στὸ «κίνημά» του ὁ Πετλιούρα) γιὰ νὰ ποῦν στὰ κινητοποιημένα ἀδέλφια μας ὅτι εἶχαν ἐξαπατηθεῖ καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψουν αὐτὸ τὸ στρατό. Ἐξ ἄλλου, ἡ ἀντιπροσωπεία ἐξουσιοδοτήθηκε καὶ ἀνέλαθε, μόλις ἐπιστρέψει, νὰ συγκαλέσει ἕνα δεύτερο πιὸ πλατὺ συνέδριο, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ ὀργανώσει ὅλη τὴν περιοχή τὴν ἀπελευθερωμένη ἀπὸ τὴν παρουσία τῶν ἀντεπαναστατικῶν συμμοριῶν καὶ νὰ δημιουργήσει ἕνα πιὸ ἰσχυρὸ ἀμυντικὸ μέτωπο.

Οἱ ἐντεταλμένοι, λοιπόν, συγκάλεσαν, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπιστροφή τους, αὐτὸ τὸ δεύτερο περιφερειακὸ συνέδριο, ἔξω ἀπὸ κάθε «κόμμα», ἀπὸ κάθε «ἐξουσία», ἀπὸ κάθε νόμο: διότι ἐσεῖς, «σύντροφε» Ντυμπένκο καὶ οἱ ἄλλοι θαυμαστές καὶ φύλακες τοῦ νόμου, εἴσαστε πολὺ μακριὰ καὶ ἀφοῦ οἱ ἥρωες ὁδηγοὶ τοῦ Ἐπαναστατικοῦ κινήματος δὲν ἤθελαν νὰ δημιουργήσουν μιὰ ἐξουσία πάνω στὸ λαὸ ποὺ μόλις ἔσπαγε μὲ τὰ δικά του χέρια τὶς ἀλυσίδες τῆς σκλαβιάς, τὸ συνέδριο δὲν

χαρακτηρίστηκε άντεπαναστατικό και εκείνοι που το συγκάλεσαν δέν κηρύχτηκαν έκτός νόμου.

“Ας ξαναγυρίσουμε στο περιφερειακό συμβούλιο Τήν ίδια στιγμή που δημιουργήθηκε τὸ στρατιωτικό ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, ἐμφανίστηκε στήν περιοχή ἡ σοβιετική ἐξουσία. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση που ψηφίστηκε στο δεύτερο συνέδριο, τὸ περιφερειακό συμβούλιο δέν ἀφήνει ἐκκρεμείς τις ὑποθέσεις μόλις ἐμφανίστηκαν οἱ σοβιετικές ἀρχές. Ἐπρεπε νά ἐκτελέσει τις ὁδηγίες χωρίς παρεκκλίσεις. Τὸ συμβούλιο δέν ἦταν ὄργανο διοικητικό, ἀλλά ἐκτελεστικό. Συνέχιζε νά δουλεύει, στο μέτρο τῶν δυνάμεων του καὶ δούλευε πάνω στο ἐπαναστατικό δρόμο. Ἡ σοβιετική ἐξουσία ἀρχισε, λίγο λίγο νά προβάλλει ἐμπόδια στή δραστηριότητα τοῦ συμβουλίου· οἱ κομμισάριοι καὶ οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι ὑπάλληλοι τῆς κυβέρνησης τῶν σοβιετ θάληκαν νά θεωροῦν τὸ συμβούλιο σάν άντεπαναστατική ὄργανωση. Τότε, τὰ μέλη τοῦ συμβουλίου ἀποφάσισαν νά συγκαλέσουν τὸ τρίτο περιφερειακό συνέδριο γιά τις 10 Ἀπρίλη στο Γκουλάι - Πολέ, γιά νά καθοριστεῖ ἡ κατοπινὴ γραμμὴ συμπεριφορᾶς τοῦ συμβουλίου ἢ γιά νά διαλυθεῖ, ἐάν τὸ συνέδριο τὸ ἔκρινε ἀναγκαῖο. Ἐτσι, συγκαλέστηκε τὸ συνέδριο.

Ἐκεῖνοι που πῆραν μέρος δέν ἦσαν άντεπαναστάτες. Ἦσαν ἐκεῖνοι που πρῶτοι στήν Οὐκρανία σῆκωσαν τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης, τὴ σημαία τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης. Ἦρθαν νά βοηθήσουν γιά νά γίνει συντονισμὸς στή γενικὴ πάλη ἐναντίον ὄλων τῶν καταπιεστῶν. Οἱ ἐκπρόσωποι 72 διαφορετικῶν καντονιῶν διαφορετικῶν διαμερισμάτων καὶ κυβερνειῶν καθὼς καὶ πολλῶν στρατιωτικῶν μονάδων ἔφτασαν στο συνέδριο καὶ ὄλοι συμφώνησαν ὅτι ἦταν ἀναγκαῖο στο στρατιωτικό ἐπαναστατικό συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ· συμπλήρωσαν ἀκόμα τὴν ἐκτελεστικὴ του ἐπιτροπὴ καὶ ἔδωσαν ἐντολὴ σ' αὐτὴν νά πραγματοποιήσει στήν περιοχή μιὰ κινητοποίηση γιά τὴν κατάταξη ἐθελοντῶν καὶ γιά τὴν ἰσότητα. Πολὺ ἔκπληξη δοκίμα-

σε τὸ συνέδριο ἀπὸ τὸ τηλεγράφημα τοῦ «σύντροφε» Ντυμπένκο ποὺ χαρακτήριζε τὸ συνέδριο «ἀντεπαναστατικό», ἐνῶ αὐτὴ ἡ περιοχὴ εἶχε πρώτη σηκώσει τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης. Νά γιατί, τὸ συνέδριο ψηφίζει μιὰ ἔντονη διαμαρτυρία ἐναντὶον αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος.

Αὐτὸς εἶναι ὁ πίνακας ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ σᾶς ἀνοίξει τὰ μάτια, «σύντροφε» Ντυμπένκο! Μετανοεῖστε! Σκεφτεῖτε! Ἐχετε τὸ δικαίωμα, ἐσεῖς ὀλομόναχος, νὰ χαρακτηρίζετε ἀντεπαναστάτη ἕναν πλῆθυσμὸ ἑνὸς ἑκατομμυρίου ἐργαζομένων, ἔχοντας αὐτὸς ὁ ἴδιος, μὲ τὰ ροζιασμένα χέρια του, συντρίψει τὶς ἀλυσίδες τῆς σκλαβιάς καὶ ποὺ τώρα οἰκοδομεῖ τὴν ἴδια του τὴ ζωὴ καὶ κατὰ τὸ δικό του τρόπο;

Ἦχι! Ἄν εἴσαστε ἀληθινὰ ἐπαναστάτης θὰ πρέπει νὰ τὸν βοηθεῖτε στὴν πάλη του ἐναντὶον τῶν καταπιεστῶν καὶ στὸ ἔργο του τῆς οἰκοδόμησις μιᾶς νέας ἐλεύθερης ζωῆς.

Μπορεῖ νὰ ὑπάρχουν νόμοι καμωμένοι ἀπὸ μερικούς ποὺ τιτλοφοροῦνται ἐπαναστάτες, ποὺ νὰ τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ θγάλουν ἕναν πιὸ ἐπαναστάτη ἀπὸ αὐτοὺς λαὸ ἐκτὸς νόμου; (Διότι ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ συμβουλίου ἐκπροσωπεῖ ὅλη τὴ μάζα τοῦ λαοῦ)

Ἐπιτρέπεται, εἶναι λογικὸ νὰ γίνουν νόμοι θίας μὲ σκοπὸ τὴν ὑποδούλωση ἑνὸς λαοῦ ποὺ μόλις γκρέμισε ὄλους τοὺς νομοθέτες καὶ ὄλους τοὺς νόμους;

Ἐπάρχει νόμος κατὰ τὸν ὅποιον ἕνας ἐπαναστάτης θὰ δικαιούται νὰ ἐφαρμόζει τὶς πιὸ αὐστηρὲς τιμωρίες στὴν ἐπαναστατικὴ μάζα ποὺ λέγεται ὑπερασπιστὴς τῆς κι αὐτὸ γιὰ τὸ ἀπλὸ γεγονός ὅτι ἡ μάζα γιὰ τὴν ὁποία μιλοῦμε πῆρε, χωρὶς νὰ περιμένει τὴν ἄδεια, τὰ ἀγαθὰ ποὺ τῆς εἶχε ὑποσχεθεῖ αὐτὸς ὁ ἐπαναστάτης, δηλαδὴ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰσότηταν;

Ἡ μάζα τοῦ ἐπαναστατικοῦ λαοῦ μπορεῖ νὰ σιωπᾷ, ὅταν αὐτὸς ὁ ἐπαναστάτης τοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ἐλευθερίαν ποὺ μόλις κατάρκτησε;

Οί νόμοι τῆς ἐπανάστασης διατάζουν τὸν ντουφεκισμό ἐνὸς ἐκπροσώπου διότι πιστεύει σὰν καθῆκον του τὴν ἀσκηση τῆς ἐντολῆς ποῦ τοῦ ἐμπιστεύτηκε ἡ ἐπαναστατικὴ μάζα ποῦ τὸν ἔχει ἐκλέξει;

Ποιά συμφέροντα πρέπει νὰ ὑπερασπίζει ἕνας ἐπαναστάτης; Τὰ συμφέροντα τοῦ κόμματος ἢ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ποῦ, μὲ τὸ αἷμα του, θάζει σὲ κίνηση τὴν ἐπανάσταση;

Τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ κρατιέται ἔξω ἀπὸ τὴν ἐξάρτηση καὶ τὴν ἐπιρροή τῶν κομμάτων. Δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλον ἀπὸ τὸ λαὸ ποῦ τὸ ἔχει ἐκλέξει. Καθῆκον του εἶναι ἡ ἐκπλήρωση αὐτοῦ ποῦ αὐτὸς ὁ λαὸς τὸν ἐπιφόρτισε καὶ νὰ μὴν ἐμποδίζει κανένα σοσιαλιστικὸ κόμμα τῆς ἀριστερᾶς νὰ προπαγανδίζει τὶς ἰδέες του. Κατὰ συνέπεια, ἂν μιὰ ἡμέρα ἡ μπολσεβίκικη ἰδέα ἔχει ἐπιτυχία μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων, τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο, αὐτὴ ἡ ἐκδηλα ἀντεπαναστατικὴ ὀργάνωση κατὰ τὴν ἀποψη τῶν μπολσεβίκων, θ' ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ μιὰ ἄλλη ὀργάνωση, «περισσότερο», ἐπαναστατικὴ καὶ μπολσεβίκικη. Ἄλλὰ στὸ μεταξύ, μὴ μᾶς ἐμποδίζετε, μὴ ἐπιχειρεῖτε νὰ μᾶς πνίξετε.

Ἄν συνεχίσετε, «σύντροφε» Ντυμπένκο, σεῖς καὶ οἱ ὄμοιοί σας νὰ διεξάγετε τὴν ἴδια ὁπως καὶ πρὶν πολιτικῆ, ἂν τὴν πιστεύετε καλὴ καὶ συνειδητῆ, τραβεῖχτε τὶς θρώμικες ὑποθέσεις σας μέχρι τὴν ἄκρη. Βγάλτε ἐκτὸς νόμου ὄλους ἐκείνους ποῦ εἶχαν τὴν πρωτοβουλία τῶν περιφερειακῶν συνεδρίων καὶ ἐκείνους ἐπίσης ποῦ πῆραν μέρος, ὅταν ἐσεῖς καὶ τὸ κόμμα σας θρισκόσατε στὸ Κούρσκ. Χαρακτηρεῖστε ἀντεπαναστάτες ὄλους ἐκείνους ποῦ πρῶτοι σήκωσαν ψηλά τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης, τῆς κοινωνικῆς ἐπανάστασης στὴν Οὐκρανία καὶ ἐνέργησαν παντοῦ χωρὶς νὰ περιμένουν τὴν ἀδειά σας καὶ χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦν κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμά σας, ἀλλὰ τράβηξαν ἀριστερότερα. Βγάλτε ἐπίσης ἐκτὸς νόμου ὄλους ἐκείνους ποῦ ἔστειλαν τοὺς

έκπροσώπους τους στα συνέδρια που για σας είναι αντιπαναστατικά. Χαρακτηρείστε τέλος εκτός νόμου όλους τους πολεμιστές που χάθηκαν που χωρίς την άδειά σας, είχαν πάρει μέρος στο κίνημα εξέγερσης για την απελευθέρωση όλου του εργαζόμενου λαού. Χαρακτηρείστε πάντα παράνομα και αντιπαναστατικά όλα τα συνέδρια που έγιναν χωρίς την άδειά σας. Άλλωστε μάθετε καλά ότι στο τέλος ή αλήθεια νικά τη δύναμη. Το συμβούλιο δεν θα παραιτηθεί, παρά τις απειλές σας, από τα καθήκοντα που του ανέθεσαν, διότι δεν έχει δικαίωμα όπως δεν έχει το δικαίωμα να σφετεριστεί τα δικαιώματα του λαού.

Το στρατιωτικό επαναστατικό συμβούλιο της περιοχής Γκουλάι - Πολέ:

(άκολουθούν ύπογραφες)

Ο ΤΡΟΤΣΚΥ ΚΑΙ ΤΟ «ΚΙΝΗΜΑ ΜΑΚΝΟ»

(31 Μάη — 4 Ιούνη 1919)

Παρά το μεγάλο σεβασμό που πρέπει κανείς να έχει στη μνήμη του μεγάλου επαναστάτη Τρότσκυ, το θλιβερό επεισόδιο της ένδοξης πολιτικής και στρατιωτικής καριέρας να που δεν θα περάσει χωρίς να είπωθει. Μόνο ή αλήθεια είναι επαναστατική.

Η αντιμακνοβίτικη προπαγάνδα των μπολσεβίκων ζανάρχισε έντονα.

Τόν τόνο αυτής της καμπάνιας τόν έδωσε ο Τρότσκυ, που είχε φτάσει στο μεταξύ στην Ουκρανία: σύμφωνα με τη γνώμη του, το επαναστατικό κίνημα δεν ήταν τίποτ' άλλο από κίνημα των πλουσιοχωρικών («κουλάκων») που ζητούσαν να επιβάλουν την εξουσία

τους στην περιοχή. "Όλοι οί λόγοι τῶν μακνοβιστῶν καί τῶν ἀναρχικῶν πάνω στό θέμα τῆς ἐλεύθερης κομμούνας τῶν ἐργαζομένων δέν ἦσαν τίποτα ἄλλο ἀπό μιὰ πολεμική πανουργία, ἐνῶ στήν πραγματικότητα οί μακνοβιστές καί οί ἀναρχικοί ἐπιδίωκαν νά ἐπιβάλουν τή δική τους ἀναρχική ἐξουσία, πού στό τέλος θά ξαναγύριζε στήν ἐξουσία τῶν πλούσιων κουλάκων ("Ἄρθρο τοῦ Τρότσκι, στήν ἐφημερίδα «ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ» Νο 51, μέ τόν τίτλο «Τό κίνημα Μακνό»).

Ταυτόχρονα μ' αὐτή τήν καταφάνερη γιομάτη ψευτιές καμπάνια κινητοποίησης, εἶχε φτάσει στό ἀνώτατο σημεῖο ἡ παρακολούθηση ἡ καλύπτερα τὸ μπλοκάρισμα ὄλης τῆς ἐξεγερμένης περιοχῆς. Μὲ πολὺ μεγάλες δυσκολίες κατόρθωναν νά διεισδύσουν ἐπαναστάτες ἐργάτες πού ἔρχονταν ἀπὸ τίς μακρυνές περιοχές τῆς Ρωσίας, τῆς Μόσχας, τῆς Πετρούπολης, τοῦ Ἰθάνοβα—Βοζνεσσένσκ, ἀπὸ τὸ Βόλγα, τὰ Οὐράλια καί τὴ Σιβηρία πρὸς τὴν ὑπερήφανη καί ἀνεξάρτητη περιοχή πού τόσο συμπάθησαν.

Ὁ ἀνεφοδιασμὸς σὲ ἐφόδια, φυσέκια καί ἄλλα ἀπαραίτητα, πού καταναλώνονται καθημερινὰ σὸ μέτωπο, σταμάτησε ὀλοκληρωτικὰ (..) καί ἡ κατάσταση γινόταν καταστροφική. Κι αὐτὸ σὲ μιὰ στιγμή πού τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν δέχονταν ἀξιόλογες ἐνισχύσεις ἀκριβῶς σ' αὐτὸν τὸν τομέα μὲ τὸ φτάσιμο τῶν κοζάκων τοῦ Κουμπάν καί τῶν ἀποσπασμάτων πού συγκροτήθηκαν στὸν Καύκασο.

Οἱ μπόλσεβίκοι λογάριαζαν αὐτὸ πού ἔκαναν καί τίς συνέπειες πού ἡ γραμμὴ συμπεριφορᾶς τους θά εἶχε στήν τόσο κιόλας περίπλοκη κατάσταση στήν Οὐκρανία;

Βέβαια, ὑπολόγιζαν στήν ἐντέλεια τίς πράξεις τους. Εἶχαν υἱοθετήσει τὴν τακτικὴ τοῦ μπλόκου μὲ σκοπὸ νά καταστρέψουν, νά ἐκμηδενίσουν τὴ στρατιωτικὴ δύναμη τῆς περιοχῆς. Εἶναι φυσικὰ πολὺ πιὸ ἀνετο νά πολεμᾶς ἐναντίον ἀφοπλισμένων ἀντιπάλων. Θά

ήταν πιό εύκολο νά υποτάξεις τούς έξεγεργμένους όταν αὐτοὶ δὲν ἔχουν ἐφόδια καὶ εἶναι τοποθετημένοι ἀπέναντι στοῦ δύσκολο μέτωπο τοῦ Ντενίκιν παρά όταν οἱ ἴδιοι ἐξεγεργμένοι εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ ὄλα τὰ ἀναγκαῖα μέσα.

Ἄλλά, ταυτόχρονα, οἱ μπολσεβίκοι δὲν λογαριάζαν καθόλου τὴ γενικὴ κατάσταση σ' ὄλη τὴν περιοχὴ τοῦ Ντύνετς. Δὲν εἶχαν καμιά ἰδέα γιὰ τὸ μέτωπο καὶ γιὰ τὶς δυνάμεις πού διάθετε ὁ Ντενίκιν ἀγνοοῦσαν ἀκόμα καὶ τὰ ἄμεσα σχέδιά του. Καὶ ἐν τούτοις, εἶχαν στρατοληγηθεῖ σημαντικὲς στρατιωτικὲς δυνάμεις, ἐκπαιδευτεῖ καὶ ὀργανωθεῖ στὸν Καύκασο, στὶς περιοχὲς τοῦ Ντόν καὶ τοῦ Κουμπάν, μὲ σκοπὸ τὴν ἔναρξη μιᾶς γενικῆς ἐκστρατείας ἐναντίον τῆς Ἐπανάστασης.

Ἡ ἐπίμονη ἀντίσταση πού πρόβαλαν κατὰ τὴ διάρκεια τεσσάρων μηνῶν οἱ δυνάμεις τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, εἶχε ἐμποδίσει τὰ στρατεύματα τοῦ Ντενίκου ν' ἀναπτύξουν σοβαρὰ τὴν ἐπίθεσή τους πρὸς τὸ Βορᾶ, διότι οἱ ἐξεγεργμένοι τοῦ Γκουλάι - Πολέ ἀποτελοῦσαν ἕναν διαρκῆ κίνδυνο γιὰ τὴν ἀριστερὴ τους πτέρυγα.

(...) Οἱ λευκοὶ προπαρασκεύασαν τὴ δευτέρη ἐκστρατεία τους πού ἄρχισε τὸ Μάη 1919 μὲ τόση μεγάλῃ ἐνεργητικότητα καὶ τῆς ἔδωσαν τόσο πλάτος πού δὲν τὸ περίμεναν οὔτε οἱ Μακνοβίτες. Γιὰ ὄλα αὐτὰ, οἱ μπολσεβίκοι δὲν ἤξεραν τίποτα. Ἡ καλύτερα, δὲν ἤθελαν νὰ ξέρουν τίποτα, ἀφοῦ ἦσαν ὀλοτέλα ἀπασχολημένοι μὲ τὴν πάλῃ τους ἐναντίον τοῦ μακνοβίτικου κινήματος.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο τόσο ἡ ἐλεύθερη περιοχὴ, ὄσο καὶ ὀλόκληρη ἡ Οὐκρανία, ἀπειλοῦνταν ἀπὸ δύο πλευρὲς μαζί. Τότε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τοῦ Γκουλάι - Πολέ, ὑπολογίζοντας ὄλη τὴ σοβαρότητα τῆς κατάστασης, ἀποφάσισε νὰ συγκαλέσει ἕνα ἔκτακτο συνέδριο τῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν, ἀνταρτῶν καὶ κόκκινων στρατιωτῶν πολλῶν περιοχῶν, ἰδιαίτερα τῶν κυθερνείων Αἰκατερίνοσλαβ, Χαρκῶφ, Ταυρίδας, Χερ-

σόνας και Ντύνετς. Αυτό τὸ συνέδριο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκτιμήσει τὴ γενικὴ κατάσταση, νὰ δεῖ τὸν θανάσιμο κίνδυνο ποὺ ἐκπροσωποῦσαν οἱ ἀντεπαναστατικὲς δυνάμεις τοῦ Ντενίκιν καὶ τὴν ἀνικανότητα τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν νὰ ἐπιχειρήσουν τὸ ὀτιδήποτε γιὰ νὰ θελτιωθεῖ. Τὸ συνέδριο ἔπρεπε νὰ καθορίσει τὰ ἄμεσα καθήκοντα καὶ τὰ πρακτικὰ μέτρα ποὺ ἔπρεπε νὰ παρθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους γιὰ νὰ γιαιτρευτεῖ αὐτὴ ἡ κατάσταση πραγμάτων.

Δίνουμε τὸ κείμενο τῆς ἔκκλησης ποὺ ἔκανε τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο πρὸς τοὺς ἐργαζόμενους τῆς Οὐκρανίας:

Σ Υ Γ Κ Λ Η Σ Η
ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΕΚΤΑΚΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚ-
ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ, ΕΡΓΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΤΙ-
ΖΑΝΩΝ

(ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ Νο 416)

Σὲ ὄλες τὶς ἐκτελεστικὲς ἐπιτροπὲς διαμερισμάτων, καντονιῶν, κοινοτήτων καὶ χωριῶν τῶν κυβερνεῖων Αἰκατερίνοσλαβ, Ταυρίδας καὶ τῶν γειτονικῶν περιοχῶν· σὲ ὄλες τὶς μονάδες τῆς πρώτης Οὐκρανικῆς ἐπαναστατικῆς μεραρχίας, τῆς λεγόμενης τοῦ Πατέρα Μακνό· σὲ ὄλα τὰ στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ ποὺ θρῖσκονται στὶς ἴδιες περιοχές. Σὲ ὄλους, ὄλους, ὄλους.

Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου, στὴ συνεδρίασή της τῆς 30 Μάη, ἔχοντας ἐξετάσει τὴν κατάσταση τοῦ μετώπου ὅπως καθορίζεται αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἐπίθεση τῶν συμμοριῶν τῶν Λευκῶν, καὶ ἐκτιμώντας τὴ γενικὴ πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας, ἔφτασε στὸ συμπέρασμα πὼς μόνο

οί εργαζόμενες μάζες και όχι πρόσωπα ή κόμματα, θά μπορούσαν νά βροῦν μιὰ διέξοδο. Γι' αὐτό ἡ ἐκτελεστική ἐπιτροπή τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, ἀποφάσισε τή σύγκληση ἑνὸς ἐκτάκτου συνεδρίου, γιά τίς 15 Ἰούνη, στό Γκουλάι - Πολέ.

Τρόπος ἐκλογῆς: 1. Οἱ ἀγρότες καί οἱ ἐργάτες θά ἐκλέξουν ἕναν ἐκπρόσωπο γιά κάθε τρεῖς χιλιάδες κεφάλια τοῦ πληθυσμοῦ. — 2. Οἱ ἀντάρτες καί οἱ κόκκινοι στρατιῶτες θά ἐκλέξουν ἕναν ἐκπρόσωπο γιά κάθε μονάδα (σύνταγμα, μεραρχία, κλπ.). — 3. Τά γενικά ἐπιτελεῖα: τῆς μεραρχίας τοῦ Πατέρα Μακνό, δύο ἐκπροσώπους τῶν ταξιαρχιῶν, ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ ταξιαρχία. — 4. Οἱ ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τῶν διαμερισμάτων θά στείλουν ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ τμήμα (κομματική ἐκπροσώπηση). — 5. Οἱ κομματικῆς ὀργανώσεις στή διαμερίσματα — ἐκείνες πού παραδέχονται τίς θάσεις τοῦ τσοβιετικοῦ» καθεστῶτος, — θά στείλουν ἕναν ἐκπρόσωπο κατὰ ὀργάνωση.

Π α ρ α τ η ρ ῆ σ ε ι ς: α) Οἱ ἐκλογές τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἐργατῶν καί ἀγροτῶν ἐργαζομένων θά γίνουν στίς γενικές συνελεύσεις χωριοῦ, καντονιοῦ, φάμπρικας ἢ ἐργοστασίου. β) Οἱ χωριστές συνελεύσεις τῶν μελῶν τῶν σοβιετ ἢ τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν τῶν μονάδων δέν θά μπορούν νά προβοῦν σ' ἐκλογές. γ) Ἐφοῦ τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο δέν διαθέτει τὰ ἀναγκαῖα χρήματα, οἱ ἐκπρόσωποι θά πρέπει νά εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ τρόφιμα καί χρήματα ἀπὸ τὸν τόπο τους.

Ἡ μ ε ρ ῆ σ ι α δ ι ά τ α ξ η: α) Ἀπολογισμὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου καί ἀπολογισμοὶ τῶν ἐκπροσώπων. β) Ἐπικαιρότητα. γ) Ὁ σκοπός, ὁ ρόλος καί τὰ καθήκοντα τοῦ σοβιετ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἀγροτῶν, ἐργατῶν, παρτιζάνων καί

κόκκινων στρατιωτῶν τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ.
δ) Ἀναδιοργάνωση τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστα-
τικοῦ συμβουλίου τῆς περιοχῆς. ε) Στρατιωτικὴ
διάταξη τῆς περιοχῆς. στ) Θέματα τροφοδοσίας
ζ) Ἀγροτικὸ ζήτημα. η) Οἰκονομικὰ θέματα. θ)
Ἐνώσεις ἐργαζομένων ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. ι)
Θέματα δημόσιας ἀσφάλειας. ια) Θέματα ἀσκη-
σης τῆς δικαιοσύνης στὴν περιοχή. ιβ) Τρέχουσες
ὑποθέσεις.

Ὑπογραφή: Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ
στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου.
Ἐγίνε στὸ Γκουλάι - Πολέ, στίς 31 Μάη 1919

Ἀμέσως μόλις κυκλοφόρησε αὐτὴ ἡ ἐκκλήση, οἱ
μπολσεβίκοι ἄρχισαν μιὰ κανονικὴ στρατιωτικὴ ἐκ-
στρατεία (...) Ἐνῶ τὰ στρατεύματα τῶν ἐξεγερμένων
θάδιζαν πρὸς τὸ θάνατο, ἀντιστεκόμενα στίς λυσσασμέ-
νες ἐπιθέσεις τῶν κοζάκων τοῦ Ντενίκιν, οἱ μπολσεβί-
κοι, ἐπὶ κεφαλῆς πολλῶν συνταγμάτων, ἔκαναν εἰσβο-
λὴ στὰ χωριὰ τῆς ἐξεγερμένης περιοχῆς τῆς βορεινῆς
πλευρᾶς, δηλαδὴ πισόπλατα. Ἐκεῖ, ἔπιασαν μαχητές,
τοὺς ἐκτέλεσαν ἐπὶ τόπου, κατάστρεψαν τίς κομμουνες
πού εἶχαν δημιουργηθεῖ στὴν περιοχή ἢ τίς ἀνάλογες
ὀργανώσεις. Εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία πὼς ἡ ἀ-
ποφασιστικὴ νότα αὐτῆς τῆς εἰσβολῆς δόθηκε ἀπὸ τὸν
Τρότσκι πού στὸ μεταξύ εἶχε ἔλθει στὴν Οὐκρανία.

Μὲ μιὰ χωρὶς ὄρια κυνικότητα, ὁ Τρότσκι ἄρχισε
νὰ δουλεύει γιὰ τὴ «διάλυση» τοῦ μακνοβίτικου κινή-
ματος.

Ἀρχικὰ, δημοσίεψε τὴν παρακάτω διαταγή, σὰν
ἀπάντηση στὴν ἐκκλήση τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστα-
τικοῦ συμβουλίου τοῦ Γκουλάι - Πολέ:

Διαταγή Νο 1824 του στρατιωτικού επαναστατικού συμβουλίου της Δημοκρατίας.

Σε όλους τους στρατιωτικούς κομμισάριους και σε όλες τις εκτελεστικές επιτροπές των διαμερισμάτων Άλεξαντρόφσκ, Μαριούπολης, Μπερντιάνσκ, Μπακχμούρ, Πάθλογκραντ και Χερσόνας.

Η εκτελεστική επιτροπή του Γκουλάι - Πολέ, σε συμφωνία με το γενικό έπιτελείο της ταξιαρχίας Μακνό, προσπαθεί να συγκαλέσει για τις 15 τούτου του μήνα συνέδριο των σοβιέτ και των έξεγερμένων των διαμερισμάτων Άλεξαντρόφσκ, Μαριούπολης, Μπερντιάνσκ, Μελιτοπόλ, Μπακχμούτ και Πάθλογκραντ. Το συνέδριο αυτό ξεναντιώνεται ολοκληρωτικά στην έξουσία των σοβιέτ στην Ούκρανία και είναι έναντιον της οργάνωσης του νότιου μετώπου στο οποίο ανήκει η ταξιαρχία Μακνό. Αυτό το συνέδριο δεν θα έχει κανένα άλλο αποτέλεσμα από το να (...) παραδώσει το μέτωπο στους Λευκούς, μπροστά στους οποίους η ταξιαρχία Μακνό δεν κάνει τίποτ' άλλο από το να υποχωρεί άσταμάτητα, χάρη στην ανικανότητα, στις εγκληματικές τάσεις και στην προδοσία των αρχηγών της.

1. Άπαγορεύεται η συγκρότηση του συνεδρίου για το οποίο μιλάμε και σε καμιά περίπτωση δεν θα γίνει.

2. Όλος ο άγροτικός και έργατικός πληθυσμός θα πρέπει να πληροφορηθεί γραπτά και προφορικά ότι η συμμετοχή σ' αυτό το συνέδριο θα θεωρηθεί σαν πράξη έσχάτης προδοσίας άπέναντι της δημοκρατίας των σοβιέτ και του μετώπου.

3. Όλο οι άντιπρόσωποι που έκλέχτηκαν γιαυτό το συνέδριο θα πρέπει να συλληφθούν όπωσδήπο-

τε και να οδηγηθούν στο επαναστατικό στρατιωτικό δικαστήριο της 14ης (παλιότερα 2ης) ουκρανικής στρατιάς.

4. Επίσης, θα πρέπει να συλληφθούν και εκείνοι που μοιράζουν τις εκκλήσεις του Μακνὸ καὶ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Γκουλάι - Πολέ.

5. Ἡ διαταγή αὐτή πού μεταδίνεται τηλεγραφικά ἀποκτᾶ δύναμη νόμου καὶ πρέπει νὰ διαδωθεῖ παντοῦ, νὰ τοιχοκολληθεῖ σὲ ὅλα τὰ δημόσια μέρη καὶ νὰ δωθεῖ στοὺς ἐκπροσώπους τῶν ἐκτελεστικῶν ἐπιτροπῶν τῶν καντονίων καὶ τῶν χωριῶν καθὼς καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἐκπροσώπους τῶν σοβιετικῶν ἀρχῶν, στοὺς διοικητὲς καὶ κομμισάριους τῶν στρατιωτικῶν μονάδων.

Ὁ πρόεδρος τοῦ στρατιωτικοῦ επαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας:

Τρότσκι

(ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλες ὑπογραφές)

Χωρὶς νὰ σταθεῖ στὴν κάπως προσεκτικὴ μελέτη τοῦ θέματος, καὶ ἐπαναλαβαίνοντας τὴν ἴδια ἐκδοχή, ὁ Τρότσκι θεωρεῖ τὸν Μακνὸ σὰν τὸν ὑπεύθυνο γιὰ ὅσα ὄσα συνέβαιναν στὸ Γκουλάι - Πολέ, γιὰ ὅλες τὶς επαναστατικὲς ἐνέργειες τῆς περιοχῆς. Ἀκόμα, εἶχε παραμελήσει νὰ παρατηρήσει ὅτι τὸ συνέδριο δὲν τὸ εἶχε συγκαλέσει τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῆς ταξιαρχίας Μακνὸ καὶ πολὺ περισσότερο ἢ ἐκτελεστικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Γκουλάι - Πολέ, ἀλλὰ ἓνα ὄργανο ὀλοκληρωτικὰ ἀνεξάρτητο ἀπὸ τὰ δύο: τὸ στρατιωτικὸ επαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς.

Σημειώνουμε ἓνα σημαντικὸ γεγονὸς: στὴ διαταγὴ τοῦ Νο 1824, ὁ Τρότσκι ὑποδηλώνει κιόλας τὴν προδοσία τῶν μακνοβιτῶν ἡγετῶν πού λέει, «ὑποχωροῦν ἀσταμάτητα μπροστὰ στοὺς Λευκοὺς». Ὑστερα ἀπὸ μερικές ἡμέρες ὁ ἴδιος ὁ Τρότσκι καὶ ὅλος ὁ κομμουνιστι-

κός τύπος θά πλειοδοτήσουν στο θέμα του δήθεν ανοίγματος του μετώπου στο στρατό του Ντενίκιν.

(...) Αυτό το μέτωπο είχε συγκροτηθεί αποκλειστικά χάρη στις θυσίες και τις προσπάθειες των ιδίων των έξεγερμένων αγροτών. Είχε γεννηθεί σε μιὰ ιδιαίτερα ήρωική στιγμή της έποποιίας τους, τὴ στιγμή πού ἡ περιοχή ἦταν ἐλευθερωμένη ἀπὸ κάθε εἶδους ἐξουσία. Ἐγκαταστάθηκε στὰ νοτιοανατολικά σὰν γενναῖος φρουρός, ὑπερασπιστὴς τῆς κατακτημένης ἐλευθερίας. Γιὰ πεισισότερο ἀπὸ ἕξι μῆνες, οἱ ἐξεγερμένοι ἐπασασάτες εἶχαν ὑψώσει ἀπὸ τὴν πλευρά τους· ἕνα φράγμα σ' ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ δυνατὰ ρεύματα τῆς μοναρχικῆς ἀντεπανάστασης· εἶχαν θυσιάσει πολλές χιλιάδες ἀπὸ τοὺς καλύτερους μεταξύ τους, κινητοποιήσαν ὅλες τὶς πηγές τῆς περιοχῆς καὶ προπαρασκευάζονταν νὰ ὑπερασπιστοῦν μέχρι τέρμα τὴν ἐλευθερία τους, ἀντιστεκόμενοι στὴν ἀντεπανάσταση πού ἄρχιζε μιὰ γενικὴ ἐπίθεση.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Τρότσκι πού μόλις ἀναφέραμε, δὲν ἀνακοινώθηκε ἀπὸ τὶς σοβιετικὲς ἀρχές στο γενικὸ ἐπιτελεῖο τῶν μακνοβιστῶν, πού τὴν ἔμαθε τυχαία ὕστερα ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρες. Ὁ Μακνὸ ἀπάντησε ἀμέσως τηλεγραφικὰ. Δήλωνε ὅτι θέλει νὰ ἐγκαταλείψει τὸ πόστο του σὰν διοικητὴς βλέποντας αὐτὴ τὴ θλακώδικη καὶ ἀπίθανη κατάσταση πού δημιουργήθηκε. Λυπούμαστε πού δὲν διαθέτουμε τὸ κείμενο αὐτοῦ τοῦ τηλεγραφήματος.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Τρότσκι, ὅπως ἀναφέρθηκε πιὸ πάνω, ἀπόκτησε δύναμη νόμου, διὰ μέσου τοῦ τηλεγραφικοῦ δρόμου. Οἱ μπολσεβίκοι ἄρχισαν νὰ τὴν ἐκτελοῦν μὲ τὸ ὄπλο στο χέρι σὲ ὅλα τῆς τὰ σημεῖα. Οἱ ἐργατικὲς συνελύσεις τῶν ἐργοστασίων τοῦ Ἀλεξαντρόφσκ πού συνεδρίαζαν μὲ θέμα τὴν ἔκκληση πού εἶχε κάνει τὸ στρατιωτικὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιο τῆς περιοχῆς Γκουλάι - Πολέ, διαλύθηκαν μὲ τὴ βία καὶ ἀπαγορεύτηκαν ἐπὶ ποινὴ θανάτου. "Ὅσο γιὰ τοὺς ἀγρότες, τοὺς

ἀπέιλησαν καθαρά ὅτι θὰ τοὺς περνοῦσαν ἀπὸ ντουφέ-
κι καὶ θὰ τοὺς κρεμοῦσαν. Σὲ διάφορα μέρη τῆς περιο-
χῆς πολλοί, ὅπως ὁ Κοστίν, ὁ Πολουνίν, ὁ Ντυμπρολιού-
μπωφ κλπ, πιάστηκαν, ἐνοχοποιήθηκαν ὅτι εἶχαν δια-
δώσει τὴν ἔκκληση τοῦ συμβουλίου καὶ ἐκτελέστηκαν
ἀπλᾶ καὶ σκέτα.

Ὁ Τρόσκυ, πέρα ἀπὸ τὴ διαταγὴ Νο 1824, δημοσίευ-
σε καὶ μιὰ σειρὰ ἄλλες διαταγές πού ἀπευθύνονταν
στὶς μονάδες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, πού ὑποχρέωνε
αὐτὸ τὸ στρατὸ νὰ καταστρέψει τὸ μακνοβίσιτικο κίνη-
μα στὶς ἴδιες τὶς πηγές του. Ἐξ ἄλλου, δίνει μυστικές
διαταγές γιὰ τὴν ἀπαγωγὴ τοῦ Μακνὸ μὲ κάθε θυσία,
τῶν μελῶν τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου καθὼς καὶ ἡσυχων
μαχητῶν πού ἀσχολοῦνταν μὲ τὴν πολιτιστικὴ πλευρὰ
τοῦ κινήματος καὶ νὰ τοὺς περάσουν ὄλους ἀπὸ πολε-
μικὸ συμβούλιο, δηλαδὴ νὰ τοὺς ἐκτελέσουν.

Ο ΜΑΚΝΟ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΕΙ (6 – 9 Ἰούνη 1919)

Ὁ Μακνὸ γνωστοποίησε στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο καὶ
στὸ συμβούλιο ὅτι οἱ μπολσεβίκοι εἶχαν ἀπογυμνώσει
τὸ μέτωπο στὴν περιοχὴ Γκρικίνο καὶ ὅτι ἔτσι ἀνοίγαν
στά στρατεύματα τοῦ Ντενίκιν τὶς πόρτες γιὰ νὰ μποῦν
ἐλεύθερα στὴν περιοχὴ Γκουλάι - Πολὲ πλαγιοκοπών-
τας τὸ βορειοανατολικὸ πλευρό. Καὶ πραγματικά, οἱ
κοζάκικες ὀρδές εἰσβάλουν στὴν περιοχὴ ὄχι ἀπὸ τὴν
πλευρὰ τοῦ μετώπου πού κρατοῦσαν οἱ ἐξεγερμένοι,
ἀλλὰ ἀπὸ τ' ἀριστερὰ ὅπου εἶχαν ἀναπτυχθεῖ οἱ δυνά-
μεις τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Κατὰ συνέπεια, ὁ μακνοβί-
τικος στρατὸς πού κρατοῦσε τὸ μέτωπο Μαριούπολη-
Κουτεΐνικοβο – Ταγκανρόγκ, θρέθηκε κυκλωμένος ἀπὸ
τὸ στρατὸ τοῦ Ντενίκιν. Αὐτὸς κατάκλυζε μὲ τὴν εἰσβο-
λὴ μεγάλων δυνάμεων ὅλη τὴν περιοχὴ.

(...) Οἱ ἀγρότες ὅλης τῆς περιφέρειας περίμεναν

πολύ μιά γενική επίθεση του Ντενίκιν και προπαρασκευάζονταν γι' αυτήν. Είχαν αποφασίσει να την αντιμετωπίσουν με αύξηση των έθελοντικών στρατευμάτων. Από τον Απρίλη μήνα, οι άγρότες πολλών χωριών είχαν στείλει για τὸ Γκουλάι - Πολέ πολλούς φρέσκους μαχητές. Αλλά τὰ δπλα καὶ τὰ ἐφόδια ἔλειπαν. Ἀκόμα καὶ οἱ παλιές μονάδες πού θρίσκονταν στό μέτωπο δὲν είχαν πιά ἐφόδια. Καὶ συχνά ἐπιχειροῦσαν ἐπιθέσεις ἐναντίον τῶν Λευκῶν μὲ μοναδικό σκοπό νὰ πάρουν ἐφόδια. Οἱ μπολσεβίκοι πού ἀπὸ τὴ συμφωνία ἦσαν ὑποχρεωμένοι νὰ προμηθεύουν στοὺς ἐξεγερμένους τὸ στρατιωτικὸ ὕλικό, είχαν ἀρχίσει, ἀπὸ τὸν Ἀπρίλη, τὴ σαμποταριστικὴ τους δουλειὰ καὶ τὸ μπλοκάρισμα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὑπῆρξε ἀδύνατο, νὰ σχηματιστοῦν ἔγκαιρα νέα στρατεύματα παρὰ τὴν ἀφίξη νέων ἐθελοντῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα γίνονταν τώρα αἰσθητά.

Μέσα σὲ μιὰ μόνο ἡμέρα, οἱ άγρότες τοῦ Γκουλάι - Πολέ συγκρότησαν ἓνα σύνταγμα γιὰ νὰ προσπαθήσουν νὰ σώσουν τὰ χωριά τους. Αὐτὴ ἡ μονάδα ἀναγκάστηκε νὰ ἐξοπλιστεῖ μὲ πρωτόγονα ἐργαλεῖα: τσεκούρια, θουκέντρες, παλιές καραμπίνες, κυνηγετικά ντουφέκια κλπ. Πορεύονταν γιὰ τὴ σύγκρουση μὲ τοὺς κοζάκους ζητώντας νὰ σταματήσουν τὴν ὀρμὴ τους. Σὲ 15 χλμ ἀπόσταση σχεδὸν ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ, κοντὰ στό χωριὸ Σβιατοντουκόφκα, σκόνταψαν πάνω σὲ πολλὲς κοζάκικες δυνάμεις τοῦ Ντόν καὶ τοῦ Κομπάν. Μπλέχτηκαν σὲ μιὰ ἡρωϊκὴ, λυσσασμένη καὶ θανατηφόρα μάχη μαζί τους, στὴ διάρκεια τῆς ὁποίας σκοτώθηκαν σχεδὸν ὄλοι μὲ τὸ διοικητὴ τους Β. Βερετέλνικωφ, ἐργάτη τῶν ἐργοστασίων Ποντίλωφ στὴν Πετρούπολη, πού καταγόταν ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ. Τότε, μιὰ ἀληθινὴ χιονοστοιβάδα κοζάκων ξεχύθηκε στό Γκουλάι - Πολέ καὶ τὸ κατέλαθε στὶς 6 Ἰουνίου 1919. Ὁ Μακνό, μὲ τὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ στρατοῦ καὶ ἓνα ἀπόσπασμα μὴ ἔχοντας παρὰ μόνο μιὰ πυροβολαρχία, ὑποχώρησε μέχρι πὸ σταθμὸ τοῦ Γκουλάι - Πολέ, κάπου 7 χλμ. ἀπὸ τὸ χωριό.

Ἄλλὰ κατὰ τὸ θράδυ, εἶδε πὼς ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψει καὶ τὸ σταθμὸν. Ὁ Μακνὸς, ἔχοντας ὀργανώσει ὅλες τὶς δυνάμεις πού μποροῦσε νὰ διαθέσει, πέτυχε τὴν ἄλλη ἡμέρα νὰ ἐπιχειρήσει μιὰ ἐπίθεση στὸ Γκουλσί - Πολὲ καὶ νὰ ξεφωλιάσει τὸν ἐχθρόν. Ἄλλὰ πολὺ λίγο καιρὸ διατήρησε τὸ χωριὸ στὴν κυριαρχία του. Ἐνα νέο κύμα ἀπὸ κοζάκουσ τὸν ἀνάγκασε νὰ τὸ ἐγκαταλείψει πάλι.

Πρέπει νὰ παρατηρήσουμε ὅτι οἱ μπολσεβίκοι, ἂν καὶ εἶχαν δώσει πολλές διαταγές μὲ στόχο τοὺς μακνοβιστές, συνέχιζαν τὶς πρῶτες ἡμέρες νὰ τοὺς φέρνονταν καλά, σὰν νὰ μὴ συνέβαινε τίποτα. Ἦταν μιὰ μανουῦβρα πού εἶχε γιὰ σκοπὸ νὰ πάρουν σίγουρα τὴν διεύθυνση τοῦ κινήματος. Στὶς 7 Ἰουνίου, ἔστειλαν στὸν Μακνὸ ἕνα θωρακισμένο τραῖνο, διατάζοντάς του ν' ἀντισταθεῖ μέχρι τὴν τελευταία δυνατότητα καὶ τοῦ ὑπόσχονταν ὅτι θὰ φρόντιζαν νὰ ἔρθουν καὶ ἄλλες ἐνισχύσεις. Πραγματικά, δύο ἡμέρες ἀργότερα ἦρθαν μερικὰ ἀποσπάσματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Τσαπλίνου στὸ σταθμὸ τοῦ Γκαϊτσούρ, πού θρῖσκόταν σὲ ἀπόσταση εἴκοσι χλμ ἀπὸ τὸ Γκουλάι - Πολέ. Μαζί τους θρῖσκονταν ὁ κομισσάριος τῆς στρατιάς Μεγιλάου, ὁ Βοροσίλωφ καὶ ἄλλοι.

Ἀποκαταστάθηκε μιὰ ἐπαφὴ τῆς διοίκησης τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καὶ τῶν ἐξεγερμένων. Καὶ δημιουργήθηκε ἕνα εἶδος κοινοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου. Ὁ Μεγιλάουκ καὶ ὁ Βοροσίλωφ θρῖσκονταν στὸ ἴδιο θωρακισμένο τραῖνο μὲ τὸν Μακνὸ καὶ διεύθυναν ἀπὸ κοινοῦ τὶς ἐπιχειρήσεις.

Ἄλλὰ, ταυτόχρονα, ὁ Βοροσίλωφ εἶχε στὸ χέρι τὴν διαταγὴ μὲ τὴν ὑπογραφή τοῦ Τρότσκυ, πού τοῦ ἔλεγε νὰ πιάσει τὸν Μακνὸ καὶ τοὺς ἄλλους ὑπεύθυνους ἡγέτες τοῦ Μακνοβίτικου κινήματος, νὰ ἀφοπλίσει τὸ στρατὸ τῶν ἐξεγερμένων καὶ νὰ ντουφεκίσει χωρὶς ἔλεος ἐκείνους πού θὰ ἐπιχειροῦσαν κάποια ἀντίσταση. Ὁ Βοροσίλωφ περίμενε μόνο τὴν κατάλληλη στιγμή

για να εκτελέσει την αποστολή του. Ὁ Μακνὸ εἰδοποιήθηκε ἐγκαιρα καὶ κατάλαβε τί ἔπρεπε νὰ κάνει. Ὑπολόγισε πῶς διαγραφόταν ἡ κατάσταση, εἶδε ὅτι μπορούσε νὰ ξετυλιχτοῦν αἱματηρὰ γεγονότα ἀπὸ τὴ μιὰ ἡμέρα στὴν ἄλλη καὶ ἀναζήτησε μιὰ ἱκανοποιητικὴ διέξοδο. Πίστευε ὅτι ἡ καλύτερη θὰ ἦταν νὰ ἐγκατέλειπε τὴ θέση τοῦ διοικητῆ τοῦ μετώπου τῶν ἐξεγερμένων. Αὐτὴ τὴ δῆλωση τὴν ἔκανε στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῶν ἐξεγερμένων, προσθέτοντας πῶς ἡ δουλειὰ του σὰν ἀπλοῦ στρατιώτη θὰ ἦταν πιὸ χρήσιμη στὴ δοσμένη στιγμή. Κι αὐτὸ ἔκαμε. Ὑπόβαλε στὴν ἀνώτατη σοβιετικὴ διοίκηση μιὰ αἰτιολογημένη γραπτὴ δῆλωση. Νάτην:

Πρὸς τὸ Γενικὸ Ἐπιτελεῖο τῆς δέκατης τέταρτης Στρατιᾶς. Βοροσιλῶφ - - Χάρκοβο, πρόεδρο τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου Τρότσκι. —Μέσζα. Λένιν, Καμένεφ.

Σὲ συνέχεια τῆς Νο 1824 διαταγῆς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Δημοκρατίας, εἶχα στείλει στὸ γενικὸ ἐπιτελεῖο τῆς 2ης στρατιᾶς καὶ στὸν Τρότσκι ἓνα τηλεγράφημα μὲ τὴν παράκληση νὰ μὲ ἐξαιρέσει ἀπὸ τὸ πόστο πού κατέχω σήμερα. Τώρα ἐπαναλαμβάνω τὴ δῆλωσή μου καὶ παρουσιάζω τοὺς λόγους πάνω στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ τὴν στηρίξω. Παρ' ὄλο πού πολέμησα, μὲ τοὺς ἐξεγερμένους, μόνο ἐναντίον τῶν λευκῶν συμμοριῶν τοῦ Ντενίκιν, κηρύσσοντας στὸ λαὸ μόνο τὴν ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτοδράσης, ὁλος ὁ ἐπίσημος σοβιετικὸς τύπος καθὼς καὶ ὁ τύπος τοῦ κόμματος τῶν κομμουνιστῶν - μπολσεβίκων, διαδίδει γιὰ λογαριασμό μου ἀνάγιες γιὰ ἓναν ἐπαναστάτη φῆμες (...). Σ' ἓνα ἄρθρο μὲ τὸν τίτλο ἢ «Μακνοβτσίνα» (=τὸ μακνοβίτικο Κίνη-

μα, σημ. μετ. (έφημερίδα ENCHEMIN, No 51) ο Τρότσκι θάζει τὸ ἐρώτημα: «Ἐναντίον ποιῶν ξεσηκώθηκαν οἱ ἐξεγερμένοι μακνοβίτες;» Καὶ σ' ὄλο τὸ ἄρθρο του ἀσχολεῖται ν' ἀποδείξει ὅτι αὐτὸ τὸ μακνοβίστικο κίνημα δὲν θὰ εἶναι πραγματικὰ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἓνα μέτωπο μάχης ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τῶν σοσιέτ. Δὲν λέει λέξη γιὰ τὸ πραγματικὸ μέτωπο ἐναντίον τῶν λευκῶν σὲ μιὰ ἔκταση περισσότερο ἀπὸ ἑκατὸ θέρστια (λίγο περισσότερο ἀπὸ 100 χιλμ.) ὅπου οἱ ἐξεγερμένοι εἶχαν ἐδῶ καὶ ἕξη μῆνες καὶ ἔχουν ἀκόμα ἀναρίθμητες ἀπώλειες. Ἡ διαταγὴ No 1824 δηλώνει ὅτι εἶμαι ἕνας συνωμότης ἐναντίον τῆς δημοκρατίας τῶν σοσιέτ(...).

Θεωρῶ σὰν ἀπαραβίαστο δικαίωμα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, δικαίωμα ποὺ κατακτήθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση, νὰ συγκαλοῦν οἱ ἴδιοι συνέδρια γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ ν' ἀποφασίσουν γιὰ τὶς ἰδιωτικὲς ἢ τὶς γενικὲς τοὺς ὑποθέσεις. Νὰ γιατί ἡ ἀπαγόρευση ἀπὸ τὴν κεντρικὴ ἐξουσία τῆς σύγκλησης τέτοιων συνεδρίων, ἡ δήλωση ποὺ τὰ χαρακτηρίζει παράνομα (διαταγὴ No 1824) παραβιάζει ἄμεσα καὶ αὐθάδικα τὰ δικαιώματα τῶν ἐργαζομένων μαζῶν.

Καταλαβαίνω πάρα πολὺ καλὰ τὴ στάση τῶν σοσιετικῶν ἀρχῶν ἀπέναντί μου. Πιστεύω ἀπόλυτα πῶς αὐτὲς οἱ ἀρχὲς θεωροῦν τὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων στὸ σύνολό του σὰν ἀσυμβίβαστο μὲ τὴν κρατικὴ τοὺς δραστηριότητα. Οἱ κεντρικὲς ἀρχὲς, ταυτόχρονα, πιστεύουν ὅτι αὐτὸ τὸ κίνημα εἶναι στενὰ δεμένο μὲ τὸ πρόσωπό μου καὶ μὲ τιμοῦν μὲ ὄλη τοὺς τὴ μνησικακία καὶ ὄλο τὸ μίσος τοὺς ποὺ ἔχουν πρὸς τὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων. Δὲν ὑπάρχει καλύτερη ἀπόδειξη γι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ ἄρθρο ποὺ ἀνάφερα τοῦ Τρότσκι ποὺ, προωθώντας μὲ ἡσυχὴ συνείδηση συκοφαντίες καὶ ψέματα, δὲν κάνει τίπο-

τα άλλο από τὸ νὰ δείχνει μιὰ ἐχθρότητα ποὺ κατευθύνεται ἐναντίον μου προσωπικά.

Αὐτὴ ἡ ἐχθρική στάση τῶν κεντρικῶν ἀρχῶν, ποὺ σήμερα γίνεται καὶ ἐπιθετική, ἐναντίον τοῦ κινήματος τῶν ἐξεγερμένων, ὀδηγεῖ ἀναπόφευκτα στὴ δημιουργία ἐνὸς ἰδιαίτερου ἐσωτερικοῦ μετώπου, ποὺ ἀπὸ τὶς δύο του πλευρὲς θὰ θρῖσκονται οἱ ἐργαζόμενες μάζες ποὺ πιστεύουν στὴν Ἐπανάσταση. Αὐτὸ τὸ ἐνδεχόμενο τὸ θεωρῶ σὰν ἓνα πολὺ μεγάλο ἀσυγχώρητο ἔγκλημα πρὸς τὸν ἐργαζόμενο λαό, καὶ πιστεύω ὅτι ἔχω καθήκον νὰ κάνω ὅ, τι μπορῶ γιὰ νὰ τὸ ἀντιμετωπίσω. Κατὰ τὴ γνώμη μου, τὸ πιὸ σίγουρο μέσο, γιὰ νὰ μὴ τραθηῖσουν οἱ ἀρχὲς στὴ διάπραξη αὐτοῦ τοῦ ἐγκλήματος, εἶναι νὰ ἐγκαταλείψω τὸ πόστο ποὺ κατέχω.

Ἐπιπλέον, πὼς μόλις γίνεи αὐτό, οἱ κεντρικὲς ἀρχὲς θὰ σταματήσουν νὰ μὲ ὑποψιάζονται, ὅπως καὶ τοὺς ἐξεγερμένους ἐπαναστάτες, ὅτι εἶμαστε θουτηγμένοι σὲ ἀντισοβιετικὲς συνωμοσίες. Ἀκόμα, ὅτι αὐτὲς θὰ καταλήξουν νὰ θεωροῦν τὴν ἐξέγερση τῆς Οὐκρανίας ἀπὸ σοβαρὴ ἐπαναστατικὴ ἀποψη, σὰν μιὰ ζωντανὴ καὶ ἐνεργητικὴ ἐκδήλωση τῆς κοινωικῆς Ἐπανάστασης τῶν μαζῶν καὶ ὄχι σὰν ἓνα ἐχθρικό κλάν μὲ τὸ ὁποῖο ὑπῆρξαν μέχρι τώρα διφορούμενες καὶ γεμάτες καχυποψία σχέσεις, ποὺ τοῦ παζαρευόταν κάθε ἐφόδιο ποὺ τοῦ δίνονταν καὶ μερικὲς φορὲς ἀκόμα σαμποτάροντας καθαρὰ τὸν ἐφοδιασμό του. Χάρη σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση συχνὰ οἱ ἐξεγερμένοι ἔπαθαν ἀναρίθμητες ἀπώλειες σὲ ἀνθρώπους καὶ ἐκτάσεις κερδισμένες γιὰ τὴν ἐπανάσταση, πράγμα ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἀποφευχθεῖ εὐκόλα, ἐὰν οἱ κεντρικὲς ἀρχὲς εἶχαν υἱοθετήσῃ μιὰν ἄλλη τακτικὴ. Ζητῶ νὰ ἔρθουν νὰ πάρουν τοὺς ἀπολογισμοὺς μου καὶ τὰ ἄλλα.

Σταθμὸς Γκαϊτσούρ, 9 Ἰούνη 1919—

Ἐπογραφή: Πατέρας Μακνὸ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΑΓΡΟΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΩΝ
(20 Ὀκτώβρη 1919).

Στις 20 Ὀκτώβρη 1919 ἔγινε στό Ἀλεξαντρόφσκ ἕνα περιφερειακὸ συνέδριο τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Περισσότεροι ἀπὸ 200 ἐκπρόσωποι πῆραν μέρος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ 180 ἦσαν ἀγρότες καὶ 20 μὲ 30 ἐργάτες. Τὸ συνέδριο ἀσχολήθηκε τόσο μὲ ζητήματα στρατιωτικοῦ ἐνδιαφέροντος (πάλη ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν. αὐξηση τοῦ στρατοῦ τῶν ἐξεγερμένων καὶ τῆς τροφοδοσίας του) ὅσο καὶ μὲ ἄλλα ζητήματα ποὺ εἶχαν σχέση μὲ τὴ συγκρότηση τῆς δημόσιας ζωῆς.

Οἱ ἐργασίες τοῦ συνεδρίου διάρκεσαν κοντὰ μιά ἐβδομάδα καὶ χαρακτηρίστηκαν ἀπὸ μιά ἀβυσθήσιση ὁρμὴ ποὺ ἔδειξαν ἐκεῖνοι ποὺ πῆραν μέρος σ' αὐτό. Σ' αὐτὸ βοήθησε πολὺ καὶ τὸ περιβάλλον τοῦ συνεδρίου. Πρῶτα - πρῶτα, ἡ νικηφόρα ἐπιστροφή τοῦ μακνοβίτικου στρατοῦ στὴν περιοχή τῆς καταγωγῆς του ἀποτελοῦσε ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα γεγονότα γιὰ τὸν ἀγροτικὸ πληθυσμὸ ποὺ κάθε του οἰκογένεια εἶχε ἕναν - δυὸ δικούς του στό στρατὸ τῶν ἐξεγερμένων.

Ἄλλὰ αὐτὸ ποὺ ἦταν ἀκόμα πιὸ σημαντικό, εἶναι ὅτι τὸ συνέδριο συνῆρθε κάτω ἀπὸ συνθήκες ἀληθινῆς καὶ ἀπόλυτης ἐλευθερίας. Καμιά ἐπιρροὴ προερχομένη ἀπὸ τὰ πάνω δὲν ἔγινε αισθητή. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι ὅλα τέλεια, τὸ συνέδριο εἶχε ἕνα συνεργάτη καὶ θαυμάσιο εἰσηγητὴ, τὸν ἀναρχικὸ Βολίν. Ποὺ ἔκφρασε, γιὰ μεγάλη ἐκπληξη τῶν χωρικῶν, τὸ ἴδιο τὸ θάθος τῶν σκέψεων καὶ τῶν εὐχῶν τους. Ἡ ἰδέα τῶν ἐλεύθερων σοσιέτ, ποὺ δουλεύουν σύμφωνα μὲ τὶς ἐπιθυμίες τοῦ ἐργαζόμενου στὸν τόπο τοῦ πληθυσμοῦ ἢ σχέση μεταξὺ τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν τῶν πόλεων, θασισμένες στὴν ἀμοιβαία ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων τῆς δουλειᾶς τους ἢ ἰδέα μιᾶς ὀργάνωσης τῆς ζωῆς ὅπου ὅλοι θὰ ἦσαν ἴσοι καὶ θὰ εἶχαν ἐλευθερίες ὅλες αὐτές.

οί θέσεις πού ανάπτυξε στίς εισηγήσεις του ό Βολίν, αντίπροσώπευαν τίς ίδιες τίς ιδέες του άγροτικού πληθυσμού πού δέν καταλάβαινε τήν Έπανάσταση καί τη δημιουργική επαναστατική δουλειά άλλοιώτικα αλλά μόνο σ' αύτή τήν έννοια καί κάτω από αύτή τή φόρμα.

Οί εκπρόσωποι τών πολιτικῶν κομμάτων προσπάθησαν θέβαια, στή διάρκεια τής πρώτης ημέρας τών συζητήσεων νά δημιουργήσουν πνεύμα άσυμφωνίας αλλά σύντομα άποδοκιμάστηκαν από τό σύνολο του συνεδρίου καί οί έργασίες τής συνέλευσης συνεχίστηκαν ύστερα σέ τέλεια όμοφωνία.

(...) Τό άληθινό πνεύμα έλευθερίας, τέτοιας ποιότητας πού σπάνια είχε επικρατήσει, ήταν παρόν μέσα σέ όλη τή σάλα. Καθένας έβλεπε μπροστά του, καθένας καταλάβαινε τήν άληθινή μεγαλωσύνη του έργου, πού άξιζε τόν κόπο νά του άφιερώσει κανείς όλες του τίς δυνάμεις καί άκόμα νά πεθάνει γι' αύτό. Οί άγρότες, πού άνάμεσά τους ύπήρχαν πολλοί ήλικιωμένοι, άκόμα καί γέροι, έλεγαν πώς ήταν τό πρώτο συνέδριο κατά τό όποίο αισθάνονταν όχι μόνο έντελώς έλεύθεροι, αλλά έπίσης σάν άδέλφια, πού δέν θα τό ξεχνούσαν ποτέ. Καί πραγματικά, κανείς από κείνους πού πήραν μέρος σ' αύτό τό συνέδριο ύπήρχε πιθανότητα νά μπορέσει ποτέ νά τό ξεχάσει.

Μανιφέστο τοῦ Οὐκρανικοῦ Στρατοῦ τῶν ἐξεγερμένων (1 Γενάρη 1920)

Πρὸς ὄλους τοὺς ἀγρότες καὶ ἐργάτες τῆς Οὐκρανίας !
Νὰ μεταδοθεῖ ἀπὸ τὸν τηλεγράφο, ἀπὸ τὸ τηλέφωνο ἢ
ἀπὸ τὸ περιοδεῖον ταχυδρομεῖο, σὲ ὅλα τὰ χωριά τῆς
Οὐκρανίας ! Νὰ διαβαστεῖ σὲ ὅλες τὶς συγκεντρώσεις τῶν
ἀγροτῶν, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις !

Ἄδελφια ἐργαζόμενοι !

Ὁ στρατὸς ἐξεγερμένης Οὐκρανίας δημιουργήθη-
κε γιὰ νὰ ὀρθωθεῖ ἐναντίον τῆς καταπίεσης πού ἀσκοῦν
πάνου στοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες ἡ ἀστική τάξη
καὶ ἡ μπολσεβικο - κομμουνιστικὴ δικτατορία. Ἔβαλε
γιὰ σκοπὸ τοῦ τὴν πάλη γιὰ τὴν ὀλικὴ ἀπελευθέρωση
τῶν Οὐκρανῶν ἐργαζομένων αὐτῆς ἢ τῆς ἄλλης τυραν-
νίας καὶ τῆ δημιουργία ἑνὸς ἀληθινὰ σοσιαλιστικοῦ
συντάγματος σ' ἐμᾶς. Ὁ ἐπαναστατικὸς στρατὸς τῶν
παρτιζάνων τοῦ μακνοβίστικου κινήματος πολέμησε
μὲ θέρμη σὲ πολλὰ μέτωπα γιὰ νὰ φτάσει αὐτὸ τὸ σκο-
πό. Τούτῃ τῇ στιγμή τελειώνει νικηφόρα τὴν πάλη ἐ-
ναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ Ντενίκιν, ἐλευθερώνοντας τὴ
μιὰ περιοχὴ μετὰ τὴν ἄλλη, παντοῦ ὅπου ὑπῆρχαν ἡ
τυραννία καὶ ἡ καταπίεση.

Πολλοὶ ἐργαζόμενοι ἀγρότες ἔβαλαν τὸ ἐρώτη-
μα: Πῶς νὰ κάνουμε; Τί εἶναι αὐτὸ πού πρέπει νὰ κά-
νει ὁ καθένας; Πῶς νὰ συμπεριφερθοῦμε ἀπέναντι τῶν
νόμων τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν ὀργανώσεών της, κλπ.;

Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἡ οὐκρανικὴ Ἐνωση τῶν
ἐργαζομένων καὶ ἀγροτῶν θ' ἀπαντήσῃ ἀργότερα.
Πραγματικά, αὐτὴ πρέπει νὰ συγκεντρωθεῖ πολὺ σύν-
τομα καὶ νὰ καλέσῃ ὄλους τοὺς ἀγρότες καὶ ἐργάτες.

Ὁ στρατὸς τοῦ μακνοβίτικου κινήματος ὑπολογίζοντας τὸ γεγονός ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν ἀκριβῆ ἡμερομηνία αὐτῆς τῆς συνέλευσης ποὺ θὰ πραγματοποιήσουν οἱ ἀγρότες καὶ ἐργάτες καὶ ποὺ θὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ συγκεντρωθοῦν γιὰ νὰ συζητήσουν καὶ νὰ λύσουν τὰ πιὸ ἐνδιαφέροντα προβλήματα τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν μας, θεωρεῖ χρήσιμο νὰ δημοσιεύσει τὸ παρακάτω μανιφέστο:

1. Ἐκμηδενίστηκαν ἐπίσης οἱ προθέσεις τῆς κομμουνιστικῆς κυβέρνησης ποὺ πᾶνε ἀντίθετα στὰ συμφέροντα τῶν ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Οἱ ἐργαζόμενοι θὰ πρέπει νὰ λύσουν μόνοι τους τὸ θέμα: ποιές εἶναι οἱ διαθέσεις τῆς κομμουνιστικῆς κυβέρνησης ποὺ εἶναι ὀλέθριες γιὰ τὰ συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων;

2 Ὅλη ἡ γῆ ποὺ ἀνήκει στὰ μοναστήρια στοὺς μεγάλους ἰδιοκτῆτες καὶ ἄλλους ἐχθροὺς περνοῦν στὰ χέρια τῶν ἀγροτῶν ποὺ ζοῦν μόνο ἀπὸ τὴ δουλειὰ τῶν μπράτσων τους. Αὐτὴ ἡ μεταφορὰ θὰ καθοριστεῖ σὲ συγκεντρώσεις καὶ μὲ συζητήσεις τῆς ἀγροτιᾶς. Οἱ ἀγρότες θὰ πρέπει νὰ ἐπικαλοῦνται καὶ νὰ ὑπολογίζουν ὄχι μόνο τὰ προσωπικά τους συμφέροντα ἀλλὰ ἐπίσης καὶ τὰ κοινὰ συμφέροντα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, ποὺ καταπιέζεται ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλευτῆς του.

3. Τὰ ἐργοστάσια, οἱ ἐπιχειρήσεις, τὰ ἀνθρακωρυχεῖα καὶ ἄλλα μέσα παραγωγῆς γίνονται ἰδιοκτησία ὀλόκληρης τῆς ἐργατικῆς τάξης, ποὺ ἀναλαβαίνει τὴν εὐθύνη διεύθυνσης καὶ διαχείρισής τους, ὑποκινεῖ καὶ ἀναπτύσσει μὲ τὴν πείρα τῆς τὴν ἀνάπτυξή τους καὶ ζητᾶ τὴ συγκέντρωση ὅλης τῆς παραγωγῆς τῆς χώρας σὲ μιὰ καὶ μόνο ὄργάνωση.

4. Ὅλοι οἱ ἀγρότες καὶ ὅλοι οἱ ἐργάτες προσκαλοῦνται νὰ συστήσουν ἐλεύθερα συμβούλια ἀγροτῶν καὶ ἐργατῶν. Μέσα σ' αὐτὰ τὰ συμβούλια θὰ ἐκλέγονται μόνο οἱ ἐργάτες καὶ ἀγρότες ποὺ παίρνουν δραστηριο μέρος σ' ἓνα χρήσιμο κλάδο τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας· οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν ὀργανώσεων δὲν θὰ

μπορούν να μετέχουν στα συμβούλια τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, γιατί αὐτὸ θὰ μπορούσε νὰ θλάψει τὰ συμφέροντα τῶν ἰδίων τῶν ἐργαζομένων.

5. Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ ὑπαρξὴ στρατιωτικοποιημένων, τυραννικῶν ὀργανώσεων ποὺ πᾶνε ἀντίθετα στοῦ πνεῦμα τῶν ἐλευθέρων ἐργαζομένων.

6. Ἡ ἐλευθερία λόγου, τύπου καὶ συγκεντρώσει εἶναι δικαίωμα κάθε ἐργαζόμενου καὶ ἀδιάφορο ποιά ἐκδήλωση ἐναντίον αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας ἀντιπροσωπεύει μιὰ ἀντεπαναστατικὴ πράξη.

7. Καταργοῦνται οἱ ὀργανώσεις τῆς ἀστυνομίας· στὴ θέση τους θὰ ὀργανωθοῦν σχηματισμοὶ αὐτοάμυνας, ποὺ μποροῦν νὰ ὀργανωθοῦν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες.

8. Τὰ συμβούλια ἐργατῶν - ἀγροτῶν ἐκπροσωποῦν τὴν αὐτοάμυνα τῶν ἐργαζομένων· καθένα, λοιπόν, ἀπὸ αὐτὰ πρέπει νὰ παλεύει ἐναντίον ὅποιας ἐκδήλωσης τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῶν στρατιωτικῶν. Εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ἀγῶνας ἐναντίον τῶν πράξεων ληστείας, καὶ ὁ ἐπὶ τόπου ντουφεκισμὸς τῶν ληστῶν καὶ τῶν ἀντεπαναστατῶν.

9. Καθένα ἀπὸ τὰ δύο νομίσματα, τὸ σοβιετικὸ καὶ τὸ οὐκρανικὸ, πρέπει νὰ κυκλοφοροῦν ἰσότιμα τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο: ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ παραβιάζουν αὐτὴ τὴ διάταξη θὰ τιμωροῦνται.

10. Παραμένει ἐλεύθερη ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων ἐργασίας ἢ ἐμπορίου πολυτελείας, πάντοτε ὅταν τὴν διαχειρίζονται οἱ ὀργανώσεις τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν. Προτείνεται μιὰ τέτοια ἀνταλλαγὴ νὰ γίνεται μεταξὺ ὄλων τῶν ἐργαζομένων.

11. Ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ θὰ ἐναντιωθοῦν στὴ διάδοσιν αὐτοῦ τοῦ μανιφέστου, θὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀντεπαναστάτες.

Τὰ ἐπαναστατικὰ συμβούλια τοῦ Οὐκρανικοῦ στρατοῦ (μακνοβίτικου).

1 Γενάρη 1920.

Πρόγραμμα — Μανιφέστο (Ἀπρίλης 1920) 1920)(8)

1. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ» ΚΑΙ ΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΑΛΕΥΟΥΝ;

Οἱ μακνοβίτες εἶναι ἐξεγερμένοι ἀγροτες καὶ ἐργάτες, ἀπὸ τὸ 1918 κιόλας, ἐναντίον τῆς κτηνωδίας τῆς ἀστικῆς, γερμανικῆς, οὐγγρικῆς καὶ αὐστριακῆς ἐξουσίας καὶ ἐναντίον τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀταμάνου τῆς Οὐκρανίας.

Οἱ μακνοβίτες εἶναι ἐργαζόμενοι πού σήκωσαν τὴ σημαία τῆς πάλης ἐναντίον τοῦ Ντενίκιν καὶ ἐναντίον κάθε τύπου καταπίεσης, θίας καὶ ψευτιάς, ἀπὸ ὁποιοδήποτε κι ἂν προέρχεται.

Οἱ μακνοβίτες εἶναι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐργαζόμενοι, πού μὲ τὴ δουλειὰ ὅλης τῆς ζωῆς τους πλούτισαν καὶ πάχυναν τὴν ἀστικὴ τάξη γενικὰ καὶ σήμερὰ τὰ σοβιέτ ἰδιαίτερα.

2. ΓΙΑΤΙ ΤΟΥΣ ΟΝΟΜΟΖΟΥΝ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ»;

Διότι, κατὰ τὶς πιὸ θλιθερὲς καὶ τὶς πιὸ σοθαρὲς ἡμέρες τῆς ἀντίδρασης στὴν Οὐκρανία, εἶχαμε στίς γραμμές μας τὸν ἀκούραστο φίλο καὶ κοντοττιέρο Μακνό, πού ἡ φωνὴ του ἀκούστηκε σὲ ὅλη τὴν Οὐκρανία, διαμαρτυρούμενος ἐναντίον κάθε θίας πού ἀσκίόταν ἐναντίον τῶν ἐργαζομένων, καλώντας ὅλους στὴν πάλη ἐναντίον τῶν καταπιεστῶν, τῶν κλεφτῶν τῶν καταχραστῶν καὶ τῶν τσαρλατάνων πολιτικῶν, πού ἀπατοῦν τοὺς ἐργαζόμενους. Αὐτὴ ἡ φωνὴ ἀντηγεῖ ἀκό-

μα και σήμερα ανάμεσά μας, μέσα στις γραμμές μας και είναι αμετάβλητη για τὸ κάλεσμα στὴν πάλη γιὰ τὸν τελικὸ σκοπὸ: τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὴ χειραφέτηση τῶν ἐργαζομένων ἀπὸ ὁποιαδήποτε καταπίεση.

3 ΠΩΣ ΣΚΕΦΤΟΣΑΣΤΕ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΑΥΤΗ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ;

Ἄνατρέποντας τὴν κυβέρνηση συνεργασίας μοναρχικῶν, δημοκρατικῶν καὶ σοσιαλδημοκρατικῶν, κομμουνιστῶν καὶ μπολσεβίκων. Στὴ θέση της πρέπει νὰ ἐκλεγοῦν μέσα σὲ ἐλεύθερες ἐκλογές, συμβούλια ἐργαζομένων, πού δὲν θὰ εἶναι μιὰ κυβέρνηση, μὲ γραπτοὺς καὶ ἀυθαίρετους νόμους· διότι τὸ σοβιετικὸ σύστημα δὲν εἶναι αὐταρχικὸ (σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σοσιαλδημοκράτες καὶ κομμουνιστὲς μπολσεβίκους πού καθορίζονται σήμερα σὰν σοβιετικὲς ἀρχές). Εἶναι ὁ πιὸ καθαρὸς τύπος τοῦ ἀντιαυταρχικοῦ καὶ ἀντικρατικοῦ σοσιαλισμοῦ πού ἐκφράζεται μὲ μιὰ ἐλεύθερη ὀργάνωση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῶν ἐργαζομένων, ὄνεξάρτητη ἀπὸ τὶς ἀρχές· μιὰ ζωὴ ὅπου κάθε ἐργαζόμενος, ἀπομονωμένος ἢ συνεταιρισμένος, θὰ μπορεῖ μὲ πλήρη ἀνεξαρτησία νὰ οἰκοδομήσει τὴ δική του εὐτυχία καὶ ὀλόκληρη τὴ δική του εὐημερία, σύμφωνα μὲ τὶς ἀρχές τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς φιλίας καὶ τῆς ἰσότητας.

4. ΠΩΣ ΟΙ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΕΣ» ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ ΤΟ ΣΟΒΙΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ;

Οἱ ἴδιοι οἱ ἐργαζόμενοι πρέπει νὰ διαλέξουν τὰ δικά τους συμβούλια (σοβιέτ) πού θὰ ἐκτελοῦν τὶς θελήσεις καὶ τὶς διαταγὲς αὐτῶν τῶν ἰδίων τῶν ἐργαζομένων· θὰ εἶναι ἄρα συμβούλια ἐκλεκτικά καὶ ὄχι ἐξουσίας. Ἡ γῆ, τὰ ἐργοστάσια, οἱ ἐπιχειρήσεις, τὰ ὄρυ-

χεια, οί μεταφορές κλπ., τὰ ἀγαθὰ τοῦ λαοῦ πρέπει νὰ ἀνήκουν στοὺς ἐργαζόμενους πού δουλεύουν, πρέπει ἄρα νὰ κοινωνικοποιηθοῦν.

5. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΟΝ ΤΕΛΙΚΟ ΣΚΟΠΟ ΤΩΝ «ΜΑΚΝΟΒΙΤΩΝ»;

Μιά συνεπὴς καὶ ἀμείλικτη ἐπαναστατικὴ πάλη ἐναντίον ὄλων τῶν ψευμάτων, ἐναντίον τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῆς θίας, ἀπὸ ὅπου κι ἂν προέρχονται, μιὰ πάλη μέχρι θανάτου· ὁ ἐλεύθερος λόγος, σωστὲς πράξεις, μιὰ ἔνοπλη πάλη.

Μόνο καταργώντας κάθε ἄρχοντα, κάθε ἀντιπρόσωπο τῆς ἐξουσίας, καταστρέφοντας στὴ θάση κάθε πολιτικό, οἰκονομικὸ καὶ κρατικὸ ψέμα, καταστρέφοντας τὸ Κράτος μὲ μιὰ κοινωνικὴ ἐπανάσταση, θὰ μπορούσαμε νὰ πραγματώσουμε ἕνα ἀληθινὸ σύστημα τῶν σοσιετ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ νὰ προχωρήσουμε πρὸς τὸ σοσιαλισμὸ.

Ἄναρχισμός καὶ «μακνοβίτικο κίνημα»(9)

Ὁ Μακνοβίτικος στρατός δὲν εἶναι ἀναρχικός στρατός, δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀναρχικούς. Τὸ ἀναρχικὸ ἰδανικὸ γιὰ τὴν εὐτυχία καὶ τὴ γενικὴ ἰσότητα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ πετύχουμε διὰ μέσου τῆς προσπάθειας ἑνὸς στρατοῦ ἔστω κι ἂν ἀκόμα ἀποτελεῖτο μόνο ἀπὸ ἀναρχικούς. Στὴν καλύτερη περίπτωσι, ὁ ἀναρχικός στρατός θὰ μπορούσε νὰ ὑπηρετήσῃ γιὰ τὴν καταστροφή τοῦ παλιοῦ μισητοῦ καθεστώτος· γιὰ τὴν δουλειὰ οἰκοδόμησις, τὸ χτίσιμο καὶ τὴ δημιουργία, ὁ ὁποῖος στρατός, πὺ λογικὰ δὲν μπορεῖ νὰ στηριχθῆ στὴ δύναμη καὶ τὴ διοίκηση, θὰ εἶναι ὀλοκληρωτικὰ ἀνίσχυρος καὶ ἀκόμα ὀλέθριος. Γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ γίνῃ ἡ ἀναρχικὴ κοινωνία, εἶναι ἀναγκαῖο οἱ ἴδιοι οἱ ἐργάτες στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς ἐπιχειρήσεις, οἱ ἴδιοι οἱ ἀγρότες, στὴ χώρα τους καὶ στὰ χωριά τους, νὰ μποῦν στὴν οἰκοδόμησις τῆς ἀντιεξουσιαστικῆς κοινωνίας, μὴ περιμένοντας ἀπὸ πουθενὰ διατάγματα — νόμους.

Οὔτε οἱ ἀναρχικοὶ στρατοί, οὔτε οἱ ἀπομονωμένοι ἥρωες, οὔτε οἱ ὀμάδες, οὔτε ἡ ἀναρχικὴ Συνομοσπονδία, θὰ δημιουργήσουν μιὰ ἐλεύθερη ζωὴ γιὰ τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. Μόνο ἡ δικὴ τους δουλειὰ, μὲ συνειδητὲς προσπάθειες, θὰ μπορούσαν νὰ οἰκοδομήσουν τὴν εὐημερία τους, χωρὶς Κράτος καὶ χωρὶς κυρίους.

Ἐκκλήση τῶν «μακνοβιτῶν» στὰ ἀδέλφια τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ

Σταμάτησε! Διάθασε! Σκέψου!

Σύντροφε τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ!

Οἱ κομμισάριοι — διοικητές σου σέ ἔστειλαν γιά νά πολεμήσεις τοὺς ἐξεγερμένους καὶ ἐπαναστάτες μ α κ ν ο β ι τ ε ς.

Μέ διαταγή τοῦ διοικητῆ σου θά φέρεις τὴν ἐρείπωση στίς εἰρηνικὲς περιοχές, θά κάνεις ἔρευνες, θά συλλάβεις, θά δολοφονήσεις ἀνθρώπους ποὺ σοῦ εἶναι προσωπικά ἀγνωστοί, ἀλλὰ ποὺ θά σοῦ τοὺς ὑποδείξουν ὡς ἐχθροὺς τοῦ λαοῦ. Θά σοῦ ποῦν πὼς οἱ μ α κ ν ο β ι τ ε ς εἶναι ληστὲς ἢ ἀντεπαναστάτες. Θά σέ διατάξουν, δὲν θά σέ ρωτήσουν, θά σέ κάνουν νά θαδίζεις ὡς ταπεινὸς σκλάβος τοῦ διοικητῆ σου. Θά συλλάβεις καὶ θά σκοτώσεις! Ποιὸν; Γιατί; Γιά ποιὰ σίτια;

Σκέψου, σύντροφε τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ! Σκεφτεῖτε, ἐργαζόμενοι, ἀγρότες καὶ ἐργάτες ποὺ ὑποταχθήκατε μέ τὴ θία στοὺς νέους κυρίους, ποὺ ὀνομάζονται θορυβώδη «ἐξουσία ἀγροτο - εργατικὴ»!

Ἐμεῖς εἴμαστε οἱ ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες μ α κ ν ο β ι τ ε ς, ὅπως καὶ ἐσεῖς εἴμαστε ἀγρότες καὶ ἐργάτες, ἀδέλφια μας τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ!

Ἐξεγερθήκαμε ἐναντίον τῆς καταπίεσης καὶ τοῦ ἐξευτελισμοῦ· παλεύουμε γιά μιὰ καλύτερη καὶ πιὸ φωτεινὴ ζωή. Τὸ ἰδανικὸ μας εἶναι νά φτάσουμε σὲ μιὰ κοινότητα ἐργαζομένων, χωρὶς ἐξουσία, χωρὶς παράσιτα καὶ χωρὶς κομμισάριους.

Ἄμεσος σκοπὸς μας εἶναι ἡ ἐγκαθίδρυση ἑνὸς ἐλεύθερου σοβιετικοῦ καθεστώτος, χωρὶς τὴν ἐξουσία

τῶν μπολσεβίκων, χωρὶς τὴν πίεση ὁποιουδήποτε κόμματος.

Ἡ κυβέρνησις τῶν μπολσεβίκων — κομμουνιστῶν, οἷς στέλνει σὲ ἐκστρατείας τιμωρίας. Βιάζεται νὰ κάνει εἰρήνη μὲ τὸν Ντενίκιν καὶ τοὺς πλούσιους Πολωνοὺς καὶ τοὺς ἄλλους κανάγηδες τοῦ λευκοῦ στρατοῦ, γιὰ νὰ μπορέσει ἔτσι νὰ καταδιώξει πιὸ εὐκόλα τὸ λαϊκὸ κίνημα τῶν ἐξεγερμένων ἐπαναστατῶν, τῶν καταπιεσμένων, αὐτῶν ποὺ δὲν ὑποτάσσονται στὸ ζυγὸ τῆς ὁποιασοδήποτε ἐξουσίας.

Ἄλλὰ οἱ ἀπειλὲς τῆς λευκῆς καὶ κόκκινης διοικήσεως δὲν μᾶς φοβίζουν! Στὴ θία θὰ ἀπαντήσουμε μὲ τὴ θία!

Εἶναι ἀναγκαῖο, ἐμεῖς μιὰ χούφτα ἄνθρωποι, θὰ κυνηγήσουμε τίς μεραρχίες τοῦ κυβερνητικοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Γιατὶ εἴμαστε ἐλεύθεροι καὶ ἐραστές τῆς ἐλευθερίας! Εἴμαστε ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες καὶ ἡ ὑπόθεσις ποὺ ὑπερασπίζουμε εἶναι δίκαιη ὑπόθεσις.

Σύντροφε! Σκέψου μὲ ποιὸν εἶσαι καὶ ἐναντίον ποιοῦ πολεμᾶς.

Δὲν εἶσαι σκλάβος. Εἶσαι ἄνθρωπος!

Οἱ ἐξεγερμένοι ἐπαναστάτες μ α κ ν ο θ ί τ ε ς

Τ Η Ο Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1. Νικόλας Μπουχάριν (1888 - 1938), μπολσεβίκος στὰ 1906, μέλος τῆς Κ. Ε. τοῦ Κόμματος ἀπὸ τὸ 1917 μέχρι τὸ θάνατό του, ἐκτελέστηκε ἀπὸ τὸ Στάλιν.

2. Ἡ κεντρικὴ Ράττα ἦταν ἀπὸ τὸν Νοέμβρη 1917, ξανα εἶδος κοινοβουλίου τῆς νέας «οὐκρανικῆς λαϊκῆς δημοκρατίας». Μὲ τὴ συνθήκη ποὺ ὑπέγραψαν οἱ μπολσεβίκοι καὶ ἡ αὐτοκρατορικὴ γερμανικὴ κυβέρνησις στὸ Μπρέστ — Λιτάφσκ, στὶς ἀρχὲς τοῦ 1918, ἀνοίξαν οἱ πόρτες γιὰ τοὺς Αὐστρογερμανικοὺς στὴν Οὐκρανία. Αὐτοὶ διόρισαν μιὰ ἀντιδραστικὴ κυβέρνησις μὲ πρόεδρο τὸν ἀταμάνο Σκοροπάντσου. Μετὰ τὴν ἤττα τους στὸ εὐρωπαϊκὸ μέτωπο τὰ αὐστρογερμανικὰ στρατεύματα ἀναγκάστηκαν νὰ ἐκκενώσουν τὴν Οὐκρανία. Τὸ Σκοροπάντσου, ποὺ ἐφυγε, διαδέχτηκε ἕνας ἀστός, ποὺ ἤθελε τὸ χωρισμὸ τῆς Οὐκρανίας, ὁ Πετλιούρα.

3. Γιοσὺνγκερς: εἶναι τὸ σῶμα τῶν γερμανῶν ἀξιωματικῶν ποὺ στρατολογούνταν ἀπὸ τὴν φεουδαρχικὴ ἀριστοκρατία.

4. Μόνο ἡ ἀριστερὰ τῶν σοσιαλεπαναστατικῶν συνεργαζόταν τότε μὲ τοὺς μπολσεβίκους.

5. Στις 12 Ἀπρίλη 1918, ἡ ἀστυνομία καὶ ὁ στρατὸς τῶν μπολσεβίκων χτύπησαν τοὺς ἀναρχικοὺς στὸ ξενοδοχεῖο Μαλάγια Ντιμίτροβα.

6. Στρατιωτικὲς δυνάμεις τῆς ἀντιδραστικῆς Οὐκρανικῆς κυβέρνησις.

7. Πῶλ Ντιμπένκο (1889 - 1938) γυιὸς χωριάτη, ναυτικός, μπολσεβίκος στὰ 1906, φημισμένος ὁμιλητὴς στὴν Κρονστάνδη διοικητὴς τῶν πρώτων κόκκινων μονάδων στὴν Οὐκρανία, προφανῶς ἐκτελέστηκε στὰ 1938.

8. Συντάχτηκε ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐκτελεστικὸ τμήμα τοῦ μακροβλίστικου ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ.

9. Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ «Ἄρθρο πρὸς τὴν ἐλευθερίαν» (μακροβίτικο ὄργανο).

Κρονστάνδη (1921)

Ἡ ἐπανάσταση τῆς Κρονστάνδης ἀξίωσε τῆ θέσῃ τῆς —μιά ζεγνωριστὴ θέσῃ— στὴν ἀνθολογία τοῦ ἀναρχισμοῦ. Ἐν καὶ ἀθόρημητῃ δὲν ὑπῆρξε εἰδικά ἐλευθεριακὴ (LIBERTAIRE) καὶ οἱ ἀναρχικοὶ δὲν ἐπαίξαν, γιὰ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, ἕνα πολὺ μεγάλο ρόλο. Ἡ Ἴντα Μέττ, ποὺ ἔγραψε ἕνα βιβλίον γιὰ τὴν Ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης, ἀναγνώριζε πῶς ἡ ἐπιρροὴ τῶν ἀναρχικῶν ἀσκήθηκε «στὸ μέτρο ποὺ ὁ ἀναρχισμὸς προπαγάνδιζε καὶ αὐτὸς τὴν Ἰδέαν τῆς ἐργατικῆς δημοκρατίας». Ἐν τούτοις τὸ ἐπαναστατικὸ συμβούλιον τῆς Κρονστάνδης εἶχε προσκαλέσει δύο ἀναρχικοὺς νὰ γίνουν μέλη του: τὸν Ε. Γιαρτσόφ, ποὺ ὕστερα ἔγραψε ἕνα βιβλίον γιὰ τὴν Κρονστάνδην καὶ τὸν Βολίν, ποὺ ἀφιέρωσε, στὸ βιβλίον του ἡ «Ἄγνοστῆ Ἐπανάστασις», πολλὰ σελίδες γιὰ τὴν Κρονστάνδην, «πρῶτῃ λαϊκῇ ἀπόπειρᾳ ὀλοκληρωτικῶς ἀνεξάρτητῃ κοινωνικῆς ἐπανάστασης (...) ποὺ ἔγινε ἄμεσα ἀπὸ τὴς ἴδιες τὴς ἐργαζόμενες μάζες». Ἀλλὰ, οὔτε ὁ Γιαρτσόφ οὔτε ὁ Βολίν μπόρεσαν ν' ἀπαντήσουν στὴν πρόσκληση τοῦ ἐπαναστατικοῦ συμβουλίου τῆς Κρονστάνδης, ἐπειδὴ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ βρισκόνταν στὴς μπολσεβίκικες φυλακὰς.

Θὰ προσπαθήσουμε νὰ δώσουμε τέτοιες ποὺ εἶναι, στὴ σκληρὴ γυμνότητά τους, τὴς κατάρεις τῶν ἐξεργεμένων ναυτικῶν καὶ ἐργατῶν.

Ὁ σκοπὸς μας, σίγουρα, δὲν θὰ εἶναι νὰ μᾶς κοροϊδέψει, ὅπως αὐτοὺς, ὁ Λένιν καὶ ὁ Τρότσκι οὔτε νὰ υἱοθετήσουμε ἐναντίον τῶν τελευταίων τὴς θρυσίαι καὶ τοὺς σαρκασμοὺς. Εἶναι ὀλοφάνερο ὅτι ὁ θυμὸς ἔκανε τὴν ἐξέγερσιν ὑπερβολικὴν στὸ λεξιλόγιόν τῆς καί, μερικὰ, ἀδικη. Τὰ λάθη ποὺ συσσωρεύτηκαν ἀπὸ τὴν μπολσεβίκικὴν ἐξουσίαν μεταξὺ 1918 καὶ 1921, ποὺ κατέληξῃ τὸς ἦταν ἡ Κρονστάνδην, δὲν ἀφαιρεῖ τίποτα οὔτε ἀπὸ τὴν πίστην καὶ ἀπὸ τὸ ἐπαναστατικὸν δαιμόνιον τῶν δημιουργῶν τῆς Ὀκτωβρίου.

βριανής Έπανάστασης. Ἀλλὰ πῶς αὐτοὶ οἱ ναῦτες καὶ αὐτοὶ οἱ ἐργαζόμενοι: πού θά πεθάνουν κάτω ἀπὸ τὰ κτυπήματα τῶν εὐέλπιδων καὶ τῶν μογγόλων στρατιωτῶν, πού ὑπῆρξαν, βασικά, οἱ δημιουργοὶ τοῦ ξεσηκώματος τῶν μαζῶν τὸ 1917, θά κατόρθωσαν νὰ διαθέσουν τὴν ἀντικειμενικότητα τοῦ ἱστορικοῦ καὶ νὰ ψάλλουν τὸ ἐγκώμιο τῶν δημίων τους;

Ἡ καταστολὴ τῆς ἐξέγερσης τῆς Κονσταντίνης δὲν ὑπῆρξε, ἀντίθετα ἀπὸ τὴν ἐντύπωση πού θά μπορούσε νὰ σχηματίζει κινεῖς διαδίδοντας τὴν καθημερινὴ ἐφημερίδα τῆς ἐξέγερσης Ἰ σ ο έ σ τ α, ὁ καρπὸς μιᾶς διαστροφῆς οὔτε μιᾶς κακοποιοῦ κειμήσιου τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκι. Ἀλλὰ ἦταν τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς μοιραίας ἐμπλοκῆς στὰ γρανάζια πού σχηματίζαν οἱ ἀμειλίχτες ἀντικειμενικὲς περιστάσεις: ἐμφύλιος πόλεμος, ἀποδιοργάνωση τῆς οἰκονομίας, πείνα καὶ κραυγαλέα ὑποκειμενικὰ λάθη: σκληρότητα ἐνὸς αὐταρχικοῦ καθεστῶτος, πού ὄλο καὶ πιὸ πολὺ ἀπομονωνόταν ἀπὸ τίς λαϊκὲς δυνάμεις πού τὸ εἶχαν φέρε: στὴν ἐξουσία.

Ὅταν καταλάβουμε τὸ μάθημα τῆς Κονσταντίνης ἔτσι, φαίνεται: σὴν μιᾶ ἐκκλιση ἐπανόδου στὴν τάξη καὶ μιᾶ προειδοποίηση πρὸς ὄλους τοὺς ἐπαναστάτες πού στέκονται: ψηλά καὶ πού θά εἶχαν τὴν κλίση νὰ μὴ τὴν ἀκούσουν καὶ πού, στὸ ὄνομα τοῦ προλεταριάτου, θά κατάληγαν, τραγικὸ παράδοξο, νὰ γυρίσουν τὰ ὄπλα τους ἐναντίον τοῦ προλεταριάτου.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ ΤΡΟΣΚΥ

(Μάρτης 1917) τῆς Ἑμμα Γκόλντμαν.

(...) Ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ἤξερα πῶς (...) ὁ Λέων Τρότσκι θρισκόταν στὴ Νέα Ὑόρκη (...). Μέχρι τότε δὲν εἶχα συναντήσει ποτὲ ἀκόμα τὸν Τρότσκι, ἀλλὰ θρέθηκα στὴν πόλη ὅταν ἀνήγγειλαν μιᾶ ἀποχαιρετιστήρια συγκέντρωση στὴν ὁποία θά μιλοῦσε πρὶν ἀναχωρήσει γιὰ τὴ Ρωσία. Πῆγα στὴ συγκέντρωση. Ἀφοῦ μίλησαν μερικοὶ ἀνιανοὶ ὁμιλητές, παρουσιάστηκε ὁ Τρότσκι. Μεσαίου ἀναστήματος, μὲ μάγουλα χωμέ-

να μέσα, κοκκινοτρίχης με άραιό γένι, προχώρησε ζωηρά. Ο λόγος του, που γινόταν στην αρχή στά ρούσικα και ύστερα στά γερμανικά, ήταν δυνατόν και ήλάντριζε. Δέν ήμουν σύμφωνος με την πολιτική του θέση. Ήταν μενσεβίκος (σοσιαλδημοκράτης) και σαν τέτοιος θρισκόταν πολύ μακρυσά από έμās. Άλλά ή άνάλυση που έκανε τών αίτίων του πολέμου ήταν υπέροχη, συντριπτική ή καταγγελία του της άναποτελεσματικότητας της προσωρινής κυβερνήσεως της Ρωσίας και φωτεινή ή παρουσίαση που έκαμε τών συνθηκών μέσα στις όποιες έκτυλιζόταν ή Έπανάσταση. Ο λόγος του διάρκεσε δύο ώρες και τόν τελείωσε έξυμνώντας τις έργατικές μάζες της χώρας του. Ο ένθουσιασμός του κοινού ειχε φτάσει στο άνώτατο σημείο και ό Σάσα (Άλέξανδρος Μπέρκμαν) κι έγώ πήραμε μέρος με χαρά στις έπειφυμίες που τιμούσαν τόν όμιλητή. Συμμεριζόμαστε με όλη μας την καρδιά τη θαθειά του πίστη για τó μέλλον της Ρωσίας.

Μετά τη συγκέντρωση, συναντήσαμε τόν Τρότσκυ για νά τόν άποχαιρετήσουμε. Είχε άκούσει νά μιλάνε για μās και μās ρώτησε πότε σκεφτόμαστε νά πāμε στη Ρωσία για νά βοηθήσουμε στην άνοικοδόμηση. «Βέβαια, θά συναντηθοΰμε εκεί κάτω» λέει.

Συζήτησα με τó Σάσα γι' αυτή την άπρόσμενη στροφή τών γεγονότων που μās έκανε νά αισθανόμαστε πιό κοντά στον Τρότσκυ, τó μενσεβίκο, παρά στο Π. Κροπότκιν, τόν σύντροφό μας, τó δάσκαλό μας, τó φίλο μας. Ο πόλεμος δημιουργούσε παράξενες ένώσεις συντρόφων και διερωτόμαστε έάν θά αισθανόμαστε πάντα έτσι κοντά στον Τρότσκυ όταν θά είμαστε στη Ρωσία (...).

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ, ΤΗΣ ΕΜΜΑ ΓΚΟΛΝΤΜΑΝ

Ή Ήμιμα Γκόλντμαν είναι: ή μεγάλη άμερικανίδα άναρχική

ρωσικής καταγωγής. Στά 1919, εξορίστηκε από τις ΗΠΑ στη Ρωσία. Και θρέθηκε στην Πετρούπολη άκριτως τη στιγμή που οι μπολσεβίκοι αποφάσισαν να καταστείλουν την εξέγερση της Κροναστάνης. Αυτό το τραγικό επεισόδιο το διηγείται στα «Άπομνημονεύματά» της.

(...) Τήν προηγούμενη περίοδο της διαμονής μου στη Ρωσία με είχε συχνά πολύ απασχολήσει το θέμα των άπεργιων. Οί άνθρωποι μου είχαν διηγηθεί ότι ή παραμικρή απόπειρα άπεργίας συντριβόταν και εκείνοι που ξπαιρναν μέρος σ' αυτήν φυλακίζονταν. Δέν τό είχαν πιστέψει και, όπως πάντα συμβαίνει σέ παρόμοιες περιπτώσεις, άπευθύνθηκα στο Ζορίν για νά πληροφορηθώ. Αύτός έβαλε τίς φωνές: «Άπεργίες κάτω από τή δικτατορία του προλεταριάτου! Τέτοια πράγματα δέν ύπάρχουν». Άκόμα με είχε κατηγορήσει ότι έδινα πίστη σέ παρόμοιες παράλογες και άπίθανες ιστορίες. Πραγματικά, έναντίον ποιού θά άπεργούσαν οί εργάτες τής σοβιετικής Ρωσίας; Έναντίον τών έαυτών τους; Τόσο πολιτικά όσο και βιομηχανικά ήσαν οί κύριοι τής χώρας. Σίγουρα, ανάμεσα στους εργάτες θρίσκονταν άκόμα μερικοί που δέν είχαν πλήρη ταξική συνείδηση και που δέν γνώριζαν τά άληθινά τους συμφέροντα. Αύτοί, από καιρό σέ καιρό, γκρίνιαζαν. Άλλά ήσαν στοιχειά που τά έρέθιζαν(...) έγωιστές και έχθροί τής Έπανάστασης. Ξοφλημένοι και παράσιτα ήσαν αύτοί που έσπρωχναν σέ λάθη τους άμαθείς(...). Προφανώς, οί σοβιετικές άρχές έπρεπε νά προσπατήσουν τή χώρα έναντίον αύτου του είδους τών σαμποτέρ. Έξ άλλου τό μεγαλύτερό τους μέρος ήταν στη φυλακή.

Άπό τότε, είχα μάθει από προσωπικές παρατηρήσεις και από τήν πείρα ότι οί άληθινοί «σαμποτέρ» και άντεπαναστάτες και ληστές στίς φυλακές τής σοβιετικής Ρωσίας ήσαν μόνο μιά άσήμαντη μειοψηφία. Η μεγάλη μάζα τών φυλακισμένων σχηματιζόταν από

κοινωνικούς αίρετικούς πού τὸ βασικό τους ἔγκλημα ἦταν ἡ ἀντίθεσή τους στὴν κομμουνιστικὴ ἐκκλησία. Διότι καμιὰ προσβολὴ δὲν ἦταν πιὸ μισητὴ ἀπὸ τὸ νὰ ἔχει κανεὶς διαφορετικὲς πολιτικὲς ἀπόψεις ἀπὸ ἐκεῖνες πού εἶχε τὸ κόμμα καὶ ἀπὸ ἐκείνη τῆς διαμαρτυρίας ἐναντίον τῆς μοχθηρίας καὶ τῶν ἐγκλημάτων τοῦ μπολσεβικισμού. Παρατήρησα ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν πολιτικῶν κρατουμένων ἀποτελιόταν ἀπὸ ἀγρότες ἄλλοι καὶ ἀπὸ ἐργάτες πού ἦσαν ἔνοχοι ἐπειδὴ εἶχαν ζητήσει μιὰ καλύτερη μεταχείριση καὶ καλύτερες συνθήκες. Αὐτὰ τὰ γεγονότα, παρ' ὄλο ὅτι κρύβονταν ἀπὸ τὸ κοινὸ μ' ἐπιμέλεια, ἦσαν γνωστὰ σὲ ὄλο τὸν κόσμο, ὡς συμβαίνει μὲ ὅλα τα πράγματα που γίνονται μυστικά στὴ σοβιετικὴ Ρωσία. Αὐτὲς οἱ ἀπαγορευμένες πληροφορίες πῶς ἔρχονταν στὴν ἐπιφάνεια, παρ' ὄλα αὐτά; Γιὰ μένα ἦταν ἓνα μυστήριο. Ἄλλὰ στὴν πραγματικότητα ἀνέβαιναν στὴν ἐπιφάνεια καὶ διαδίδονταν μὲ τὴν ταχύτητα καὶ τὴν ἐντατικότητα μιᾶς πυρκαγιάς σὲ δάσος.

Σὲ λιγότερο ἀπὸ 24 ὥρες μετὰ τὴν ἐπιστροφή μας στὴν Πετρούπολη, εἶχαμε μάθει πῶς ἡ πόλη ἔβραζε ἀπὸ δυσἀρέσκεια καὶ ἀπὸ φήμες γιὰ ἀπεργία. Ἡ αἰτία ἦσαν οἱ αὐξανόμενες στερήσεις, πού ὀφείλονταν σ' ἕναν ἐξαιρετικὰ σκληρὸ χειμῶνα, καὶ στὴ συνηθισμένη μωπία τῶν Σοβιετ. Τρομερὲς χιονοθύελλες εἶχαν γίνει αἰτία καθυστέρησης τῆς ἀποστολῆς τῶν λίγων τροφίμων καὶ καυσίμων γιὰ τὶς ἀνάγκες τῆς πόλης. Ἐπιπρόσθετα, τὸ Σοβιετ τῆς Πετρούπολης εἶχε κάνει τὸ ἀνόητο λάθος νὰ κλείσει πολλὰ ἐργοστάσια καὶ νὰ λιγοστεύσει στὸ μισὸ τὴ μερίδα τῶν ὑπαλλήλων τους. Ταυτόχρονα, εἶχε γίνει γνωστὸ ὅτι τὰ μαγαζιά εἶχαν μοιράσει στὰ μέλη τοῦ κόμματος παπούτσια καὶ ρούχα ἀπὸ νέα προμήθεια, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιποι ἔργατες ἦσαν ἄθλια ντυμένοι καὶ ποδεμένοι. Καὶ γιὰ νὰ συμπληρωθοῦν τὰ λάθη, οἱ ἀρχὲς εἶχαν ἀπαγορεύσει τὸ μῆτινγκ πού εἶχαν συγκαλέσει οἱ ἐργάτες γιὰ νὰ συζητήσουν

τά μέσα βελτίωσης αυτής της κατάστασης.

Ἐνάντια στα μὴ κομμουνιστικά στοιχεία τῆς Πετρούπολης ἐπικρατοῦσε ἡ σκέψη πὼς ἡ κατάσταση ἦταν πολὺ σοβαρή. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν τεταμένη καὶ ἦταν ἔτοιμη γιὰ ἔκρηξη. Ἀποφασίσαμε φυσικά νὰ μείνουμε στὴν πόλη. Ὅχι μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς δυνατότητας ἀποφυγῆς τῶν ταραχῶν ποὺ ἔρχονταν ἀπειλητικά, ἀλλὰ θέλαμε νὰ θρυσκόμαστε ἐκεῖ, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ φανοῦμε χρήσιμοι στοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ θύελλα ξέσπασε γρηγορότερα ἀπὸ ὅτι τὴν περίμεναν. Ἄρχισε μὲ τὴν ἀπεργία τῶν ἐργατῶν τῶν μύλων Τρουμπετσκού. Οἱ διεκδικήσεις τους ἦσαν πολὺ μετριопαθεῖς: αὐξηση τῆς μερίδας τροφίμων, ὅπως τοὺς τὸ εἶχαν ὑποσχεθεῖ ἀπὸ πολὺ καιρὸ καὶ τὴ διανομὴ τῶν διαθέσιμων παπουτσιῶν. Τὸ Σοβιετ τῆς Πετρούπολης ἀρνήθηκε νὰ συζητήσει μὲ τοὺς ἀπεργούς, ἐφόσον δὲν θὰ ξαναγύριζαν στὴ δουλειά τους.

Διμοιρίες ἔνοπλων «Κουρσάντου» (=ἐπίλεκτων μαθητῶν ἀξιωματικῶν) ποὺ τὶς ἀποτελοῦσαν νεαροὶ κομμουνιστὲς σὲ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία, στάλθηκαν γιὰ νὰ διασκορπίσουν τοὺς ἐργάτες τοὺς μαζεμένους γύρω ἀπὸ τοὺς μύλους. Οἱ δόκιμοι προσπάθησαν νὰ προκαλέσουν τὴ μάζα πυροβολώντας στὸν ἀέρα, ἀλλὰ εὐτυχῶς οἱ ἐργάτες εἶχαν ἔρθει ἄοπλοι καὶ δὲν χύθηκε αἷμα. Οἱ ἀπεργοὶ χρησιμοποίησαν ἓνα πιὸ ἀποτελεσματικὸ ὄπλο: τὴν ἀλληλεγγύη τῶν ἐργατῶν συντρόφων τους. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν νὰ σταματήσει ἡ δουλειὰ σὲ πέντε ἐργοστάσια καὶ τὸ προσωπικὸ τους ἐνώθηκε μὲ τὸ ἀπεργιακὸ κίνημα. Ἐφτασαν, σὰν ἓνας ἀνθρώπος, ἀπὸ τὰ ντόκ τῆς Γκαλέρναγια, ἀπὸ τὶς ἀποθήκες τοῦ Ναυαρχίου, ἀπὸ τοὺς μύλους τοῦ Πατρόννου, ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια Μπαλτύσκου καὶ Λαφέρμ. Ἡ διαδήλωσή τους ἀμέσως συντρίφτηκε ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες. Ὅλες οἱ πληροφορίες ποὺ εἶχα μὲ δδῆγησαν στὸ συμπέρασμα πὼς ἡ μεταχείριση ποὺ ἔγινε στοὺς ἀπεργούς δὲν ἦταν καθόλου ἀδελφική.

Μιά τόσο φλογερή κομμουνίστρια σάν τήν Λίζα Ζο-ρίν ξεσηκώθηκε καί διαμαρτυρήθηκε έναντίον τῶν με-θόδων πού χρησιμοποιήθηκαν. Ἡ Λίζα κι ἐγώ, ἀπό πο-λύ καιρό εἶχαμε ἀπομακρυνθεῖ ἢ μιὰ ἀπό τήν ἄλλη καί μου προκάλεσε ἔκπληξη ὅτι αὐτή αἰσθάνθηκε τήν ἀνά-γκη νά ἔρθει κοντά μου γιά νά ξαλαφρώσει τήν καρ-διά της. Ποτέ δέν εἶχε πιστέψει ὅτι οἱ ἄντρες τοῦ Κόκ-κινου Στρατοῦ θά ἔπεφταν πάνω στοὺς ἐργάτες κατὰ τέτοιο τρόπο. Διαμαρτυριόταν. Πολλές γυναῖκες λυπο-θύμησαν, ἄλλες ἔπαθαν ὑστερικές κρίσεις βλέποντας αὐτὸ τὸ θέαμα Μιά γυναίκα πού θρискόταν κοντά στὴ Λίζα τὴν εἶχε γνωρίσει σάν δραστήριο μέλος τοῦ κόμ-ματος καί σκέφτηκε ὅτι ἦταν ὑπεύθυνη γι' αὐτὴ τὴν κτηνώδικη σκηνή. Γύρισε πρὸς τὸ μέρος της σάν τρελ-λὴ καί τὴ χαστούκισε, προκαλώντας της μεγάλη αἰμο-ραγία.

Ἡ ἀγαπητὴ Λίζα, αὐτὴ πού πάντα μὲ πείραζε ἐφ-αίτίας τῆς αἰσθηματικότητάς μου! Τρικλίζοντας κάτω ἀπὸ τὸ κτύπημα δῆλωσε σ' ἐκείνη πού τὴν κτύπησε πὼς «αὐτὸ δέν εἶχε κανένα ἐνδιαφέρον». «Γιὰ νά συνεφέρω τὴν ἀπαρηγόρητη γυναίκα, τὴν παρακάλεσα νά μὲ ἀ-φήσει νά τὴ συνοδεύσω στὸ σπίτι της» μοῦ διηγήθηκε ἡ Λίζα. «Τὸ σπίτι της ἦταν μιὰ θρωμερὴ τρύπα ἀπὸ ἐκεῖ-νες πού δέν φανταζόμουν ὅτι μπορούσε νά ὑπῆρχαν ἀ-κόμα στὴ χώρα μας. Ἕνα δωμάτιο σκοτεινὸ, ψυχρὸ καὶ γυμνὸ, στὸ ὁποῖο ζοῦσαν αὐτὴ μὲ τὸν ἄντρα της καὶ τὰ ἔξη τους παιδιά. Καὶ νά σκεφτεῖς πὼς ὄλο αὐτὸ τὸν και-ρὸ ἐγὼ ζοῦσα στὸ ξενοδοχεῖο «Ἀστόρια!» ἀναστέναξε. Ἐξακολούθησε λέγοντάς μου πὼς ὑπολόγιζε ὅτι αὐτὸ δέν ἦταν λάθος τοῦ κόμματός της ἐάν ἀκόμα ἐπικρα-τοῦσαν τέτοιες τρομακτικὲς συνθήκες στὴ σοβιετικὴ Ρωσία. Οὔτε ρίζες τῆς ἀπεργίας θρискονταν στὴν ἰσχυ-ρογνωμοσύνη τῶν κομμουνιστῶν. Ὁ ἀποκλεισμός καὶ ἡ συνωμοσία τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ κόσμου έναντίον τῆς δημοκρατίας τῶν ἐργατῶν πρέπει νά θεωρηθοῦν σάν ὑ-πεύθυνοι τῆς φτώχειας καὶ τῆς ὀδύνης τῆς χώρας της.

Ἄλλὰ παρὰ ὅλα αὐτά, δὲν θὰ μποροῦσε αὐτὴ νὰ μείνει πιά στὸ ἀνετο διαμέρισμά της. Ἡ κάμαρα τῆς ἀπελπισμένης γυναίκας καὶ ἡ εἰκόνα τῶν παιδιῶν της τῶν παραλυμένων ἀπὸ τὸ κρῦο θὰ τὴν παρακολουθοῦσαν ἐνοχλητικὰ τὴ νύχτα. Φτωχὴ Λίζα! Ἦταν ἔντιμη, ἀφοσιωμένη καὶ ὀλοκληρωμένος χαρακτήρας. Ἄλλὰ πολιτικὰ ἐντελῶς τυφλή.

Τὸ αἶτημα τῶν ἐργατῶν γιὰ περισσότερο ψωμί καὶ καύσιμα, ἀργότερα μεταμορφώθηκε σὲ ἀκριθεῖς πολιτικές διεκδικήσεις χάρις στὴν αὐθαίρετη καὶ ἀμειλικτη στάση τῶν ἀρχῶν. Ἐνα μανιφέστο κολλημένο στοὺς τοίχους δὲν μάθαμε ποτὲ ἀπὸ ποιὸν καλοῦσε «σὲ μιὰ ὀλικὴ ἀλλαγὴ τῆς πολιτικῆς τῆς κυβέρνησης». Ἐλεγε: «Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες ἔχουν κατ' ἀρχὴν ἀνάγκη ἀπὸ ἐλευθερία! Δὲν θέλουν νὰ ζοῦν μὲ διατάγματα τῶν μπολσεβίκων. Θέλουν νὰ ἐλέγχουν τὴν τύχη τους». Κάθε ἡμέρα ἢ κατάσταση γινόταν πιὸ δύσκολη καὶ νέες διεκδικήσεις κυκλοφοροῦσαν καὶ προβάλλονταν μὲ ἀφίσσες στοὺς τοίχους καὶ στὰ κτίρια. Τελικὰ φάνηκε καὶ μιὰ ἔκκληση ὑπὲρ τῆς συντακτικῆς συνέλευσης, πού τὸ κόμμα πού θρισκόταν στὴν ἐξουσία τὴν μισοῦσε καὶ τὴν εἶχε καταγγεῖλει ἔντονα.

Κηρύχτηκε ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ δόθηκε διαταγὴ στοὺς ἐργάτες νὰ ξαναγυρίσουν στὰ ἐργοστάσιά τους. Ἄν δὲν τὸ ἔκαναν, θὰ τοὺς κοβόταν τὸ δελτίο μὲ τὸ ὁποῖο ἔπαιρναν τὴ μερίδα τῆς τροφοδοσίας τους. Παρὰ ὅλα αὐτά, κι αὐτὸ ἔμεινε χωρὶς ἀποτέλεσμα· τότε διαλύθηκαν μιὰ σειρά συνδικάτα καὶ οἱ πιὸ πεισματωμένοι ἠγέτες τους καὶ ἀπεργοὶ ρίχτηκαν στὴ φυλακὴ.

Ἐμεῖς, ἀδύναμοι, κοιτάζαμε τὶς ἀνθρώπινες ὁμάδες, πλασιωμένες ἀπὸ ἔνοπλους στρατιῶτες καὶ σκεκίστες, νὰ περνοῦν κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μας Ὁ Σάσα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πείσει τοὺς σοβιετικούς ἠγέτες γιὰ τὴν τρέλλα καὶ γιὰ τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴν τακτικὴ τους, προσπάθησε νὰ συναντήσῃ τὸν Ζηνόβιεφ, ἐνῶ ἐγὼ ἀναζητοῦσα τὸ Ράβιτς, τὸν Ζορίν καὶ τὸν Ζιπέροβιτς.

ἀρχηγό τοῦ σοβιετῶν συνδικάτων τῆς Πετρούπολης. Ἄλλά, ὅλοι ἀρνοῦνταν νά μᾶς δεχτοῦν, μέ τὸ πρόσχημα ὅτι ἦσαν πολὺ ἀπασχολημένοι μέ τὴν ὑπεράσπιση τῆς πόλης ἐναντίον τῶν ἀντεπαναστατικῶν συνωμοσιῶν ποὺ ὕφαιναν οἱ μ ε ν σ ε θ ί κ ο ι καὶ οἱ σοσιαλεπαναστάτες. Αὐτὴ ἡ φόρμουλα εἶχε κιόλας ξεφτίσει ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι ἐπαναλαμβανόταν τρία χρόνια ὀλόκληρα. Ἄλλά πάντοτε ἦταν καλὴ γιὰ νά ρίχνει στάχτη στὰ μάτια τῶν κομμουνιστῶν μαχητῶν.

Ἡ ἀπεργία ἀπλωνόταν, παρ' ὅλα τὰ ἔκτακτα μέτρα. Οἱ συλλήψεις συνεχίζονταν, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ ἀνοησία μέ τὴν ὁποία ἀντενεργοῦσαν οἱ σοβιετικές ἀρχές ἐνθάρρυνε στοιχεῖα ἀμαθῆ. Ἄρχισαν νά ἐμφανίζονται ἀντεπαναστατικές καὶ ἀντισημιτικές προκηρύξεις, τρελλές φήμες στρατιωτικῆς καταπίεσης καὶ κτηνωδῶν τῆς Τσεκά ἐναντίον τῶν ἀπεργῶν κυκλοφοροῦσαν στὴν πόλη.

Οἱ ἐργάτες ἦσαν ἀποφασισμένοι, ἀλλὰ γρήγορα γίνεται καθαρὸ ὅτι θὰ τοὺς ἔσπαζαν μέ τὴν πείνα· δὲν ὑπῆρχαν μέσα γιὰ νά βοηθηθοῦν οἱ ἀπεργοὶ κι ὅταν ἀκόμα θὰ ὑπῆρχε κάτι νά τοὺς δώσει κανεὶς. Ὅλες οἱ λεωφόροι ἀπὸ τίς ὁποῖες μπορούσε κανεὶς νά πλησιάσει τίς θιομηχανικές συνοικίες ἦσαν κομμένες ἀπὸ τὸ στρατό. Ἐπὶ πλέον, ὁ ἴδιος ὁ πληθυσμὸς ἦταν μέσα σὲ μιὰ κατάσταση φρικιαστική. Τὰ λίγα τρόφιμα καὶ ροῦχα ποὺ μπορούσαμε νά μαζέψουμε ἦσαν σταγόνα στὸν ὠκεανό. Ὅλοι μας εἶχαμε ἀντιληφτεῖ τὴν ἀνισότητα τῶν μέσων ποὺ διάθεταν ἡ δικτατορία καὶ οἱ ἐργαζόμενοι. Ἦταν πολὺ μεγάλη γιὰ νά ἐπιτρέψει στοὺς ἀπεργοὺς νά ἀντέξουν γιὰ πολὺ χρόνο τὰ κτυπήματα.

Σ' αὐτὴ τὴν ἀπελπιστικὴ κατάσταση τῆ γεμάτη ἐντάσεις φάνηκε ξαφνικὰ ἓνας νέος παράγοντας ποὺ ἔδινε κάποια ἐλπίδα γιὰ κάποια διευθέτηση. Ἦσαν οἱ ναυτικοὶ τῆς Κρονστάνδης. Πιστοὶ στὶς ἐπαναστατικές τους παραδόσεις καὶ στὴν ἀλληλεγγύη τῶν ἐργαζομένων, ἀποδειγμένα ἔντιμοι κατὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1905 καὶ

αργότερα στά ξεσηκώματα του Μάρτη και του 'Οκτώβρη 1917, τάχτηκαν με τὸ μέρος τῶν κατοπονημένωι προλετάριων τῆς Πετρούπολης. Καμιὰ τύφλωση. Ἦσχα καὶ χωρὶς κανεὶς νὰ ξέρει κάτι, εἶχαν στείλει μιὰ ἐπιτροπὴ γιὰ νὰ πληροφορηθοῦν γιὰ τὶς διεκδικήσεις τῶν ἀπεργῶν. Ἡ ἔκθεση αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς παράσσυρε τοὺς ναυτικούς τῶν πολεμικῶν πλοίων «Πετροπαβλὺσκ» καὶ «Σεμπαστοπόλ» νὰ υἱοθετήσουν μιὰ ἀπόφαση εὐνοϊκὴ γιὰ τὰ σὲ ἀπεργία ἀδελφία τους. Δήλωσαν πὼς παράμεναν ἀφοσιωμένοι στὴν ἐπανάσταση καὶ στά Σοβιετ καθὼς καὶ νομοταγεῖς πρὸς τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Διαμαρτυρήθηκαν ἔντονα ἐναντίον τῆς αὐθαίρετης στάσης μερικῶν κομμισαρίων καὶ ἐπέμεναν πάραπολύ γιὰ τὴν ἀνάγκη ἑνὸς πιὸ μεγάλου αὐτοκαθορισμοῦ γιὰ τὶς ὀργανωμένες ὀμάδες τῶν ἐργατῶν. Ἀπαίτησαν ἐπὶ πλέον τὴν ἐλευθερία συγκέντρωσης γιὰ τὸ συνδικάτα καὶ τὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις, καθὼς καὶ τὴν ἀπελευθέρωση ὄλων τῶν πολιτικῶν καὶ συνδικαλιστικῶν κρατουμένων ἀπὸ τὶς σοβιετικὲς φυλακὲς καὶ τὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Τὸ παράδειγμα αὐτῶν τῶν τμημάτων τὸ ἀκολούθησαν ἡ πρώτη καὶ δευτέρη μοῖρα τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, πὺ στάθμευε στὴν Κρονστάνδη. Σὲ μιὰ ὑπαίθρια συγκέντρωση, τὴν 1 Μάρτη, στὴν ὁποία παραβρίσκονταν 16.000 ναυτικοί, στρατιῶτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καὶ ἐργάτες τῆς Κρονστάνδης υἱοθετήθηκαν ὁμόφωνα παρόμοιες ἀποφάσεις. Μόνο τρεῖς ψῆφοι ἦσαν ἐνάντιοι. Αὐτοὶ ἦσαν τοῦ Βασίλιεφ, προέδρου τοῦ σοβιετ τῆς Κρονστάνδης, πὺ ἦταν καὶ πρόεδρος τῆς συγκέντρωσης, τοῦ Κουσμίν, κομμισαρίου τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Καλίνιν, προέδρου τῆς ὁμόσπονδης σοβιετικῆς σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας.

Στὸ μῆτινγκ παραβρέθηκαν καὶ δύο ἀναρχικοὶ πὺ ξαναγύρισαν γιὰ νὰ μᾶς διηγηθοῦν τὴν τάξη, τὸν ἐνθουσιασμό καὶ τὸ καλὸ πνεῦμα πὺ εἶχαν ἐπικρατήσει. Ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες τοῦ 'Οκτώβρη δὲν εἶχαν δεῖ τό-

σο αúθóρμητη έπίδειξη άλληλεγγύης και φλογερής συντροφικότητας. Μόνον πού λυπήθηκαν γιατί και έμεις δέν παραβρεθήκαμε σ' αúτη τήν έκδήλωση. Ή παρουσία του Σάσα πού οί ναυτικοί τής Κρονστάνδης είχαν υπερασπίσει τόσο παλικαρίσια όταν κινδύνευε νά σταλεῖ έξορία στήν Καλιφόρνια τó 1917, και ή δική μου, πού με γνώριζαν από φήμη, έλεγαν πώς θά πρόσθεταν θάρος στήν απόφαση. Συμφωνήσαμε μαζί τους πώς θά ήταν μιá θαυμάσια έμπειρία ή συμμετοχή στο πρώτο μεγάλο μαζικό μήτινγκ πού γινόταν σέ σοβιετικό έδαφος και πού δέν ήταν óργανωμένο κατά διαταγή. Ό Γκόρκυ με είχε διαβεβαιώσει πριν από καιρό, ότι οί άνδρες του θαλτικού στόλου ήσαν όλοι γεννημένοι άναρχικοί και ότι ή θέση μου ήταν μεταξύ τους. Συχνά είχα τήν έπιθυμία νά πάω στήν Κρονστάνδη, γιά νά συναντήσω τά πληρώματα και νά τους μιλήσω. Άλλά είχα τήν πεποίθηση ότι, μέσα στή σύγχυση και τόν κλονισμό πού επικρατούσαν τότε, δέν θά μπορούσα νά τους προσφέρω τίποτα τó έποικοδομητικό. Τώρα θά πήγαινα νά πάρω τή θέση μου μεταξύ τους, άν και γνώριζα ότι οί μπολσεβίκοι θά έσπερναν τή φήμη πώς έσπερωχνα τους ναυτικούς έναντίον του καθεστώς. Ό Σάσα έλεγε ότι λίγο τόν ένδιέφερε τί θά έλεγαν οί κομμουνιστές. Θά ένωνόταν με τους ναυτικούς στή διαμαρτυρία του στο θέμα τών άπεργών έργατών τής Πετρούπολης.

Οί συντρόφοί μας επέμεναν στο γεγονός ότι οι εκφράσεις συμπαθείας από μέρους τής Κρονστάνδης προς τους άπεργούς δέν θά μπορούσαν καθόλου νά θεωρηθούν σαν μιá άντισοβιετική δράση. Πραγματικά, τó πνεύμα τών ναυτικών και οί αποφάσεις πού πήραν στή μαζική συγκέντρωσή τους ήσαν καθαρά ύπέρ τών σοβιετών. Διαμαρτύρονταν ένεργητικά έναντίον τής άυταρχικής στάσης άπέναντι τών πεινασμένων άπεργών, αλλά ή συγκέντρωση δέν είχε άφήσει ούτε γιά μιá στιγμή νά φανεῖ ή παραμικρή αντίθεση προς τους κομμουνιστές. Άντίθετα, τó μήτινγκ έγινε κάτω από τις εύλογές

ες του σοσιέτ της Κρονστάνδης. Οί ναυτικοί, για να αποδείξουν την νομιμοφροσύνη τους, πήγαν με τραγούδια και μουσική στον Καλίβιν μόλις έφτασε στην πόλη και άκουσαν με προσοχή και μεγάλο σεβασμό το λόγο του. Άκόμα κι όταν αυτός και οί σύντροφοί του κατάκριναν τους ναυτικούς και τις απόφάσεις τους, αυτοί συνόδεψαν τον Καλίβιν στο σταθμό με την πιο μεγάλη φιλία, όπως το παρατήρησαν οί πληροφοριοδότες μας.

Είχαμε άκουσει φήμες κατά τις όποιες ό Κουσμίν και ό Βασίλεφ πιάστηκαν από τους ναυτικούς, κατά μία συγκέντρωση 300 εκπροσώπων του στόλου, της φρουράς και του σοσιέτ των συνδικάτων. Ζητήσαμε από τους δύο συντρόφους μας να μᾶς πουν τί ήξεραν γι' αυτό το θέμα. Έπιβεβαίωσαν πραγματικά τή σύλληψη αυτών των δύο ανθρώπων. Η αίτία ήταν πως ό Κουσμίν είχε καταγγείλει στη συγκέντρωση τους ναυτικούς και τους άπεργούς της Πετρούπολης σαν προδότες (...) δηλώνοντας ότι από εδώ και εμπρός το κομμουνιστικό κόμμα θα τους πολεμούσε μέχρι τέλους σαν αντιπαναστάτες. Οί εκπρόσωποι είχαν ακόμα μάθει ότι ό Κουζμίν είχε δώσει τή διαταγή να διώξουν από τή Κρονστάνδη όλα τα τρόφιμα και τα εφόδια, παραδίνοντας έτσι τήν πόλη στην άσιτία. Γι' αυτή τήν αίτία οί ναυτικοί και ή φρουρά της Κρονστάνδης είχαν αποφασίσει να πιάσουν τους δυό ανθρώπους και να πάρουν τα μέτρα τους ώστε να μη φύγουν οί προμήθειες από τήν πόλη. Άλλά αυτό καθόλου δέν ήταν σημάδι άπειθίας ούτε έδειχνε ότι οί άνδρες της Κρονστάνδης είχαν σταματήσει να πιστεύουν στην έπαναστατική άκεραιότητα των κομμουνιστών. Άντίθετα, επέτρεψαν στους κομμουνιστές εκπροσώπους να μιλήσουν τόσο όσο και οί άλλοι. Μια άλλη άπόδειξη έμπιστοσύνης στα καθεστώς ήταν ή άποστολή μιας έπιτροπής τριάντα ανθρώπων για να κουβεντιάσει με το σοσιέτ της Πετρούπολης με θλέψη έναν φιλικό διακανονισμό της άπεργίας.

Αισθανθήκαμε υπερήφανοι γι' αυτή τη θαυμάσια αλληλεγγύη που έδειχναν οί ναυτικοί και οί στρατιώτες τής Κρονστάνδης πρὸς τὰ ἀδέρφια τους που ἀπεργούσαν στὴν Πετρούπολη καὶ ἐλπίσαμε ὅτι γρήγορα θὰ σταματούσαν οί ταραχές, χάρη στὴν κινητοποίηση τῶν ναυτικῶν.

Ἄλλοίμονο! Οί ἐλπίδες μας διαψεύτηκαν μιὰ ὥρα ἀργότερα, ὅταν πήραμε τὰ νέα τῶν γεγονότων τής Κρονστάνδης. Μιὰ διαταγὴ ὑπογραμμένη ἀπὸ τὸν Λένιν καὶ τὸν Τρότσκι δημιούργησε ἔκπληξη στὴν Πετρούπολη. Ἡ διαταγὴ ἔλεγε πὼς ἡ Κρονστάνδη σταίωσε ἐναντίον τής σοβιετικῆς κυβένησης καὶ κατάγγελε τὸς ναυτικούς σὰν «τὰ ὄργανα τῶν παλιῶν τσαρικῶν στρατηγῶν, πού, σὲ συμφωνία μὲ τὸς σοσιαλεπαναστάτες προδότες εἶχαν ὑφάνει μιὰ ἀντεπαναστατικὴ συνωμοσία ἐναντίον τής προλεταριακῆς δημοκρατίας».

Ὅταν ὁ Σάσα διάβασε ἕνα ἀντίγραφο αὐτῆς τῆς διαταγῆς, φώναζε: «Παράλογο! ἀλλὰ πρόκειται γιὸ καθαρὴ τρέλλα. Κάποιος θὰ ἔδωσε λαθεμένες πληροφορίες στὸν Λένιν καὶ στὸν Τρότσκι. Ὅπως ὀδέποτε, δὲν μποροῦν νὰ πιστεύουν ὅτι οί ναυτικοί εἶναι ἔνοχοι μιᾶς ἀντεπανάστασης! Πῶς; τὰ πληρώματα τοῦ «Πετροπαβλόφσκ» καὶ τοῦ «Σεμπαστοπόλ» πού ὑπῆρξαν τὰ πιὸ ἰσχυρὰ στηρίγματα τῶν μπολσεβίκων τὸν Ὀκτώβρη καὶ πάντοτε ἀπὸ τότε! Μήπως ὁ ἴδιος ὁ Τρότσκι δὲν τὰ χαιρέτησε σὰν τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὸ λουλούδι τῆς ἐπανάστασης»;

«Πρέπει νὰ πᾶμε ἀμέσως στὴ Μόσχα» ἔλεγε ὁ Σάσα. Ἦταν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ δοῦμε τὸν Λένιν καὶ τὸν Τρότσκι καὶ νὰ τοὺς ἐξηγήσουμε ὅτι ὅλη ἡ ὑπόθεση ἦταν μιὰ τρομερὴ παραξήγηση, ἕνα λάθος πού θὰ μπορούσε νὰ ἦταν μοιραῖο γιὰ τὴν ἴδια τὴν Ἐπανάσταση Ἦταν πολὺ σκληρὸ γιὰ τὸ Σάσα ν' ἀπαρνηθεῖ τὴν πίστη του στὴν ἐπαναστατικὴ ἀκεραιότητα ἀντρῶν πού γιὰ ἑκατομμύρια ἀνθρώπους σὲ ὅλο τὸν κόσμο ἦσαν οί ἀπόστολοι τοῦ προλεταριάτου. Ἦμουν σύμφωνη μα-

ζί του και σκεπτόμουν κι εγώ ότι ο Λένιν και ο Τρότσκι ίσως πλανήθηκαν από τον Ζηνόβιεφ που κάθε βράδυ τηλεφωνούσε λεπτομερειακές εκθέσεις για το θέμα Κρονστάνδη. Ο Ζηνόβιεφ, δεν είχε ποτέ ούτε ανάμεσα στους συντρόφους του, τη φήμη ότι είχε προσωπικό θάρρος. Τόν έπιασε πανικός από τα πρώτα κιόλας συμπτώματα δυσαρέσκειας που έδειξαν οι εργάτες της Πετρούπολης. Όταν έμαθε ότι η τοπική φρουρά είχε εκφράσει τη συμπάθειά της προς τους άπεργους του έφυγε το κεφάλι και διέταξε να τοποθετήσουν ένα μυδράλλιο στο ξενοδοχείο «'Αστόρια» που έμενε, για την προσωπική του ασφάλεια. Η υπόθεση της Κρονστάνδης είχε γεμίσει την καρδιά του με τρόμο και τον έσπρωξε να διαδώσει στη Μόσχα ιστορίες φοβερές και τρομερές. Ο Σάσα κι εγώ, τα ξέραμε όλα αυτά, αλλά δεν μπορούσα να πιστέψω ότι ο Λένιν και ο Τρότσκι σκέπτονταν αληθινά ότι οι άντρες της Κρονστάνδης ήταν ένοχοι μιας άντεπανάστασης ή ικανοί να συνεργαστούν με Λευκούς στρατηγούς, όπως τους κατηγορούσε η διαταγή του Λένιν.

Κηρύχτηκε έκτακτα στρατιωτικός νόμος που κάλυπτε όλη την έπαρχία της Πετρούπολης. Και κανείς πια δεν μπορούσε να εγκαταλείψει την πόλη εκτός από αξιωματικούς εφοδιασμένους με ειδικές άδειες. Ο μπολσεβίκικος τύπος εξαπέλυσε μια έκστρατεία συκοφαντιών και κατηγοριών έναντι της Κρονστάνδης, διακηρύζοντας ότι οι ναύτες και οι στρατιώτες είχαν συνεννοηθεί με τον «τσαρικό στρατηγό Κοζλόφσκι». "Ετσι, έβγαζαν τους άντρες της Κρονστάνδης εκτός νόμου. Ο Σάσα άρχισε να ύπολογίζει ότι η κατάσταση είχε πολύ πιο θάθειά καταγωγή και δεν όφειλόταν στην άπλη κακή πληροφόρηση του Λένιν και του Τρότσκι. Αυτός ό τελευταίος θά παραθρισκόταν στην ειδική συνεδρίαση του σοβιέτ της Πετρούπολης που θ' άποφασίζόταν ή τύχη της Κονστάνδης. Άποφασίσαμε να παραθερούμε κι έμεις.

Ήταν ή πρώτη εύκαιρία πού μου δινόταν ν' άκούσω τόν Τρότσκυ στή Ρωσία. Σκεπτόμουν ότι θά μπορούσα νά τοϋ θυμίσω αυτά πού είπε στή Νέα Ύόρκη όταν μάς άποχαιρετούσε: είχε έκφράσει τήν έλπίδα νά μάς δεί γρήγορα στή Ρωσία για νά βοηθήσουμε στα μεγάλα έργα πού ή άνατροπή τοϋ τσαρισμοϋ θά επέτρεπε νά γίνουν. Θά τόν παρακαλούσαμε νά μάς άφήσει νά βοηθήσουμε στή λύση τών προβλημάτων τής Κρονστάνδης μέσα σ' ένα άδελφικό πνεϋμα, νά διαθέσουμε τόν χρόνο μας και τήν ένεργητικότητα μας και άκόμα και τις ζωές μας, σ' αυτή τή δοκιμασία πού έβαζε ή Έπανάσταση στο κομμουνιστικό κόμμα.

Δυστυχώς, τó τραίνο τοϋ Τρότσκυ έφτασε καθυστερημένα και δέν έμφανίστηκε στή συνεδρίαση. Οί άνθρωποι πού μίλησαν σ' αυτή τή συνέλευση δέν είχαν καμιά σχέση μέ τó λογικό ούτε θά άκουγαν καμιά έκκληση. Οί λόγοι τους ήταν ποτισμένοι άπό έναν τρελό φανατισμό και στις καρδιές τους κυριαρχούσε ένας τυφλός φόβος.

Τó θήμα τó φρουρούσαν άυστηρά οί ευέλπιδες και άνάμεσα σ' αυτό και τó άκροατήριο είχαν τοποθετηθεί στρατιώτες τής Τσέκα, μέ «έφ' όπλου λόγχη». Ό Ζηνόβιεφ πού προέδρευε φαινόταν νά ήταν στα πρόθυρα νευρικής κρίσης. Σηκώθηκε πολλές φορές για νά μιλήσει και έπειτα ξανακαθόταν γρήγορα. Όταν τελικά άρχισε νά μιλάει, γύριζε τó κεφάλι δεξιά και άριστερά σαν νά φοβόταν καμιά ξαφνική επίθεση. Η φωνή του, πού πάντοτε ήταν τόσο άδύνατη, άνέβαινε σέ όξύ τόνο. έξαιρετικά δυσάρεστο και καθόλου πειστικό.

Κατάγκειλε τó «στρατηγό Κοζλόφσκυ» σαν τόν κακό δαίμονα τών άντρών τής Κρονστάνδης, άν και οί περισσότεροι άπό τούς παραθρισκόμενους στή συνεδρίαση ήξεραν ότι αυτός ό άξιωματικός είχε τοποθετηθεί στήν Κρονστάνδη σαν ειδικός τοϋ πυροβολικού, άπό τόν ίδιο τόν Τρότσκυ. Ό Κοζλόφσκυ ήταν γέρος παραλυμένος. Δέν είχε καμιά έπιρροή ούτε στους ναυτικούς

ούτε στη φρουρά. Αυτό δὲν ἐμπόδισε τὸν Ζηνόβιεφ, πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς ἄμυνας, πού δημιουργήθηκε εἰδικὰ μὲ αὐτὴ τὴν εὐκαιρία, νὰ διακηρύξει ὅτι ἡ Κρονστάνδη ξεσηκώθηκε ἐναντίον τῆς ἐπανάστασης καὶ προσπάθησε νὰ πραγματοποιήσει τὰ σχέδια τοῦ Κοζλόφσκυ καὶ τῶν τσαρικῶν βοηθῶν του.

Ὁ Καλίιν ἀφησε τὴν πατερναλιστικὴ στάση του καὶ ἐπετέθηκε ἐναντίον τῶν ναυτικῶν θίαια, ξεχνώντας πόσο τὸν τίμησε ἡ Κρονστάνδη λίγες μέρες πρὶν. «Κανένα μέτρο δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ αὐστηρὸ γιὰ τοὺς ἀντεπαναστάτες πού τολμοῦν νὰ σηκώσουν τὸ χέρι ἐναντίον τῆς ἔνδοξης Ἐπανάστασῆς μας», δήλωνε. Οἱ ὁμιλητὲς δεύτερης σειρᾶς συνέχιζαν στὸν ἴδιο τόνο, ζυπνώντας τὸν κομμουνιστικὸ τους φανατισμὸ, ἀγνοώντας τὰ πραγματικὰ γεγονότα καὶ ζητώντας φρενιασμένοι τὸ κτύπημα τῶν ἀντρῶν πού μόλις χτὲς ἀκόμα ἐπευφημοῦσαν σὰν ἥρωες καὶ ἀδελφούς.

Πάνω ἀπὸ τὴν κοσμοχαλασιὰ πού δημιουργοῦσε ὁ λαουτζίκος οὐρλιάζοντας καὶ κτυπῶντας τὰ πόδια, μιὰ μόνο φωνὴ προσπάθησε νὰ ἀκουστῆ: ἡ ἔντονη καὶ σοβαρὴ φωνὴ ἑνὸς ἀνθρώπου πού καθόταν στις πρῶτες σειρές. Ἦταν ἐκπρόσωπος τῶν ἀπεργῶν πού δούλευαν στὸ Ναύσταθμο. "Ἐλεγε, πὼς ἔβλεπε τὸν ἑαυτὸ του ἀναγκασμένο νὰ διαμαρτυρηθεῖ, ἐναντίον τῶν ψεύτικων κατηγοριῶν πού ἐξαπολύθηκαν ἀπὸ τὸ θῆμα ἐναντίον τῶν ἀντρῶν τῆς Κρονστάνδης, πού ἦσαν τόσο θαρραλέοι καὶ ἀφοσιωμένοι. Παρατηρώντας τὸν Ζηνόβιεφ καὶ δείχνοντάς τον μὲ τὸ δάχτυλο, ὁ ἀνθρωπος θρόντηξε: «Ἡ σκληρὴ σας ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀδιαφορία τοῦ κόμματός σας μᾶς ἔσπρωξε στὴν ἀπεργία καὶ ξύπνησε τὴ συμπάθεια τῶν ἀδελφῶν μας ναυτικῶν, πού στὴν ἐπανάσταση πάλεψαν δίπλα - δίπλα μὲ μᾶς. Δὲν εἶναι ἔνοχοι κανενὸς ἄλλου προβλήματος καὶ ἐσεῖς τὸ ξέρετε! Τοὺς συκοφαντήσατε μ' εὐχαρίστηση καὶ ζητᾶτε τὸ ξεκλήρισμά τους». Κραυγὲς «Ἀντεπαναστάτη, προδότη! Μενσεβίκο! Ληστή!», ἔκαναν τὴ

συγκέντρωση ένα αληθινό τρελλοκομείο.

Ὁ γέρος ἐργάτης παράμεινε ὄρθιος. Καί ἡ φωνή του ἀνέβαινε πάνω ἀπὸ τὴν ὄχλοσθῆ: «Μόλις τρία χρόνια πρὶν, ὁ Λένιν, ὁ Τρότσκι, ὁ Ζηνόβιεφ καὶ σεῖς ὄλοι καταγγεληθήκατε σὰν προδότες καὶ σπιοῦνοι τῶν γερμανῶν», φώναζε. «Ἐμεῖς, οἱ ἐργαζόμενοι καὶ οἱ ναυτικοὶ ἤρθαμε νὰ σᾶς βοηθήσουμε καὶ σᾶς σώσαμε ἀπὸ τὴν κυβέρνηση Κερένσκυ. Εἴμαστε ἐμεῖς ποὺ σᾶς φέραμε στὴν ἐξουσία! Τὸ ξεχάσατε; Τώρα μᾶς ἀπειλεῖτε μὲ τὸ σπαθί. Θυμηθεῖτε πὼς παίζετε μὲ τὴ φωτιά! Ἐπαναλαμβάνετε τὰ λάθη καὶ τὰ ἐγκλήματα τῆς κυβέρνησης Κερένσκυ. Προσέξτε μήπως σᾶς περιμένει ἡ ἴδια τύχη!».

Ὁ Ζηνόβιεφ ἔτρεμε σ' αὐτὴ τὴν πρόκληση. Πάνω στὴν ἐξέδρα, οἱ ἄλλοι, πολὺ συγχισμένοι κινοῦνταν στίς πολυθρόνες τους. Οἱ κομμουνιστὲς ποὺ παραθρίσκονταν γιὰ μιὰ στιγμή ἔμοιαζαν τρομοκρατημένοι ἀπὸ τὴν ἀπαίσια προοπτικὴ ποὺ ὁ γέρο ἐργάτης τοὺς πέταξε.

Αὐτὴ τὴ στιγμή ἀκούστηκε δυνατὰ μιὰ ἄλλη φωνή. Ἕνας γεροδεμένος παῖδαρος μὲ ναυτικὴ στολὴ σηκώθηκε ὄρθιος στὸ θάθος τῆς αἴθουσας. Δήλωσε, ὅτι τὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα τῶν ἀδελφῶν του τῆς θάλασσας, δὲν εἶχε ἀλλάξει καθόλου. Ἦσαν ἔτοιμοι νὰ ὑπερασπίσουν μέχρι καὶ τὸν τελευταῖο ἄντρα τὴν ἐπανάσταση, μέχρι καὶ τὴν τελευταία σταγόνα τοῦ αἱματός τους. Καὶ ἄρχισε νὰ διαθάζει τὴν ἀπόφαση τῆς Κρονστάνδης ποὺ ψηφίστηκε τὴ μαζικὴ συγκέντρωση τῆς 1 Μάρτη. Ἡ ὄχλοσθῆ ποὺ ξεσηκώθηκε ἐναντίον αὐτοῦ τοῦ θράσους ἐμπόδιζε νὰ τὸν ἀκούσουν ἄλλοι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἦσαν πολὺ κοντὰ του. Ἄλλὰ αὐτὸς κρατοῦσε γερὰ καὶ συνέχιζε νὰ διαθάζει μέχρι τέλους.

Ἡ μοναδικὴ ἀπάντηση ποὺ δέχτηκαν αὐτοὶ οἱ δύο τολμηροὶ γιοὶ τῆς Ἐπανάστασης ὑπῆρξε ἡ ἀπόφαση τοῦ Ζηνόβιεφ, ποὺ ἀπαιτοῦσε τὴ συνολικὴ καὶ ἄμεση παράδοση τῆς Κρονστάνδης, μὲ ποινὴ ξεπουντουλώματος.

Ἡ ἀπόφαση ψηφίστηκε στὰ γρήγορα, μέσα σ' ἓνα πανδαιμόνιο σύγχυσης καὶ οἱ φωνές τῆς ἀντιπολίτευσης πνίγηκαν.

Ἄλλὰ ἡ σιωπὴ μπροστὰ στὴν ἀπειλούμενη σφαγὴ ἦταν ἀσυγχώρητη. Ἔπρεπε νὰ ἀκουσῶ. Ὅχι ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἐνοχλητικούς, πού θὰ ἔπνιγαν τὴ φωνή μου, ὅπως εἶχαν κάνει καὶ γιὰ τοὺς ἄλλους. Θὰ ἔκανα γνωστὴ τὴ θέση μου ἀπόψε κιόλας μὲ μιὰ ἔκθεση πού θὰ ἔστελνα στὴν ἀνώτερη ἐξουσία τῆς σοβιετικῆς Ἀμινας.

Ὅταν μείναμε μόνοι, μίλησα γι' αὐτὸ τὸ θέμα στὸν Σάσα καὶ εὐχαριστήθηκα ὅταν ἔμαθα ὅτι ὁ παλιός μου φίλος εἶχε κι αὐτὸς τὴν ἴδια ἰδέα. Ὑπόδειξε ὅτι τὸ γράμμα μας θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι μιὰ κοινὴ διαμαρτυρία καὶ νὰ ἀσχολεῖται μόνο μὲ τὴν ἐπικίνδυνη ἀπόφαση πού εἶχε ψηφιστεῖ ἀπὸ τὸ Σοβιετ τῆς Πετρούπολης. Δύο σύντροφοι πού θρῖσκονταν μαζί μας σ' αὐτὴ τὴ συγκέντρωση εἶχαν τὴν ἴδια μὲ μᾶς ἀποψη καὶ προσφέρθηκαν νὰ ὑπογράψουν μαζί μας τὴν κοινὴ ἔκκληση πρὸς τὶς ἀρχές. Δὲν εἶχα καμιὰ ἐλπίδα ὅτι τὸ διάθημά μας θὰ ἀσκούσε κάποια ἐπιρροή γιὰ μετριοπάθεια ἢ γιὰ κάποιο φρένο στὴν ἐκτέλεση τῶν μέτρων πού εἶχαν διαταχτεῖ ἐναντίον τῶν ναυτικῶν. Ἀλλὰ ἤμουν ἀποφασισμένη νὰ καταγράψω τὴ στάση μου κατὰ τρόπο πού νὰ ὑπάρχει μιὰ μαρτυρία γιὰ τὸ μέλλον πού θὰ ἔδειχνε ὅτι δὲν παράμενα βουθὴ ἀπέναντι στὴν πιὸ μαύρη προδοσία τῆς ἐπανάστασης ἀπὸ μέρους τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Κατὰ τὶς δύο ἡ ὥρα τὸ πρωὶ ὁ Σάσα τηλεφωνοῦσε στὸν Ζηνόβιεφ γιὰ νὰ τοῦ εἰπεῖ ὅτι εἶχε κάτι ἐνδιαφέρον γι' αὐτὸν νὰ τοῦ ἀνακοινώσει γιὰ τὸ θέμα τῆς Κρονστάνδης. Ἴσως ὁ Ζηνόβιεφ πίστευε ὅτι θὰ ἦταν κάτι πού θὰ μποροῦσε νὰ βοηθήσει τὴ συνωμοσία ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης ἀλλοιῶς δὲν θὰ ἔτρεχε νὰ μᾶς στείλει τὴν κ. Ράβιτς, νυχτιάτικα, δέκα λεπτά μόλις μετὰ τὸ τηλεφώνημα τοῦ Σάσα. Τὸ σημεῖωμα τοῦ Ζηνόβιεφ

ἔλεγε ὅτι αὐτὴ ἦταν πολὺ τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ ὅτι θὰ ἔπρεπε νὰ τῆς ἐμπιστευτοῦμε τὸ ἄγγελμα. Ἐμεῖς τῆς δώσαμε τὸ παρακάτω ἀνακοινωθέν:

Στὸ Σοβιετ τῶν συνδικάτων καὶ τῆς ἀμυνας τῆς
Πετρούπολης.
Πρόεδρος Ζηνόβιεφ

«Νὰ μὴ μιλήσουμε ἔγινε ἀδύνατο: θὰ ἦταν ἀκόμα ἓνα ἔγκλημα! Τὰ τελευταῖα γεγονότα μᾶς σπρώχνουν, ἐμᾶς τοὺς ἀναρχικούς, νὰ μιλήσουμε καὶ νὰ καθορίσουμε τὴ θέση μας μπροστὰ στὴ σημερινὴ κατάσταση.

«Τὸ πνεῦμα ζύμωσης καὶ δυσαρέσκειας ποὺ ἐκδηλώνεται μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων καὶ τῶν ναυτικῶν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα αἰτιῶν ποὺ ἀπαιτοῦν νὰ τίς προσέξουμε σοβαρά. Τὸ κρῦο καὶ ἡ πείνα προκάλεσαν τὴ δυσαρέσκεια καὶ ἡ ἔλλειψη δυνατοτήτων συζήτησης καὶ κριτικῆς σπρώχνουν τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ναυτικούς νὰ ἐκθέσουν δημόσια τὰ παράπονά τους.

«Συμμορίες λευκοφρουρῶν εὐχονται καὶ μποροῦν νὰ προσπαθήσουν νὰ ἐκμεταλλεῦτοῦν αὐτὴ τὴ δυσαρέσκεια γιὰ τὸ συμφέρον τῆς τάξης τους. Καμουφλαρισμένοι πίσω ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους καὶ τοὺς ναυτικούς, ρίχνουν συνθήματα, ζητώντας τὴ σύγκληση συντακτικῆς συνέλευσης, ἐλεύθερο ἐμπόριο καὶ θάζουν παρόμοιες διεκδικήσεις.

«Ἐμεῖς οἱ ἀναρχικοί, ἔχουμε ἀπὸ καιρὸ κιόλας καταγγεῖλει τὸ λαθεμένο αὐτῶν τῶν συνθημάτων καὶ δηλώνουμε μπροστὰ σὲ ὀλόκληρο τὸν κόσμο ὅτι θὰ πολεμήσουμε μὲ τὸ ὄπλο στὸ χέρι, ἐναντίον κάθε ἀντεπαναστατικῆς ἀπόπειρας, σὲ συνεργασία μὲ ὄλους τοὺς φίλους τῆς σοσιαλιστικῆς ἐπανάστασης καὶ χέρι - χέρι μὲ τοὺς μπολσεβίκους.

«Στὸ θέμα ποὺ ἀφορᾷ τὴ διαμάχη μεταξὺ τῆς σο-

θιετικής κυβέρνησης και τῶν ἐργαζομένων και ναυτικῶν, σκεπτόμαστε πῶς πρέπει νά διακανονιστεῖ, ὄχι μέ τή δύναμη τῶν ὄπλων, ἀλλά μέ συντροφικά μέσα, μέ μιᾶ ἐπαναστατική και ἀδελφική συμφωνία.

«Ἡ ἀπόφαση πού πῆρε ἡ σοβιετική κυβέρνηση νά χυθεῖ αἷμα, δέν θά καθησυχάσει τοὺς ἐργαζόμενους, στή σημερινή κατάσταση. Ἀντίθετα, θά ἐξυπηρετήσει μόνο στήν ἐπιδείνωση τῶν πραγμάτων και θά δυναμώσει τὸ παιχνίδι τῆς Ἀντάντ και τῆς ἀντεπανάστασης στό ἐσωτερικό.

«Τὸ πιὸ σοβαρότερο εἶναι ὅτι ἡ χρησιμοποίηση ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τῶν ἐργαζομένων και ἀγροτῶν βίας ἐναντίον τῶν ἐργατῶν και τῶν ναυτικῶν θά ἔχει ἀντενεργὸ ἀποτέλεσμα στό διεθνὲς ἐπαναστατικὸ κίνημα και θά θλάψει πολὺ τὴ σοσιαλιστικὴ ἐπανάσταση.

«Σύντροφοι μπολσεβίκοι, σκεφτεῖτε πρὶν νά εἶναι πολὺ ἀργά! Μὴν παίζετε μέ τὴ φωτιά: εἴσαστε ἔτοιμοι νά κάμετε ἓνα ἀποφασιστικὸ και πολὺ σοβαρὸ βῆμα.

«Σᾶς ὑποβάλουμε λοιπὸν τὴν παράκω πρόταση: ἐπιτρέψτε τὴν ἐκλογή μιᾶς ἐπιτροπῆς πού ν' ἀποτελεῖται ἀπὸ 5 πρόσωπα, στήν ὁποία νά περιλαβαίνονται και δύο ἀναρχικοί. Αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ θά πᾶει στήν Κρονστάνδη γιὰ νά διακανονίσει τὴ διένεξη μέ εἰρηνικὰ μέσα. Στὴν παρούσα κατάσταση αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ ριζικὴ μέθοδος. Θά εἶναι διεθνούς ἐπαναστατικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Πετρούπολη, 5 Μάρτη 1921

Ἀλέξανδρος Μπέρκμαν, Ἔμμα Γκόλντμαν, (και δύο ἄλλες ὑπογραφές).

Ἡ ἀπόδειξη ὅτι ἡ ἔκκλησή μας ἀπευθύνθηκε σὲ κουφούς δόθηκε τὴν ἴδια ἡμέρα, μέ τὴν ἀφίξη τοῦ Τρότσκι και τὸ τελεσίγραφό του στήν Κρονστάνδη. Δῆλωνε στοὺς

ναυτικούς και τούς στρατιώτες της Κρονστάνδης, ότι με διαταγή της κυβέρνησης των έργατων και άγροτων, θα «πυροβολούσε σαν φασιανούς» έναντιόν όλων εκείνων που είχαν τολμήσει «νά σηκώσουν τὸ χέρι έναντιόν της σοσιαλιστικής πατρίδας». Διάταξε νά παραδοθοῦν άμέσως στις διαταγές της σοβιετικής κυβέρνησης τὰ καράβια και τὰ πληρώματα που είχαν κάνει τὴν άνταρσία Σὲ αντίθετη περίπτωση θα έκμηδενίζονταν με τὰ όπλα. Μόνο εκείνοι που θα παραδίνονταν χωρίς όρους θα μπορούσαν νά ύπολογίζουσι στην εὐσπλαχνία της σοβιετικής δημοκρατίας.

Αὐτὴ ἡ τελευταία παρατήρηση ἦταν ύπογραμμένη από τὸν Τρότσκι, σαν πρόεδρο τοῦ επαναστατικοῦ στρατιωτικοῦ σοβιέτ, και από τὸν Καμένεφ, άρχιστράτηγο τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ. Νά άμφιβάλλεις για τὸ θείο δίκαιο τῶν κυβερνώντων πάλι τιμωριόταν με θάνατο.

Ὁ Τρότσκι κράτησε τὸ λόγο του. "Έχοντας πάρει τὴν έξουσία χάρη στους άντρες της Κρονστάνδης, ἦταν τώρα σὲ θέση νά πληρώσει όλόκληρο τὸ χρέος του «πρὸς ύπερηφάνεια και δόξα της ρούσικης επανάστασης». Οί καλύτεροι στρατιωτικοί ειδικοί και στρατηγοί τοῦ τσαρικοῦ καθεστῶτος ἦσαν τώρα στην ύπηρεσία του· ανάμεσά τους ὁ περίφημος Τουχατσέφσκυ(1) που ὁ Τρότσκι ὀνόμασε γενικό διοικητὴ για τὴν επίθεση έναντιόν της Κρονστάνδης. Πέρα από αὐτό, ὑπῆρχαν εκεί ὀρδές από τσεκίστες, που εκπαιδεύονταν από τρία χρόνια στη τέχνη τῶν φονιάδων, «κουρσάντυ» και κομμουνιστές διαλεγμένοι ειδικά για τὴν τυφλή τους ύπακοή στις διαταγές που τούς δίνονταν καθώς και τὰ πιὸ σίγουρα τμήματα από διάφορα μέτωπα. Ὁ καθένας περίμενε, θλέποντας μιὰ τέτοια δύναμη μαζεμένη άπέναντι στην καταδικασμένη πόλη, ότι θα δαμαζόταν εύκολα ἢ «έξέγερση». Ἰδίως άπ' όταν οί ναύτες και οί στρατιῶτες της φρουράς της Πετρούπολης άφοπλίστηκαν και άπ' όταν είχαν άδειάσει τὴν επικίνδυνη ζώνη από όλους εκείνους που είχαν έκφράσει τὴν άλ-

ληλεγγύη τους με τους πολιορκημένους συντροφους τους. Ἐπὶ τὸ παράθυρό μου τοῦ ξενοδοχείου ἴδερνάσιοναλ τοὺς ἔβλεπα νὰ φεύγουν κατὰ μικρὲς ὀμάδες, πλαισιωμένοι ἀπὸ ἰσχυρὰ ἀποσπάσματα τῆς Τσέκα. Τὸ θῆμα τους εἶχε χάσει κάθε ἐλαστικότητα, τὰ μπράτσα τους κρέμονταν σὰν παράλυτα, τὰ κεφάλια ἦσαν σκυφτὰ γεμᾶτα λύπη.

Οἱ ἀρχεὲς δὲν φοβόντουσαν τοὺς ἀπεργοὺς τῆς Πετρούπολης. Ἦσαν ἀδυνατισμένοι καὶ ξεπεσμένοι ἀπὸ τὴν πείνα. Ἡ ἐνεργητικότητά τους ἦταν ὑπονομευμένη. Εἶχαν χάσει τὸ ἠθικὸ τους ἀπὸ τὰ ψέματα πού κυκλοφοροῦσαν σὲ θάρος τους καὶ σὲ θάρος τῶν ἀδελφῶν τους τῆς Κρονστάνδης. Τὸ πνεῦμα τους ἦταν σπασμένο ἀπὸ τὸ δηλητήριό τῆς ἀμφιβολίας πού διείσδυε χάρις στὴ μπολσεβίικη προπαγάνδα. Δὲν εἶχαν πιά μαχητικὸ πνεῦμα, οὔτε καμιὰ ἐλπίδα ὅτι θὰ μπορούσαν νὸ βοηθήσουν τοὺς συντρόφους τους τῆς Κρονστάνδης πού, χωρὶς νὰ σκεφτοῦν τὸν ἑαυτὸ τους, εἶχαν ταχτεῖ μετὰ τὸ μέρος τους καὶ πού τώρα θὰ πλήρωναν μετὰ τὴ ζωὴ τους.

Ἡ Κρονστάνδη ἦταν ἐγκαταλειμμένη ἀπὸ τὴν Πετρούπολη καὶ κομμένη ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπη Ρωσία. Ἦταν μόνη καὶ σχεδὸν δὲν μπορούσε ν' ἀνισταθεῖ. Ὁ σοβιετικὸς τύπος διακήρυξε ὅτι «θὰ γκρεμιζόταν μετὰ τὸν πρῶτο πυροβολισμό».

Ἀπατήθηκε. Ἡ Κρονστάνδη δὲν εἶχε σκεφεῖ καθόλου ὅτι εἶχε κάμει καμιὰ «ἐξέγερση» οὔτε γιὰ ἀντίσταση στὴ σοβιετικὴ κυβέρνησι. Μέχρι τὴν τελευταία στιγμή ἦταν ἀποφασισμένη νὰ μὴ χύσει αἷμα. Ὅλο τὸν καιρὸ ἔκανε ἐκκλήσεις γιὰ ἕνα διακανονισμὸ κατανόησης καὶ φιλίας. Ἀλλά, ὅταν ἀναγκάστηκε νὰ ὑπερασπίσει τὸν ἑαυτὸ τῆς ἐναντίον τῆς στρατιωτικῆς πρόκλησης, πολέμησε σὰν λιοντάρη. Δέκα ἡμέρες καὶ δέκα νύχτες γεμᾶτες κούραση, οἱ ναῦτες καὶ οἱ στρατιῶτες τῆς πολιορκημένης πόλης κρατοῦσαν καλὰ ἐναντίον ἐνὸς ἀκατάπαυστου βομβαρδισμοῦ τοῦ πυροβολικοῦ, πού ἐρχόταν ἀπὸ τρεῖς πλευρὲς καὶ ἐναντίον τῶν ἀε-

ροπορικῶν βοθαρισμῶν πού χτυποῦσαν τὸν ἀμαχο πληθυσμό. Ἀπόκρουσαν ἡρωικά τις ἐπαναλαμβανόμενες ἀπόπειρες τῶν μπολσεβίκων νὰ πάρουν μ' ἐπίθεση τὰ ὄχυρά μὲ εἰδικευμένα στρατεύματα πού εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὴ Μόσχα. Ὁ Τρότσκι καὶ ὁ Τονχατσέφσκυ εἶχαν ὄλα τὰ πλεονεκτήματα ἀπέναντι στοὺς ἄντρες τῆς Κρονστάνης. Ὁλος ὁ μηχανισμὸς τοῦ κομμουνιστικοῦ Κράτους τοὺς ὑποστήριζε καὶ ὁ κατευθυνόμενος ἀπὸ τὸ κέντρο τύπος συνέχιζε νὰ σκορπᾷ δηλητήριο ἐναντίον τῶν δῆθεν «ἀναρτῶν καὶ ἀντεπαναστατῶν». Εἶχαν ἀπεριόριστες ἐνισχύσεις καὶ ἄντρες, πού ἦσαν σκεπασμένοι μὲ λευκὰ ὑφάσματα γιὰ νὰ μὴ διακρίνονται πᾶνω στὸ χιόνι τοῦ παγωμένου φιλανδικοῦ κόλπου, καμουφλάροντας ἔτσι τὴ νυχτερινὴ ἐπίθεση ἐναντίον τῶν ἀντρῶν τῆς Κρονστάνης πού δὲν τὴν περίμεναν ἐκεῖ. Αὐτοὶ δὲν εἶχαν τίποτα περισσότερο ἀπὸ τὸ ἀδάμαστο θάρρος τους καὶ τὴν ἀμετάβλητη πίστη τους στὸ δίκιο τῆς ὑπόθεσής τους καὶ στὰ ἐλεύθερα σοβιέτ πού εὐνοοῦσαν σὰν τὰ μόνα ἱκανὰ νὰ σώσουν τὴ Ρωσία ἀπὸ τὴ δικτατορία. Τοὺς ἔλειπε ἀκόμα κι ἓνα παγοθραυστικὸ γιὰ νὰ σταματήσουν τὴν ἐπίθεση τοῦ κομμουνιστῆ ἐχθροῦ. Ἦταν ἐξαντλημένοι ἀπὸ τὴν πείνα, τὸ κρῦο, τὶς νύχτες χωρὶς ὕπνο. Παρὰ ὄλα αὐτά, κράταγαν καλά, παλεύοντας ἀπελπισμένα μ' ἓναν συσχετισμὸ δυνάμεων συντριπτικὸ σὲ θάρος τους.

Ὅτε μιὰ φιλικὴ φωνὴ δὲν ἀκούστηκε στὴ διάρκεια αὐτοῦ τοῦ τρομακτικοῦ διαστήματος. Στὶς ἡμέρες καὶ στὶς νύχτες τὶς γιομάτες ἀπὸ τοὺς κερανοὺς τοῦ θαρειοῦ πυροβολικοῦ καὶ τὸ μπουμπουνητὸ τῶν κανονιῶν, δὲν ὑπῆρχε κανένας γιὰ νὰ διαμαρτυρηθεῖ ἢ γιὰ νὰ κάνει ἔκκληση νὰ σταματήσει αὐτὸ τὸ τρομερὸ αἱματοκύλισμα. Ὁ Γκόρκι... Ὁ Μάξιμος Γκόρκι ποῦ ἦταν; Ἡ φωνὴ του θὰ ἀκουγόταν.

«Πᾶμε νὰ τὸν δοῦμε!». Βρίσκω μερικὰ μέλη τῆς «Ἰντελλιγκέντσιας». Ὁ Γκόργκι, μοῦ ἔλεγαν, ποτὲ δὲν εἶχε διαμαρτυρηθεῖ, ἀκόμα καὶ σὲ σοβαρὲς περιπτώ-

σεις, άτομικές, ούτε σε περιπτώσεις που αφορούσαν σε περιπτώσεις ανθρώπων του ίδιου με αυτόν επαγγέλματος, ούτε ακόμα όταν γνώριζε την άθωότητα των καταδικασμένων ανθρώπων. Δεν θα διαμαρτυρόταν τώρα. Δεν υπήρχε έλπίδα.

‘Η «ιντιλλιγγέντσια», οί άντρες και οί γυναίκες που υπήρξαν κάποτε τὸ στόμα τῆς ἐπανάστασης, οί μαίτρ τῆς σκέψης, συγγραφεῖς και ποιητές, ἦσαν τόσο ἀνίσχυροι ὅσο κι ἐμεῖς και παραλυμένοι ἀπὸ τὴ ματαιότητα κάθε ἀτομικῆς προσπάθειας. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν συντρόφων τους και τῶν φίλων τους ἦσαν κίλλας στὴ φυλακὴ ἢ στὴν ἐξορία και μερικοὶ εἶχαν ἐκτελεστεῖ. Αἰσθανόντουσαν σπασμένοι ἀπὸ τὴν ἐκμηδένιση ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἀξιών.

‘Απευθύνθηκα στοὺς κομμουνιστὲς που εἶχαμε γνωρίσει. Τοὺς παρακάλεσα νὰ κάμουν κάτι. Μερικοὶ καταλάθαιναν τὸ κτηνώδικο ἔγκλημα που τὸ κόμμα τους ἦταν ἔτοιμο νὰ διαπράξει ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης. Παραδέχονταν ὅτι ἡ κατηγορία τῆς ἀντεπανάστασης ἦταν ὀλόκληρη κατασκευασμένη. ‘Ο δῆθεν ἠγέτης Κοζλόφσκυ ἦταν ἕνα μηδενικό, πολὺ ἀπασχολημένος με τὴ δικὴ του τύχη ἔτσι που νὰ μὴν ἔχει καμιὰ σχέση με ὅποιαδήποτε διαμαρτυρία τῶν ναυτικῶν. Οἱ ναυτικοὶ ἦσαν ποιοτικὰ πολὺ ψηλά και ἡ μόνη τους ἔγνοια ἦταν ἡ εὐημερία τῆς Ρωσίας. “Οχι μόνο δὲν εἶχαν ταυτίσει τὴν ὑπόθεσή τους με τοὺς τσαρικοὺς στρατηγούς, ἀλλὰ και εἶχαν ἀρνηθεῖ ἀκόμα τὴ βοήθεια που τοὺς πρόσφερε ὁ Τσερνῶφ, ὁ ἠγέτης τῶν σοσιαλεπαναστατῶν. Δὲν ἤθελαν βοήθεια ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ζητοῦσαν νὰ τοὺς δοθεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν τοὺς βουλευτὲς τους στὶς ἐκλογὲς που ἔρχονταν γιὰ τὸ σοβιέτ τῆς Κρονστάνδης και δικαιοσύνη γιὰ τοὺς ἀπεργοὺς τῆς Πετρούπολης.

Οἱ φίλοι κομμουνιστὲς περνοῦσαν νύχτες ὀλόκληρες μαζί μας... μιλώντας... μιλώντας ἀκατάπαυστα, ἀλλὰ κατεῖδεν δὲν τολμοῦσε νὰ σηκώσει φωνὴ ἀνοιχτῆς δια-

μαρτυρίας. Μᾶς ἔλεγαν ὅτι ἐμεῖς δὲν μπορούσαμε νὰ καταλάβουμε τίς συνέπειες πού αὐτὸ θὰ εἶχε γι' αὐτοὺς. Θὰ διώχνονταν ἀπὸ τὸ κόμμα, θὰ στεροῦσαν αὐτοὺς καὶ τὴν οἰκογένειά τους ἀπὸ δουλειὰ καὶ δελτίο καί, κυριολεκτικά, θὰ ἦσαν ἀναγκασμένοι νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα. Ἡ θὰ ἐξαφανίζονταν ἀπλᾶ καὶ καθαρὰ καὶ κανένας δὲν θὰ μάθαινε ποτὲ τί εἶχαν γίνει. Καὶ παρ' ὅλα αὐτά, μᾶς θεβαίωναν πῶς δὲν ἦταν ὁ φόβος πού παράλυε τὴ θέλησή τους. Ἦταν τὸ ὅτι ὅποιαδήποτε διαμαρτυρία ἢ ἔκκληση δὲν εἶχε ἀπόλυτα καμιά χρησιμότητα. Τίποτα, ἀπόλυτα τίποτα, δὲν μπορούσε νὰ σταματήσει τίς ρόδες τοῦ κομμουνιστικοῦ Κράτους. Εἶχαν σπάσει οἱ ἴδιοι. Καὶ δὲν εἶχαν πιά οὔτε τὴ δύναμη νὰ διαμαρτυρηθοῦν.

Ἦμουν ἐνοχλημένη ἀπὸ τὸν τρομερὸ φόβο ὅτι ἐμεῖς, ὁ Σάσα κι ἐγώ, θὰ μπορούσαμε νὰ φτάσουμε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση, χάνοντας κάθε ἐνέργεια καὶ ὑποταγμένοι ὅπως ἐκεῖνοι. Ἀπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἦσαν προτιμώτερα. Ἡ φυλακὴ, ἡ ἐξορία, ἀκόμα καὶ ὁ θάνατος. Ἡ ἢ φυγὴ. Νὰ φύγει κανεὶς μακριὰ ἀπὸ αὐτὴ τὴν τρομερὴ ἀπάτη ἀπὸ αὐτὸ τὸ κίβδηλο ὁμοίωμα τῆς ἐπανάστασης.

Ἡ ἰδέα νὰ θέλω νὰ ἐγκαταλείψω τὴ Ρωσία ποτὲ δὲν μοῦ εἶχε ἔρθει. Ἦμουν ταραγμένη καὶ σοκαρισμένη καὶ μόνο ἀπὸ αὐτὴ τὴ σκέψη. Νὰ ἐγκαταλείψω τὴ Ρωσία στὸ μαρτύριό της! Ἀλλὰ αἰσθανόμενον πῶς θὰ ἔκανα κι αὐτὸ τὸ θῆμα ἀκόμα, παρὰ νὰ μετέχω στὰ γρανάζια αὐτῆς τῆς μηχανῆς, παρὰ νὰ γίνω ἓνα πρᾶγμα χωρὶς ψυχὴ πού θὰ μὲ μεταχειρίζονταν κατὰ τὴ θέλησή τους.

Οἱ κανονιῆς στὴν Κρονστάνδη συνεχίζονταν ἀκατάπαυστα δέκα ἡμέρες καὶ δέκα νύχτες καὶ σταμάτησαν ξαφνικὰ τὸ πρωὶ τῆς 17 Μάρτη. Ἡ σιωπὴ πού κάλυψε τὴν Πετρούπολη ἦταν πιὸ τρομερὴ ἀπὸ τοὺς ἀδιάκοπους πυροβολισμοὺς τῆς προηγούμενης νύχτας. Ὅλους μᾶς κυρίεψε ἡ ἀγωνία τῆς προσημονῆς. Ἦταν ἀδύνατο

νά μάθεις τί συνέβει καί γιατί σταμάτησαν άπότομα οί θαρσαυδισμοί. Άργά τὸ άπόγευμα ή ένταση άντικαταστάθηκε άπό έναν άφωνο τρόμο. Η Κρονστάνδη ύπόκυψε. Δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι δολοφονημένοι. Η πόλη πνιγμένη στό αίμα. Ο Νέβας, πού τὸ θαρὺ πυροβολικό τοῦ εἶχε σπάσει τὸν πάγο έγινε ὁ τάφος πολλῶν άνθρώπων: κουρσάντου καί νέων κομμουνιστῶν. Οί ήρωικοί ναῦτες καί στρατιῶτες εἶχαν ύπερασπιστεῖ τις θέσεις τους μέχρι τὴν τελευταία πνοή τους. Έκείνοι πού δέν εἶχαν τὴν τύχη νά πεθάνουν πολεμώντας έπεφταν στό χέριο τοῦ έχθροῦ καί έκτελοῦνταν ή στέλνονταν στις παγωμένες περιοχές τῆς Βόρειας Ρωσίας.

Εἶχαμε κεραυνοβοληθεῖ. Ο Σάσα, έχοντας χάσει ὀριστικά τὴν πίστη του στους μπολσεβίκους, πλανιόταν άπελπισμένος στους δρόμους. "Ενοιωθα σά νά εἶχαν ὄλα τά μέλη μου μολύβι καί σέ κάθε νεῦρο μιάν άπέραντη κούραση. Καθισμένη, άκίνητη, παρατηροῦσα τὴ λύττα(....).

Τὴν άλλη ήμέρα, 18 Μάρτη, ήμουν άκόμα μισοκοιμισμένη, ὕστερα άπό τὴν άϋπνία τῶν δεκαεπτά ήμερῶν άγωνίας, ξύπνησα άπό τὸ θόρυθο πολλῶν θημάτων. Οί κομμουνιστῆς περνοῦσαν μέ θηματισμό, οί μουσικές έπαιζαν στρατιωτικά έμβατήρια καί τραγουδοῦσαν τὴν Δ ι ε θ ν ή. Αὐτοὶ οί τόνοι, πού άλλοτε μοῦ προξενοῦσαν εὐχαρίστηση, ήχοῦσαν τώρα σάν πένθιμο έμβατήριο γιά τὴ φλογερὴ έλπίδα τῆς άνθρωπότητας.

Δέκα ὄχιτῶ Μάρτη: έπέτειο τῆς παρισινής Κομμουνιστικῆς 1871 πού συντρίφτηκε δύο μήνες άργότερα άπό τὸν Θιέρς καί τὸν Γκαλλιφέ, τούς μακελάρηδες τριάντα χιλιάδων κομμουνάρων! Αὐτοὺς τούς δήμιους μιμήθηκαν στὴν Κρονστάνδη.

Η άλληθινή σημασία αὐτῆς τῆς «διάλυσης» τῆς Κρονστάνδης άποκαλύφτηκε άπό τὸν ἴδιον τὸν Λένιν, τρεῖς μέρες ὕστερα. Στὸ 10ο συνέδριο τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, πού έγινε στὴ Μόσχα, κατὰ τὴ διάρκειά τῆς πολιορκίας, ὁ Λένιν άλλαξε άπροσδόκητα σκοπὸ καί

άντι τὸ ἐμπνευσμένο κομμουνιστικὸ τραγοῦδι πού τραγουδοῦσε μέχρι τώρα, ἄρχισε νὰ ψέλνει τὸ τροπάρι τῆς Νέας Οἰκονομικῆς Πολιτικῆς (ΝΕΠ) (1). Ἐλεύθερο ἐμπόριο, παραχωρήσεις στοὺς καπιταλιστές, ἐλεύθερη μίσθωση τῆς δουλειᾶς στὴν ὑπαιθρο καὶ στὰ ἐργοστάσια. Ὅλα τὰ καταδικασμένα γιὰ περισσότερα ἀπὸ τρία χρόνια πράγματα, πού σήμαιναν ἀντεπανάσταση καὶ τιμωροῦνταν μὲ φυλακὴ, ἀκόμα καὶ μὲ θάνατο, ἦσαν τώρα γραμμένα ἀπὸ τὸν Λένιν στὶς ἐνδοξες σημαῖες τῆς δικτατορίας.

Παραδέχτηκε ἀδιάντροπα, ὅπως πάντα, ἐκεῖνο πού ὅλοι οἱ εἰλικρινεῖς καὶ σκεπτόμενοι ἄνθρωποι, πού θρίσκονταν μέσα στοῦ κόμμα καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτό, ἤξεραν. ὅτι δηλαδὴ «οἱ ἄντρες τῆς Κρονστάνδης δὲν ἤθελαν τοὺς ἀντεπαναστάτες. Ἄλλὰ δὲν ἤθελαν πιά οὔτε ἐμᾶς!» Οἱ ἄδολοι ναῦτες εἶχαν πάρει στὰ σοβαρὰ τὸ σύνθημα τῆς Ἐπανάστασης: «Ὅλη ἡ ἐξουσία στὰ σοβιέτ!» Σύνθημα στοῦ ὁποῖο ὁ Λένιν καὶ τὸ κόμμα του εἶχαν ἐπίσημα ὑποσχεθεῖ ὅτι θὰ μείνουν πιστοί. Αὐτὸ ἦταν τὸ ἀσυγχώρητο λάθος τῶν ἀνθρώπων τῆς Κρονστάνδης! Γί' αὐτὸ ἔπρεπε νὰ πεθάνουν. Ἐπρεπε νὰ γίνουν μάρτυρες γιὰ νὰ γονιμοποιήσουν τὴ γῆ γιὰ τὴ νέα σοδειὰ συνθημάτων τοῦ Λένιν, πού ἀκύρωνε ὀλοκληρωτικὰ τὰ παλιά. Τὸ ἀριστούργημα ἦταν ἡ Νέα Οἰκονομικὴ Πολιτικὴ: ἡ ΝΕΠ.

Ἡ δημόσια ὁμολογία τοῦ Λένιν στοῦ θέμα Κρονστάνδης δὲν σημαίνει καὶ σταμάτημα τοῦ κυνηγητοῦ πού εἶχαν ἐξαπολύσει οἱ σοβιετικὲς ἀρχὲς ἐναντίον τῶν ναυτῶν, στρατιωτῶν καὶ ἐργατῶν τῆς νικημένης πόλης. Πιάνονταν κατὰ ἑκατοντάδες καὶ ἡ Τσέκα ἀσχολιόταν μὲ τὸ «σημάδι σὲ ζωντανὸ στόχο».

Τὸ περίεργο ἦταν πὼς οἱ ἀναρχικοὶ δὲν μνημονεύθηκαν μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς «ἐξέγερσης», τῆς Κρονστάνδης. Ἄλλὰ στοῦ 10ο Συνέδριου ὁ Λένιν εἶχε δηλώσει ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐξαπολυθεῖ ἕνας ἀνελέητος πόλεμος ἐναντίον τῆς «μικροαστικῆς τάξης», ὅπου συμπεριλαβαίνονται

καί τὰ ἀναρχικά στοιχεῖα. Εἶχε παρατηρήσει πὼς ἡ ἀναρχοσυνδικαλιστικὴ τάση τῆς ἐργατικῆς ἀντιπολίτευσης⁽²⁾ ἔδειχνε ὅτι αὐτὴ ἡ τάση ἀναπτυσσόταν ἀκόμα καὶ μέσα στὸ ἴδιο τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα. Τὸ κάλεσμα τοῦ Λένιν γιὰ πόλεμο ἐναντίον τῶν ἀναρχικῶν, θρῆκε ἄμεση ἀπήχηση. Ἐγίναν ἐπιδρομὲς ἐναντίον τῶν ὁμάδων τῆν Πετρούπολης καὶ πιάστηκαν πάρα πολλὰ μέλη τους. Ἐπὶ πλέον, ἡ Τσέκα ἔκλεισε τὸ τυπογραφεῖο καὶ τὰ γραφεῖα ὅπου δημοσιεύονταν ἡ ἔφημερίδα GOLOS TRUDA πού ἀνήκε στὸν ἀναρχοσυνδικαλιστικὸ κλάδο τοῦ ἀναρχικοῦ μας κινήματος.

Εἶχαμε ἀγοράσει τὰ εἰσιτήριά μας γιὰ νὰ πᾶμε στὴ Μόσχα, πρὶν νὰ συμβεῖ αὐτό. Ὅταν μάθαμε τὶς μαζικὲς συλλήψεις, ἀποφασίσαμε νὰ παραμείνουμε λίγο καιρὸ ἀκόμα, γιὰ τὴν περίπτωση πού θὰ μᾶς ἀναζητοῦσαν. Ὅμως, δὲν μᾶς πείραξαν. Ἴσως διότι ἦταν ἀνάγκη νὰ ἔχουν ἀφήσει ἐλεύθερες μερικὲς διασημότητες, γιὰ νὰ ἀποδείξουν στὸν κόσμο πὼς μόνο «ληστὲς» θρῖσκονταν στὶς σοβιετικὲς φυλακὲς.

Στὴ Μόσχα θρήκαμε ὄλους τοὺς ἀναρχικοὺς ἐκτὸς ἀπὸ μισὴ ντουζίνα πιασμένους. Ὅμως, δὲν εἶχε διατυπωθεῖ ἐναντίον τῶν συντρόφων μας καμιὰ κατηγορία. Οὔτε τοὺς ἄκουσαν οὔτε τοὺς δίκασαν. Παρὰ ὅλα αὐτὰ μερικὸς τοὺς εἶχαν στείλει κιάλας στὶς φυλακὲς τῆς Σαμάρας. Ἐκεῖνοι πού θρῖσκονταν ἀκόμα στὶς φυλακὲς Μπουτίρκου ἢ Τανγκάκα ὑποβάλλονταν σὲ διώξεις καὶ ἀκόμα ἀσκοῦσαν πάνω τους θία. Ἐτσι, ἔνα ἀπὸ τὰ ἀγόρια μας, ὁ νεαρὸς Κασιρίν, χτυπήθηκε ἀπὸ ἕναν τσεκίστα, παρουσία τῶν φυλάκων τῆς φυλακῆς. Ὁ Μαξίμωφ (...) καὶ ἄλλοι ἀναρχικοὶ πού εἶχαν πολεμήσει στὰ ἐπαναστατικὰ μέτωπα καὶ πού ἦσαν γνωστοὶ καὶ ἐκτιμοῦνταν ἀπὸ πολλοὺς κομμουνιστὲς ὑποχρεώθηκαν νὰ κατέθουν σὲ ἀπεργία πείνας γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν ἐναντίον τῶν τρομερῶν συνθηκῶν κράτησης.

Τὸ πρῶτο πράγμα πού μᾶς ζήτησαν νὰ κάνουμε

κατά την επιστροφή μας στη Μόσχα, ήταν η ύπογραφή ενός μανιφέστου που ν' άπευθύνεται στις σοβιετικές αρχές, καταγγέλοντας την άπαισία τακτική που έφάρμοζαν για νά έξοντώσουν τούς συντρόφους μας.

Έμεις, θέβαια, τó κάναμε. Τόσο έγώ όσο και ó Σάσα τώρα είμαστε θέβαιοι ότι διαμαρτυρίες που προέρχονταν από μιá χούφτα πολιτικούς, που θρίσκονταν άκόμα έλεύθεροι στο έσωτερικό τής Ρωσίας, ήταν όλóτελα μάταιες και άχρηστες. Άπό τήν άλλη πλευρά καμιá άποτελεσματική δράση δέν μπορούσε νά περιμένεται από τις ρούσικες μάζες, άκόμα κι όταν μās ήταν δυνατό νά έρθουμε σ' έπαφή μαζί τους. Γá χρόνια πολέμου, έμφυλίων πολέμων, κακουχιών είχαν ύπονομεύσει τή ζωτικότητα τους, και ó τρόμος τις είχε κάνει άφωνες και ύποταγμένες.

Ό Σάσα έλεγε, ότι η έλπίδα μας ήταν η Εύρώπη και οι ΗΠΑ. Είχε έρθει ó καιρός νά κάνουμε γνωστό στους έργαζόμενους στο έξωτερικό τή ντροπιαστική προδοσία του Όκτώβρη. Η ξύπνια συνείδηση του προλεταριάτου και των άλλων φιλελεύθερων και ριζοσπαστικών στοιχείων σέ κάθε χώρα θα διαμόρφωνε μιá ισχυρή διαμαρτυρία έναντίον αυτής τής άμελικτης καταδίωξης. Μόνο αυτό θα μπορούσε νά σταματήσει τó χέρι τής δικτατορίας. Τίποτ' άλλο.

Τό μαρτύριο τής Κρονστάνδης είχε κιόλας αυτό τó άποτέλεσμα στον φίλο μου: είχε καταστρέψει τά τελευταία ίχνη του μ π ο λ σ ε θ ί κ ι κ ο υ μ ύ θ ο υ. Δέν ήταν μόνο ó Σάσα' ήταν και οι άλλοι σύντροφοι έπίσης που τροηγούμενα είχαν υπερασπίσει τις κομμουνιστικές μεθόδους σαν αναπόφευκτες σέ μιá έπαναστατική περίοδο που αναγκάστηκαν τώρα νά δούν τήν άβυσσο που υπήρχε μεταξύ Όκτώβρη και δικτατορίας.

**Ἀπόφαση τῆς γενικῆς συγκέντρωσης τῆς 1ης
καὶ τῆς 2ης μοίρας τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς,
ποῦ ἔγινε στὴν Κρονστάνδη.**

(1η Μάρτη 1921)

Ἀφοῦ ἀκούστηκαν οἱ ἐκθέσεις τῶν ἐκπροσώπων ποῦ στάλθηκαν στὴν Πετρούπολη ἀπὸ τὴ γενικὴ συγκέντρωση τῶν πληρωμάτων γιὰ νὰ ἐξετάσουν τὴν ἐκεῖ κατάσταση, ἡ συνέλευση ἀποφασίζει ὅτι πρέπει:

“Ὄντας δοσμένο ὅτι τὰ σημερινὰ σοσιέτ δὲν ἐκφράζουν τὴ θέληση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν,

1. Νὰ γίνῃ ἀμεσα ἐπανεκλογή τῶν σοσιέτ μὲ μυστικὴ ψηφοφορία. Ἡ ἐκλογικὴ καμπάνια μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν θὰ πρέπει νὰ γίνῃ σὲ συνθηκὲς πλήρους ἐλευθερίας λόγου καὶ πράξης.

2. Νὰ ὑπάρξῃ ἡ ἐλευθερία λόγου καὶ τύπου γιὰ ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ ἀγρότες, γιὰ τοὺς ἀναρχικοὺς καὶ γιὰ τὰ σοσιαλιστικὰ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς(3)·

3. Νὰ ἐξασφαλιστεῖ ἡ ἐλευθερία συγκέντρωσης στὰ συνδικάτα καὶ στὶς ἀγροτικὲς ὀργανώσεις·

4. Νὰ συγκληθεῖ ἔξω ἀπὸ τὰ πολιτικὰ κόμματα μιὰ διάσκεψη τῶν ἐργατῶν, τῶν κόκκινων στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν τῆς Πετρούπολης, τῆς Κρονστάνδης καὶ τῆς ἐπαρχίας τῆς Πετρούπολης γιὰ τὶς 10 Μάρτη 1921 τὸ ἀργότερο·

5. Νὰ ἀποφυλακιστοῦν ὅλοι οἱ σοσιαλιστὲς πολι-

τικοί κρατούμενοι και επίσης όλοι οι εργάτες, αγρότες, κόκκινοι στρατιώτες και ναύτες, που έχουν φυλακιστεί ύστερα από εργατικά και αγροτικά κινήματα·

6. Να γίνει έκλογη μιὰς επιτροπής με σκοπό την εξέταση των περιπτώσεων εκείνων που βρίσκονται στις φυλακές και στα στρατόπεδα συγκέντρωσης·

7. Να καταργηθούν τα «πολιτικά γραφεία», γιατί κανένα κόμμα δεν πρέπει να έχει προνόμια για την προπαγάνδισή των ιδεών του, ούτε να δέχεται από το Κράτος χρηματική βοήθεια για την εξυπηρέτησή αυτού του σκοπού. Στη θέση τους πρέπει να δημιουργηθούν επιτροπές εκπαίδευσης και κουλτούρας, εκλεγμένες σε κάθε τόπο και χρηματοδοτημένες από την κυβέρνηση·

8. Να καταργηθούν όλοι οι φραγμοί(4)·

9. Να ένοποιηθούν οι μερίδες για όλους τους εργαζόμενους, μ' εξαίρεση εκείνους που ασκούν επαγγέλματα επικίνδυνα για την υγεία·

10. Να καταργηθούν τα κομμουνιστικά απόσπασματα εφόδου σε όλες τις μονάδες του στρατού· το ίδιο να καταργηθεί και η κομμουνιστική φρουρά στις φάμπρικες και στα εργαστήρια. Σε περίπτωση ανάγκης, οι φρουρές θα μπορούν να υποδείχονται στο στρατό από τις διμοιρίες και στα εργοστάσια και στις φάμπρικες από τους ίδιους τους εργάτες·

11. Να δωθεί στους αγρότες ή πλήρης ελευθερία δράσης σε ότι αφορά τη γη τους και επίσης το δικαίωμα να διαθέτουν ζώα, με τον όρο ότι θα τα δουλεύουν οι ίδιοι και δεν θα καταφεύγουν στη μισθωτή εργασία·

12. Να υποδειχθεί μιὰ περιοδεύουσα επιτροπή ελέγχου·

13. Να επιτραπεί η ελεύθερη άσκηση της βιοτεχνίας, χωρίς τη χρησιμοποίηση μισθωτής εργασίας.

14. Ζητάμε από όλες τις στρατιωτικές μονάδες και επίσης από τους στρατιωτικούς συντρόφους «κουρσάντου» να προσυπογράψουν την απόφασή μας·

Ἡ απόφαση πάρθηκε ὁμόφωνα ἀπὸ τὴ συγκέντρωση τῶν πληρωμάτων τοῦ στόλου. Δύο πρόσωπα ἔκαναν ἀποχή.

Ἵπογραμμένο: Π ε τ ρ ε τ σ έ ν κ ο, πρόεδρος τῆς συγκέντρωσης· Π ε ρ ε π έ λ κ ι ν, γραμματέας.

Ἡ ἐπίσημη ἐφημερίδα τῆς ἐξέγερσης

(ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν Ἰ ζ β έ σ τ ι α τῆς Κρονστάνδης)

Πρῶτα - πρῶτα ἄς δοῦμε μερικοὺς τίτλους:

Ἕλλη ἐξουσία στὰ σοβιέτ καὶ ὄχι στὰ κόμματα!

Ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ θὰ ἐλευθερώσει τοὺς ἐργαζόμενους ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν στρατοπέδων τῶν κομμουνιστῶν.

Ὁ Λένιν λέει: «Ὁ κομμουνιστὸς, εἶναι ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιέτ σὺν ὁ ἐξηλεκτρισμός», ἀλλὰ ὁ λαὸς παρατήρησε ὅτι ὁ μπολσεβίικος κομμουνισμὸς ἦταν ὁ ἀπολυταρχισμὸς τῶν κομμισαρίων σὺν οἱ ντυφεκισμοί.

Τὰ Σοβιέτ καὶ ὄχι τὸ Σύνταγμα εἶναι τὸ ὄχυρὸ τῶν ἐργαζομένων.

Ζήτω ἡ κόκκινη Κρονστάνδη μὲ τὴν ἐξουσία τῶν ἐλευθέρων Σοβιέτ!

Ὁ πρῶτος πυροβολισμὸς τοῦ Τρότσκυ εἶναι τὸ σῆμα τοῦ σαπίσματος τῶν κομμουνιστῶν.

(No 1, 3 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΟΥ ΟΧΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ

Σύντροφοι καὶ πολίτες, ἡ χώρα μας περνάει μιὰ δύσκολη περίοδο. Εἶναι τώρα ἐδῶ καὶ τρία χρόνια πού ἡ πείνα, τὸ κρύο καὶ τὸ οἰκονομικὸ χάος μᾶς σφίγγουν σὰν τρομερὴ τανάλια. Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, πού κυθερνᾷ τὴ χώρα ἀποσπᾶστηκε ἀπὸ τίς μάζες καὶ ἀπο-

δείχτηκε άνίσχυρο νά τις θγάλει άπό μιá κατάσταση γενικής καταστροφής. Το κόμμα δέν λογάριασε καμιá άπό τις ταραχές πού σημειώθηκαν στην Πετρούπολη και τή Μόσχα τόν τελευταίο καιρό και πού άπόδειξαν καθαρά ότι έχασε τήν έμπιστοσύνη τών εργατικών μαζών. Ούτε άκόμα πήρε ύπ' όψη του τις διεκδικήσεις πού διατύπωσαν οί εργάτες. "Όλα αυτά τά θεωρεί σάν άντεπαναστατικές ραδιουργίες. Άπατιέται πολύ.

Αυτές οί ταραχές αυτές οί διεκδικήσεις, είναι ή φωνή του λαού όλόκληρου, όλων εκείνων πού δουλεύουν. "Όλοι οί εργάτες, ναύτες και κόκκινοι στρατιώτες θέλουν καθαρά σήμερα ότι μόνο οί κοινές προσπάθειες, μόνο ή κοινή θέληση τών εργαζομένων, θά μπορέσουν νά δώσουν στή χώρα ψωμί, ξύλα και κάρβουνο, θά μπορέσουν νά ντύσουν και νά ποδαίσουν τό λαό, θά μπορέσουν νά θγάλουν τή Δημοκρατία άπό τό άδιέξοδο πού θρίσκειται.

Αυτή ή θέληση όλων τών εργαζομένων, κόκκινων στρατιωτών και ναυτών έκδηλώθηκε καθαρά στή μεγάλη συγκέντρωση τής πόλης μας, τήν Τρίτη 1 Μάρτη. Η συγκέντρωση ψήφισε όμόφωνα μιá άπόφαση τών πληρωμάτων τής 1ης και 2ης μοίρας. Η μιá άπό τις άποφάσεις πού υίοθετήθηκαν είναι εκείνη πού λέει ότι πρέπει νά τραθήξουμε άμέσως στην έπανεκλογή του σοβιέτ.

Γιό νά φτιάξουμε γι' αυτές τις έκλογές πιό σωστές θάσεις, έτσι πού ή έκπροσώπηση τών εργαζομένων στο σοβιέτ νά είναι άποτελεσματική και γιά νά είναι τό σοβιέτ ένα όργανο δραστήριο κι ένεργητικό, οί εκπρόσωποι όλων τών οργανώσεων του ναυτικού, τής φρουράς και τών εργατών, συγκεντρώθηκαν στις 2 Μάρτη στο Σπίτι έκπαίδευσης. Αυτή ή συγκέντρωση έπρεπε νά έπεξεργαστεί τις θάσεις τών νέων έκλογών και ν' αρχίσει συνέχεια μιá θετική και ειρηνική δουλειά, δουλειά άναδιοργάνωσης του σοβιετικού συστήματος.

"Όμως, άφού ύπήρχαν πολλές αίτίες φόβου μιās

καταστολής, και ακόμα ύστερα από τούς άπειλητικούς λόγους τών έκπροσώπων τής έξουσίας, ή συγκέντρωση άποφάσισε νά δημιουργήσει μιá προσωρινή έπαναστατική Έπιτροπή και νά τής δώσει πλήρεις έξουσίες όσον άφορά τή διοίκηση τής πόλης και τού όχυρού.

Ή προσωρινή Έπιτροπή έχει τήν έδρα της στο πλοίο γραμμής Πετροπαβλόφσκ.

Σύντροφοι και πολίτες! Ή προσωρινή Έπιτροπή άπασχολιέται κυρίως στο νά μη χυθεί αίμα. Έκοψε πολλές προσπάθειες για νά κρατήσει τήν έπαναστατική τάξη στην πόλη, στο όχυρό και στα φρούρια.

Σύντροφοι και πολίτες! Μή σταματάτε τή δουλειά σας. Έργάτες, μείνετε στις μηχανές. Ναύτες και στρατιώτες, μὴν έγκαταλείπετε τις θέσεις σας. Όλοι οί ύπάλληλοι, όλα τά ιδρύματα πρέπει νά συνεχίσουν τή δουλειά.

Ή προσωρινή έπαναστατική Έπιτροπή έξορκίζει όλες τις έργατικές οργανώσεις, όλα τά ναυτικά και τά άλλα συνδικάτα, όλες τις ναυτικές και τις δυνάμεις ξηρᾶς καθώς και όλους τούς πολίτες άτομικά νά τήν βοηθήσουν.

Ή άποστολή της είναι ή έξασφάλιση, σέ άδελφική μας συνεργασία, τών άναγκαιών συνθηκῶν για τις δίκαιες και τίμιες έκλογές τού νέου σοβιέτ.

Άρα, σύντροφοι, χρειάζεται τάξη, ήρεμία, ψυχραιμία. Όλοι στην τίμια σοσιαλιστική δουλειά, για τó καλό όλων τών έργαζομένων!

Κρονστάνδη, τήν 1 Μάρτη 1921

Ύπογραφές: Πετριτσένκο, πρόεδρος τής Έπαναστατικής Έπιτροπής. Τούκιν, γραμματέας.

ΤΟ ΡΑΔΙΟ ΜΟΣΧΑΣ

Δημοσιεύουμε τó παρακάτω ραδιόγραμμα πού μεταδόθηκε από τó πρακτορείο «Ρ δ σ τ α» τής

Μόσχας και πιάστηκε από τον ασύρματο του «Πε-
τ ρ ο π α θ λ ό φ σ κ»:

Στόν άγώνα έναντίον τής συνωμοσίας τών λευκο-
φρουρών!

Ή άνταρσία του πρώην στρατηγού Κοζλόφσκυ
και του πλοίου «Π ε τ ρ ο π α θ λ ό φ σ κ» οργανώθηκε
άπό τούς κατασκόπους τής Άντάντ, όπως αυτό θγαί-
νει άπό πάρα πολλές προηγούμενες συνωμοσίες. Αυτό
φαίνεται άπό τό διάθασμα τής γαλλικής άστικής έφη-
μερίδας «Λ έ Μ α τ έ ν» πού, δύο έβδομάδες πριν τήν
έξέγερση του Κοζλόφσκυ, δημοσίευσε τό παρακάτω τη-
λεγράφημα άπό τό "Ελσινγκφορς:

«Πληροφορούμαστε άπό τήν Πετρούπολη ότι ύστε-
ρα άπό τήν έξέγερση τής Κρονστάνδης, οι μπολσεβίκι-
κες στρατιωτικές άρχές πήραν μέτρα άπομόνωσης τής
Κρονστάνδης και παρεμπόδισης τών στρατιωτών και
ναυτών τής Κρονστάνδης νά πλησιάσουν τήν Πετρού-
πολη. Ό έφοδιασμός τής Κρονστάνδης σέ τρόφιμα άπα-
γορεύτηκε μέχρι νεώτερης διαταγής».

Είναι καθαρό ότι ή έξέγερση τής Κρονστάνδης κα-
τευθύνθηκε άπό τό Παρίσι, ότι σ' αúτην άνακατεύτηκε
ή γαλλική άντικατασκοπεία. Πάντοτε ή ίδια ιστορία
Οί σοσιαλεπαναστάτες κατευθυνόμενοι άπό τό Παρίσι
έξυφάνουν τήν έξέγερση έναντίον τής σοβιετικής κυ-
θέρνησης και μόλις τελειώσουν οι προπαρασκευές τους,
ό άληθινός κύριος, ένας τσαρικός στρατηγός, κάνει τήν
έμφάνισή του. Ή ιστορία του Κολτσάκ, πού έπιχειρεί
νά ξαναπάρει τήν έξουσία με τήν βοήθεια τών σοσια-
λεπαναστατών, επαναλαμβάνεται για μιá άκόμα φο-
ρά. "Ολοι οι έχθροι τών εργαζομένων, άπό τούς τσαρι-
κούς στρατηγούς ως τούς σοσιαλεπαναστάτες, προσ-
παθούν νά σπεκουλάρουν στο θέμα τής πείνας και του
κρύου. Φυσικά, αúτη ή έξέγερση τών στρατηγών και
τών σοσιαλεπαναστατών θά κατασταλεί γρήγορα και
ό στρατηγός Κοζλόφσκυ και οι άκόλουθοί του θά έχουν
τήν τύχη του Κολτσάκ.

Ἄλλὰ εἶναι ἔξω ἀπὸ κάθε ἀμφιολία πὼς τὸ κατασκοπευτικὸ δίκτυ τῆς Ἀντάντ δὲν ρίχτηκε μόνον στὴν Κρονστάνδη. Ἐργάτες καὶ κόκκινοι στρατιῶτες, ξεσκεῖστε τὸ δίκτυ! Ξεσκεπᾶστε τοὺς ὑποκινητὲς καὶ τοὺς προβοκάτορες! Χρειάζεται ψυχραιμία, αὐτοκυριαρχία, ἐπαγρύπνηση. Μὴν ξεχνᾶτε ὅτι τὸ ἀληθινὸ μέσο ἐξόδου ἀπὸ τὶς ἐπισιτιστικὲς καὶ ἄλλες δυσκολίες, πού εἶναι στιγμαῖες ἀλλὰ ἀρκετὰ ὀδυνηρές, εἶναι μιὰ ἔντονη δουλειὰ σὲ καλὴ συνεννόηση καὶ ὄχι τρελλές ὑπερβολές πού τὸ μόνον πού μποροῦν νὰ κάνουν εἶναι νὰ μεγαλώσουν τὴν φτώχεια γιὰ μεγάλη πολὺ χαρὰ τῶν καταραμένων ἐχθρῶν τῶν ἐργαζομένων.

Γνωστοποιοῦμε σὲ ὅλους τὸ κείμενο μιᾶς προκήρυξης πού ἔριξε ἓνα κομμουνιστικὸ ἀεροπλάνο στὴν Κρονστάνδη. Μόνον περιφρόνηση μποροῦν νὰ αἰσθανθοῦν οἱ πολῖτες γι' αὐτὴ τὴν προβοκατόρικη συκοφαντία.

Στοὺς ἐξαπατημένους τῆς Κρονστάνδης:

Βλέπετε τώρα πού σᾶς ἔχουν ὀδηγήσει οἱ παλιάνθρωποι; Νά, πού εἴσαστε. Πίσω ἀπὸ τὶς πλάτες τῶν σοσιαλεπαναστατῶν καὶ τῶν μενσεβίκων φαίνονται τὰ σκυλόδοντα τῶν τσαρικῶν στρατηγῶν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ Πετριτσένκο καὶ οἱ Τούκιν δουλεύονται σὰν νευρόσπαστα ἀπὸ τὸν τσαρικὸ στρατηγὸ Κοζλόφσκυ, τοὺς λοχαγούς Μπόρσκσερ, Κοστρομιτίνοφ, Ταιρμανόφσκυ καὶ ἄλλους ἀποδειγμένους λευκοφρουρούς. Σᾶς ἀπατοῦν! Σᾶς ἔλεγαν ὅτι σεῖς πολεμοῦσατε γιὰ τὴ δημοκρατία. Πέρασαν μόνον δύο ἡμέρες καὶ σεῖς βλέπετε πὼς στὴν πραγματικότητα πολεμᾶτε ὄχι γιὰ τὴ δημοκρατία, ἀλλὰ γιὰ τοὺς τσαρικοὺς στρατηγούς.

(No 2, 4 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΝ ΠΛΗΘΥΣΜΟ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗΣ

Πολῖτες! Ἡ Κρονστάνδη ἀρχίζει μιὰ σκληρὴ πάλη

για την ἐλευθερία. Κάθε στιγμή, μπορεί νά περιμένουμε μιὰ κομμουνιστική ἐπίθεση μὲ σκοπὸ τὴν κατάληψη τῆς Κρονστάνδης καὶ τὴν ἐπιβολὴ πάλι τῆς ἐξουσίας ποῦ μᾶς ὀδήγησε στὴν πείνα, στὸ κρύο καὶ στὸ οἰκονομικὸ ξεχαρθάλωμα.

“Ὀλοι, μέχρι τὸν τελευταῖο, θὰ ὑπερασπίσουμε μὲ δύναμη καὶ ἀκλόνητοι τὴν κατακτημένη ἐλευθερία μας. Θ’ ἀντιταχθοῦμε στὸ σχέδιο κατάληψης τῆς Κρονστάνδης. Κι ἂν οἱ κομμουνιστὲς ἐπιχειρήσουν νὰ τὸ πραγματοποιήσουν μὲ τὴ βία τῶν ὄπλων, θ’ ἀπαντήσουμε μὲ ἀξιοπρεπῆ ἀντίσταση.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἐξορκίζει τὸν πληθυσμὸ νὰ μὴν ἀνησυχῆσει ὅταν ἀκούσει πυροβολισμούς.

Ἡ ἡσυχία καὶ ἡ ψυχραιμία θὰ μᾶς φέρουν τὴ νίκη!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ διαψεύδει τὶς φήμες σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες στοὺς κομμουνιστὲς ποῦ πιάστηκαν ἀσκήθηκαν βιαιότητες. Οἱ κομμουνιστὲς ποῦ πιάστηκαν θρίσκονται σὲ πλήρη ἀσφάλεια.

Ἐξ ἄλλου, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς ποῦ πιάστηκαν θρίσκονται τώρα ἐλεύθεροι. Στὴν ἐπιτροπὴ ποῦ ἀνάλαβε νὰ ἐρευνῆσει γιὰ τὰ κίνητρα τῶν συλλήψεων θὰ πάρει μέρος κι ἓνας ἐκπρόσωπος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Οἱ σύντροφοι κομμουνιστὲς Ἴλιιν, Καμπανῶφ καὶ Περβουῆχιν ἀπευθύνθηκαν στὴν ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ πῆραν τὴν ἀδεια νὰ ἐπισκεφτοῦν τοὺς κρατούμενος στὸ πλοῖο Π ε τ ρ ο π α θ λ ὀ σ κ. Αὐτὸ τὸ ἐπιθεβαιώνουν αὐτοὶ οἱ σύντροφοι θάζοντας ἐδῶ τὶς ὑπογραφὰς τους.

Ἐπογραφὰς: Ἴλιιν, Καμπανῶφ, Περβουῆχιν. — Γιὰ τὴν γνησιότητα τοῦ ἀντίγραφου, ὑπογραφὰς: Ν. Ἀρί-

πωφ, μέλος τῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς. — Γιά τὸν γραμματέα, ὑπογραφή: Π. Μπογκντάνωφ.

(No 3, 5 Μάρτη 1921)

ΝΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ ἢ ΝΑ ΠΕΘΑΝΟΥΜΕ

Μιὰ συγκέντρωση ἀντιπροσώπων.— Χτές, 4 Μάρτη, στίς 6 τὸ θράδυ, ἔγινε στὴ Λέσχη τῆς φρουρᾶς συγκέντρωση τῶν ἐκπροσώπων τῶν στρατιωτικῶν μονάδων καὶ τῶν συνδικάτων, πού κλήθηκαν νὰ συμπληρώσουν τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ μὲ τὴν ἐκλογὴ ἄλλων μελῶν, καὶ γιὰ νὰ ἀκούσουν ἐκθέσεις πάνω στὰ τρέχοντα γεγονότα.

Διακόσιοι εἴκοσι (220) ἐκπρόσωποι, πού στὴν πλειοψηφία τοὺς ἤρθαν κατ' εὐθείαν ἀπὸ τίς δουλειές τοὺς, παραβρέθηκαν στὴ συγκέντρωση.

Ὁ ναύτης Πετριτσένκο, πρόεδρος, δήλωσε ὅτι ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ, εἶναι παραφορτωμένη ἀπὸ δουλειὰ καὶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ συμπληρωθεῖ μὲ ἄλλα δέκα τουλάχιστον νέα μέλη.

Ἡ συγκέντρωση ἐξέλεξε, ἀπὸ εἴκοσι ὑποψηφίους πού προτάθηκαν, μὲ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοὺς συντρόφους: Βερτσίνιν, Περεπέλκιν, Κουπόλωφ, Ὁσόσωφ, Βάλκ, Ρομανένκο, Παυλώφ, Μπάϊκωφ, Πατροῦτσεφ καὶ Κίλγκαστ.

Τὰ νέα μέλη πῆραν θέση στὸ γραφεῖο.

Σὲ συνέχεια, ὁ Πετριτσένκο, πρόεδρος τῆς προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς, παρουσίασε λεπτομερειακὴ ἐκθεση πάνω στὴ δραστηριότητα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς της.

Ὁ σύντροφος Πετριτσένκο ὑπογράμμισε ὅτι ὀλόκληρη ἡ φρουρὰ τοῦ ὄχυρου καὶ τῶν πλοίων ἦταν ξειστοιμὴ γιὰ τὸν ἀγῶνα, ὅταν τὸ φέρει ἡ περίπτωση. Παρατήρησε τὸν μεγάλο ἐνθουσιασμό ὄλου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ τῆς πόλης: ἐργατῶν, ναυτῶν καὶ κόκκινων

στρατιωτῶν.

Φρενητικά χειροκροτήματα ὑποδέχτηκαν τοὺς νεο-εκλεγμένους καὶ τὴν ἔκθεση τοῦ προέδρου.

Στὴ συνέχεια, ἡ συνέλευση πέρασε στὶς τρέχουσες ὑποθέσεις.

Ἀποκαλύφθηκε ὅτι ἡ πόλη καὶ ἡ φρουρά εἶναι ἀρκετὰ ἐφοδιασμένες σὲ τρόφιμα καὶ καύσιμα.

Ἐξετάστηκε τὸ θέμα τοῦ ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργατῶν.

Ἀποφασίστηκε ὅτι ὅλοι οἱ ἐργάτες χωρὶς ἐξαίρεση θὰ ἐξοπλιστοῦν καὶ θ' ἀναλάβουν τὴ φρουρὴν στὸ ἐσωτερικὸ τῆς πόλης, διότι ὅλοι οἱ ναῦτες καὶ στρατιῶτες ἐπιθυμοῦσαν νὰ πάρουν τὴ θέση τους στὰ μαχητικὰ ἀποσπάσματα. Αὐτὴ ἡ ἀπόφαση ξεσήκωσε ἐνθουσιώδη ἐπιδοκιμασία μὲ κραυγές: «Ἡ νίκη ἢ ὁ θάνατος!»

Ἀποφασίστηκε στὴ συνέχεια ἡ ἐπανεκλογή, μέσα σὲ τρεῖς ἡμέρες, τῶν διοικητικῶν ἐπιτροπῶν ὄλων τῶν συνδικάτων καθὼς καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν συνδικάτων. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο θὰ πρέπει νὰ εἶναι τὸ ἡγετικὸ ἐργατικὸ ὄργανο καὶ νὰ θρῖσκεται σὲ διαρκῆ ἐπαφὴ μὲ τὴν προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ.

Σὲ συνέχεια, ἔκαμαν πληροφοριακὲς ἐκθέσεις σύντροφοι ναῦτες ποὺ εἶχαν καταφέρει νὰ διαφύγουν, μὲ πολλοὺς κινδύνους, ἀπὸ τὴν Πετρούπολη, τὴ Στρέλνα, τὸ Πέτρερχοφ καὶ τὸ Ὀρανιεμπάουμ.

Παρατήρησαν ὅτι ὁ πληθυσμὸς καὶ οἱ ἐργάτες ὄλων αὐτῶν τῶν τόπων ἀγνοοῦσαν ὀλοκληρωτικὰ αὐτὸ ποὺ συνέβαινε στὴν Κρονστάνδη, ἐξ αἰτίας τοῦ ὅτι οἱ κομμουνιστὲς δὲν τοὺς πληροφοροῦσαν. Παντοῦ, κυκλοφοροῦσαν φήμες ποὺ ἔλεγαν ὅτι στὴν Κρονστάνδη δροῦσαν λευκοφρουροὶ καὶ στρατηγοί.

Αὐτὴ ἡ ἀνακοίνωση ξεσήκωσε γενικὴ ἰλαρότητα.

Αὐτὸ ποὺ διασκέδασε πιὸ πολὺ τὴ συνέλευση, ἦταν ἡ ἀνάγνωση ἑνὸς εἴδους «Μανιφέστο» ποὺ σκορπίστηκε στὴν Κρονστάνδη ἀπὸ κομμουνιστικὸ ἀεροπλάνο.

«Ἐὖ ναί! κραύγαζαν. Ἐδῶ ἔχουμε μόνο ἓνα στρα-

τηγό· τὸν κομμισάριο τοῦ στόλου τῆς Βαλτικῆς, Κουζ-
μίν. Καὶ αὐτός, εἶναι πιασμένος!»

Ἡ συνέλευση τέλειωσε μὲ ἐνθουσιαστικές ἐκδηλώ-
σεις, ἀποδείχνοντας τὴν ὁμόφωνη καὶ σταθερὴ ἀπόφα-
ση γιὰ νίκη ἢ γιὰ θάνατο.

(No 4, 6 Μάρτη, 1921)

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τὰ ροζιασμένα χέρια τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν ἐργα-
τῶν τῆς Κρουστάνδης ἄρπαξαν τὴ διοίκηση ἀπὸ τὰ
χέρια τῶν κομμουνιστῶν καὶ κατάκτησαν τὸ τιμόνι!

Τὸ καράβι τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας θὰ ὀδηγηθεῖ
κατὰ τρόπο προσεκτικὸ καὶ σίγουρο πρὸς τὴν Πετρού-
πολη ἀπὸ ὅπου ἡ ἐξουσία αὐτῆ τῶν ροζιασμένων χειρι-
ῶν θὰ πρέπει νὰ ἀπλωθεῖ στὴ δυστυχισμένη Ρωσία.

Ἄλλὰ, σύντροφοι, ἀγρυπνεῖτε!

Δεκαπλασιάστε τὴν ἐπαγρύπνησή σας, γιατί ὁ δρό-
μος εἶναι σπαρμένος ἀπὸ ἐμπόδια. Μιά ἀφρονη στρα-
βοτιμονιά, καὶ τὸ καράβι σας μὲ τὸ τόσο πολύτιμο γιὰ
σᾶς φορτίο, τὸ φορτίο τῆς κοινωνικῆς οἰκοδόμησης μπο-
ρεῖ νὰ ἐξωκίλει σ' ἓνα θράχο.

Σύντροφοι, ἐπαγρυπνεῖτε ἀπὸ κοντὰ τὰ ὀλοτρόγου-
ρα ἀπὸ τὴ διοίκηση: οἱ ἐχθροὶ ζητοῦν κιόλας νὰ πλη-
σιάσουν. Ἐνα καὶ μόνο λάθος καὶ θὰ σᾶς ἀρπάξουν
τὴ διεύθυνση καὶ τὸ σοβιετικὸ καράβι θὰ θουλιάξει
κάτω ἀπὸ τὸ θριαμβευτικὸ γέλιο τῶν τσαρικῶν λακέ-
δων καὶ τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἀστικῆς τάξης.

Σύντροφοι, αὐτὴ τὴ στιγμή χαιρόσαστε γιὰ τὴ με-
γάλη καὶ εἰρηνικὴ νίκη ἐναντίον τῆς κομμουνιστικῆς
δικτατορίας. Ὅμως, καὶ οἱ ἐχθροὶ σας χαίρονται.

Οἱ αἰτίες αὐτῆς τῆς χαρᾶς, τῆς δικῆς σας καὶ τῆς
δικῆς τους, εἶναι ἀντίθετες.

Ἔσεῖς ἐμψυχωνόσαστε ἀπὸ μιὰ φλογερὴ ἐπιθυμία

νά αποκαταστήσετε τήν ἀληθινή ἐξουσία τῶν σοσιέτ, ἀπό μιὰ εὐγενικιά ἐλπίδα νά δεῖτε τόν ἐργάτη νά ἀσκεῖ μιὰ ἐλεύθερη ἐργασία καί τόν ἀγρότη νά ἔχει τὸ δικαίωμα νά διαθέτει τὴ γῆ του, τὰ προϊόντα τῆς δουλειᾶς του. Οἱ ἄλλοι ὄνειρεύονται νά ἀποκαταστήσουν ξανά τὸ κνοῦτο τοῦ τσαρισμοῦ καί τὰ προνόμια τῶν στρατηγῶν.

Τὰ συμφέροντά σας εἶναι διαφορετικά. Αὐτοὶ δὲν εἶναι συνοδοιπόροί σας.

Εἶχατε ἀνάγκη νά ἀπαλλαγεῖτε ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῶν κομμουνιστῶν γιὰ νά μπεῖτε στὴ δημιουργικὴ δουλειὰ καί στὴν εἰρηνικὴ οἰκοδόμησι. Αὐτοὶ, θέλουν ν' ἀνατρέψουν αὐτοὶ τὴν ἐξουσία γιὰ νά ξαναγίνουν σκλάβοι τοὺς οἱ ἐργάτες καί οἱ ἀγρότες.

Ἔσεῖς, ἀναζητᾶτε τὴν ἐλευθερία. Ἐκεῖνοι, θέλουν νὸ σᾶς ἄλυσοδέσουν μὲ τὸν τρόπο τοὺς.

Ἄγρυπνεῖτε! Μὴν ἀφήνετε τοὺς λύκους ποὺ κρύβονται κάτω ἀπὸ τομάρι προβάτου νά πλησιάσουν τὴ διεύθυνση.

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΗ

Σὲ ὄλους... σὲ ὄλους... σὲ ὄλους...

Σύντροφοι ἐργάτες, κάκκινοι στρατιῶτες καί ναῦτες!

Ἐδῶ, στὴν Κρονστάνδη, ξέρουμε πόσο ὑποφέρετε, ἔσεῖς, οἱ γυναῖκες σας καί τὰ πεινασμένα παιδιὰ σας, κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς δικτατορίας τῶν κομμουνιστῶν.

Ρίξαμε κάτω τὸ κομμουνιστικὸ σοσιέτ. Σὲ μερικὲς ἡμέρες, ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ μας θὰ προχωρήσει στὴν ἐκλογή τοῦ νέου σοσιέτ, πού, ἐκλεγμένο ἐλεύθερα, θὰ ἀντανακλᾷ τὴ θέληση ὄλου τοῦ ἐργαζόμενου πληθυσμοῦ καί τῆς φρουρᾶς καί ὄχι μόνο μιᾶς χούφτας τρελλῶν «κομμουνιστῶν».

Ἡ υπόθεσή μας εἶναι δίκαιη. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιετ καὶ ὄχι τῶν κομμάτων. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐλεύθερης ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Τὰ παραχαραγμένα σοβιετ, τὰ σοβιετ ποὺ τὰ μανιπουλάρει καὶ τὰ ἰδιοποιεῖται τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα, ἔκαναν πάντα τὸν κουφὸ στὶς ἀνάγκες μας καὶ στὰ αἰτήματά μας· ἡ μόνη ἀπάντηση ποὺ εἶχαμε πάρεي ἦσαν οἱ δολοφονικὲς σφαῖρες.

Σήμερα, ποὺ ἐξαντλήθηκε ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζομένων, θέλουν νὰ σᾶς κλείσουν τὸ στόμα μ' ἐλεημοσύνες· μὲ διαταγὴ τοῦ Ζηνόβιεφ, οἱ φραγμαὶ καταργήθηκαν στὴν ἐπαρχία τῆς Πετρούπολης καὶ ἡ Μόσχα χορηγεῖ δέκα ἑκατομμύρια χρυσὰ ρούβλια γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ τροφίμων καὶ ἀντικειμένων πρώτης ἀνάγκης. Ἀλλὰ ἐμεῖς ξέρουμε ὅτι τὸ προλεταριάτο τῆς Πετρούπολης δὲν θὰ ἐξαγοραστεῖ μ' αὐτὲς τὶς ἐλεημοσύνες. Πάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν κομμουνιστῶν, ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη σᾶς ἀπλώνει τὸ χέρι καὶ σᾶς προσφέρει τὴν ἀδελφικὴ τῆς βοήθεια.

Σύντροφοι! Ὅχι μόνο σᾶς ἀπατοῦν, ἀλλὰ χωρὶς ντροπὴ διαστρέφουν τὴν ἀλήθεια, ξεπέφτουν στὴν πιὸ χυδαία ὑποκρισία. Σύντροφοι δὲν πρέπει νὰ σᾶς δουλέψουν!

Στὴν Κρονστάνδη, ἡ ἐξουσία εἶναι ἀποκλειστικὰ στὰ χέρια τῶν ναυτῶν, τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἐργατῶν ἐπαναστατῶν καὶ ὄχι στὰ χέρια τῶν «ἀντεπαναστατῶν ποὺ διευθύνονται ἀπὸ ἕναν Κοζλόφσκυ», ὅπως προσπαθεῖ νὰ σᾶς κάνει νὰ πιστέψτε τὸ ψευδολόγο ράδιο τῆς Μόσχας.

Μὴν ἀργήτε, σύντροφοι! Ἐνωθεῖτε μαζί μας. Μπεῖτε σ' ἐπαφὴ μαζί μας! Ἀπαιτεῖτε νὰ ἐπιτραπεῖ στοὺς ἐκπροσώπους σας ποὺ δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα νὰ ἔλθουν στὴν Κρονστάνδη. Μόνο αὐτοὶ θὰ μπορέσουν νὰ σᾶς ποῦν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ ἀποκαλύψουν τὴν ποταπὴ συκοφαντία στὸ θέμα τοῦ «φινλανδικοῦ ψωμιοῦ» καὶ τῶν κινήσεων τῆς Ἀντάντ.

Λήτω τὸ ἐπαναστατικὸ προλεταριάτο τῶν πόλεων
καὶ τοῦ κάμπου!

Λήτω ἡ ἐξουσία τῶν ἐλεύθερα ἐκλεγμένων Σοβιέτ!

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Σύντροφοι κομμουνιστὲς τῆς θάσσης! Κοιτάξετε γύρω σας καὶ θὰ δεῖτε ὅτι εἴμαστε πεσμένοι σ' ἓνα τρομερὸ ἔλος. Ἐκεῖ μᾶς ὀδήγησε μιὰ χούφτα γραφειοκράτες «κομμουνιστὲς» πού, κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῶν κομμουνιστῶν τακτοποιήθηκαν σὲ ζεστὲς φωλιές μεσα στὴ Δημοκρατία μας.

Σὰν κομμουνιστὴς, σᾶς παρακαλῶ: ἀπαλλαχτεῖτε ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ψευτοκομμουνιστὲς πού σᾶς σπρώχνουν στὴν ἀδελφοσφαγή. Χάρη σ' αὐτοὺς, ἐμεῖς οἱ ἄλλοι, κομμουνιστὲς τῆς θάσσης, πού δὲν εἴμαστε σὲ τίποτα ὑπεύθυνοι, δεχόμαστε τίς κατηγορίες τῶν ἔξω ἀπὸ τὰ κόμματα συντρόφων μας ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν.

Μ' ἔχει πιάσει φρίκη μὲ τὴ σημερινὴ κατάσταση.

Εἶναι δυνατὸν νὰ κυλᾷ τὸ αἷμα τῶν ἀδελφῶν μας γιὰ τὰ συμφέροντα αὐτῶν τῶν «κομμουνιστῶν γραφειοκρατῶν»;

Σύντροφοι, ξαναβρεῖτε τὰ λογικά σας! Μὴν ἀφήνετε νὰ σᾶς δουλεύουν αὐτοὶ οἱ γραφειοκράτες «κομμουνιστὲς» πού σᾶς προκαλοῦν καὶ σᾶς σπρώχνουν στὸ μακελειό. Πετᾶτε τους ἔξω! Ἕνας καλὸς κομμουνιστὴς δὲν πρέπει νὰ ἐπιβάλλει τὴν ἰδέα του, ἀλλὰ νὰ θὰδίζει μὲ ὄλη τὴν ἐργαζόμενη μάζα, στὶς δικές της γραμμές.

Ρογκάλι, μέλος τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος (μπολσ.).

(No 5, 7 Μάρτη 1921)

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Ὁ «στρατάρχης» Τρότσκι ἀπειλεῖ τὴν Κρονστάνδη ὀλόκληρη, τὴν ἐλεύθερη καὶ ἐπαναστατική, τὴν ξεσηκωμένη ἐναντίον τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ τῶν κομμουνιστῶν κομμισαρίων.

Οἱ ἐργαζόμενοι, πού ἔσπασαν τὸν μισητὸ ζυγὸ τῆς δικτατορίας τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἀπειλήθη-ἀπὸ αὐτὸ τὸ νέο εἶδος Τρεπώφ(5) μὲ μιὰ στρατιωτικὴ καταστροφή. Ὑπόσχεται ὅτι θὰ βομβαρδίσει τὸν εἰρηνικὸ πληθυσμὸ τῆς Κρονστάνδης. Ἐπαναλαμβάνει τὴν διαταγὴ τοῦ ἄλλου: «Ὁχι οἰκονομία στὶς σφαῖρες!» Χρειάζεται νὰ ἔχει πάσα πολὺ μεγάλη ποσότητα γιὰ τοὺς ναύτες, τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς κόκκινους στρατιῶτες ἐπαναστάτες.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ πῆρε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη τὸ παρακάτω ραδιοτηλεγράφημα:

«Κάμετε γνωστὸ μὲ τὸ ράδιο στὴν Πετρούπολη ἂν μπορούμε νὰ στείλουμε ἀπὸ τὴν Πετρούπολη στὴν Κρονστάνδη μερικοὺς ἐκπροσώπους τοῦ σοσιέτ παρμένους μεταξύ ἐκείνων πού δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα καὶ μελῶν τοῦ κόμματος, γιὰ νὰ μάθουμε περὶ τίνος πρόκειται».

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπάντησε ἀμέσως μὲ τὸ ράδιο:

Ρ α δ ι ο τ η λ ε γ ρ ά φ η μ α σ τ ὸ σ ο σ ι ε τ
Π ε τ ρ ο ὑ π ο λ η ς. — Πήραμε τὸ ραδιοφωνικὸ μή-
νυμα τοῦ σοσιέτ τῆς Πετρούπολης ποῦ μᾶς ρωτοῦ-
σε «ἂν μπορούμε νὰ στείλουμε ἀπὸ τὴν Πετρούπο-
λη στὴν Κρονστάνδη μερικοὺς ἐκπροσώπους τοῦ
σοσιέτ παρμένους μεταξύ ἐκείνων πού δὲν ἀνήκουν
σὲ κόμμα καὶ μελῶν τοῦ κόμματος γιὰ νὰ μάθουμε
περὶ τίνος πρόκειται», σᾶς πληροφοροῦμε ὅτι:

Δὲν ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴν ἀνεξαρτησία τῶν χω-

ρίς κόμμα άπεσταλμένων σας.

Προτείνουμε τήν έκλογή, παρουσία μιᾶς δικῆς μας εκπροσώπησης, εκπροσώπους τῶν ἐργοστασίων πού δὲν ἀνήκουν σὲ κόμμα, τῶν κόκκινων μονάδων καὶ τῶν ναυτῶν. Σ' αὐτοὺς μπορεῖτε νὰ προσθέσετε 15% κομμουνιστές. Ἐπιθυμοῦμε νὰ ἔχουμε τὴν ἀπάντηση πού νὰ καθορίζει τὴν ἡμερομηνία ἀποστολῆς τῶν εκπροσώπων τῆς Κρονστάνδης στὴν Πετρούπολη καὶ τῶν εκπροσώπων τῆς Πετρούπολης στὴν Κρονστάνδη στὶς 6 Μάρτη, καὶ στὶς 18 ἡ ὥρα. Σὲ περίπτωση ἀδυναμίας νὰ ἀπαντήσετε σ' αὐτὴ τὴν ἡμερομηνία, ζητοῦμε νὰ μᾶς πείτε τὴν ἡμερομηνία πού μπορεῖτε καὶ τὰ κίνητρα τῆς ἀργοπορίας. Στὴν ἀντιπροσωπεία τῆς Κρονστάνδης πρέπει νὰ ἐξασφαλιστοῦν τὰ μέσα μετακίνησης.

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ

ΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΥΜΑΣΤΕ

Ἡ καταπίεση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ἀπὸ τὴν κομμουνιστικὴ δικτατορία προκάλεσε μιὰ ἀγανάκτηση καὶ μιὰ ἀπήχηση ἐντελῶς φυσικὲς ἀνάμεσα στὸν πληθυσμό. Σὰν συνέπεια αὐτῆς τῆς κατάστασης πραγμάτων, μερικὰ πρόσωπα πού συγγενεύουν μὲ τοὺς κομμουνιστὲς μποῦκοταρίστηκαν ἢ ἀπολύθηκαν. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ ξαναγίνει πιά. Δὲν ζητᾶμε ἐκδίκηση: ὕπερασπιζόμαστε τὰ ἐργατικά μας συμφέροντα. Χρειάζεται νὰ ἐνεργοῦμε μὲ ψυχραιμία καὶ νὰ ἐξουδετερώνομε ἐκείνους μόνο πού μὲ τὸ σαμποτάζ ἢ μὲ συκοφαντικὴ ἐκστρατεία, ἐμποδίζουν τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐξουσίας καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργαζομένων.

ΕΝΑ ΦΡΟΥΡΙΟ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΟ

Ἐμεῖς, στρατιῶτες τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ τοῦ φρου-

ρίου «Κρασοαρμείετς» εΐμαστε σῶμα καὶ ψυχη μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ. Θὰ ὑπερασπιστοῦμε μέχρι τὴν τελευταία στιγμή τὴν Ἐπιτροπὴ, τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες.

Κανένας ἄς μὴν πιστέψει τὰ ψέμματα τῶν κομμουνιστικῶν διακηρύξεων ποὺ ρίχνουν τὰ ἀεροπλάνα. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε ἐδῶ οὔτε στρατηγούς οὔτε ἀφέντες. Ἡ Κροστάνδη ὑπῆρξε πάντοτε ἡ πόλη τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν καὶ θὰ συνεχίσει νὰ εἶναι τέτοια.

Οἱ κομμουνιστὲς λένε πῶς μᾶς δουλεύουν οἱ κατάσκοποι. Εἶναι ἀδιάντροπο ψέμμα. Ἐχουμε πάντοτε ὑπερασπίσει τις κατακτημένες ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση ἐλευθερίες καὶ θὰ τις ὑπερασπιζόμαστε πάντοτε. Ἄν κανεὶς θέλει νὰ πειστεῖ γι' αὐτὸ νὰ μᾶς στείλει μιὰ ἀντιπροσωπεΐα. Ὅσο γιὰ τοὺς στρατηγούς εἶναι στὴν ὑπηρεσία τῶν κομμουνιστῶν. Τὴ σημερινὴ στιγμή, δταν παίζεται ἡ τύχη τῆς χώρας, ἐμεῖς ποὺ πήραμε τὴν ἐξουσία στὸ χέρι καὶ ἔχουμε ἀναθέσει τὴν ἀνώτατη διοίκηση στὴν ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ, δηλώνουμε σὲ ὀλόκληρη τὴ φρουρὰ καὶ σὲ ὄλους τοὺς ἐργαζόμενους πῶς εἶμαστε ἔτοιμοι νὰ πεθάνουμε γιὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Ἐλευθερουμένοι ἀπὸ τὸν κομμουνιστικὸ ζυγὸ καὶ ἀπὸ τὴν τρομοκρασία αὐτῶν τῶν τριῶν χρόνων, θὰ προτιμήσουμε καλύτερα νὰ πεθάνουμε παρὰ νὰ ὑποχωρήσουμε ἔστω κι ἓνα βῆμα.

Τὸ ἀπόσπασμα τοῦ φρουρίου Κρασοαρμείετς.

(Νο 6, 8 Μάρτη 1921)

ΠΡΩΤΟ «ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ»

Στις 6.45' τὸ βράδυ, οἱ πυροβολαρχίες τῶν κομμουνιστῶν στὸ Σέστρορετσκ καὶ στὸ Λίσσυ Νός, πρῶτες αὐτές, ἄνοιξαν τὴ φωτιά ἐναντίον τῶν φρουρίων τῆς Κροστάνδης.

Τὰ φρούρια ἀποδέχτηκαν τὴν πρόκληση καί, γρήγορα, ἀνάγκασαν τὶς πυροβολαρχίες νὰ πάψουν.

Στὴ συνέχεια ἄρχισε νὰ θάζει ἡ Κρασανία Γκέρκα. Πῆρε μιὰ ἀξιοπρεπὴ ἀπάντηση ἀπὸ τὸ καράβι τῆς γραμμῆς «Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ».

Οἱ κανονιοβολισμοὶ συνεχίζονται μεγαλώνοντας σὲ ἕκταση.

Ἄπὸ τὴν πλευρά μας, τραυματίστηκαν δύο κόκκινοὶ στρατιῶτες καὶ μῆταν στὸ νοσοκομεῖο.

Καμιὰ ὕλική ζημιὰ.

Κρονστάνδη 7 Μάρτη 1921.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΣ

"Ἀρχισαν νὰ βομβαρδίζουν τὴν Κρονστάνδη. "Ε, λοιπόν! εἴμαστε ἕτοιμοι! "Ἄς μετρηθοῦμε.

Βιάστηκαν νὰ ἐνεργήσουν. Τὸ καταλαβαίνουμε παρ' ὅλα τὰ ψέμματα τῶν κομμουνιστῶν, οἱ ρῶσοι ἐργαζόμενοι ἄρχισαν νὰ καταλαβαίνουν τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἔργου ποὺ ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ὕστερα ἀπὸ τρία χρόνια σκλαβιάς.

Οἱ δῆμιοι εἶναι ἀνήσυχοι. Ἡ σοβιετικὴ Ρωσία, θύμα τοῦ τρομεροῦ τους παραλογισμοῦ, ξεφεύγει ἀπὸ τὴ φυλακὴ τους. Καί, τὴν ἴδια στιγμὴ, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀπαρνηθοῦν τὴν κυριαρχία τους πάνω στὸν ἐργαζόμενο λαό. Ἡ κυβέρνησις τῶν κομμουνιστῶν ἐξαπέλυσε τὸ σῆμα ἀγωνίας. Οἱ ὀκτῶ ἡμέρες ὑπαρξῆς τῆς ἐλεύθερης Κρονστάνδης δείχνουν τὴν ἀδυναμία τους.

Λίγο ἀκόμα καὶ μιὰ ἀξιοπρεπὴς ἀπάντηση τῶν ἑνδοξῶν πλοίων μας καὶ τῶν ἐπαναστατικῶν μας φρουρῶν θὰ κάμει τὸ πλοῖο τῶν σοβιετικῶν πειρατῶν νὰ βουλιάζει, ἀναγκασμένων ν' ἀποδεχτοῦν τὸν ἀγῶνα μὲ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ποὺ στὴ σημασία της γράφει: «Ἡ ἐξουσία στὰ Σοβιετ καὶ ὄχι στὰ κόμματα».

ΑΣ ΤΟ ΜΑΘΕΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ!

Σε δλους... Σε δλους... Σε δλους...

Ἡ πρώτη κανονιά μόλις πρὶν λίγο ρίχτηκε. Ὁ «στρατάρχης» Τρότσκυ, κηλιδωμένος ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἐργατῶν, ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ποὺ πυροβόλησε πάνω στὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ποὺ ξεσηκώθηκε ἐναντίον τῶν αὐταρχικῶν κομμουνιστῶν μὲ σκοπὸ τὴν ἀποκατάσταση τῆς ἀληθινῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιετ.

Χωρὶς νὰ χύσουμε οὔτε μιὰ σταγόνα αἷμα, ἀπελευθερωθήκαμε, ἐμεῖς οἱ κόκκινοι στρατιῶτες, ναῦτες καὶ ἐργάτες τῆς Κρονστάνδης ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν κομμουνιστῶν. Δὲν πειράξαμε κανέναν ἀπὸ τοὺς δικούς τους ποὺ θρισκόταν ἀνάμεσά μας. Τώρα, θέλουν πάλι νὰ μᾶς ἐπιβάλλουν τὴν ἐξουσία τους, μὲ τὴν ἀπειλὴ τῶν κανονιῶν.

Μὴ θέλοντας νὰ χυθεῖ αἷμα, ἔχουμε ζητήσῃ νὰ στείλουν ἐδῶ μὴ κομματικούς ἐκπροσώπους τοῦ προλεταριάτου τῆς Πετρούπολης γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐκτιμήσουν ὅτι ἡ Κρονστάνδη ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιετ. Ἀλλὰ οἱ κομμουνιστὲς ἔκρυσαν τὴν αἴτησή μας ἀπὸ τοὺς ἐργάτες τῆς Πετρούπολης καὶ ἄνοιξαν τὴ φωτιά: συνηθισμένη ἀπάντηση τῆς δῆθεν ἐργατικῆς καὶ ἀγροτικῆς κυβέρνησης στὰ αἰτήματα τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν.

Οἱ ἐργάτες δλου τοῦ κόσμου ἄς ξέρουν ὅτι ἐμεῖς, ὑπερασπιστὲς τῆς ἐξουσίας τῶν Σοβιετ, θὰ ἀγρυπνοῦμε γιὰ τίς κατακτήσεις τῆς κοινωνικῆς Ἐπανάστασης.

Θὰ νικήσουμε ἢ θὰ χαθοῦμε κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια τῆς Κρονστάνδης, πολεμώντας γιὰ τὴ δίκαιη ὑπόθεση τῶν ἐργατικῶν μαζῶν.

Οἱ ἐργαζόμενοι ὀλόκληρου τοῦ Κόσμου θὰ εἶναι οἱ κριτὲς μας. Τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων θὰ ξαναπέσει στὸ κεφάλι τῶν κομμουνιστῶν.

Ζήτω ἡ ἐξουσία τῶν Σοβιετ!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ ἐπιτροπὴ

Η ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Ἡ σημερινή ἡμέρα εἶναι ἡμέρα παγκόσμιας γιορ-
τῆς: ἡ ἡμέρα τῆς ἐργάτριας. Ἐμεῖς οἱ κάτοικοι τῆς
Κρονστάνδης, στέλνουμε μέσα ἀπὸ τὸ χαλασμό πού
προκαλοῦν τὰ κανόνια καὶ τὶς ἐκρήξεις τῶν ὀθίδων
πού ρίχνουν οἱ ἐχθροὶ τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ κομμουνι-
στῆς, τοὺς ἀδελφικούς μας χαιρετισμούς στὶς ἐργά-
τριες τοῦ κόσμου: χαιρετισμούς ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ
καὶ ἐλεύθερη Κόκκινη Κρονστάνδη.

Ἐπιθυμοῦμε νὰ χειραφετηθεῖτε καὶ νὰ ἐλευθερω-
θεῖτε ἀπὸ κάθε τύπο βίας καὶ καταπίεσης.

Ζήτω! οἱ ἐλεύθερες ἐπαναστάτισες ἐργάτριες!

Ζήτω ἡ παγκόσμια κοινωνικὴ Ἐπανάσταση!

Ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ.

Η ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ ΕΙΝΑΙ ΗΣΥΧΗ

Χτές, 7 τοῦ Μάρτη, οἱ ἐχθροὶ τῶν ἐργαζομένων, οἱ
κομμουνιστῆς ἀνοιξαν φωτιά ἐναντίον τῆς Κρονστάνδης

Ὁ πληθυσμὸς ὑποδέχτηκε τὸ βομβαρδισμό παλι-
καρίσια. Οἱ ἐργάτες ἄρπαξαν τὰ ὄπλα μὲ δρμῆ! Ἐ-
θλεπε κανεὶς καθαρὰ πῶς ὁ ἐργαζόμενος πληθυσμὸς
τῆς πόλης ἦταν ἀπόλυτα σύμφωνος μὲ τὴν προσωρινὴ
ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, παρὰ τὸ ὅτι ἄρχισαν οἱ ἐχθροπρα-
ξίες, ἔκρινε ἀνώφελη τὴν κήρυξη κατάστασης πολιορ-
κίας. Πραγματικά, τί θὰ εἶχε νὰ φοβηθεῖ; Βέβαια, οὔτε
τοὺς δικούς της κόκκινους φαντάρους, οὔτε τοὺς ναύτες
της, οὔτε τοὺς ἐργάτες ἢ τοὺς διανοομένους της! Ἀν-
τίθετα, στὴν Πετρούπολη, ἐξ αἰτίας τῆς κατάστασης πο-
λιορκίας πού κηρύχτηκε, ἐπιτρέπεται ἡ κυκλοφορία μό-
νο μέχρι τὶς 7 ἡ ὥρα. Αὐτὸ εἶναι κατανοητό: οἱ ἀπα-

τεῶνες ἔχουν αἰτίες γιὰ νὰ φοβοῦνται τὸν δικό τους ἐργαζόμενο πληθυσμό.

ΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΜΑΧΟΜΑΣΤΕ

Ἡ ἐργατική τάξη, ὅταν ἔκανε τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, εἶχε ἐλπίσει ὅτι θὰ ἐπιτύχει τὴ χειραφέτησή της. Ἀλλὰ ἀπὸ αὐτὴ προέκυψε μιὰ ὑποδούλωση τῆς ἀνθρώπινης ἀτομικότητος ἀκόμα πιὸ μεγάλη.

Ἡ ἐξουσία τῆς ἀστυνομικῆς μοναρχίας περνᾷ στὰ χέρια τῶν σφετεριστῶν, τῶν κομμουνιστῶν, πού, ἀντὶ ν' ἀφήσουν τὴν ἐλευθερία στὸ λαό, κράτησαν γι' αὐτὸν τὸ φόβο τῶν κάτεργων τῆς Τσέκα, τῆς ὁποίας οἱ φρικαλεότητες ξεπερνοῦν κατὰ πολὺ τὶς μεθόδους τῆς τσαρικής χωροφυλακῆς.

Ὁ ἐργαζόμενος τῆς σοβιετικῆς Ρωσίας πού πάλευε πολλὰ χρόνια καὶ ὑπόφερε πολλὰ, πέτυχε μόνο ἀλόγιστες διαταγές, λογχισμούς καὶ τὸ σφύριγμα τῶν σφαιρῶν τῶν «κοζάκων» τῆς Τσέκα. Πραγματικά, ἡ κομμουνιστικὴ ἐξουσία ἀντικατάστησε τὸ ἔνδοξο ἔμβλημα τῶν ἐργαζομένων, τὸ δρεπάνι καὶ τὸ σφυρί, μὲ τοῦτο τὸ σύμβολο: τὴν ξιφολόγχη καὶ τὰ κάγκελλα, πρᾶγμα πού ἐπέτρεψε στὴ νέα γραφειοκρατία, στοὺς κομμισάριους καὶ στοὺς κομμουνιστὲς ὑπαλλήλους νὰ ἐξασφαλίσουν μιὰ ζωὴ ἡσυχῆ καὶ ξέγνοιαστη. Ἀλλὰ τὸ πιὸ ποταπὸ καὶ ἐγκληματικὸ εἶναι ἡ πνευματικὴ σκλαβιά πού ἐπέβαλαν οἱ κομμουνιστὲς: Ἔβαλαν χέρι ἐπίσης στὴ σκέψη, στὴν ἠθικὴ ζωὴ τῶν ἐργαζομένων, ὑποχρεώνοντας τὸν καθένα νὰ σκέφτεται μόνο σύμφωνα μὲ τὶς φόρμουλές τους.

Αὐτοί, μὲ τὴ βοήθεια τῶν κρατικοποιημένων συνδικάτων ἔδεσαν τὸν ἐργάτη στὴ μηχανὴ καὶ μεταμόρφωσαν τὴ δουλειὰ σὲ μιὰ νέα σκλαβιά, ἀντὶ νὰ τὴν κάνουν εὐχάριστη.

Στὶς διαμαρτυρίες τῶν ἀγροτῶν, πού φτάνουν μὲ-

χρηστές ἀυθόρμητες ἐξεγέρσεις· στίς ἀπαιτήσεις τῶν ἐργατῶν, πού ἀναγκάζονται ἀπό τίς ἴδιες τίς συνθήκες τῆς ζωῆς τους νά καταφεύγουν σέ ἀπεργίες, ἀπαιτοῦν μέ καταϊγισμό σφαιρῶν καί μιὰ ἀγριότητα πού θά τήν ἤθελαν καί οἱ τσαρικοὶ στρατηγοί.

Τῆ Ρωσία τῶν ἐργαζομένων, τήν πρώτη πού σήκωσε τήν κόκκινη σημαία τῆς χειραφέτησης τῆς ἐργασίας, τήν ἀπαρνήθησαν γιά τῆ μεγαλύτερη δόξα τῆς κομμουνιστικῆς κυριαρχίας. Οἱ κομμουνιστές πνίγουν στή θάλασσα ἀπό αἷμα ὄλες τίς μεγάλες καί ὠραίες ὑποσχέσεις καί δυνατότητες τῆς προλεταριακῆς Ἐπανάστασης.

“Ὅλο καί περισσότερο ἔγινε καθαρό, καί τώρα γίνεται φανερό, πῶς τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα δὲν εἶναι, ὅπως καμωνόταν πῶς εἶναι ὁ ὑπερασπιστῆς τῶν ἐργαζομένων. Τοῦ εἶναι ξένα τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἄφου πέτυχε νά κατακτῆσει τήν ἐξουσία, ἔχει μόνο μιὰ ἔγνοια: νά μὴ τήν χάσει.” Ἔτσι θεωρεῖ ὅτι ὄλα τὰ μέσα μπορεῖ νά τὰ χρησιμοποιεῖ γιά τὸ σκοπὸ του: δυσφήμιση, ἀπάτη, βία, δολοφονίες, ἐκδίκηση πάνω στίς οἰκογένειες τῶν ἐξεγερμένων.

Ἄλλὰ ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζομένων μαρτύρων ἐξαντλήθηκε.

Ἡ χώρα εἶναι σπαρμένη ἀπὸ πυρκαγιές πού ἀναψαν ἀπὸ τὴν πάλιν τῶν ἀνυπάτακτων ἐναντίον τῆς καταπίεσης καί τῆς βίας. Οἱ ἐργατικὲς ἀπεργίες πολλαπλασιάζονται.

Οἱ μπολσεβίκοι — λαγωνικά τῆς ἀστυνομίας ἀγρυπνοῦν. Παίρνουν ὄλα τὰ μέτρα γιά νά ἐμποδίσουν καί νά πνίξουν τὴν ἀναπόφευκτη τρίτη Ἐπανάσταση.

Παρά ὄλα αὐτά, αὐτὴ ἤρθε. Πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τίς ἴδιες τίς ἐργαζόμενες μᾶζες. Οἱ στρατηγοὶ τοῦ κομμουνισμοῦ βλέπουν καλὰ ὅτι ὁ λαὸς εἶναι πού ξεσηκώθηκε, ἔχοντας πειστεῖ πῶς προδόθηκαν οἱ ἰδέες τῆς Ἐπανάστασης. Οἱ κομμουνιστές, φοβούμενοι γιά τὸ τομάρι τους καί γνωρίζοντας ὅτι δὲν θά μπορέσουν νά

κρυφτοῦν πουθενά γιά νά γλυτώσουν ἀπό τήν ὀργή τῶν ἐργαζομένων, ζητοῦν νά τρομοκρατήσουν τοὺς ξεσηκωμένους, μέ τή βοήθεια τῶν «κοζάκων» τους, μέ τή φυλακή, τίς ἐκτελέσεις καί τίς ἄλλες ἀγριότητες. Κάτω ἀπό τὸ ζυγὸ τῆς κομμουνιστικῆς δικτατορίας, ἡ ἴδια ἡ ζωὴ ἐγίνε χειρότερη κι ἀπὸ τὸ θάνατο.

Ὁ ἐργαζόμενος λαὸς ποὺ ἔχει ξεσηκωθεί κατάλαβε ὅτι στὴν πάλη ἐναντίον τῶν κομμουνιστῶν καὶ ἐναντίου τοῦ ἀποκαταστημένου ξανά καθεστῶτος δουλείας, κανεὶς δὲν μπορεῖ νά σταματήσει στὴ μέση τοῦ δρόμου. Χρειάζεται νά φτάσει μέχρι τὴν ἄκρη. Οἱ κομμουνιστὲς προσποιοῦνται ὅτι κάνουν παραχωρήσεις: καταργοῦν τὰ πόστα - μπλόκα στὴν ἐπαρχία τῆς Πετρούπολης, παραχωροῦν 10.000 χρυσὰ ρούβλια γιά τὴν ἀγορὰ προϊόντων ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἄλλὰ κανένας δὲν ἀπατήθηκε. Ὅλοι βλέπουν πῶς πίσω ἀπὸ αὐτὲς τίς παραχωρήσεις κρύβεται ἡ σιδερένια γροθιά τοῦ κυρίου, τοῦ δικτάτορα τοῦ κυρίου, ποὺ μόλις ἐπικρατήσει ἡ ἡσυχία, θὰ ἐνεργήσει ἔτσι ποὺ νά τοῦ πληρώσουν ἀκριβὰ τίς παραχωρήσεις των.

Ἄσχι, ὄχι σταμάτημα στὴ μέση τοῦ δρόμου! Πρέπει νά νικήσουμε ἢ νά πεθάνουμε.

Ἡ Κόκκινη Κρονστάνδη, τρόμος τῆς δεξιᾶς καὶ ἀριστερῆς Ἐπανάστασης, δίνει τὸ παράδειγμα.

Ἐδῶ πραγματοποιήθηκε ἡ νέα μεγάλη πρόωθηση τῆς Ἐπανάστασης. Ἐδῶ ὑψώθηκε ἡ σημαία ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν τριῶν τελευταίων χρόνων, ἐναντίον τῆς καταπίεσης τῆς κομμουνιστικῆς αὐταρχίας ποὺ οἱ τρεῖς αἰῶνες μοναρχικοῦ ζυγοῦ κάνουν νά ὄχραιοῦν μπροστά της.

Ἐδῶ, στὴν Κρονστάνδη, μπήκε ἡ θεμέλια πέτρα τῆς τρίτης Ἐπανάστασης ποὺ θὰ σπάσει τίς τελευταῖες ἀλυσίδες τοῦ ἐργαζόμενου καὶ θὰ τοῦ ἀνοίξει τὸ νέο καὶ πλατὺ δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης.

Αὐτὴ ἡ νέα ἐπανάσταση θὰ συνταράξει τίς ἐργαζόμενες μᾶζες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης. Διότι θὰ δεί-

ξει τὸ παράδειγμα μιᾶς νέας σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμη-
σης σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν κομμουνιστικὴ, μηχανιστικὴ καὶ
διὰ μέσου κυβέρνησης, «οἰκοδόμησι».

Οἱ ἐργαζόμενες μᾶζες ποὺ θρῖσκονται ἔξω ἀπὸ τὰ
σύνορά μας θὰ πειστοῦν τότε ἀπὸ τὰ γεγονότα ὅτι ὄ-
λο ἐκεῖνο ποὺ κατασκευάστηκε σὲ μᾶς μέχρι τώρα, στὸ
ὄνομα τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, δὲν ἦταν ὁ σο-
σιαλισμός.

Τὸ πρῶτο θῆμα πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἔγινε
χωρὶς νὰ πέσει μιὰ ντουφεκιά, χωρὶς νὰ χυθεῖ οὔτε μιὰ
σταγόνα αἷμα. Οἱ ἐργαζόμενοι δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ
χύνουν αἷμα. Τὸ χύνουν μόνο σὲ περίπτωσι νόμιμης ἄ-
μυνας. Παρ' ὅλες τὶς πράξεις τῶν κομμουνιστῶν ποὺ
προκαλοῦν ἐξέγερσι, θὰ αὐτοκυριαρχηθοῦμε ἄρκετὰ
γιὰ νὰ περιοριστοῦμε νὰ τοὺς ἀπομονώσουμε ἀπὸ τὴν
κοινωνικὴ ζωὴ, τέλος νὰ τοὺς ἐμποδίσουμε νὰ θλάσουν
τὴν ἐπαναστατικὴ δουλειὰ μὲ τὴν ψεύτικη καὶ κακόβου-
λη κινητοποίησίν τους.

Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες προχωροῦν ἀκαταμά-
χητα. Ἀφήνουν πίσω τους τὴ Συντακτικὴ μὲ τὸ ἀστικὸ
καθεστῶς της καὶ τὴ δικτατορία τοῦ κομμουνιστικοῦ
κόμματος μὲ τὴν Τσέκα του καὶ τὸν Κρατικὸ καπιταλι-
σμό του ποὺ σφίγγει τὸ σκοινὶ γύρω ἀπὸ τὸ λαϊκὸ τῶν
ἐργαζομένων καὶ ἀπειλεῖ νὰ τοὺς στραγγάλισι Ἡ ἄλ-
λαγὴ ποὺ μόλις πραγματοποιεῖται προσφέρει τέλος
στὶς ἐργαζόμενες μᾶζες τὴ δυνατότητα ὑπαρξης ἐλεύ-
θερα ἐκλεγμένων Σοβιετ καὶ ποὺ θὰ λειτουργοῦν χω-
ρὶς καμιά θίαιη πίεσι ἑνὸς κόμματος. Αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ
θὰ τοὺς ἐπιτρέψει ἐπίσης νὰ ἀναδιοργανώσουν τὰ κρα-
τικοποιημένα συνδικάτα σὲ ἐλεύθερους συνεταιρισμοὺς
ἐργατῶν, ἀγροτῶν καὶ διανοητικῶν ἐργαζομένων.

Ἡ ἀστυνομικὴ μηχανὴ τῆς κομμουνιστικῆς αὐτόρ-
χιας ἐπιτέλους ἔσπασε.

(No 7, 9 Μάρτη 1921)

ΑΚΟΥ ΤΡΟΤΣΚΥ!

Οί κομμουνιστές, από τὰ ραδιά τους ἔχουσιν κόρα ἀπὸ θρωμιές πάνω στοὺς ἐμψυχωτές τῆς τρίτης Ἐπανάστασης, πού ὑπερασπίζουσι τὴν ἀληθινὴ ἐξουσία τῶν Σοβιετ ἐναντίον τοῦ σφετερισμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν κομμισαρίων.

Ἐμεῖς δὲν τὸ κρύψαμε ποτὲ ἀπὸ τὸν πληθυσμὸ τῆς Κρονστάνδης. Πάντοτε, στὴν Ἰ ζ ο β έ σ τ ι ά μας δημοσιεύαμε αὐτὲς τὶς συκοφαντικὲς ἐπιθέσεις.

Δὲν εἶχαμε τίποτα νὰ φοβόμαστε. Οἱ πολίτες γιῶριζαν πῶς ἔγινε ἡ ἐξέγερση καὶ ἀπὸ ποιὸν ἔγινε.

Οἱ ἐργάτες καὶ οἱ κόκκινοι στρατιῶτες ξέρουν ὅτι στὴ φρουρὰ δὲν ὑπάρχουν οὔτε στρατηγοὶ οὔτε λευκοφρουροί.

Ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς, ἡ προσωρινὴ ἐπαναστατικὴ Ἐπιτροπὴ ἔστειλε στὴν Πετρούπολη ἓνα ραδιοφωνικὸ μῆνυμα ἀπαιτώντας τὴν ἀποφυλάκιση τῶν κρατουμένων ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὲς ὁμήρων σὲ ὑπεργεμάτες φυλακές.

Ποόκειται γιὰ ἐργάτες, ναύτες καὶ τὶς οἰκογένειές τους. Ἐπίσης ζήτησε τὴν ἀπελευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατουμένων.

Μὲ τὸ δεύτερο ραδιοφωνικὸ μας μῆνυμα προτεῖναμε τὸν ἐρχομὸ στὴν Κρονστάνδη ἐκπροσώπων πού δὲν ἀνήκουσι σὲ κόμμα πού, ἔχοντας ἰδεῖ ἐπὶ τόπου αὐτὸ πού συνέβαινε στὴν πόλη μας, θὰ μπορούσαν νὰ ποῦν τὴν ἀλήθεια στὶς ἐργαζόμενες μᾶζες τῆς Πετρούπολης.

“Ἐ! λοιπόν. Τί ἔκαμαν οἱ κομμουνιστὲς;” Ἐκρυσαν ἀπὸ τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς κόκκινους στρατιῶτες αὐτὸ τὸ μῆνυμα.

Μερικὲς μονάδες τῶν στρατευμάτων τοῦ «στρατάρχη» Τρότσκυ, πού πέρασαν σὲ μᾶς, μᾶς ἔφεραν ἔφημη-

ρίδες της Πετρούπολης. Σ' αυτές, ούτε λέξη για τὰ ραδιομηνύματά μας!

Και έντούτοις, πρίν από λίγο καιρό, αὐτοί οἱ ἀπατεῶνες, συνηθισμένοι νά παίζουν μέ σημαδεμένα χαρτιά, ξελαρυγγίζονταν λέγοντας ὅτι δέν θά ἔπρεπε νά ὑπάρχουν μυστικά ἀπό τὸ λαό, οὔτε διπλωματικά μυστικά ἀκόμα!

Ἄκου, Τρότσκι! Ἐφόσον θά κατορθώνεις νά ἀποφεύγεις τὴν κρίση τοῦ λαοῦ, θά μπορεῖς νά ντουφεκᾶς ἀθῶους μαζικά. Ἄλλὰ εἶναι ἀδύνατο νά ντουφεκίσεις τὴν ἀλήθεια. Αὐτὴ τελικά θά κατορθώσῃ νά διανοίξῃ ἓνα δρόμο. Ἐσὺ καὶ οἱ «κοζάκοι» σου θά ὑποχρεωθεῖτε τότε νά δῶστε λογαριασμό.

Η ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Κάτω ἀπὸ τὴ δικτατορία τῶν κομμουνιστῶν, τὰ καθήκοντα τῶν συνδικάτων καὶ τῶν διοικητικῶν τους ἐπιτροπῶν ἐλλατώθηκαν στὸ ἐλάχιστο.

Στὴ διάρκεια τῶν τεσσάρων χρόνων τοῦ ἐπαναστατικοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος στὴ «σοσιαλιστικὴ» Ρωσία, τὰ συνδικάτα μας δέν εἶχαν καμιὰ δυνατότητα νά εἶναι ταξικοί ὀργανισμοί.

Κι αὐτὸ καθόλου ἀπὸ λάθος τους. Αὐτὴ ἦταν, πραγματικά, ἡ συνέπεια τῆς πολιτικῆς τοῦ ἡγετικοῦ κόμματος, πού ζητοῦσε νά ἐκπαιδεύσῃ τίς μάζες μέ τὴν κεντριστικὴ, «κομμουνιστικὴ» μέθοδο.

Στὸ τέλος, ἡ ἐργασία τῶν συνδικάτων ξέπεσε σὲ γραφές κι ἀλληλογραφίες ἀπόλυτα ἀχρηστες πού σκοπὸ τους εἶχαν ν' ἀποκαταστήσουν ξανά τὸν ἀριθμὸ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἢ ἐκείνου τοῦ συνδικάτου καὶ στὴ συνέχεια, νά κανονίσουν τὴν εἰδικότητα κάθε μέλους, τὴν κατάστασή του σὲ σχέση μέ τὸ κόμμα κλπ.

Τίποτα δέν ἐπιχειρήθηκε ὡς πρὸς τὴν οἰκονομικὴ δραστηριότητα πρὸς τὴν κατεύθυνση ἑνὸς εἴδους συν-

εργασίας. Ούτε ακόμα στο θέμα της πολιτιστικής εκπαίδευσης τῶν ἐργατῶν μελῶν τῶν συνδικάτων. Αυτό εἶναι ἄλoτελα φυσιολογικό. Διότι ἂν εἶχαν δώσει στα συνδικάτα τὸ δικαίωμα μιᾶς πλατειᾶς ἀνεξάρτητης δραστηριότητας, ὅλο τὸ συγκεντρωτικό σύστημα τῆς οἰκοδόμησής πού ἐπιχειρεῖται ἀπὸ τοὺς κομμουνιστές θά ἔπρεπε μοιραία νὰ καταρρεῦσει, γεγονός πού θά κατάληγε στήν ἀπόδειξη τῆς μὴ χρησιμότητας τῶν κομμισαρίων καὶ τῶν «πολιτικῶν τμημάτων».

Αὐτὰ ἦσαν τὰ λάθη πού ἔδωξαν τίς μάξες ἀπὸ τὰ συνδικάτα, ἀφοῦ ἐκεῖνα ἐκεῖ τελικά μεταμορφώθηκαν σὲ πυρῆνες χωροφυλακῆς πού ἐμπόδιζαν κάθε ἀληθινὰ συνδικαλιστικὴ δραστηριότητα τῶν ἐργαζομένων τάξεων. Ὁ ρόλος τῶν συνδικάτων θά ἀλλάξει ριζικά μόλις ἀνατραπεῖ ἡ δικατορία τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος.

Τὰ συνδικάτα καὶ οἱ διοικητικὲς τοὺς ἐπιτροπὲς μόλις θά ἐπανεκλεγοῦν θά πρέπει νὰ ἐκπληρώσουν ἓνα μεγάλο καὶ ἐπείγον καθήκον ἐκπαίδευσης τῶν μαζῶν, στήν προοπτικὴ μιᾶς οἰκονομικῆς καὶ πολιτιστικῆς ἀνανέωσης τῆς χώρας. Θά πρέπει νὰ ζωντανέψουν τὴ δραστηριότητά τους δίνοντάς της μιὰ νέα καθαρτήρια πνοή. Θά πρέπει νὰ γίνουν ἀληθινοὶ διαχειριστές τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ.

Ἡ σοβιετικὴ Δημοκρατία δὲν θά μπορέσει νὰ εἶναι ἰσχυρὴ παρὰ μόνο ὅταν ἡ διοίκησή της θά ἀσκεῖται ἀπὸ τίς ἐργαζόμενες τάξεις, μὲ τὴ βοήθεια τῶν ἀνανεωμένων συνδικάτων.

Σύντροφοι ἐργάτες ἐμπρός, λοιπόν, στὴ δουλειά! Ἄς χτίσουμε τὰ νέα συνδικάτα, ἐλεύθερα ἀπὸ κάθε κυριαρχία: ἐκεῖ εἶναι ἡ δύναμή μας.

(No 9, 11 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΕΣ

Ἡ Κρονστάνδη ἄρχισε μιὰ ἥρωικὴ πάλη ἐναντίον τῆς μισητῆς ἐξουσίας τῶν κομμουνιστῶν, γιὰ τὴ χειραφέτηση τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν.

Ὅλο αὐτὸ πού συμβαίνει σήμερα, προπαρασκευάστηκε ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς κομμουνιστές: μὲ τὸ ἔργο αἵματος καὶ καταστροφῆς πού διαρκεῖ τρία χρόνια. Τὰ γράμματα πού μᾶς ἔρχονται ἀπὸ τὴν ὑπαιθρο εἶναι γεμάτα ἀπὸ παράπονα καὶ κατάρες πρὸς τοὺς κομμουνιστές. Οἱ σύντροφοί μας πού γυρίζουν ἀπὸ ἀδεια, γιομάτοι θυμὸ καὶ ἀγανάκτηση μᾶς ἔχουν διηγηθεῖ τίς φρικαλεότητες πού διαπράττουν οἱ μπολσεβίκοι σὲ ὅλη τὴν ἔκταση τῆς χώρας. Ἐξ ἄλλου, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἔχουμε ἰδεῖ, ἀκούσει καὶ αἰσθανθεῖ, ὅλο αὐτὸ πού συνέβαινε γύρω μας. Ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ τίς πόλεις τῆς πελώριας Ρωσίας μᾶς ἐρχόταν, μιὰ κραυγὴ ἀγωνίας πού ἔσκιζε τὴν καρδιά. Αὐτὴ ἀνάθει στὶς καρδιές μας τὴν ἀγανάκτηση καὶ ὀπλίζει τὸ χέρι μας.

Δὲν θέλουμε νὰ ξαναγυρίσουμε στὸ παρελθόν. Δὲν εἴμαστε οὔτε ὑπηρέτες τῆς ἀστικῆς τάξης οὔτε μιστοφόροι τῆς Ἀντάντ. Εἴμαστε ὑπὲρ τῆς ἐξουσίας ὄλων τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ ὄχι ὑπὲρ τῆς ἀχαλίνωτης καὶ τυραννικῆς ἀρχῆς ἐνὸς μόνο ὀποιουδήποτε κόμματος

Δὲν εἶναι οὔτε ὁ Κολτσάκ οὔτε ὁ Ντενίκιν οὔτε ὁ Γιούντενιτς πού ἐνεργοῦν στὴ Κρονστάνδη. Ἡ Κρονστάνδη θρίσκεται στὰ χέρια τῶν ἐργαζομένων. Ἡ λογικὴ καὶ ἡ συνείδηση τῶν ἀπλῶν ναυτῶν, στρατιωτῶν καὶ ἐργατῶν τῆς Κρονστάνδης ἔχουν ἐπὶ τέλος θρεῖ τίς προτάσεις καὶ τὸ δρόμο πού θὰ μᾶς ἐπιτρέψουν νὰ θγοῦμε ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο.

Στὴν ἀρχή, εἴχαμε θελήσει νὰ τὰ τακτοποιήσουμε ὅλα μὲ τὸν εἰρηνικὸ δρόμο. Ἀλλὰ οἱ κομμουνιστές δὲν θέλουν νὰ ὑποχωρήσουν. Περισσότερο ἀπὸ τὸν Νικό-

λαο II, ἔχουν γαντζωθεῖ στήν ἐξουσία, ἔτοιμοι νά πνίξουν ὀλόκληρη τή χώρα στό αἷμα, ἀρκεῖ νά βασιλεύουν σάν αὐτοκράτορες.

Καί νά, πού τώρα, ὁ Τρότσκι, αὐτός ὁ κακός δαίμονας τῆς ωσίας, ρίχνει ἐναντίον μας τ' ἀδέλφια μας Τά πτώματά τους κατά ἑκατοντάδες κιόλας σκεπάζουν τόν πάγο γύρω ἀπό τὸ ὄχυρό. Ἐδῶ καί τέσσερες ἡμέρες ἢ πάλι λυσομανᾶ, τὸ κανόνι θροντᾶ, τὸ ἀδελφικὸ αἷμα κυλᾶ. Τέσσερες ἡμέρες οἱ ἥρωες τῆς Κρονστάνδης ἀποκρούουν νικηφόρα ὄλες τὶς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν. Ὁ Τρότσκι, ἀληθινὸ γεράκι, πετάει πάνω στήν ἡρωϊκὴ μας πόλη Ἄλλὰ ἡ Κρονστάνδη κρατᾶ πάντα. Ὅλοι, εἴμαστε ἔτοιμοι νά πεθάνουμε καλύτερα παρά νά παραδοθοῦμε.

Οἱ ἐχθροὶ μας ἐνεργοῦν μὲ τοὺς «Κουρσάντου», τοὺς εἰδικοὺς κομμουνιστὲς φρουροὺς καὶ μὲ στρατεύματα φερμένα ἀπὸ μακρὰ καὶ πού τὰ ἀπειλοῦν μὲ μυδράλλια ἀπὸ τὰ πίσω. Σύντροφοι ἐργάτες. Ἡ Κρονστάνδη πολεμᾶ γιὰ σᾶς, γιὰ τοὺς πεινασμένους, γιὰ τοὺς κουρελῆδες καὶ τοὺς ἄστεγους.

Ὅσο οἱ μπολσεβίκοι θὰ παραμένουν στήν ἐξουσία, δὲν θὰ ἰδεῖ κανεὶς καλύτερη ζωὴ.

Τὰ ὑποφέρετε ὄλα αὐτά.

Σὲ ποιοῦ τὸ ὄνομα; Μόνο καὶ μόνο γιὰ νά ζοῦν οἱ κομμουνιστὲς στὶς ἀνέσεις καὶ γιὰ νά χοντραίνουν οἱ κομμισάριοι; Τοὺς ἔχετε ἀκόμη ἐμπιστοσύνη;

Ὁ Ζηνόβιεφ ὑπολόγισε, ὅταν πληροφοροῦσε τὸ Σοβιετ τῆς Πετρούπολης πὼς ἡ κυβέρνησις εἶχε παραχωρήσει ἑκατομμύρια χρυσὰ ρούβλια γιὰ τὴν ἀγορὰ διαφόρων τροφίμων, ὅτι ἀναλογοῦσαν σὲ κάθε ἐργάτη 50 ρούβλια. Νά, σύντροφοι ἐργάτες, ἡ τιμὴ κατὰ κεφάλι μὲ τὴν ὁποία ἡ μπολσεβίκικη κλίκα ἐλπίζει νά σᾶς ἀγοράσει.

Σύντροφοι ἀγρότες! Ἡ μπολσεβίκικη ἐξουσία ἐσᾶς σᾶς ἐξαπάτησε καὶ σᾶς ξεπουπούλιασε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον. Ποῦ εἶναι ἡ γῆ πού σεῖς εἴχατε

ζαναπάρει από τους ιδιοκτήτες, ύστερα από τόσα δνει-
ρα που είχατε κάνει από αιῶνες; Είναι στά χέρια τῶν
κομμουνιστῶν ἢ τὴν ἐκμεταλλεύονται τὰ σοβχός. Καί
ἴσο γιά σᾶς, δὲν σᾶς μένει τίποτα ἄλλο νὰ κάνετε ἀπὸ
τοῦ νὰ τὴν κοιτᾶτε καὶ νὰ γλύφετε τὰ χεῖλια.

Σᾶς πῆραν ὅ,τι μπόρεσαν νὰ σᾶς ἀφαιρέσουν Σᾶς
λεηλάτησαν μέχρι τὴν πλήρη κατερείπωση. Ἡ μπολσε-
βίκικη σκλαβιά σᾶς ἔχει ἐξαντλήσει. Σᾶς ὑποχρέωσαν
νὰ κάνετε ὑπάκοα αὐτὸ που θέλουν τὰ νέα μας ἀφεν-
τικά ἀφήνοντάς σας στὴν πείνα, κλείνοντάς σας τὸ στό-
μα μὲ μολύβι, ρίχνοντάς σας μέσα στὴν πιὸ ἀηδια-
στικὴ ἀθλιότητα.

Σύντροφοι! Οἱ σύντροφοι τῆς Κρονστάνδης σήκω-
σαν τὴ σημαία τῆς ἐξέγερσης μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι δεκά-
δες ἑκατομμύρια ἐργάτες καὶ ἀγρότες θὰ ἀνταποκρί-
νονταν σὸ κάλεσμά τους.

Πρέπει ἢ αὐγὴ που ἀρχίζει μόλις νὰ χαράζει στὴν
Κρονστάνδη νὰ γίνε λαμπερὸς ἥλιος πάνω ἀπὸ ὅλη τὴ
Ρωσία.

Χρειάζεται ἢ ἔκρηξη τῆς Κρονστάνδης νὰ ἐμψυχώ-
σει ὀλόκληρη τὴ Ρωσία καὶ κατὰ πρῶτο τὴν Πετρούπο-
λη.

Οἱ ἐχθροὶ μας ἔχουν γεμίσει τίς φυλακὲς μὲ ἐργά-
τες. Ἀλλά, εἶναι ἐλεύθεροι ἀκόμα πολλοὶ εἰλικρινεῖς
καὶ τολμηροί.

Σύντροφοι! Ξεσηκωθείτε γιὰ τὴν πάλι ἐναντίον τῆς
ἀπολυταρχίας τῶν κομμουνιστῶν!

(No 10, 12 Μάρτη 1921)

ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΟΙ ΜΑΣ

Οἱ κομμουνιστὲς λένε ὅτι λευκοὶ φρουροὶ στρατη-
γοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ καὶ ἕνας παπᾶς θρῖσκονταν μετα-

ξὺ τῶν μελῶν τῆς προσωρινῆς ἐπαναστατικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἰὰ νὰ μπεῖ τέλος μιὰ γιὰ πάντα σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ φέμματα, θὰ σᾶς γνωρίσουμε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει συγκροτηθεῖ ἀπὸ τὰ παρακάτω δεκαπέντε μέλη:

1. Π ε τ ρ ι τ σ ἔ ν κ ο, πρῶτος ἐπιστολογράφος σὸ Π ε τ ρ ο π α θ λ ό φ σ κ.
2. Γ ι α κ ο θ ἔ ν κ ο, τηλεφωνιτῆς τοῦ διαμερίσματος τῆς Κρονστάνδης.
3. Ὁ σ σ ό σ ο φ, μηχανικός τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
4. Ἄ ρ ρ ί π ω φ, μηχανικός.
5. Π ε ρ ε π έ λ κ ι ν, μηχανικός τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
6. Π α τ ρ ο ὕ τ σ ε φ, μηχανικός τοῦ Π ε τ ρ ο π α θ λ ό φ σ κ.
7. Κ ο υ π ό λ ω φ, πρῶτος βοηθός γιατρός.
8. Β ε ρ σ ί ν ι ν, ναύτης τοῦ Σ ε μ π α σ τ ο π ό λ.
9. Τ ο υ κ ί ν, ἐργάτης ἠλεκτρολόγος.
10. Ρ ο μ α ν ἔ ν κ ο, φύλακας στὰ ναυπηγεῖα ἐπισκευῶν τῶν караβιῶν.
11. Ὁ ρ έ κ ι ν, ὑπάλληλος στὴν 3ῃ Τεχνικὴ Σχολή.
12. Β ό λ κ, ἐργάτης ξυλουργός.
13. Π α υ λ ώ φ, ἐργάτης στὰ ἐργαστήρια ναυτικῶν ναρκῶν.
14. Μ π ά ῖ κ ω φ, καρολόγος.
15. Κ ί λ γ κ α σ τ, τιμονιέρης.

(No 12, 14 Μάρτη 1921)

ΣΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ ΠΕΠΕΡΙ ΝΑ ΟΥΡΛΙΑΖΕΙΣ

Περιμέναμε πῶς ὁ Λένιν, τὴ στιγμὴ τῆς πάλης τῶν ἐργαζομένων ὑπὲρ τῶν ποδοπατημένων δικαιωμάτων τους, δὲν θὰ ἦταν ὑποκριτῆς καὶ ὅτι θὰ ἤξερε νὰ πεῖ τὴν ἀλήθεια.

Κι αυτό, γιατί οί έργάτες, ξεχώριζαν μέσα στο μυαλό τους τὸ Λένιν ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ καὶ τὸν Τρότσκι καὶ τὸν Ζηνόβιεφ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Δὲν πιστεύει κανεὶς οὔτε μιὰ λέξη ἀπὸ ὅσα λένε ὁ Τρότσκι ἢ ὁ Ζηνόβιεφ· ἀλλὰ ὅσο γιὰ τὸ Λένιν, δὲν ἦταν ἀκόμα χαμένη ἢ ἐμπιστοσύνη.

Ἄλλὰ...

Στις 8 Μάρτη, ἄρχισε τὸ Χο Συνέδριο τοῦ ρωσικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος. Στὸ θέμα τῆς ἐξεγερμένης Κρονστάνδης, ὁ Λένιν ἐπανελάβε ὅλα τὰ ψέμματα. Δῆλωσε πὼς τὸ σύνθημα τοῦ κινήματος ἦταν «ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου». Πρόσθεσε, θέβαια, ὅτι τὸ «κίνημα ἦταν ὑπὲρ τῶν Σοβιετ, ἀλλὰ ἐναντίον τῆς δικτατορίας τῶν μπολσεβίκων»· ἀλλὰ δὲν παράλειψε νὰ ἀνακατέψει ἐκεῖ «τοὺς λευκοὺς στρατηγούς καὶ τὰ ἀναρχικὰ μικροαστικά στοιχεία».

Ἔτσι, ὁ Λένιν, λέγοντας θρωμιές, μπερδεύτηκε ὁ ἴδιος. Ἀφησε νὰ τοῦ ξεφύγει ἡ ὁμολογία ὅτι ἡ βάση τοῦ κινήματος ἦταν ἡ πάλη γιὰ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιετ, ἐναντίον τῆς δικτατορίας τοῦ κόμματος. Ἄλλα ταραγμένος προσθέτει:

«Εἶναι ἀντεπανάσταση ἄλλου εἴδους. Εἶναι ἐξαιρετικά ἐπικίνδυνη ὅσο ἀσήμαντες κι ἂν μποροῦν νὰ φαίνονται, μὲ τὴν πρώτη ματιά, οἱ διορθώσεις πού σκέπτεται κανεὶς νὰ φέρουμε στὴν πολιτικὴ μας».

Ἐπὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὑπάρχει κάτι συνταρακτικό. Τὸ χτύπημα πού κατὰφερε ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη εἶναι σκληρό. Οἱ κομματικοὶ καθοδηγητὲς αἰσθάνονταν ὅτι τὸ τέλος τῆς αὐταρχίας τους πλησιάζει.

Ἡ μεγάλη ταραχὴ τοῦ Λένιν διαπερνᾷ ὅλο τὸ λόγο του ἐπὶ τῆς Κρονστάνδης. Ἡ λέξη «κίνδυνος» ἐπαναλαμβάνεται κάθε στιγμὴ.

Λέει, π.χ., αὐτὸ πού ἀκολουθεῖ κατὰ γράμμα:

«Πρέπει νὰ τελειώνουμε μὲ αὐτὸ τὸ μικροαστικὸ κίνδυνο. πολὺ ἐπικίνδυνο γιὰ μᾶς διότι, ἀντὶ νὰ ἐνώνει

τὸ προλεταριάτο, τὸ ξεενώνει' χρειαζόμεστε τὸ μάξιμουμ ἐνότητος».

Ναί, ὁ ἀρχηγὸς τῶν κομμουνιστῶν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τρέμει καὶ νὰ καλεῖ «στὸ μάξιμουμ ἐνότητος». Διότι ἡ δικτατορία τῶν κομμουνιστῶν καὶ τὸ ἴδιο τὸ κόμμα ἔχουν σοβαρὰ ἀνοίγματα.

Ἦταν, γενικά, δυνατὸν ὁ Λένιν νὰ πεῖ τὴν ἀλήθεια;

Τελευταία, σὲ μιὰ κομμουνιστικὴ συγκέντρωση γιὰ τὰ συνδικάτα εἶπε:

«Ὅλο αὐτὸ μὲ ἐνοχλεῖ μέχρι θανάτου. Τὸ ἔχω πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι μου. Ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἀρρώστια μου θὰ ἤμουν εὐτυχισμένος νὰ τὰ παρητήσω ὅλα καὶ νὰ φύγω ἀδιάφορο ποῦ!»

Ἄλλὰ οἱ συμπαῖκτες του δὲν θὰ τὸν ἀφήσουν νὰ φύγει. Εἶναι αἰχμάλωτός τους. Πρέπει νὰ συκοφαντεῖ σὰν κι αὐτούς. Καί, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά, ὅλη ἡ πολιτικὴ τοῦ κόμματος ἔχει ἐνοχληθεῖ ἀπὸ τὴν δρᾶση τῆς Κρονστάνδης. Διότι ἡ Κρονστάνδη ἀπαιτεῖ, ὅχι «τὴν ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου», ἀλλὰ τὴν ἀληθινὴν ἐξουσία τῶν Σοβιετ.

(No 13, 15 Μάρτη 1921)

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΛΕΝΙΝ, ΤΡΟΤΣΚΥ ΚΑΙ ΣΙΑ

Δούλεψε καλὰ ὁ ἐμπορικὸς οἶκος Λένιν, Τρότσκυ καὶ Σία.

Ἡ ἀπολυταρχικὴ ἐγκληματικὴ πολιτικὴ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ποῦ θρῖσκεται στὴν ἐξουσία ὀδήγησε τὴν Ῥωσίαν στὴν ἀβυσσο τῆς ἀθλιότητος καὶ τῆς ἐρείπωσης. Ὑστερα ἀπὸ αὐτό, θὰ ἔπρεπε νὰ πάρει τὴν σύνταξή του. Ἄλλοίμονο, τὰ δάκρυα καὶ τὸ αἷμα ποῦ χύθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐργαζόμενους φαίνεται ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμα ἀρκετά.

Τὴν ἴδια στιγμὴ τῆς ἱστορικῆς πάλης, ποῦ τολμηρὰ

ἄρχισε ἀπὸ τὴν ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, πού τὰ περιπαίζουν καὶ τὰ ποδοπατοῦν οἱ κομμουνιστές, ἕνα κοπάδι κοράκια ἀποφάσισε νὰ κάνει τὸ «X Συνῆδριο τοῦ κόμματός» του. Αὐτὸ ὑφαίνει ἐκεῖ τὰ μέσα συνέχισης, μὲ ἀκόμα περισσότερη κακία καὶ ἐπιτυχία, τοῦ ἀδελφοκτόνου ἔργου του.

Ἡ ἀδιαντροπία τους φτάνει τὴν τελειότητα. Μιλοῦν γιὰ «ἐμπορικές παραχωρήσεις», μ' ἕναν ἥσυχο τρόπο.

Ὁ Λένιν, πολὺ ἀπλᾶ δηλώνει:

«Ἀρχίζουμε νὰ πραγματοποιοῦμε τὴν ἀρχὴ τῶν παραχωρήσεων. Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς τῆς ἐπιχείρησης δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμᾶς. Ἄλλὰ ἐμεῖς πρέπει νὰ κάνουμε ὅ,τι μπορούμε». Καὶ στὴ συνέχεια, ὁμολογεῖ πῶς οἱ μπολσεβίκοι ἔβαλαν τὴ σοβιετικὴ Ρωσία μέσα σὲ μιὰ ὥραία ἀμηχανία: «Διότι, λέει, ἐμεῖς δὲν θὰ μπορέσουμε ν' ἀνοικοδομήσουμε τὴ χώρα χωρὶς νὰ προστρέξουμε στὴν ξένη τεχνικὴ ἂν θέλουμε νὰ φτάσουμε οἰκονομικά. σὲ κάποιο μέτρο, τίς ἄλλες χώρες. Οἱ περιστάσεις μᾶς ἔχουν ὑποχρεώσει νὰ ἀγοράζουμε ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, ὄχι μόνο μηχανές, ἀλλὰ καὶ κάρβουνο πού, ἐντούτοις, ἀφθονεῖ στὴ χώρα μας. Θὰ ἔχουμε ἀκόμα στὸ μέλλον, ἐξακολουθεῖ, νὰ κάνουμε νέες θυσίες γιὰ νὰ ἔχουμε ἀντικείμενα τρέχουσας κατανάλωσης καὶ ἐπίσης τὸ ἀναγκαῖο γιὰ τὴν ἀγροτικὴ οἰκονομία».

Ποῦ εἶναι, λοιπόν, οἱ περίφημες οἰκονομικὲς πραγματοποιήσεις στὸ ὄνομα τῶν ὁποίων μεταμόρφωναν τὸν ἐργάτη σὲ σκλάβο τοῦ Κρατικοῦ ἐργοστασίου καὶ τὸν ἐργαζόμενο ἀγρότη σὲ δουλοπάροικο τῶν σοβχόζ;

Δὲν εἶναι μόνο αὐτό. Μιλώντας γιὰ τὴ γεωργία, ὁ Λένιν ὑποσχέθηκε ἀκόμα περισσότερη «καλοπέραση» ἐὰν οἱ κομμουνιστές συνεχίσουν τὴν «οἰκονομικὴ τους λειτουργικότητα» (εἶναι ἔκφρασή του).

«Καὶ ἂν μιὰ ἡμέρα ἐπιτύχουμε νὰ ἀνασυστήσουμε ἐδῶ κι ἐκεῖ τίς μεγάλες ἀγροτικὲς οἰκονομίες καὶ τὴ μεγάλη βιομηχανία, συνεχίζει, αὐτὸ δὲν θὰ εἶναι ἄλλο

ἀπὸ ἐπιβολὴ νέων θυσιῶν σὲ κάθε παραγωγό, χωρὶς νὰ τοῦ δίνουμε τίποτα σὲ ἀντάλλαγμα».

Αὐτὴ εἶναι ἡ «καλοπέραση» ποὺ ὁ ἀρχηγὸς τῶν μπολσεβίκων κάνει νὰ περιμένουν ὄλοι ἐκεῖνοι ποὺ θέλουν νὰ φέρουν πειθαρχικά τὸ ζυγὸ τοῦ ἀπολυταρχισμοῦ τῶν κομμισαρίων.

Εἶχε πολὺ δίκιο ἐκεῖνος ὁ ἀγρότης ποὺ δήλωσε στὸ VIII Συνέδριο τῶν Σοβιετ:

«Ὅλα πᾶνε πολὺ καλά. Μόνο, ἂν ἡ γῆ εἶναι δική μας, τὸ ψωμὶ εἶναι δικό σας· τὸ νερὸ εἶναι δικό μας, ἀλλὰ τὸ ψάρι δικό σας· τὰ δάση εἶναι δικά μας, ἀλλὰ τὸ ξύλο εἶναι δικό σας».

Στὴν μπάντα αὐτό, ὁ ἐργαζόμενος δὲν πρέπει ν' ἀνησυχεῖ.

Ὁ Λένιν ὑπόσχεται «νὰ παραχωρήσει μικρὰ πλεονεκτήματα στὰ μικρὰ ἀφεντικά, γιὰ νὰ πλατύνει λίγο τὰ πλαίσια τῆς ἐλεύθερης οἰκονομίας». Ὅπως τὸ «καλὸ παλιὸ ἀφεντικὸ» κάνει «μερικὲς παραχωρήσεις» γιὰ νὰ σφιξεῖ περισσότερο τὸ λαϊκὸ τῶν ἐργαζομένων, ἀργότερα μέσα στὴν τανάλια τῆς κομματικῆς δικτατορίας. Αὐτὸ τὸ βλέπει κανεὶς καλά σ' αὐτὴ τὴν ὁμολογία του: «Βέβαια, δὲν θὰ μπορεῖ νὰ συμβεῖ τὸ ἀντίθετο, διότι ἡ χώρα εἶναι κουρασμένη καὶ σὲ τρομερὴ ἀθλιότητα».

Εἶναι καθαρὸ: θὰ μπορούσε ν' ἀφαιρέσει τὸ τελευταῖο του πουκάμισο ἀπὸ ἕναν ποὺ ζεῖ στὴν ἀθλιότητα.

Ἔτσι συλλαμβάνει ὁ Λένιν τὸ καθῆκον τῆς οἰκοδόμησις: Ἐμπορικὲς παραχωρήσεις στοὺς ἀπάνω, φόρους στοὺς κάτω.

ΤΑ ΕΥΕΡΓΕΤΗΜΑΤΑ «ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΑΣ»

«Σύντροφοι! πᾶμε νὰ οἰκοδομήσουμε μιὰ νέα καὶ ὄραία κοινωνία». Ἔτσι μιλοῦσαν κι ἔτσι ἔγραψαν οἱ κομμουνιστές.

«Πάμε νὰ καταστρέψουμε τὸν κόσμον τῆς θίας καὶ θὰ οἰκοδομήσουμε ἕναν πανέμορφο, σοσιαλιστικό, νέο κόσμο». Ἔτσι τραγουδοῦσαν στὸ λαό.

Ἄς δοῦμε ποιὰ εἶναι ἡ πραγματικότητα.

Ὅλα τὰ μεγάλα σπίτια, ὅλα τὰ μεγάλα διαμερίσματα ἔχουν ἐπιταχθεῖ γιὰ τὰ γραφεῖα καὶ τὰ γραφειάκια τῶν κομμουνιστικῶν ἰδρυμάτων. Ἔτσι μόνο οἱ γραφειοκράτες ἔχουν ἐγκατασταθεῖ κατὰ τρόπο εὐχάριστο, ἄνετο, εὐρύχωρο. Ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκημάτων γιὰ κατοικία μειώθηκε. Οἱ ἐργάτες ἔμειναν ἐκεῖ ὅπου ἦσαν. Τώρα ζοῦν ὁ ἕνας πάνω στὸν ἄλλον, σὲ συνθήκες χειρότερες ἀπὸ πρῖν.

Ἐπειδὴ δὲν συντηροῦνται, τὰ σπίτια ἐρειπώνονται. Τὰ σπασμένα παράθυρα δὲν τ' ἀντικατασταίνονται. Ἡ θέρμανση ξερχαθαλώνεται. Οἱ στέγες ἀρχίζουν νὰ μπάζουν νερά. Οἱ φράχτες ἔχουν πέσει. Οἱ σωλῆνες εἶναι μισοσπασμένες. Οἱ καμπινέδες δὲν λειτουργοῦν καὶ οἱ ἀκαθαρσίες τρέχουν στὰ διαμερίσματα, πράγμα πού ὑποχρεώνει τοὺς πολίτες νὰ πηγαίνουν νὰ ἱκανοποιήσουν τὶς ἀνάγκες τους στὴν αὐλὴ ἢ στὸν καμπινέ τοῦ γείτονα. Οἱ σκάλες παραμένουν χωρὶς φωτισμό· βρωμοκοποῦν. Οἱ αὐλές εἶναι γεμάτες σκουπίδια, ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ βόθροι, οἱ ντενεκέδες τῶν σκουπιδιῶν, τὰ ἀδειάσματα καὶ οἱ ὑπόνομοι οὔτε ἐπισκευάζονται οὔτε ἀδειάζονται. Οἱ δρόμοι εἶναι ἀκάθαρτοι. Τὰ πεζοδρόμια, πού ποτὲ δὲν ἐπιδιορθώθηκαν, εἶναι βρώμικα καὶ γλιστροῦν. Τὸ περπάτημα στοὺς δρόμους εἶναι ἐπικίνδυνο.

Γιὰ νὰ πάρεις μιὰ κατοικία, πρέπει νὰ ἔχεις μέσο στὸ γραφεῖο πού τὶς παραχωρεῖ. Ἄν δὲν ἔχεις οὔτε νὰ τὸ ὄνειρευτεῖς πρέπει. Μόνο οἱ εὐνοοῦμενοι διαθέτουν ἄνετα διαμερίσματα.

Γιὰ τὰ τρόφιμα, εἶναι ἀκόμα χειρότερα. Ἄμαθεις καὶ ἀνεύθυντοι ὑπάλληλοι ἄφησαν νὰ χαθοῦν χιλιάδες τόννοι προϊόντα. Οἱ πατάτες διανομῆς εἶναι πάντοτε παγωμένες· τὸ κρέας τὴν ἀνοιξὴ καὶ τὸ καλοκαίρι, πάν-

τοτε θλαμμένο. "Άλλοτε, έδίσταζαν νά δώσουν στά γουρούνια αυτό πού κατορθώνουν νά πάρουν οί πολίτες από «τους οικόδομους τής νέας όμορφης ζωής».

Ή ρέγγα, αυτό τό «έντιμο σοβιετικό ψάρι» είναι πού έχει σώσει από πολύ καιρό τήν κατάσταση. Άλλά νά, πού κι αυτή άρχισε νά λείπει.

Τά σοβιετικά καταστήματα είναι χειρότερα από τά άλησμόνητα καταστήματα πού είχαν τά άφεντικά στά έργαστάσια πού κυκλοφορούσαν κάθε είδους πρόστυχα προϊόντα και πού οί σκλάβοι έργάτες δέν μπορούσαν νά πούν τίποτα.

Γιά νά καταστρέψουν τήν οικογενειακή ζωή, οί κυβερνήτες μας έχουν έφεύρει τά κολλεκτιβίστικά ρεστωράν.

Ποιό είναι τό άποτέλεσμα;

Ή τροφή είναι χειρότερα φτιασμένη και τρώγεται με λιγότερη εύχαρίστηση. Τά προϊόντα κλέβονται με χίλιους τρόπους πριν νά φτάσουν στους πολίτες πού παίρνουν ό,τι άπομένει. Ή τροφή τών παιδιών είναι λίγο καλύτερη, αλλά ακόμα δέν είναι άρκετή. Λείπει, ιδίως, τό γάλα. Οί κομμουνιστές για τά σοσχοζ τους έχουν άπαιτήσει από τους άγρότες όλες τις άγελάδες πού κάνουν γάλα. "Άλλωστε, τά μισά ζωα χάνονται πριν νά φτάσουν στον τόπο του προορισμού τους. Τό γάλα τών άγελάδων πού επέζησαν πηγαίνει καταρχή στους κυβερνήτες, σε συνέχεια στους ύπαλλήλους. Μόνο τά άπομεινάρια φτάνουν στά παιδιά.

Άλλά ακόμα πιο χειρότερα είναι τά πράγματα στο ντύσιμο και πόδεμα. Φορούμε ή άνταλλάζουμε μόνο μεταχειρισμένα. Τίποτα σχεδόν δέν έχει διανεμηθεί. (Π.χ. ένα από τά συνδικάτα διανέμει σήμερα κουμπιά· έναμισο κουμπι κατά κεφάλι. Αυτό δέν είναι κοροϊδία του κόσμου;) "Όσο για τά παπούτσια, αυτά δέν θρίσκονται.

Ό δρόμος του κομμουνιστικού παράδεισου είναι όμορφος. Άλλά μπορούμε νά θαδίσουμε πάνω σ' αυ-

τὸν χωρὶς σόλες; "Ὁμως, ὑπάρχουν πολλὰ ἀνοίγματα ἀπὸ ὅπου διαφεύγει ὄλο τὸ ἀναγκαῖο. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ πεισιθάλλοντος τῶν λεγομένων «κροπερατίθων» καὶ τῶν κυβερνητῶν διαθέτουν τὰ πάντα. "Ἐχουν τὰ δικά τους ρεστωρὰν καὶ εἰδικές μερίδες. "Ἐχουν ἐπίσης στὴ διάθεσή τους «τὰ γραφεῖα μπόν» (σημ. δελτίων παραλαβῆς) πού διανέμουν ἀγαθὰ κατὰ τὶς ἀγαθές προθέσεις τῶν κομμισάριων.

Καταλαθαίνει πιά κανεὶς ὅτι αὐτὴ ἡ «κομμούνα» ἔχει ὑπονομεύσει καὶ ὀλοκληρωτικὰ ἀποδιοργανώσει τὴν παραγωγικὴ δουλειά. Τότε, κάθε ἐπιθυμία νὰ δουλέψει, κάθε ἐνδιαφέρον γιὰ τὴ δουλειά ἔχουν ἐξαφανιστεῖ. Τσαγκάρηδες, ράφτες, ὕδραυλικοὶ κλπ., τὰ ἔχουν ἐγκαταλείψει ὄλα καὶ ἔχουν ἐξαφανιστεῖ. "Ἐχουν γίνει φρουροί, ταχυδρόμοι, κλπ.

Αὐτὸς εἶναι ὁ παράδεισος πού ἐπιχείρησαν νὰ κατασκευάσουν οἱ μπολσεβίκοι.

Στὴ θέση τοῦ παλιοῦ, μπῆκε ἓνα νέο καθεστῶς αὐθαιρεσίας, αὐθάδειας, «φιλίων», εὐνοιοκρατίας, κλεψιάς καὶ κερδοσκοπίας, ἓνα τρομερὸ καθεστῶς πού εἶναι κανεὶς ὑποχρεωμένος νὰ ἀπλώνει τὸ χέρι πρὸς τὴν ἐξουσία γιὰ κάθε κομμάτι ψωμιοῦ, γιὰ κάθε κουμπὶ καθεστῶς ὅπου δέν ἀνήκει στὸν ἑαυτό του κανεὶς, ὅπου κανεὶς δέν μπορεῖ νὰ διαθέσει τὸν ἑαυτό του καθεστῶς σκλαβιάς καὶ ἐξευτελισμοῦ.

(No 14, 16 Μάρτη 1921)

Ο ΔΗΘΕΝ «ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ»

Οἱ ναῦτες, οἱ κόκκινοι στρατιῶτες, οἱ ἐργάτες καὶ οἱ ἀγρότες, κάνοντας τὴν Ὀκτωβριανὴ Ἐπανάσταση, ἔχουναν τὸ αἷμα τους γιὰ τὴν ἐξουσία τῶν Σοβιετ, γιὰ τὴν οἰκοδόμησι μιᾶς Δημοκρατίας τῶν ἐργαζομένων.

Τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα κατάλαθε τὶς ἐμπνεύσεις

τῶν μαζῶν. Ἐχοντας γράψει στή σημαία του δελεαστικά συνθήματα πού ἐνθουσίαζαν τοὺς ἐργαζόμενους, τοὺς παρέσυρε στήν πάλη καὶ τοὺς ὑποσχέθηκε νά τοὺς ὀδηγήσει στοῦ ὠραίου βασιλείου τοῦ σοσιαλισμοῦ πού μόνο οἱ μπολσεβίκοι ἤξεραν νά οἰκοδομήσουν.

Φυσικά, μιὰ ἀπειρη χαρὰ κατάκλυσε τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες. «Ἐπιτέλους, ἡ σκλαβιά κάτω ἀπὸ τὸ ζυγο τῶν γαιοκτημόνων καὶ τῶν καπιταλιστῶν θά μπεῖ στήν περιοχὴ τῶν μύθων», σκέπτονταν. Φαινόταν ὅτι εἶχε ἔρθει ὁ καιρὸς μιᾶς ἐλεύθερης ἐργασίας στήν ὑπαιθρο, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς φάμπρικες. Φαινόταν ὅτι ἡ ἐξουσία θά περνοῦσε στὰ χέρια τῶν ἐργαζομένων.

Μὲ μιὰ ἐπιδέξια προπαγάνδα, παιδιὰ τοῦ λαοῦ εἶχαν παρασυρθεῖ στὶς γραμμὲς τοῦ κόμματος ὅπου τὰ ὑπόβαλαν σὲ μιὰ σκληρὴ πειθαρχία.

Στὴ συνέχεια, οἱ κομμουνιστές, πού αἰσθάνονταν δυνατοί, ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὴν ἐξουσία ἀρχικὰ τοὺς σοσιαλιστὲς ἄλλων τάσεων ὕστερα, ἀπομάκρυναν ἀπὸ διάφορα πόστα τοῦ Κράτους τοὺς ἴδιους τοὺς ἐργάτες καὶ τοὺς ἀγρότες, ἐνῶ συνέχιζαν νά κυβερνοῦν στοῦ ὀνόμα τους.

Ἔτσι οἱ κομμουνιστὲς ἀντικατέστησαν τὴν ἐξουσία, πού εἶχαν σφετεριστεῖ, μὲ τὴν κηδεμονία τῶν κομμισαρίων πού ἔσερναν μαζί τους ὅλη τὴν αὐθαιρεσία τῆς προσωπικῆς ἐξουσίας. Ἐντελῶς παράλογα, καὶ ἀντίθετα μὲ τὴ θέληση τῶν ἐργαζομένων, ἄρχισαν τότε νά οἰκοδομοῦν πεισματικά ἕναν κρατικὸ σοσιαλισμὸ, μὲ σκλάβους, ἀντὶ νά χτίσουν μιὰ κοινωνία θασισμένη στήν ἐλεύθερη ἐργασία.

Οἱ μπολσεβίκοι πραγματοποίησαν τὴν «ἐθνικοποίηση τῶν ἐργοστασίων καὶ τῶν φάμπρικων» ἐνῶ ἡ βιομηχανία ἦταν ὀλοκληρωτικὰ ἀποδιοργανωμένη παρὰ τὸν «ἐργατικὸ ἔλεγχο». Ὁ ἐργάτης ἀπὸ σκλάβος τοῦ καπιταλιστῆ μετατράπηκε σὲ σκλάβο τῶν κρατικῶν ἐπιχειρήσεων.

Πολύ γρήγορα ούτε κι αυτό άρκοῦσε πιά. "Ετσι, σχεδιάζουν τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ συστήματος Ταίυλορ.

"Ὀλη ἡ μάζα τῶν ἐργαζομένων χαρακτηρίστηκε σάν ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ καὶ ταυτίστηκε μὲ τοὺς «κουλάκους». Οἱ κομμουνιστές, πού ἀποδείχτηκαν καλοὶ ἐπιχειρηματίες, σκόπευσαν τότε στὴν καταστροφὴ τῶν ἀγροτῶν καὶ στὴν ἴδρυση σοβιετικῶν ἐκμεταλλεύσεων δηλαδή ἰδιοκτησιῶν τοῦ νέου ἀγροτικοῦ κερδοσκοποῦ: τοῦ Κράτους. Αὐτὸ εἶναι ὄλο ἐκείνο πού πέτυχαν οἱ ἀγρότες ἀπὸ τὸν μπολσεβίκικο σοσιαλισμό. Ἐνῶ εἶχαν ἐλπίσει στὴν ἐλεύθερη ἐργασία σὲ μιὰ ἐλευθερωμένη γῆ.

Σὲ ἀντάλλαγμα τοῦ ψωμιοῦ καὶ τῶν ζώων, πού εἶχαν ἐπιταχτεῖ σχεδὸν ὀλοκληρωτικά, πέτυχαν τὶς ἐπιδρομές τῶν τσεκιστῶν καὶ τοὺς μαζικοὺς ντουφεκισμοὺς. Ὁραῖο σύστημα ἀνταλλαγῆς γιὰ ἓνα Κράτος τῶν ἐργαζομένων: μολύβι καὶ ξιφολόγη στὴ θέση τοῦ ψωμιοῦ!

Ἡ ζωὴ τοῦ πολίτη ἔγινε μονότονη καὶ μονότονη μέχρι θανάτου, ἀφοῦ κανονίζεται σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τῶν ἀρχῶν. Ἄντι γιὰ μιὰ ζωὴ πού τὴ ζωντανεῦει ἡ ἐλεύθερη ἐργασία καὶ ἡ ἐλεύθερη ἐξέλιξη τῶν ἀτόμων, γεννήθηκε μιὰ ἀνήκουστη καὶ ἀπίστευτη σκλαβιά. Κάθε ἀνεξάρτητη σκέψη, κάθε σωστὴ κριτικὴ τῶν πράξεων κυβερνητῶν ἐγκληματιῶν ἔγιναν ἐγκλήματα, πού τιμωροῦνται μὲ φυλακὴ καὶ συχνά μὲ θάνατο.

Ἡ ποιὴ τοῦ θανάτου, πού ντροπιάζει τὴν ἀνθρωπότητα, ἀνθίζει στὴ «σοσιαλιστικὴ πατρίδα».

Τέτοιο εἶναι τὸ δμορφο βασίλειο τοῦ σοσιαλισμοῦ ὅπου μᾶς ὀδήγησε ἡ δικτατορία τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος.

Ἐχομε ἐπιτύχει τὸν Κρατικὸ σοσιαλισμό, μὲ σοβιέτ ὑπαλλήλων πού ψηφίζουν ὑπάκοα αὐτὸ πού τοὺς ὑπαγορεύουν οἱ ἀλάνθαστοι κομμισάριοί τους καὶ οἱ ἀρχές.

Τὸ σύνθημα: «Αὐτὸς πού δὲν δουλεύει δὲν τρώει»,

τροποιήθηκε κάτω από αυτό το ωραίο καθεστώς των Σοβιέτ και έγινε: «Όλα για τους κομμισάριους!» Όσο για τους εργάτες, τους αγρότες και τους διανοητικά εργαζόμενους, Ξ! λοιπόν!, αυτοί δεν έχουν να κάνουν άλλοι τη δουλειά τους παρά μόνο στο περιθώλλον μιᾶς φυλακῆς.

Αυτό δὲν ὑποφέρεται. Ἡ ἐπαναστατικὴ Κρονστάνδη εἶναι ἡ πρώτη ποὺ ἔσπασε τὶς ἀλυσίδες καὶ σύντριψε τὰ κάγκελα τῆς φυλακῆς. Αὐτὴ παλεύει γιὰ τὴν ἀληθινὴ σοβιετικὴ δημοκρατία τῶν ἐργαζομένων ὅπου ὁ ἴδιος παραγωγὸς θὰ γίνῃ ὁ κύριος τῶν προϊόντων τῆς δουλειαῦ του, καὶ ποὺ θὰ τὰ διαθέτῃ ὅπως θὰ θέλῃ.

Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΙΤΣΕΝΚΟ

Διάβασσ τὰ γράμματα ποὺ ἀντάλλαξαν ἡ ὀργάνωση τῶν σοσιαλεπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς ἀπὸ τὴ μιὰ πλευρὰ καὶ οἱ Ἕλληνοι κομμουνιστὲς ἀπὸ τὴν ἄλλη. Σὲ αὐτὴ τὴν ἀλληλογραφία θίχτηκε ἐπίσης καὶ τὸ ζήτημα τῆς ἐξέγερσης τῆς Κρονστάνδης τὸ 1921.

Σὰν πρόεδρος τῆς ἐξέγερσης τῆς Κρονστάνδης θεωρῶ καθῆκον μου ἠθικὸ νὰ φωτίσω αὐτὸ τὸ γεγονός μπροστὰ στὸ Π. Γ. τοῦ Ἀγγλικοῦ Κ. Κόμματος. Ξέρω πὼς εἴσαστε πληροφορημένοι ἀπὸ τὴ Μόσχα καὶ ἐπίσης ξέρω πὼς αὐτὲς οἱ πληροφορίες εἶναι μονόπλευρες καὶ δοσμένες μὲ προκατάληψη. Δὲν θὰ ἦταν καθόλου ἄσχημο ν' ἀκοῦστε καὶ τὸν ἄλλο ἤχο τῆς καμπάνας.

Ἔσεῖς οἱ ἴδιοι ἔχετε ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἐξέγερση τῆς Κρονστάνδης στὰ 1921 δὲν εἶχε ἐμπνευστεῖ ἀπὸ τὰ ἔξω. Μὲ ἄλλα λόγια, αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ ὑπομονὴ τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, τῶν ναυτῶν, τῶν κόκκινων στρατιωτῶν, τῶν ἐργατῶν καὶ τῶν ἀγροτῶν, εἶχε φτάσει στὸ τελευταῖο τῆς ὄριου.

Ὁ λαϊκὸς θυμὸς ἐναντίον τῆς δικτατορίας τοῦ κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ἢ καλύτερα ἐναντίον τῆς γρα-

φειοκρατίας του, πήρε τὸν τύπο μιᾶς ἐξέγερσης· μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἀρχίζει νὰ χύνεται πολύτιμο αἷμα· δὲν ἦταν θέμα ταξικῆς διαφορᾶς ἢ διαφορᾶς ἀνάμεσα σὲ κάστες· καὶ ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς τοῦ χαρακώματος θρῖσκονταν ἐργαζόμενοι. Ἡ διαφορὰ θρῖσκόταν μόνο ἐπὶ τοῦ ὅτι οἱ κροιστανδιανοὶ προχωροῦσαν συνειδητὰ καὶ χωρὶς ἐξαναγκασμὸ ἐνῶ τοὺς ἐπιδρομεῖς τοὺς εἶχε ξεγελάσει τὸ Κ. Κ. καὶ τοὺς ὀδηγοῦσε μὲ τὴ βία. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ σᾶς πῶ ἀκόμα: οἱ κροιστανδιανοὶ δὲν ἤθελαν καθόλου νὰ πάρουν τὰ ὄπλα καὶ νὰ χύσουν αἷμα!

“Ε, λοιπόν, τί συνέβει ὥστε οἱ κροιστανδιανοὶ νὰ ἐξαναγκαστοῦν νὰ μιλήσουν τὴν γλῶσσα τῶν κανονικῶν μὲ τοὺς δικτάτορες τοῦ Κ. Κ., ποὺ ὀνομάζονταν «ἐργατικὴ καὶ ἀγροτικὴ κυβέρνησις»;

Οἱ αὐτὲς τῆς Κροιστανδίας πῆραν δραστήριο μέρος στὴ δημιουργία αὐτῆς τῆς κυβέρνησις· τὴν ἔχουν προσηγορεύσει ἐναντίον τῶν ἐπιθέσεων τῆς ἀντεπανάστασις: Φύλαγαν ὄχι μόνο τὶς πόρτες τῆς Πετρούπολης, τὴν καρδιά τῆς παγκόσμιος Ἐπανάστασις, ἀλλὰ εἶχαν ὀργανώσει καὶ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀκόμα, γιὰ τὰ ἀναρίθμητα μέτωπα ἐναντίον τῶν λευκοφρουρῶν, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸν Κορνίλωφ καὶ τελειώνοντας στοὺς στρατηγούς Γιούντενιτς καὶ Νεκλιούνωφ. “Ἐτσι, ξαφνικὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ κροιστανδιανοὶ εἶχαν γίνει ἐχθροὶ τῆς ἐπανάστασις· ἡ «ἐργατοαγροτικὴ» κυβέρνησις τοὺς παρουσίασε ὡς πράκτορες τῆς Ἀντάντ, γάλλους κατόσκοπους, ὑποστηρικτὲς τῆς ἀστικῆς τάξις, σοσιαλεπαναστάτες, μενσεβίκους, κλπ.

Αὐτὸ ποὺ προκαλεῖ ἔκπληξη εἶναι ὅτι οἱ κροιστανδιανοὶ ἔγιναν ἀπότομα ἐπικίνδυνοι ἐχθροὶ τῆ στιγμῆς ποὺ κάθε κίνδυνος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν στρατηγῶν τῆς ἔνοπλης ἀντεπανάστασις εἶχε ἐξαφανιστεῖ· ἀκριβῶς ὅταν χρειάζοταν ν' ἀρχίσει ἡ ἀνοικοδόμησις τῆς χώρας, νὰ μαζέψει τοὺς καρπούς τῶν κατακτήσεων τοῦ Ὀκτώβρη, ὅταν ἔπρεπε νὰ δειχτεῖ τὸ ἐμπόρευμα μὲ τὴν ἀληθινὴν του ὄψη, νὰ ἐκθέσει τὰ πολιτικὰ του ἐφόδια (διότι

δὲν ἀρκοῦσαν πιά οἱ ὑποσχέσεις, ἔπρεπε νὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ ὑποσχέσεις), ὅταν ἔπρεπε νὰ καταγραφῆ ὁ κατάλογος τῶν ἐπαναστατικῶν κατακτήσεων, πού κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ ὄνειρευτεῖ ἀκόμα στή διάρκεια τῆς περιόδου τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Εἶναι σωστό αὐτὴ τῆ στιγμή οἱ κρονοστανδιανοὶ νὰ φαίνονται σάν ἐχθροί; Ποιό ἔγκλημα διάπραξε ἡ Κρονοστάνδη ἐναντίον τῆς ἐπανάστασης;

Ὅταν διαλύθηκαν τὰ μέτωπα τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, οἱ ἐργάτες τῆς Πετρούπολης πίστεψαν ὅτι μπορούσαν νὰ ὑπενθυμίσουν σὸ σοβιετ αὐτῆς τῆς πόλης πὼς εἶχε ἔρθει ὁ καιρὸς νὰ σκεφτεῖ γιὰ τὴν οἰκονομικὴ τους κατάσταση καὶ νὰ περάσει ἀπὸ τὸ καθεστῶς τοῦ πολέμου σὸ καθεστῶς τῆς εἰρήνης.

Τὸ Σοβιετ τῆς Πετρούπολης ἐκτιμᾷ ὅτι αὐτὴ ἡ ἀβλαθὴ καὶ ἀπαραίτητη διεκδίκηση τῶν ἐργατῶν ἦταν ἀντεπαναστατικὴ. Παράμεινε κουφὸ καὶ μουγγὸ ἀπέναντι σ' αὐτὲς τὶς διεκδικήσεις καὶ ἄρχισε καταδιώσεις καὶ συλλήψεις ἐργατῶν, χαρακτηρίζοντάς τους κατὰ σκοποὺς καὶ πράκτορες τῆς Ἀντάντ. Αὐτοὶ οἱ γραφειοκράτες διαφθάρηκαν στή διάρκεια τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὅταν κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ ἀντισταθεῖ. Ἀλλὰ δὲν εἶδαν ὅτι ἡ κατάσταση εἶχε ἀλλάξει. Οἱ ἐργάτες ἀπάντησαν μὲ ἀπεργία. Ὁ θυμὸς τοῦ σοβιετ τῆς Πετρούπολης ἦταν σάν τὸ θυμὸ ἄγριου θηρίου. Μὲ τὴ βοήθεια τῶν Ὀπρὶτσνικς⁶ τῶν κρατοῦσε τοῦς πεινασμένους καὶ ἐξαντλημένους ἐργάτες σὲ σιδερένιο κύκλο καὶ τοὺς ἀνάγκαζε μὲ ὅλα τὰ μέσα νὰ δουλέψουν. Οἱ στρατιωτικοὶ σχηματισμοὶ (κόκκινοὶ στρατιῶτες καὶ ναῦτες) παρὰ τὴ συμπάθειά τους πρὸς τοὺς ἐργάτες δὲν τολμοῦσαν νὰ τοὺς ὑπερασπίσουν, διότι οἱ κυβερνήτες τοὺς προειδοποίησαν ὅτι ἡ Κρονοστάνδη θὰ ἔκανε ἐπίθεση ἐναντίον ὄλων ἐκείνων πού θὰ τολμοῦσαν ν' ἀντιταχθοῦν στὴν κυβέρνησι τῶν σοβιετ. Ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορά, ἡ «ἐργατοαγροτικὴ» κυβέρνησι δὲν πέτυχε νὰ σκεκουλάρει μὲ τὴν Κρονοστάνδη. Ἡ Κρονοστάνδη, ἐξ αἰτίας τῆς γεω-

γραφικής της θέσης κοντά στην Πετρούπολη, είχε μάθει, αν και με κάποια καθυστέρηση, την αληθινή κατάσταση πραγμάτων σε αυτή την πόλη.

“Έτσι, άγγλοι σύντροφοι, έχετε δίκαιο όταν λέτε πως η εξέγερση της Κρονστάνδης δεν ήταν αποτέλεσμα της ξμνευσης κανενός.

Και θα ήθελα ακόμα να μάθετε κατά ποιό τρόπο έκφράστηκε η υποστήριξη των ρωσικών και ξένων αντεπαναστατικών οργανώσεων στους κρονστανδιανούς. Έπαναλαμβάνω ακόμα μιá φορά ότι η εξέγερση δεν ξξαπολύθηκε γιατί τó ήθελε κάποια πολιτική οργάνωση. Και σκέπτομαι πως έξ άλλου δεν υπήρχε ακόμα στην Κρονστάνδη. Η εξέγερση ξέσπασε αυθόρμητα και από τή θέληση των ίδιων των μαζών, τόσο των πολιτών όσο και της φρουράς. Τó βλέπουμε στην απόφαση που εγκρίθηκε και από τή σύνθεση της προσωρινής επαναστατικής Έπιτροπής. Σ' αυτά κανείς δεν μπορεί να δει ότι υπήρχε κάποια κυρίαρχη επίδραση όποιουδήποτε αντισοβιετικού πολιτικού κόμματος.

Κατά τή γνώμη των κρονστανδιανών, όλο αυτό που συνέβαινε και γινόταν ήταν υπαγορευμένο από τις περιστάσεις της στιγμής. Οί εξέγευμένοι δεν έθαζαν τίς έλπίδες τους σε κανέναν. Ούτε στην προσωρινή επαναστατική Έπιτροπή, ούτε στίς συνελεύσεις των αντιπροσώπων, ούτε στίς συγκεντρώσεις ούτε άλλου δεν υπήρξε ποτέ τέτοιο ζήτημα. Η προσωρινή επαναστατική Έπιτροπή δεν έπιχείρησε ποτέ τίποτα πρós αυτή τήν κατεύθυνση αν και υπήρχε παρόμοια δυνατότητα. Η Έπιτροπή προσπαθούσε να εκπληρώσει αυτότηρά τή θέληση του λαού. Αυτή ήταν καλή ή κακή; Δεν μπορώ να τó κρίνω. Άλλά η πραγματικότητα είναι ότι η μάζα διεύθυνε τή Έπιτροπή και όχι η Έπιτροπή τή μάζα.

Άνάμεσά μας δεν υπήρχαν φημισμένοι πολιτικοί άρχηγοί που βλέπουν θαθείά κάτω από τή γή και που ξέρουν όλα όσα χρειάζονται να γίνουν για να θγει όλο

έκείνο πού είναι χρήσιμο. Οί κρονστανδιανοί ένήργησαν χωρίς σχέδιο και χωρίς πρόγραμμα, μόνο ψάχνοντας στα όρια τών αποφάσεων και κατά τις περιστάσεις. Άποκομένοι από όλο τόν κόσμο, άγνοούσαμε τί συνέβαινε έξω από την Κρονστάνδη, τόσο στη σοβιετική Ρωσία όσο και στο έξωτερικό. Είναι πιθανό μερικοί να μπόρεσαν να δημιουργήσουν προοπτικές για την εξέγερσή μας, όπως αυτό συμβαίνει συνήθως, αλλά στην περίπτωση μας ήταν χαμένος κόπος. Έμεις δέν μπορούσαμε να κάνουμε ύποθέσεις για τó τί θά γινόταν στην περίπτωση πού τά γεγονότα θά έπαιρναν μιάν άλλη στροφή. Διότι τó γεγονός θά μπορούσε να ήταν τελείως διαφορετικό από εκείνο πού σκεφτόμαστε. Άλλοί κρονστανδιανοί δέν είχαν τó σκοπό ν' άφήσουν να ξεφύγει ή πρωτοβουλία από τά χέρια τους.

Οί κομμουνιστές μᾶς έχουν κατηγορήσει στόν τύπο τους ότι είχαμε δεχτεί τρόφιμα και φάρμακα από τó ρωσικό Έρυθρό Σταυρό πού είχε την έδρα του στη Φινλανδία. Πρέπει να πούμε ότι δέν είχαμε δει τίποτα τó κακό σέ παρόμοια προσφορά. Σ' αυτό ήταν σύμφωνη όχι μόνο όλη ή προσωρινή επαναστατική Έπιτροπή, αλλά και ή συνέλευση τών εκπροσώπων. Θεωρούμε αυτή την όργάνωση καθαρά φιλανθρωπική όταν μᾶς προτείνει μιá βοήθεια πού δέν είναι προσβλητική και χωρίς όπισθοβουλία. Όταν αποφασίσαμε ν' άφήσουμε να μπει στην Κρονστάνδη ή αντιπροσωπία (του Έρυθρού Σταυρού) την όδηγήσαμε στο γενικό έπιτελείο με τά μάτια δεμένα.

Στην πρώτη συνεδρίαση, τούς δηλώσαμε πώς άποδεχόμαστε με εύγνωμοσύνη τή βοήθειά τους, σαν βοήθεια προερχόμενη από μιá φιλανθρωπική όργάνωση, αλλά πώς θεωρούσαμε τόν έαυτό μας έλεύθερο από κάθε ύποχρέωση άπέναντί τους. Ίκανοποιήσαμε τó αίτημά τους να παραμείνει ένας μόνιμος εκπρόσωπός τους στην Κρονστάνδη για να έπιθλέπει την κανονική διανο-

μῆ τῶν τροφίμων πού ἡ ὀργάνωσή τους εἶχε τήν πρόθεση νά μᾶς στείλει καί πού θά προορίζονταν ἰδίως γιά τίς γυναῖκες καί τὰ παιδιά.

Στήν Κρονστάνδη παράμεινε ὁ καπετάνιος Βίλκεν (παλιός ἀξιωματικός τοῦ ρωσικοῦ ναυτικοῦ, σημ. τῆς "Ἴντα Μέττ) "Ἐμενε σ' ἓνα διαμέρισμα πού εἶχε φρουρά συνεχῶς ἕτσι πού νά μὴ μπορεῖ νά κάνει οὔτε θῆμα χωρίς ἄδεια. Ποιὸ κίνδυνο ἐκπροσωποῦσε αὐτός ὁ Βίνκεν; Μποροῦσε νά ἰδεῖ μόνο τὸ γενικὸ πνεῦμα τῆς φρουρᾶς καί τῶν πολιτῶν τῆς Κρονστάνδης.

Σὲ αὐτὸ θρισκόταν ἡ βοήθεια τῆς ἀστικῆς διεθνούς; Ἡ στό γεγονός ὅτι ὁ Βίκτωρ Τσερνῶφ(7) εἶχε στείλει τὸ χαιρετισμὸ του στήν ἐξεγερμένη Κρονστάνδη; Αὐτὴ ἦταν ἡ ὑποστήριξη τῆς διεθνούς καί τῆς ρωσικῆς ἀντεπανάστασης; Μπορεῖ νά πιστέψει κανεὶς ἀληθινὰ ὅτι οἱ Κρονστανδιανοὶ ρίχνονταν στήν ἀγκαλιά κάθε ἀντισοβιετικοῦ πολιτικοῦ κόμματος; Πραγματικά, ὅταν οἱ ἐξεγερμένοι ἔμαθαν ὅτι ἡ δεξιὰ κατάστρωνε σχέδια πού ἀφοροῦσαν τὴν ἐξέγερσή τους, δὲν δίστασαν νά προειδοποιήσουν τοὺς συντρόφους τους, ὅπως τὸ μαρτυράει τὸ κύριο ἄρθρο τῆς Ἰ σ θ έ σ τ ι α τοῦ 6 Μάρτη τῆς Κρονστάνδης.

Οι άναρχικοί στη φυλακή (καλοκαίρι 1921)

Του Γκαστόν Λεβάλ

Ὁ Γκαστόν Λεβάλ, πού γεννήθηκε στή 1895, γιός ἐνός κομμουνάρου Γάλλου μαχητή άναρχοσυνδικαλιστή, πήρε μέρος στό ἰδρυτικό συνέδριο τῆς κόκκινης συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς, πού παρακολουθεῖ τό 3ο συνέδριο τῆς κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς, ἀπό τόν Ἰούνιο ὡς τόν Αὐγούστο 1921, ὅταν ἀπεσταλιμένος τῆς ἰσπανικῆς C. N. T. Στή διάρκεια τῆς παραμονῆς του στή Μόσχα, τήν προσοχή του τήν τράβηξε ἡ τύχη τῶν φυλακισμένων ρώσων άναρχικῶν.

Ἀπό ὅταν ἔμαθα ὅτι πολλοί σύντροφοί μας θρίσκονταν στή φυλακή, συνειδητήκα μέ τοὺς γάλλους συνδικαλιστές εκπρόσωπους γιά νά κάνουμε ἕνα διάθεμα στόν Ντερζίνσκυ, κομισσάριο τοῦ λαοῦ στό Ἐσωτερικό καί τυφλό ὄργανο τοῦ Λένιν. Οἱ συνάδελφοί μου, ἐπειδή εἶχαν μιὰ δυσπιστία σέ μένα, ὄρισαν γιά ν' αντιπροσωπεύσει τήν ἀποστολή τῆς C.N.T. τόν Τζοακίν Μωρέν⁸. Ὁ Μωρέν ἔκανε τόν ἀπολογισμό τῆς πρώτης συζήτησης. Ἀφοῦ εἶχε διαβάσει τόν κατάλογο τῶν φυλακισμένων πού ζητιώταν ἡ ἀπελευθέρωσή τους, ὁ Ντερζίνσκυ⁹ ἔγινε κίτρινος, ἔπειτα κατακοκκίνησε καί θεβαίωσε ὅτι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἀντεπαναστάτες σύμμαχοι τῶν λευκῶν στρατηγῶν τούς κατηγορήσε ἐπίσης ὅτι εἶχαν ἔκτροχιάσει τραῖνα φορτωμένα μέ στρατεύματα τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ καί ὅτι ἦσαν ὑπεύθυνοι τοῦ θανάτου χιλιάδων στρατιωτῶν, ἰδιαίτερα στήν Οὐκρανία.

Ἐμεῖς δέν μπορούσαμε νά πᾶμε νά ἰδοῦμε τόσο μακρὰ αὐτό πού εἶχε συμβεῖ καί ὁ Μακρέν καί φίλοι του θριάμβευσαν μέσα στήν ἀποστολή μας. Ἄλλά δέν ὑ-

ποχώρησα καθόλου και ένας αριθμός εκπροσώπων άλλων εθνικοτήτων και εμείς συνεχίζαμε τὰ διαθήματά μας. Οί διαβεβαιώσεις του Ντερζίνσκου δὲν στηρίζονταν σὲ κανένα ἀποδεικτικό στοιχείο, οὔτε ἀκόμα σὲ μιὰ νομικὴ κατηγορία. Οὔτε ἀνάκριση, οὔτε δίκη, οὔτε δικαστές ἄς μὴ μιλήσουμε γιὰ δικηγόρους: τέτοιο πρᾶγμα δὲν ὑπῆρχε. "Ὅ,τι κι ἂν ἔλεγε «ὁ κομισσάριος τοῦ λαοῦ» ποὺ ἦταν ἐπιφορτισμένος μὲ τὴν ὑπεράσπιση τοῦ καθεστώτος, ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ ἀυθαίρετη φυλάκιση.

Ἐπιμείναμε. Ἐπειδὴ οἱ συνάδελφοί μου ἀπεσταλμένοι θεωροῦσαν πῶς δὲν μπορούσαμε νὰ πετύχουμε τίποτα καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐνδιαφερόταν καὶ τόσο γιὰ τὴν ὑπόθεση, μὲ ἄφησαν στὸ τέλος ν' ἀπασχοληθῶ ἐπίσημα μ' αὐτὴν. Ὁ κομισσάριος τοῦ λαοῦ γιὰ τὴ δημόσια Ἐκπαίδευση, Λουναρτσάσκυ(10) ἦταν ἐνοχλημένος φανερά γιὰ τὸ ρόλο ποὺ ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ παίξει στὸ ὄνομα τῆς κομματικῆς πειθαρχίας. Μᾶς τὸν ἔστειλαν δύο φορές. Ἀλλὰ μὴ μπορώντας νὰ πάρει ἀποφάσεις, περιοριζόταν νὰ κάνει τὸν ἐνδιάμεσο, δεχόμενος καὶ μεταδίνοντας ἐρωτήσεις καὶ ἀπαντήσεις. "Ὅστερ' ἀπὸ αὐτόν, μᾶς ἔστειλαν τὸν Οὐλριχ,(11) μυστηριώδικη καὶ ἐνδιαφέρουσα προσωπικότητα τῆς ἀστυνομίας. Καιρὸς χαμένος καὶ οἱ ἑβδομάδες περνοῦσαν. "Ἦθελαν, θέβαια, νὰ μᾶς κουράσουν.

Πήγαινα συχνὰ νὰ ἰδῶ τὴν "Εμμα Γκόλντμαν καὶ τὸν Ἀλέξανδρο Μπέρκμαν. Ἀπὸ τὸ σπίτι τους περνοῦσαν γυναῖκες σύντροφοι ποὺ οἱ ἄντρες τους ἦταν φυλακισμένοι Ἀνήσυχες, γεμάτες ἀγωνία, μερικὲς φορές ἔκλαιγαν. Καὶ μοῦ διηγούνταν τὴν ὀδύσεια, τὴ ζωὴ αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἦταν θύματα τοῦ λεγόμενου σοσιαλιστικοῦ Κράτους. Ὁ ἴδιος ὁ Βικτώρ Σέρζ, ποὺ μερικὲς φορές ἔπαιζε εἰλικρινὰ διπλὸ παιγνίδι, καὶ ποὺ συνέχιζε νὰ γράφει εὐνοϊκὰ γιὰ τὸ καθεστῶς ἄρθρα του στὸ δυτικὸ τύπο, μὲ πληροφοροῦσε γιὰ τὸ θέμα του. Ὁ Μαξίμωφ ἦταν ἕνας σοβαρὸς θεωρητικὸς ἀναρχοσυνδικαλιστῆς, ἀνίκανος γιὰ μιὰ δράση ἀντισοβιετι-

κου σαμποτάζ. Ὁ Γιαρτσούκ, ἦταν ὁ παλιὸς γραμματέας τοῦ σοβιετ τῆς Κρονστάνδης ὅπου κατέφυγε ὁ Ζηνόβιεφ ὅταν ὁ Κερένσκυ εἶχε διατάξει τὴ σύλληψή του. Ὁ Βολίν, ποῦ ὁ ἐπίσημος κόσμος τὸν θεωροῦσε τὸν πιὸ ἐπικίνδυνο, θεωρητικὸς ἀναρχοσυνδικαλιστῆς, ὁμιλητῆς θαυμάσιος καὶ συγγραφέας μὲ ταλέντο, ζοῦσε στὴν ἐξορία τὴ στιγμή τῆς ἐπανάστασης ἐναντίον τοῦ τσαρισμοῦ. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ αὐθεντικοὶ ἐπαναστάτες σάπιζαν τώρα μέσα στὶς φυλακὲς ποῦ πολλοὶ ἀπὸ αὐτούς, ὅπως ἡ Μαρία Σπυρίντοβα,⁽¹²⁾ σάπιζαν μερικὰ χρόνια πρὶν

Ζητήσαμε τὴν ἄδεια νὰ τοὺς ἐπισκεφτοῦμε. Μᾶς ἀρνήθηκαν, ἀν καὶ εἴμαστε ἀπεσταλμένοι συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ποῦ θὰ ἤθελαν νὰ παρασύρουν μὲ τὸ μέρος τους. Θυμήθηκα ὅτι στὴν Ἰσπανία τοῦ Ἀλφόνσου ΧΙΙΙ ἀπὸ ὅπου προερχόμουν, καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τῶν πιὸ ἐφιαλτικῶν καταπιέσεων ποῦ γνώρισε ἡ χώρα ἀν παραμερίσουμε τὴν περίοδο τοῦ Φράνκο, μπορούσε κανεὶς πάντοτε νὰ ἐπισκεφτεῖ τοὺς κρατούμενους, τουλάχιστον ὅταν δὲν τοὺς κρατοῦσαν κρυμένους. Στὴ φυλακὴ Μοντέλο τῆς Βαλέντσιαις καὶ στὴ φυλακὴ τῆς Βαρκελώνης, οἱ φίλοι μου ἔρχονταν νὰ μὲ ἰδοῦν χωρὶς δυσκολίες. Τοὺς ἦταν ἄρκετὸ νὰ μὲ ζητήσουν τὶς ὥρες ἐπισκεπτηρίου καὶ οἱ φύλακες μὲ κατέβαζαν στὴν αἴθουσα ὅπου μπορούσαμε νὰ μιλήσουμε. Στᾶ χωριά τῆς Ἰσπανίας ὅπου πέρασα σὲ συνέχεια, πάντοτε μπόρεσα νὰ ἐπισκέπτομαι τοὺς φυλακισμένους συντρόφους μου. Στὴ Ρωσία τοῦ Λένιν καὶ τοῦ Τρότσκι, αὐτὸ ἦταν ἀδύνατο. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἀντιπροσώπων δὲν ἐπέμεναν. Δὲν ἤξεραν ἐξ ἄλλου τί νὰ κάνουν. Ἄλλὰ ἐγὼ δὲν ἐγκατέλειπα τὸ παιγνίδι. Δὲν ἄρκοῦσε νὰ κατηγοροῦν. Δὲν μᾶς ἔδιναν ἀποδείξεις καὶ πολὺ ἀξιόλογα στοιχεῖα ἦσαν ἀντίθετα μὲ τὶς διαβεβαιώσεις τῶν ἀρχῶν. Σκοπὸς μου ἦταν νὰ ἔχω ἀποδείξεις.

Ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες συντρόφους ποῦ συνάντησα στὸ σπίτι τῆς Ἑμμα Γκόλντμαν ἦταν καὶ ἡ Ὀλγα Μαζίμοβα, συντρόφισσα τοῦ Γκ. Π. Μαζίμωφ, 30 χρο-

νῶν, μικρόσωμη, λεπτή, με τὸ χρῶμα σκοῦρο, ἐξαντλη-
νη ἀπὸ τὶς ταλαιπωρίες. Εἶχε γνωριστεῖ με τὸ σύντρο-
φὸ της ὅταν ἦταν ἐξόριστη, ὅπως κι αὐτός, στὴ Σιθηνία
τὴν ἐποχὴ τοῦ Τσάρου. Μοῦ πρότεινε νὰ μποῦμε τὴν ἄλ-
λη ἡμέρα στὴ φυλακὴ Μπουτίρκου γιὰ νὰ μιλήσουμε με
τοὺς συντρόφους μας. Θὰ περνοῦσα μαζί της καὶ μαζί
με γυναῖκες ἄλλων φυλακισμένων. Θᾶ μοῦ ἔδιναν ρω-
σικὰ χαρτιά γιὰ νὰ ξεγελάσω τοὺς φύλακες. Μποροῦ-
σα ν' ἀποτύχω. Ἄλλὰ δέχτηκα νὰ διατρέξω αὐτὸ τὸν
κίνδυνο τὴν ἐπόμενη ἡμέρα ξεκινῶ με τέσσερες ἄλ-
λες γυναῖκες πού πᾶνε κι αὐτὲς στὸν ἴδιο προορισμό.
Ἦταν ξυπόλυτες καὶ τὰ πόδια τους ὑπόφεραν περπα-
τώντας στ' ἀνώμαλα πεζοδρόμια τῆς πόλης. Δύο ἀπὸ
αὐτὲς ἔχουν κρεμασμένο στὸν ὦμο τους ἕνα μεγάλο
πάνινο σάκκο ὅπου ὑπῆρχαν μερικὰ τρόφιμα δυσκολο-
εὔρετα. Ἡ πιὸ νεαρή, ἡ συντρόφισσα τοῦ Γιαρτσούκ,
εἶχε πολεμήσει στὴν Πετρούπολη καὶ στὴ Μόσχα, γιὰ
νὰ ἀνατρέψει πρῶτα τὸν τσαρισμὸ καὶ ὕστερα τὴν κυ-
θέρηση Κερένσκυ.

Στὴν εἴσοδο τῆς φυλακῆς ὑπάρχει ἕνας σκοπὸς
Γνώριζε τὶς φίλες μου καὶ ἔριχνε μιὰ ἐπιπόλαιη ματιὸ
στὴν ἄδεια ἐπίσκεψης. Τοῦ παρουσιάζω τὸ χαρτί μου
χωρὶς νὰ πῶ λέξη. Μοῦ τὸ ξανάδωσε λέγοντάς μου ἕ-
να ν τ ἄ (=ναί). Τοῦ ἀπάντησα μ' ἕνα χαμόγελο. Δυὸ
ἀπὸ τὶς γυναῖκες κάτι τοῦ λένε ἐνῶ ἐγὼ με τὶς ἄλλες
ἀπομακρυνόμαστε.

Περνοῦμε μιὰ αὐλὴ καὶ μπαίνουμε στὴν αἴθουσα
τοῦ ἐπισκεπτηρίου. Οἱ συντρόφισσες δίνουν τὰ ὀνόματα
ἐκείνων πού θέλουν νὰ δοῦν. Ἦταν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ
Βολίν. Ὁ χωρισμὸς μεταξὺ τῶν ἐπισκεπτῶν καὶ τῶν
κρατούμενων δὲν ἐμποδίζει μιὰν ἄμεση σχεδὸν ἐπαφὴ.
Κανένας ὑπάλληλος ἢ ἀστυνομικὸς δὲν παρακολουθεῖ
τὴ συζήτηση, πράγμα πού με κάνει νὰ θεβαιθῶ ὅτι
πρόκειται γιὰ διοικητικὴ φυλάκιση, χωρὶς ἀνάκριση
οὔτε δίκη.

Οἱ κρατούμενοι φτάνουν. Μιὰ ἀπὸ τὶς γυναῖκες λέει

στό Βολίν «Αὐτός εἶναι ὁ Γκαστόν Λεβάλ». Ὁ Βολίν ἦταν ἓνας ἄντρας καμιὰ σαρανταπενταριά χρονῶν, μέσου ἀναστήματος, μέ μαῦρα γένια κι ἓνα ὁμορφο κεφάλι ἐβραίου διανοοῦμένου.

Ἦξερε τὸ ὄνομά μου γιατί τοῦ εἶχαν κιόλας μιλήσει γιὰ μένα. Μοῦ σφίγγει διαχυτικά τὸ χέρι καὶ μοῦ μιλάει σὲ μιὰ καθαρὴ γαλλικὴ γλώσσα. Ἔπειτα, μέ κίνδυνο νὰ τὸν κάνω νὰ ἐκπλαγεῖ καὶ νὰ φανῶ γελοῖος, ἀλλὰ γιατί ἤθελα νὰ κάνω μιὰ ἀμερόληπτη ἀπόλυτα ἔρευνα, τοῦ ζήτησα νὰ μέ πληροφορήσει μέ ἀκρίβεια γιὰ τὴ δραστηριότητά του ἀπὸ τότε πού ξαναγύρισε στὴ Ρωσία.

Ἐπὶ μιὰ -μιάμιση ὥρα, μέ λεπτομερειακὴ ἀκρίβεια καὶ ἐνῶ ἐγὼ κρατοῦσα σημειώσεις, ὁ Βολίν μοῦ ἐξηγεῖ τὴ δουλειά του σάν προπαγανδιστὴ καὶ μαχητὴ. Ἀπὸ φυλακὴ σὲ φυλακὴ, ὁ Βολίν κατάληξε νὰ φτάσει στὴ φυλακὴ Μπουτίρκου. Μοῦ διηγόταν αὐτὴ τὴν ὁδύσεια κατὰ τρόπο πολὺ ἀκριθῆ. Ἀνάφερνε γεγονότα, ἡμερομηνίες, ὀνόματα, πόλεις, χωριά. Καὶ ζητούσε, μαζί μέ τοὺς ἄλλους φυλακισμένους, νὰ κριθεῖ δημόσια.

(...) Ξαναγυρίζω στὸ ξενοδοχεῖο «Λουξ» ἀποφασισμένος νὰ συνεχίσω τὴν πάλη γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν συντρόφων μου. Ἀλλὰ ἀρχίζει τὸ Συνέδριο τῆς Κόκκινης συνδικαλιστικῆς Διεθνoῦς καὶ ἐμεῖς δὲν εἶχαμε στὸ χέρι μιὰ παραχώρηση, μιὰ ὑπόσχεση οὔτε μιὰ ἐλπίδα. Εἶχαμε κιόλας πέντε - ἕξη φορές συναντηθεῖ μέ τοὺς ἐκπροσώπους τῆς σοβιετικῆς ἐξουσίας καὶ κάθε φορὰ τελειώναμε χωρὶς ἀποτελέσματα Συνεχιζόταν ἡ τακτικὴ τῆς κούρασης.

Τότε οἱ φυλακισμένοι σύντροφοι στὴ Μπουτίρκου ἀρχισαν τὴν ἀπεργία πείνας. Κατόρθωσαν νὰ περάσουν μιὰ διακήρυξη γραμμὴν στὰ γαλλικά, πού ζητοῦσαν ἀπὸ τοὺς συνδικαλιστὲς ἀντιπροσώπους νὰ κάνουν διάβημα στὶς ρωσικὲς ἀρχές γιὰ νὰ ἀπαιτήσουν τὴν ἀπελευθέρωση καὶ τὴν ἐλευθερία ἔκφρασης τῆς σκέψης γιὰ ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες. Οἱ ἀντιπρόσωποι, ὅμως,

στούς όποιους άπευθύνονταν οί κρατούμενοι, ήσαν άπογοητευμένοι και τó μόνο πού έκαναν ήταν νά δείξουν τή δυσαρέσκείά τους γι' αúτ ή τήν άπεργία, πού τούς ένοχλούσε ήθικά. Πέρασαν πέντε ήμέρες. Στο συνέδριο δέν μπορούσα νά κάνω τίποτα. Ήμουν μειοψηφία μεταξú τών συντρόφων μου. Έξ αίτίας τής παράνομης δράσης πού έκανα μέχρι τότε, δέν είχα συνηθίσει στις μανοúθρες και στις άντιμανοúθρες, στα πάρε - δώσε και στα παρασκήνια. "Έτσι θρέθηκα νά μήν έχω τί νά κάνω και άδύναμος. Ή γαλλική άποστολή άν και ήταν πιó συνεπής και στην πλειοψηφία της θρισκόταν στην άντιπολίτευση, δέν μπορούσε κι αúτ ή νά κάνει πολύ περισσότερα. Οί σύντροφοί μας συνέχιζαν τήν άπεργία πείνας. Μάς είπαν ότι είχαν ξεσπάσει παρόμοιες άπεργίες στο Όρεξ και σέ άλλες πόλεις πού έχω ξεχάσει τó όνομά τους και ότι είχαν πεθάνει δύο ή τρείς άπεργοί.

Αúτò δέν ήταν άδύνατο, γιατί όλα τά κάτεργα τής Ρωσίας ξαναεχειλιζαν άπό κρατούμενους. Τά διεθνή συνέδρια έπρεπε νά έπιμένουν στις διαμαρτυρίες με τήν έλπίδα ότι ή φωνή τους θα έφτανε έξω άπό τά σύνορα τής μπολοσεβίκικης Ρωσίας. Τί άλλο μπορούσαν νά κάνουν·

Πέντε ήμέρες, έξ ημέρες, έφτά ήμέρες. "Ένας ή δύο άντιπρόσωποι διακινδυνεύουν μοναχικά διαθήματα. Στο σπίτι τής Έμμα Γκόλντμαν και του Άλέξ. Μπέρκμαν, συνέχιζα νά βλέπω τίς γυναίκες τών συντρόφων μας, θυμωμένες, θασανισμένες, μερικές φορές νά κλαίνε, γιατί μπορούσε, άπό τή μιά ήμέρα στην άλλη νά μάθουν τήν έκτέλεσή τους. Ή "Όλγα Μαξίμωφ ήρθε νά με ένοχλήσει στο συνέδριο και μē γνωρίζοντας γαλλικά με τραβούσε άπό τó σακκάκι λέγοντάς μου μ' ένα τόνο και μ' ένα βλέμμα παρακαλεστικά πού άκούω και βλέπω ακόμα: «Σύντροφε Λεβάλ, σύντροφε Λεβάλ!»

Έφτά, όκτώ, ένένα, δέκα ήμέρες! Άγωνιούσαμε. Δέν ζέραμε πιά πού ν' άπευθυνθοúμε. Σκόνατφα στην άδυναμία και τήν άποθάρρυνση τών άντιπροσώπων τής

άντιπολίτευσης. "Άλλοι, μὴ μπορώντας νὰ κάνουν τίποτα, ἔφταναν στὸ σημεῖο νὰ κατηγοροῦν τοὺς συντρόφους μας ὅτι εἶχαν ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὴν παρουσία τους καὶ γιὰ νὰ τοὺς θάλλουν σὲ δύσκολη κατάσταση.

Τέλος, τὴν ἐνδέκατη ἡμέρα, σὲ μιὰ τελευταία ἀφω-νη αἴτηση τῆς καλῆς καὶ ἀγαπητῆς "Ὀλγας Μαξιμωφ, κατόρθωσα νὰ ἐπιτύχω, στὸ συνέδριο, ὥστε δύο ἢ τρεῖς ἀντιπροσωπεῖες νὰ κάνουν ἓνα διάβημα στὰ ἀνώτατα κλιμάκια. Θ' ἀκολουθοῦσαν καὶ ἄλλα. Λίγο μετὰ, ξεκινήσαμε καμιά δεκαπενταριά ἄνθρωποι, γιὰ τὸ Κρεμλίνο. Θὰ μιλοῦσαμε μὲ τὸν κυρίαρχο τῆς Ρωσίας, τὸν Λένιν.

"Ὅταν φτάσαμε μπροστὰ σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πόρτες ποὺ ἐπιτρέπουν νὰ περάσουμε τὸ τεῖχος τοῦ Κρεμλίνου, σκοντάψαμε στὴ φρουρά. "Ένας ἀπὸ μᾶς, ὁ Μισέλ Κνελ-λέρ¹³ ποὺ μιλάει τὰ ρωσικά, λέει ὅτι ἐπιθυμοῦσαμε νὰ δοῦμε τὸν «σύντροφο» Λένιν. Σημειώνουν τὰ ὀνόματά μας καὶ τὶς ξένες ἀντιπροσωπεῖες ποὺ ἐκπροσωποῦσαμε. Τηλεφωνήματα, ἀναμονή. "Υστερα ἀπὸ ἓνα τέταρτο τῆς ὥρας ἦρθε εὐνοϊκὴ ἀπάντηση. Δύο στρατιῶτες, ἀναμφίβολα τῆς Τσέκα, μᾶς συνοδεύουν στὸ δαίδαλο τῶν δρόμων. Περνοῦμε μπροστὰ ἀπὸ παλάτια, ἀπὸ πολυτελεῖς κατοικίες, ἀπὸ παρεκκλήσια τῆς παλιᾶς διαμονῆς τῶν Ρούρικ¹⁴. Μπροστὰ στὸ οἶκημα ποὺ θρῖσκεται ὁ Λένιν, θὰ σκοντάψουμε σὲ μιὰ ἄλλη σωματοφυλακὴ ποὺ ἀρνεῖται νὰ μᾶς ἀφήσει νὰ περάσουμε. Τοὺς ἐξηγοῦμε. Δὲν εἶχαν πάρεϊ διαταγή. Χρειάζεται νὰ γράψουμε μιὰ νέα αἴτηση ποὺ νὰ ζητοῦμε μιὰ συνάντηση μὲ τὸ σύντροφο Λένιν ποὺ μᾶς ἀπαντᾷ μ' ἓνα μπιλλιέτο. "Ἦταν γραμμένο σὲ ἀρκετὰ ἄσχημα γαλλικά, μὲ τὸ ὁποῖο μᾶς ζητοῦσε νὰ καθορίσουμε μὲ ἀκρίβεια τὸ σκοπὸ τῆς ἐπίσκεψῆς μας καὶ ζητοῦσε συγγνώμη γιὰτὶ δὲν μπορούσε νὰ μᾶς δεχτεῖ ἐξ αἰτίας τῆς πολλῆς δουλειᾶς ποὺ εἶχε. Ξαναφτιάξαμε ἓνα μπιλλιέτο ποὺ τὸ ὑπογράψαμε ὅλοι. "Αντιπροσωπεύαμε δέκα ξένες συνδικαλιστικὲς ὀργανώσεις. Αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ ἐντυπωσιάσει ἓνα τα-

κτικό μυαλό που λογαριάζει τὰ αὐτοῦ του. Καὶ ὁ τσεκί-
στας στρατιώτης ξαναγουρίζει φέρνοντας ἐπὶ τέλους ἕ-
να μπιλλιέτο τοῦ Λένιν, πού δεχόταν νὰ μᾶς δεῖ.

Μᾶς ἀνέβασαν στοῦ πρώτο πάτωμα, σὲ μιὰ σάλλα ὀ-
που περιμέναμε ὄρθιοι ἀρκετὴ ὥρα. Εἴμαστε περίεργοι
καὶ μὲ τὰ νεῦρα τετωμένα. Ἐπειτα, ἀνοίξε μιὰ πόρτα
πίσω μας καὶ ἐμφανίστηκε ὁ Λένιν περισσότερο ἀπὸ ὅτι
τὸ φανταζόμαστε κοντός, μὲ τὸ πρόσωπο πού ἔχει μογ-
γολιακὰ χαρακτηριστικὰ καὶ μάτια πού δίπλωναν ὅταν
χαμογελοῦσε μὲ μιὰ ψυχρὴ εἰρωνία.

Σφίγγει τὸ χέρι τοῦ ἕνα ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλο, μᾶς
ζητάει τὸ ὄνομά μας, καὶ σὲ ποιά ἀντιπροσωπεῖα ἀνή-
κουμε. Καὶ τὴν ὥρα πού ρωτᾷ καὶ ὅταν τοῦ ἀπαντᾷει
ὁ καθένας μας, ἔχει καρφώσει ἐπάνω μας ἕνα θλέμμα
κοροΐδευτικό καὶ ἐρευνητικό, μᾶς κοιτάζει προσεκτικὰ
μὲ μιὰ ἀνενοχλησιὰ πού σὲ ταραίζει.

Ἐπειτα, μᾶς προσκαλεῖ νὰ περάσουμε σὲ μιὰ γει-
τονικὴ σάλλα νὰ πάρουμε θέση γύρω ἀπὸ ἕνα μεγάλο
ὀρθογώνιο τραπέζι. Κοντὰ του κάθησε ὁ Τόμ Μάνν, (15),
ἄγγλος συνδικαλιστὴς ἐκπρόσωπος καὶ τὸ πιὸ σημαντι-
κὸ πρόσωπο μεταξύ μας καὶ ἐκθέτει ἀγγλικά τὸ σκοποῦ
τῆς ἐπίσκεψῆς μας. Ἐχομε ἀποφασίσει νὰ μὴ ζητήσου-
με μόνο τὴν ἐλευθερία τῶν συντρόφων μας τῶν φυλακι-
σμένων στὴ φυλακὴ Μπουτίρκου, ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν ἐ-
παναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς. Ὁ Λένιν ἀπαντᾷ στὸν ἐκ-
πρόσωπό μας στὰ ἀγγλικά. Αὐτὸς τὸν ἀκοῦει μὲ προ-
σοχή, μὲ ὄλο τὸ πρόσωπό του τὸ ἔξυπνο, χαμογελαστὸ
καὶ κοκκινωπὸ γυρισμένο πρὸς αὐτόν. Καὶ πού στοῦ τέ-
λος, φαίνεται νὰ ἔχει πειστεῖ πράγμα πού φαινόταν ἀπὸ
τὰ κινήματα συγκατάθεσης πού ἔκανε μὲ τὸ κεφάλι. Ἐ-
πειτα, ὁ ἀφέντης τοῦ Κρεμλίνου, μετάφρασε τὴν ἀπάν-
τησή του, γαλλικά.

Αὐτὸς ἀνανεώνει τὶς κατηγορίες τοῦ Ντερζίνσκου,
καὶ μᾶς δηλώνει ὅτι τὸ διάθημά μας δὲν δικαιολογεῖ-
ται. Αὐτοὶ πού εἶναι φυλακισμένοι δὲν εἶναι οὔτε ἀλη-
θινοὶ ἀναρχικοί, οὔτε ἰδεαλιστές, ἀλλὰ ληστές πού κά-

νουν κατάχρηση της εύκολοπιστίας μας. Ἡ ἀπόδειξη εἶναι ὅτι ὑπάρχουν ἀναρχικοί, ἀληθινοί, πού συνεργάζονται μὲ τοὺς μπολσεβίκους καὶ πού κατέχουν ἐπίσημα πόστα. Καὶ φτάνει στὸ Βολὶν «πού μὲ τὸν Μακνὸ ξετρόχιασαν τραῖνα στὴν Οὐκρανία καὶ ἔσφαξαν χιλιάδες στρατιῶτες τοῦ κόκκινου Στρατοῦ, καὶ πού συμμάχησε μὲ τὸ λευκὸ στρατηγὸ Ντενίκιν ἐναντίον τῶν μπολσεβίκων»

Πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα κατέχω ἀρκετὰ ἀκριβεῖς πληροφορίες. Ἀνάμεσα στὶς ἄλλες, τὴ μαρτυρία ἑνὸς στρατηγοῦ τοῦ κόκκινου Στρατοῦ πού θρυσκόταν στὴν Οὐκρανία τὴ στιγμή πού προκλήθηκαν τὰ γεγονότα καὶ πού εἶχε μὲ τὴν ἀντιπροσωπεία μας μιὰ μακρὰ συζήτηση σὲ μιὰ αἴθουσα τοῦ ξενοδοχείου «Λούξ». Ὑπῆρξε κατηγορηματικός: «Ποτὲ ὁ Μακνὸ δὲν συμμάχησε μὲ τοὺς Λευκοὺς ἐναντίον μας. Σὲ μερικές στιγμές, πολέμησε ταυτόχρονα καὶ ἐναντίον τῶν Λευκῶν καὶ ἐναντίον μας, ἀλλὰ κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ πεῖ ὅτι ἔπαιζε τὸ παιγνίδι τῶν Λευκῶν». Θυμήθηκα ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ ὅτι ὁ Βολὶν εἶχε σὰν δουλειά του τὴν προπαγάνδα καὶ τὴν πολιτιστικὴ ὀργάνωση μέσα στοὺς τομεῖς πού εἶχαν ἀνακοταλάθει τὰ αὐστρουγγρικά στρατεύματα καὶ οἱ ἀντεπαναστάτες στρατηγοὶ καὶ ὄχι τῆ διεύθυνση τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Καὶ ἂν ὁ Μακνὸ πολέμησε ἐναντίον τοῦ κόκκινου Στρατοῦ, αὐτὸ συνέβει γιατί ὁ Τρότσκι ἐπιτέθηκε ἐναντίον τῶν ἐπαναστατικῶν οὐκρανικῶν δυνάμεων πού δὲν ἤθελαν νὰ ὑποταχτοῦν στὸν μπολσεβίκικο δεσποτισμὸ. Διότι, στὸ κάτω γῆς γραφῆς τὸ Κομμουνιστικὸ Κόμμα ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ ἐπαναστατικὰ κόμματα καὶ τὰ ἄλλα εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιταχτοῦν στὴ θέλησή του νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ ὅλα.

Διακόπτω, λοιπόν, τὸ Λένιν ὄχι ἀπότομα ἀλλὰ καθαρὰ καὶ σταθερὰ. Μίλησα, τοῦ εἶπα μὲ τὸν Βολὶν στὴ φυλακὴ Μπουτίρκυ «ὄπου μπῆκα ἐντελῶς νόμιμα» (Ὁ Λένιν κάνει μιὰ κίνηση σὰν νὰ ἔλεγε «πολὺ καλά, δὲν ἀμφισβάλλω γι' αὐτό»). Καὶ ἐπαναλαμβάνω σημεῖο μὲ

σημείο, ότι ήξερα για τη δραστηριότητα του φυλακισμένου συντρόφου μου. Μιλώ ένα τέταρτο της ώρας, δίνω ημερομηνίες, λέω γεγονότα, ονόματα. Ο Λένιν με άκουει προσεκτικά, συγκρατώντας τα μικρά του μάτια και μακραίνοντας το πρόσωπό του, πράγμα που του έδινε λίγο το ύφος ενός ποντικού και κυττάζοντάς με περίεργα. "Όταν τέλειωσα, ήταν όλοφάνερα αποστομωμένος. Άλλά, όπως ήταν πολύ πονηρός, δεν έδειξε ότι είχε νικηθεί. Για να κερδίσει χρόνο που θα του επέτρεπε να συνέλθει, άράδιαζε λέξεις, έφτιανε φράσεις και περιφράσεις.

—...Ναί, είναι φανερό... εάν τα πράγματα είναι όπως τ'ό λέτε, το ζήτημα μπαίνει διαφορετικά... Θα πρέπει να ζητήσω συμπληρωματική πληροφόρηση για το θέμα Βολίν. Άγνωω αυτές τις πολυ ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες...

Συνεχίζει να παραμένει επί τόπου, γιατί το πρόβλημα γι' αυτόν ήταν να μη χάσει έδαφος. Τόν βλέπω να έρχεται, τόν άκακο!

Έπί τέλους, αυτοσχεδιάζει:

—Καταλαβαίνετε, ότι σήμερα θρискόμαστε σε μια πολυ ειδική κατάσταση. "Άνθρωποι που χτες ήσαν έπαναστάτες έγιναν σήμερα άντεπαναστάτες και είμαστε υποχρεωμένοι να τούς πολεμήσουμε. Κοιτάξετε τόν Πλεχάνωφ, το δημιουργό του σοσιαλισμού στη Ρωσία. "Έλεγε σ' έναν από τούς συντρόφους μας που έφευγε από την Έλβετία για τη Ρωσία: «Πρέπει να ποδοπατήσουμε αυτό το σκουλήκι!» Το μπολσεβίκικο Κράτος πρέπει να πολεμήσει έναντιον αυτών των νέων έχθρών. Το Κράτος είναι μια μηχανή που έχουμε την εύθύνη της έμεις και δεν μπορούμε να επιτρέψουμε να την έμποδίσει κανείς να λειτουργήσει. Ο Βολίν είναι πολυ έξυπνος και γι' αυτό είναι πιο επικίνδυνος και θα πρέπει να πάρουμε πιο ένεργητικά μέτρα έναντιον του. Διότι, δεν είναι το άν με το Μακνó ξετρόχιασε τα τραίνα τα φορτωμένα στρατιώτες του κόκκινου Στρατού, έπαιξε το

παιγνίδι τῶν λευκῶν στρατηγῶν Ντενίκιν καὶ Κολτσάκ».

Οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ξέρουν λιγότερα ἀπὸ μένα καὶ δὲν συζητοῦν. Διότι αὐτοὶ γνωρίζουν μερικὰ γεγονότα καὶ ἔμαθαν ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ σηκώσει τὴ φωνή του χωρὶς κίνδυνο νὰ δολοφονηθεῖ ἀπὸ τοὺς «λευκοφρουροὺς» στὰ σύνορα. Ὅπωςδήποτε ἐπεμβαίνουν γιὰ νὰ συζητήσουν γιὰ τὸ πρόβλημα τῆς ἐλευθερίας ἔκφρασης γιὰ ὅλες τὶς ἐπαναστατικὲς τάσεις καὶ γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατούμενων γενικὰ. Ὁ Λένιν, στὴ διάρκεια πού μιλοῦσαν, ὅπως ἔκανε καὶ μετὸν Τόμ Μάνν, ὅπως ἔκανε ὅταν μιλοῦσα κι ἐγώ, τοὺς κοίταξε ἐρευνητικά, πάντα εἰρωνικός, περιγελαστικός, κινώντας τὸ φαλακρὸ κεφάλι του καὶ τὸ γενάκι του. ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τὰ ἑπάνω καὶ ἀπὸ τὰ ἑπάνω πρὸς τὰ κάτω. Ἡ στηρίζοντας τὸ δεξιὸ μάγουλο στὸ χέρι φαινόταν ἀποροφημένος ἀπὸ μιὰ θαθεῖα μελέτη τοῦ ταβανιοῦ. Ἐκεῖνος πού υπεράσπιζε τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν ἀνθρωπότητα, ὄντας σαστισμένος ἀπὸ τὴ στάση τοῦ Λένιν καὶ καταλαβαίνοντας ὅτι ἦταν ἄχρηστο νὰ ἐπιμένει κοίταξε νὰ συντομεύει ἢ καὶ νὰ διακόψει τὴν ὁμιλία του.

Ἡ συζήτηση διάρκεσε κατὰ τρεῖς ὥρες. Στὸ τέλος ὁ Λένιν δήλωσε ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει θέμα δικαιωμάτων στὴν ἐπαναστατικὴ ἀντιπολίτευση. Οἱ σύντροφοὶ του στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο θὰ τὸ ἀρنيοῦνταν σίγουρα. Δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ μὴν ἐξετάσει τὴν περίπτωση τῶν ἀπεργῶν πείνας, ἀλλὰ αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ αποφασίσει τίποτα. Πρέπει νὰ ἀπευθυνθεῖ στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο στὸ ὅποιο, ἐξ ἄλλου, δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλει τὸ δικό του τρόπο πού βλέπει τὰ πράγματα, διότι εἶναι ἡ πλειοψηφία πού ἀποφασίζει δημοκρατικά.

Ὁ Λένιν λέει ψέμματα, καὶ μεῖς προσποιούμαστε ὅτι τὰ πιστεύουμε γιὰ νὰ μὴν κόψουμε ἀπότομα. Καὶ οἱ δύο πλευρὲς, παίζουμε κωμωδία. Μοῦ ζήτησε καὶ ἔγραψα μιὰ κάρτα πού ἐξουσιοδοτοῦσαμε «τὸν σύντροφο Λένιν» νὰ παρουσιάσει στὸ Πολιτικὸ Γραφεῖο τὴν αἴτησή

μας για άπελευθέρωση εκείνων που εξακολουθούν την άπεργία πείνας στις φυλακές Μπουτίρκυ. "Όχι άλλους. Ό Λένιν μᾶς ύποσχέθηκε ότι αύριο στις 10 τὸ πρωὶ θὰ μᾶς ἔστέλνε τὴν ἀπάντηση στὸ δωμάτιο τοῦ γάλλου ἀντιπροσώπου Σιρόλλ (σημ. πὺ κατάληξε νὰ γίνει συνεργάτης θασικὸς τοῦ Πεταίν). Χωριστήκαμε μὲ μιὰ τελευταία χειραψία πὺ συνοδευόταν ἀπὸ τὸ ἴδιο ἔρευνητικὸ καὶ εἰρωνικὸ βλέμμα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ ἀπάντηση ἦρθε τὸ μεσημέρι πράγμα πὺ δὲν ἦταν καλὸ σημάδι. Δὲν ἦταν ὑπογραμμμένη ἀπὸ τὸν Λένιν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Τρότσκυ, πὺ ἦταν ἀρκετὰ εἰλικρινὴς γιὰ ν' ἀναλάβει τὶς εὐθύνες του. Κατηγορηματικὴ ἄρνηση νὰ ἀφήσουν ἐλεύθερους τοὺς ἀπεργοὺς πείνας. Ὑπῆρξε μόνο μιὰ σαφὴς πρόταση: ἡ ἔξαρία τους ἔξω ἀπὸ τὴ Ρωσία. Ἀκολουθοῦσε ἓνα μάθημα ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ μάθουμε νὰ λογαριάζουμε τὶς ἐπαναστατικὲς εὐθύνες καὶ νὰ μὴν ὑποχωροῦμε στὰ ἐπιπόλαια αἰσθήματα ὅταν παίζεται τὸ ἀνώτερο συμφέρον τῆς Ἐπανάστασης.

Τί μπορούσαμε νὰ κάνουμε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ δεχτοῦμε; Δὲν μπορούσαμε νὰ ξαναρχίσουμε τὰ διαθήματά μας στὶς ὑψηλὲς προσωπικότητες πὺ κιόλας εἶχαμε ἰδεῖ καὶ πὺ χωρὶς καμιὰ ἀμφιβολία οὔτε πὺ θὰ μᾶς δέχονταν. Κι αὐτὸ μπορούσε νὰ γυρίσει ἐναντίον τῶν συντρόφων μας τοὺς ὁποίους πληροφορήσαμε γιὰ τὴ λύση πὺ προτάθηκε. Θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ φυλακὴ: θετικὸ ἀποτέλεσμα. Θὰ ἐξορίζονταν ἀπὸ τὴ χώρα τους· θὰ ἦσαν ἓνα σύμβολο.

Γιὰ τοὺς ἄλλους φυλακισμένους, γιὰ τὰ ἄλλα κόμματα, δὲν μπορούσαμε πιά νὰ κάνουμε τίποτα.

Τὸ συνέδριο τελειώνει μερικές ἡμέρες ἀργότερα. Οἱ ἀντιπρόσωποι πηγαινοέρχονταν στοὺς δρόμους τῆς Μόσχας. Μᾶς προσκάλεσαν σὲ θεατρικὲς παραστάσεις. Ὁ Σαλιάπιν τραγουδάει γιὰ μᾶς στὴν ὄπερα. Μᾶς παρουσίασαν μπαλλέτα, θαυμάσιες γυμνικὲς γιορτὲς στὸ Μόσκοβα. Λίγοι ἀντιπρόσωποι κρατοῦσαν σημειώσεις. Ἄλ-

λά είχαν περάσει δύο εβδομάδες και οι σύντροφοι μας βρίσκονταν πάντα στη φυλακή, παρά τη συμφωνία που είχε υπογραφεί μεταξύ των αντιπροσωπειών και του Λουναρτσάρκου, που έλεγε ότι θα απελευθερώνονταν και θα εξορίζονταν από τη Ρωσία. Από αυτή τη Ρωσία, που μερικοί από αυτούς, είχαν φύγει στην τσαρική εποχή και όπου είχαν ξαναγυρίσει γεμάτοι ελπίδες όταν ξέσπασε η επανάσταση. Έμεις δεν είχαμε εμπιστοσύνη στο λόγο των μπολσεβίκων ηγετών που ξέραμε την ανεντιμότητα τους και αναρωτιόμαστε αν δεν περίμεναν να φύγουμε για να κρατήσουν στη φυλακή τους συντρόφους μας, που κι αυτοί ανυπομονούσαν.

Αλλά ο Τρότσκι έκανε γνωστό στη γαλλική αντιπροσωπεία ότι θα της έκανε ένα θράδυ μια φιλική επίσκεψη στο δωμάτιο του Σιρόλλ. Ειδοποιήθηκαν οι Ίταλοι και Ισπανοί συνδικαλιστές και αποφασίσαμε να επωφεληθούμε από την ευκαιρία για να ζητήσουμε διευκρινήσεις πάνω στην εφαρμογή της υπογραμμένης συμφωνίας.

Δυνατός, έξυπνος, ενεργητικός και υπερήφανος, φτάνει ο Τρότσκι, κάθεται ανάμεσά μας και μιλάει γαλλικά για τις διάφορες όψεις της πάλης που διεξάγονται έναντι των λευκών στρατηγών και για τις οικονομικές δυσκολίες που περνάει η νέα Ρωσία. Για τη γραφειοκρατία, που μας φαινόταν τρομερός κίνδυνος, λέει ότι, αν το μπορούσε, θα φόρτωνε όλοκληρα καράβια με γραφειοκράτες και θα τα βύθιζε στη θάλασσα χωρίς δισταγμό. Αλλά το πρόβλημα δεν ήταν τόσο εύκολο. Λυπόταν που δεν μπορούσε να το εμποδίσει.

Συζητήθηκαν τα θέματα. Άνάμεσα σ' αυτά ήταν το επαναστατικό κίνημα στη Γαλλία, ο προσανατολισμός της Γενικής Συνομοσπονδίας Έργασίας και η προδοσία των δυτικών συνδικαλιστικών ηγετών. Η συμφωνία ήταν σχεδόν πλήρης, γιατί ο Τρότσκι ήξερε να θέλγει με την πειστική του επιχειρηματολογία και με τη στροφή που έδινε στις εξηγήσεις του. Αλλά στο βάθος, όλοι περιμέ-

να με τὴ στιγμή νὰ μιλήσει γι' αὐτὸ πού μᾶς ἔκαιγε πιὸ πολὺ καὶ φαίνεται ὅτι τὸ μάντευε γιατί μιλοῦσε ἀκατάσχετα γιὰ διάφορα θέματα. Ἀλλὰ μόλις πῆγε νὰ φύγει, μιλήσαμε γι' αὐτὸ πού σίγουρα ἤθελε νὰ ἀποφύγει.

Τότε, ἔσιμξε τὰ φρύδια καὶ μισοχαμογελαστά, μισοθυμωμένα, ἄρχισε νὰ λέει πὼς ἦταν καλύτερο νὰ μὴ χαλάσουμε αὐτὴ τὴ συζήτηση ἀσχολούμενοι μὲ τὴν ἐπέμβασή μας ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων ρώσων ἀναρχικῶν, ἐπέμβαση πού δὲν ἦταν τὸ καλύτερο πράγμα πού εἶχαμε κάνει: κατὰ τὴν παραμονή μας στὴ Ρωσία. Γι' αὐτὴ μας τὴν πράξη δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ καυχηθοῦμε μπροστὰ στοὺς ἐργάτες τῆς χώρας μας ὅταν ἐπιστρέψουμε, ὅτι ἀπατηθήκαμε καὶ ὅτι τὸ πρῶτο μας καθήκον θὰ ἦταν νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὴ σοβιετικὴ κυβέρνηση. Ἐπειτα, ἀλλάζοντας τόνο καὶ συγκρατώντας τὸ θυμὸ του μπροστὰ στοὺς ἀντιπροσώπους πού χαμογελοῦσαν μ' ἓνα ὕφος ὀλοφάνερα ἀναγκαστικὸ, θεβαίωσε ὅτι θὰ κρατοῦσε τὴν ὑπόσχεσή του.

Αὐτὸ φάνηκε πολὺ ἀόριστο. Καὶ ὑποστηριζόμενος ἀπὸ τὸν Ἀρλάντις (σημ. ἄλλο ἰσπανὸ ἀντιπρόσωπο) ρώτησα πότε θὰ γινόταν αὐτὸ, πότε θὰ ἔβγαιναν ἀπὸ τὴ φυλακὴ οἱ σύντροφοί μας.

Τότε, εἶδα τὸν Τρότσκι νὰ σηκώνει πρὸς τὰ ἑπάνω ὄλο τὸ ψηλὸ του ἀνάστημα, νὰ φουσκώνει τὸ στήθος του, νὰ σηκώνει τὰ μπράτσα μὲ κλειστὲς τὶς γροθιὲς καί, μέσα σὲ μιὰ ἔκρηξη θυμοῦ, νὰ μὲ ρωτᾷ σχεδὸν οὐρλιάζοντας:

— Ποιὸς εἶσατε σεῖς γιὰ νὰ μὲ ρωτᾶτε, ἑμένα πού δὲν σᾶς γνωρίζω, πότε θὰ ἐφαρμόσω τίς ἀποφάσεις πού πῆρα;

Ἐπειτα, πιάνοντάς με ἀπὸ τὰ ρεβέρ τοῦ σακκακιοῦ μου, προσθέτει μὲ τὸ ἴδιο ὕφος:

— Ἐμεῖς οἱ μπολσεβίκοι, κάναμε τὴν ἐπανάσταση. Κι ἐσεῖς τί κάνατε; Δὲν εἶσατε σεῖς πού θὰ μᾶς δώσετε διαταγές. Ἐμεῖς δὲν θὰ δεχτοῦμε ἀπὸ σᾶς διαταγές!

Δὲν ξέρω πιά ποιές ἄλλες φράσεις πρόφερε. Ἡ-

μουνα κατάπληκτος, χαμένος από αυτή την έκρηξη και για μιὰ στιγμή δὲν ἤξερα τί ν' ἀπαντήσω. Ὁμολογῶ ἀκόμα ὅτι εἶχα κιτρινίσει. Ἐπειτα, τοῦ εἶπα ἤσυχα:

—Δὲν μπορεῖτε νὰ ἀπαντᾶτε μὲ αὐτὸ τὸν τόνο, σύντροφε Τρότσκι. Ἐχομε, μάλιστα, τὸ δικαίωμα νὰ σᾶς θάλουμε ἕνα ἐρώτημα.

Οἱ ἄλλοι ἀντιπρόσωποι ἐπέμβηκαν, προσπαθώντας νὰ τὸν καλμάρουν. Ὁ Τρότσκι ἐπανελάθε ὅτι θὰ κρατοῦσε τὸ λόγο του.

Πρὶν τὴν ἀναχώρησή μου, ἀποχαιρέτησα πολλοὺς συντρόφους πού ἦσαν ἀκόμα ἐλεύθεροι, πού θὰ πέθαιναν ὄλοι στὰ κάτεργα ἢ στὰ ἀπομονωτήρια, προοίμια τῶν στρατόπεδων συγκέντρωσης. Ἐσφίξα τὸ χέρι στὸ Βολὶν καὶ τοὺς φίλους του, τέλος θγήκα ἀπὸ τὴ φυλακὴ Μπουτίρκου καὶ ἔφυγα, γιὰ μέσου Ρήγας, γιὰ τὸ Βερολίνο.

Αὐτὴ ἡ ἐπανάσταση πού, μετὰ τὸ παγκόσμιο μακελειό, μᾶς φάνηκε σὰν ἡ αὐγὴ τῆς ἀπελευθέρωσης τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου καὶ τῆς ἀνθρωπότητας, μᾶς φαινόταν τώρα σὰν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους κινδύνους γιὰ τὸ μέλλον τῶν λαῶν. Ἡ συστηματοποιημένη ἀστυνομικὴ τρομοκρατία, ἡ ὄλο καὶ πιὸ μεγάλη κυριαρχία τοῦ κόμματος σὲ ὄλη τὴν κοινωνικὴ ζωὴ, ἡ μεθοδικὴ ἐκμηδένιση ὄλων τῶν τάσεων, ὄλων τῶν κομμάτων καὶ ὄλων τῶν μὴ μπολσεβίκικων ρευμάτων, τὸ ὄχι λιγότερο συστηματικὸ ξερίζωμα ὄλων τῶν ἐπαναστατῶν πού εἶχαν μιὰ διαφορετικὴ σκέψη ἀπὸ τὴ σκέψη τῶν νέων ἀφεντικῶν καὶ ἀκόμα ἡ κατάργηση κάθε μὴ κονφορμιστικοῦ δισταγμοῦ μέσα στὸ κόμμα, ὄλα ἔδειχναν ὅτι πηγαίναμε πρὸς ἕνα νέο δεσποτισμὸ ὄχι μόνον πολιτικό, ἀλλὰ διανοητικό, φρενικό, ἠθικό πού ἔκανε νὰ θυμᾶται κανεὶς τὶς χειρότερες περιόδους τοῦ Μεσαίωνα

Τ Π Ο Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

1. Ν.Ε.Π.: Νέα οικονομική πολιτική που αποφάσισε ο Λένιν μετά την άποτυχία του «πολεμικού κομμουνισμού» και που είχε την πρόθεση να αποκαταστήσει σε κάποιο μέτρο την ιδιωτική πρωτοβουλία.

2. Τάση του μπολσεβίκικου κόμματος, που διεύθυναν ο Κλάινγκωφ και η Κολλοντάι, που καταδικάστηκε στο Χο Συνέδριο.

3. Πρέπει να έχεις γνωρίσει την Κρονστάνδη για να καταλάβεις την αληθινή έννοια αυτού του όρου. Πραγματικά φαίνεται να θέλει τον περιορισμό της ελευθερίας του λόγου και του τύπου διότι δεν την απαιτεί παρά μόνο για τα ρεύματα της άκρας άριστερας. Η απόφαση το κάνει προληπτικά και μόνο για να αφαιρέσει κάθε δυνατότητα παραξήγησης του αληθινού χαρακτήρα του κινήματος.

4. Πρόκειται για ένοπλα αποσπάσματα γύρω από τις πόλεις. Η επίσημη αποστολή τους ήταν να χτυπήσουν τη μαύρη αγορά. Η ανεύθυνότητά τους έγινε παροιμία στη Ρωσία. Καταργήθηκαν την παραμονή της εφόδου έναντιον της Κρονστάνδης.

5. Ο Φ. Τρεπόφφ, στρατηγός τσάρου Νικολάου. II, περίφημος για τη διαταγή που έδωσε στους στρατιώτες του στις ταραχές του 1905: «Όχι οικονομία στις σφαίρες».

6. Όπριτσνικ: προσωπική φρουρά του Ίβάν του Τρομερού και ταυτόχρονα η ανώτερη πολιτική αστυνομία. Περίφημη για την αγγριότητά τους.

7. Βίχτωρ Τσερνόφ (1876 - 1952) ηγέτης του σοσιαλεπαναστατικού κόμματος, ύπουργός μετά την Έπανάσταση του Φλεβάρη 1917, μετανάστευσε το 1920 από τη Ρωσία.

8 Τζοακίν Μωρέν (1897) δημιουργός της κομμουνιστικής δημοσπονδίας της Καταλωνίας, έπειτα, μετά τη ρήξη του με τη Μόσχα, του έργοστοαγροτικού Μπλόκ (1931) έπειτα του Μ.Κ. Ε.Ε. στα 1935 ταυτόχρονα ιδρυτής και μαχητής συνδικαλιστής στην Ε.Σ.Ε. πέρασε 15 χρόνια φυλακή ζει στις ΗΠΑ.

9. Φελίξ Ντερζίνσκι (1877 - 1926) άριστοκρατικής νατα-

γωγής λιθουανός σοσιαλδημοκράτης από το 1895, πολυκυνηγημένος, ιδρυτής της πολιτικής αστυνομίας Τσεκά κι έπειτα της Γκεπεού. Πέθανε από καρδιακή κρίση.

10. Άνατόλ Λουνατσάρκν (1873 - 1933) συγγραφέας και φιλολογικός κριτικός, σοσιαλδημοκράτης από το 1898, μπολσεβίκος στὰ 1903, κμμιστάριος της παιδείας από το 1917 ως το 1921.

11. Ό Οδύριχ ντουφεκίστηκε από τον Στάλιν.

12. Μαρία Σπυρίντοβα (γεννημένη στὰ 1889), τρομοκράτισσα με δράση, καταδικασμένη σε θάνατο γιατί είχε εκτελέσει έναν κυβερνήτη επαρχίας, ποινή που μειώθηκε σε ισόβια· διασπύνη και βασανισμένη κατά τή μεταφορά της στη Σιβηρία· μετά το Φλεβάρη 1917, άρχηγός των σοσιαλ - επαναστατών της άριστερας πήρε μέρος στην άνταρσία τους τον Ίούλη 1918 φυλακίστηκε στὰ 1919 - 20 και από τότε παραμένη στη φυλακή.

13. Μισέλ Κνελλέρ, γάλλος άκτιβίστας που έριξε μπιστολιές στο παλάτι των Ήλνσείων για να διαμαρτυρηθεί εναντίον του άποκλεισμού της σοβιετικής Ρωσίας.

14. Ρούρικ, ό θεμελιωτής της ρωσικής αυτοκρατορίας, πέθανε στὰ 879.

15. Τόμ Μάνν (1866 - 1941) άγγλος εργάτης μηχανουργός, γραμ. του Άνεξάρτητου Έργ. Κόμματος στὰ 1894· συνεργάτης των άμερικανών επαναστατικών συνδικαλιστών «Βιομηχανικοί εργάτες του Κόσμου» πήρε μέρος στη δημιουργία του Κ. Κ. της Άγγλίας στὰ 1921.

Νέστορας Μακνὸ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ

**Ο ΝΕΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ.
ΟΥΤΕ ΘΕΟΣ ΟΥΤΕ ΑΦΕΝΤΗΣ**

Περιέχει:

- 'Ο αναρχισμός στον Ίσπανικό πόλεμο.
- 'Ο Ντουρρούτι και ο πόλεμος για την ελευθέρωση.
- 'Ο αναρχοσυνδικαλισμός στην Κυβέρνηση κ.τ.λ.

MAP OF THE
MAKHNOVIST
REGION AND
MOVEMENT

(drawn by the author)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ο ΝΕΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ.

ΟΥΤΕ ΘΕΟΣ ΟΥΤΕ ΑΦΕΝΤΗΣ

Περίεχεται:

- Ο άναρχισμός στον Ισπανικό πόλεμο.
- Ο Ντουρρούτι και ο πόλεμος για την ελευθέρωση.
- Ο άναρχοσυνδικαλισμός στην Κυβέρνηση κ.τ.λ.

